

STRATEŠKI PLAN RAZVOJA OPŠTINE KOTOR 2020-2024

Kotor, januar 2020. godine

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
1.	Prikaz Strateškog plana razvoja opštine Kotor.....	2
2.	Analiza postojećeg stanja.....	6
3.1.	Opština Kotor	6
3.2.	Analiza demografske situacije.....	9
3.3.	Analiza ekonomske situacije u opštini Kotor	12
3.3.1.	Privreda	12
3.3.2.	Turizam i ugostiteljstvo	15
3.3.3.	Poljoprivreda.....	21
3.4.	Analiza tržište rada i radne snage	23
3.4.1.	Nezaposlenost.....	23
3.4.2.	Zaposlenost.....	24
3.5.	Analiza zdravstva, školstva i socijalnih pitanja.....	26
3.5.1.	Zdravstvo.....	26
3.5.2.	Školstvo	30
3.5.3.	Socijalna zaštita.....	36
3.6.	Analiza stanja u kulturi I sportu	43
3.6.1.	Kultura.....	43
3.6.2.	Sport.....	44
3.7.	Analiza infrastrukture	48
3.7.1.	Putna infrastruktura.....	48
3.7.2.	Pomorski saobraćaj	49
3.7.3.	Vodovodni i kanalizacioni sistem	50
3.7.4.	Telekomunikacioni sistem.....	53
3.8.	Životna sredina i kulturno nasljeđe.....	56
3.9.	Administrativni finansijski kapaciteti	59
3.10.	Analiza realizacije Strateškog plana razvoja opštine Kotora 2013-2017	64
3.11.	SWOT ANALIZA.....	66
4.	Razvojni ciljevi opštine Kotor	71
5.	Godišnji akcioni plan	198
6.	Indikativni akcioni plan sprovođenja SPR za 2021. godinu	206
7.	Praćenje i kontrola sprovođenja (monitoring) Strateškog plana razvoja opštine Kotor	214
8.	Prilozi.....	217

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.1: Broj stanovnika i prirodni priraštaj

Tabela br.2: Polna struktura stanovništva iz popisa 2011. godine

Tabela br.3: Aktivno stanovništvo prema zaposlenosti

Tabela br.4: Migracija

Tabela br.5: Hoteli u Kotoru

Tabela br.6: Broj gostiju i noćenja

Tabela br.7: Broj brodova i putnika

Tabela br.8: Broj jahti i putnika

Tabela br.9: Strani državljanji koji se liječe u JZU Kotor

Tabela br.10: Podsticajne mjere u poljoprivredi.

Tabela br.11: Nezaposlenost lica prema godinama starosti i polu

Tabela br.12: Zapošljavanje prema godinama starosti

Tabela br.13: Broj zaposlenih u zdravstvenim ustanovama opštine Kotor

Tabela br.14: Broj bolničkih ležaja po broju ljekara

Tabela br. 15: Vaspitne jedinice JPU „Radost“

Tabela br.16: Broj upisanih učenika u ustanovama za osnovno obrazovanje

Tabela br.17: Kapacitet i opremljenost osnovnih škola

Tabela br.18: Broj upisanih učenika u Muzičku školu „Vida Matijan“

Tabela br.19: Upisani učenici i JU Gimnazija

Tabela br.20: Broj upisanih učenika u Srednju pomorsku školu

Tabela br.21: Broj upisanih studenata na Fakultetu za turizam i ugostiteljstvo

Tabela br.22: Broj upisanih studenata Fakulteta za pomorstvo

Tabela br.23: Broj korisnika invalidnine, njegu i prvu pomoć, zdrastvene zaštite

Tabela br.24: Pravo na dodatak za djecu

Tabela br.25: Broj korisnika Dom starih „Grabovac“

Tabela br.26: JU Resursni centar za službu i govor „DR Peruta Ivanović“

Tabela br.27: Broj korisnika telekomunikacija po uslugama

Tabela br. 28: Spisak IP čvorova

Tabela br.29: Struktura budžeta

Tabela br.30: Ukupni primitak

Tabela br.31: Primici po pojedinačnim vrstama poreza

Tabela br.32: Realizovani izdatak po strukturi učešća

Tabela br.33: Starosna struktura stanovništva

Tabela br.34: Učešće gostiju po zemljama porijekla

Tabela br.35: Indikatori stanja zdrastvenog turizma za Crnu Goru

Tabela br.36: Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Tabela br.37: Nezaposlena lica prema dužini traženja posla

Tabela br.38: Nezaposlenost lica sa invaliditetom

Tabela br. 39: Zaposlenost po polu i nivou obrazovanja.

Tabela br.40: Zapošljavanje prema djelatnostima

Tabela br.41: Deficit zdrastvenih radnika

Tabela br.42: Pet vodećih grupa bolesti kod djece.

Tabela br.43: Pet vodećih grupa kod odraslih

Tabela br.44: Pet vodećih grupa bolesti kod žena

Tabela br.45: Broj porođaja u Opštoj bolnici Kotor

Tabela br.46: Vodeće grupe bolesti prema bolničkim otpustima u OB Kotor

Tabela br.47: Vodeći uzroci dijagnoza prema bolničkim otpustima u OB Kotor

Tabela br.48: Struktura i broj posjeta ustanovama PZZ

Tabela br.49: Vodeći uzroci umiranja u opštini Kotor

Grafik br.1: Procentualno učešće starosnih grupa u ukupnom broju stanovnika opštine

Grafik br.2: Struktura učešća privrednih subjekata

Grafik br.3: Struktura preduzeća prema broju zaposlenih

Grafik br. 4: Pet vodećih uzoraka umiranja kod muškaraca

Grafik br.5: Pet vodećih uzoraka umiranja kod žena

Grafik br.6: Broj djece u vrtiću „JU Radost“

1. Uvod

Poštovani prijatelji, dragi sugrađani,

Izuzetno zadovoljstvo mi predstavlja mogućnost da u par riječi iznesem mišljenje i stav obraćajući vam se u pogledu predloženog Strateškog plana razvoja Kotora 2020-2024, koji u sebi sublimira osmišljenost planiranja na svim nivoima proisteklim iz nadležnosti lokalne samouprave.

Predloženi planski dokument ima izuzetnu važnost, a poseban akcenat prilikom njegove izrade stavljen je na zaštitu univerzalnih vrijednosti i očuvanje krhkog i dragocjene teritorije sa visokim stepenom izražene potrebe za uspostavljanjem balansa između daljeg ekonomskog, turističkog, privrednog razvoja s jedne strane, uz potpunu zaštitu kulturnih i ambijentalnih vrijednosti koje Kotor posjeduje u ogromnim kapacitetima s druge strane.

Strategija razvoja Kotora 2020-2024 trebalo bi da dâ odgovore na sva društvena, kulturna i socioološka kretanja i usklađena je sa Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore. Posebna je čast i zadovoljstvo, ali i ogromna obaveza, da kao prvi čovjek grada zajedno sa saradnicima implementiram u planski dokument sve ono što su stručnjaci iz različitih oblasti prepoznali kao prioritete u daljem razvoju Kotora. Stručni tim je kroz logičko i metodološko posmatranje svakog pitanja pojedinačno došao do zaključaka koji suštinski jesu odgovori na ista.

Želja nam je da kroz realizaciju Strategije omogućimo da Kotor sa riješenim infrastrukturnim problemima bude prevashodno grad prosperiteta za sve naše sugrađane, a da kroz dalju valorizaciju prirodne i kulturne baštine omogućimo brojnim turistima da uživaju u ljepotama područja koji obilaze.

Na kraju ovog kratkog uvoda posebnu zahvalnost na predanom radu dugujemo predstavnicima lokalne samouprave, javnih i privatnih preduzeća, predstavnicima Vlade Crne Gore, predstavnicima NVO sektora koji su svojim radom i iskustvom doprinijeli identifikovanju problema, potencijala i razvojnih šansi našeg grada.

*Predsjednik opštine Kotor
Željko Aprcović*

1. Prikaz Strateškog plana razvoja opštine Kotor

Strateški plan prikazuje ekonomске, društvene, kulturne i sociološke aspekte sredine, predstavlja polazni dokument za sva ostala planiranja i uskladen je sa ciljevima i prioritetima Strategije regionalnog razvoja Crne Gore kao osnovnog planskog dokumenta na nacionalnom novou, kojim se utvrđuju ciljevi i prioriteti regionalnog razvoja, Nacionalnu strategiju održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine i Master plan za razvoj turizma. Stoga, ovaj dokumet treba da obezbijedi konsenzus relevantnih državnih, regionalnih i lokalnih partnera o razvojnim potrebama opštine Kotor, te da posluži kao osnova za predlaganje, usklađivanje i finansiranje definisanih aktivnosti.

Na osnovu člana 58. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list Crne Gore“ broj 2/18 i 34/19), člana 8 Zakona o regionalnom razvoju („Službeni list Crne Gore“ broj 20/11, 26/11, 20/15 i 47/19), člana 2 Pravilnika o metodologiji za izradu strateškog Plana razvoja jedinica lokalne uprave („Službeni list Crne Gore“ broj 68/16), predsjednik opštine Kotor donosi rješenje o formirajući opštinske Konsultativne grupe za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor za period 2020-2024. godine. Članovi su:

- Sonja Seferović, potpredsjednica opštine Kotor za koordinatora,
- Bojana Petković, sekretarka Sekretarijata za zaštitu prirodne i kulturne baštine,
- Tamara Lompar, sekretarka Sekretarijata za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj,
- Marina Dulović, sekretarka Sekretarijata kulturu, sport i društvene djelatnosti,
- Nada Vučković, pomoćnica sekretara Sekretarijata za lokalne prihode, budžet i finansije,
- Jelena Maslovar, predstavnica Sekretarijata za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje,
- Zoran Mrdak, direktor Direkcije za izgradnju i uređenje Kotora,
- Emilia Radulović, predstavnica Turističke organizacije Kotor,
- Katica Brkanovic, predstavnica NVO-a,
- Špiro Ivošević, dekan Fakulteta za pomorstvo Kotor,
- Branko Kovačević, direktor Luke Kotor,
- Jelica Drašković, predstavnica zavoda za zapošljavanje Kotor,
- Mijo Pejović, predstavnik Saveza sindikata,
- Pina Lazarević, predstavnica HGD-a,
- Rajko Milunović, predstavnik asocijacije preduzetnika i ugostitelja,
- Ljila Radonjić, predstavnica CEDIS-a,
- Ivan Ilić, direktor Opšte bolnice Kotor,
- Dijana Vukasović

Posmatrač: Milena Jovetić, predstavnica Ministarstva ekonomije Podgorica

U cilju efikasnog prikupljanja podataka i informacija, pripremanje inicijalnih verzija poglavlja Strateškog plana razvoja opštine Kotor, prikupljanje i analizu komentara od strane Konsultativne grupe i unos izmjena predsjednik je formirao Radnu grupu za izradu nacrta Strateškog plana razvoja opštine Kotor u sastavu:

- Sonja Seferović, koordinator grupe
- Ivo Magud, dip. Ekonomista
- Đorđije Janković, dip.ing. mašinstva
- Zoran Živković, dip. pravnik
- Dejan Čelanović, ekonomista
- Tvrto Crepulja, dip.ing.mašinstva
- Danijela Jablan, dip. arhitekta
- Srđan Dragomanović, dip.pravnik
- Špiro Čučković,
- Jelena Vukašinović,dip. novinar
- Svetlana Vukadinović, sekretar Radne grupe

Metodologija za izradu Strateškog plana razvoja, propisana je *Pravilnikom o metodologiji za izradu strateškog plana razvoja jedinice lokalne samouprave*, koju je donijelo Ministarstvo ekonomije, na osnovu člana 8 stav 8 Zakona o regionalnom razvoju Crne Gore ("Službeni list CG", broj 20/11, i 20/15).

Polazni temelj strateškog planiranja opštine Kotor obuhvatio je analizu postojećeg stanja demografske i ekonomske situacije, tržište rada, socijalnih pitanja, zdravstva i školstva kao i analizu infrastrukture i životne sredine. Pored navedenih analiza urađena je analiza administrativnih finansijskih kapaciteta opštine i realizacija Strateškog plana razvoja opštine Kotor za period od 2013- 2017. godina. Prilikom navedene analize korišteni su podaci Monstat-a, Zavoda za zapošljavanje, Poreske uprave i podaci od relevantnih subjekata odnosno nosilaca razvoja u privredi, društvenim djelatnostima, infrastrukturi, lokalnoj upravi, državnim organima, javnim preduzećima i ustanovama. Za analizu su korištene:

- analitička metoda kojom su analizirani relevantni pokazatelji kako bi njihova prezentacija, posebno u dijelu numeričkih podataka bila razumljiva korisnicima ovog projekta,
- statistička metoda kojom su analizirani stope rasta, izračunavanje indeksa, strukture
- komparativna metoda za upoređivanje reprezentativnih pokazatelja razvoja u vremenu i prostoru.

Analizom su utvrđene pozitivne stvari koje dobro funcionišu, negativne koje bi se mogle poboljšati, mogućnosti da se iskoriste dobre strane i ograničenja koja sužavaju mogućnosti za promjenu. Ove grupacije su prikazene u SWOT- analizi nakon čega je definisan opšti cilj koji se želi postići ostvarenjem pojedinačnih specifičnih strateških ciljeva.

Opšti cilj je jasan, prihvatljiv sa društvenog stanovišta i iz ugla zaštite životne sredine: stvaranje povoljnog okruženja za socio-ekonomski razvoj i poboljšanje uslova života građana, unapređenjem infrastrukture i administrativno- institucionalnih kapaciteta, poštujući princip održivog razvoja očuvanjem kulturne baštine i prirodnih resursa, kao i usvajanjem principa savremenih lokalnih zajednica.

Kulturno-istorijski centar

Grad pod zaštitom UNESCO-a, koji se na pravi i promišljen način stara i valorizuje bogatu kulturno-istorijsku i prirodnu baštinu, vodeći računa o potrebama lokalnog stanovništva.

Organizovan

Grad dobro organizovane i unapređenje saobraćajne, komunalne i energetske infrastrukture, ekološki osviješten, koji obezbeđuje visok kvalitet života i predstavlja atraktivno mjesto za život i rad građana.

Turistička destinacija

Prepoznatljiva turistička destinacija, sa kvalitetnom ponudom smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta, tradicionalnim gostoprimstvom, razvijenim jahting i kruzing turizmom, a uvođenje koncepta "smart city" daće inovativnu notu gradu čineći ga jedinstvenom i konkurentnom destinacijom za posjetioce - spajajući staro i novo.

Odgovoran i otvoren

Grad sa razvijenim zdrastvenim i obrazovnim institucijama, koji odgovorno brine o svojim građanima, podstiče ekonomski i privredni rast, doprinoseći smanjenju stope nezaposlenosti. Uprava grada kroz transparentan pristup podstiče građane da uzmu učešće i daju doprinos u cilju iznalaženja najboljih rješenja za unapređenje kvaliteta života.

Razvojno orijentisan

Kotor- razvijen, siguran i finansijski stabilan grad, otvoren za saradnju sa drugim gradovima i regijama, uspešno integriran u međunarodne tokove i pouzdan partner u stvaranju boljeg društvenog okruženja. Raskrsnica i mjesto susreta različitih ideja, tradicija, kultura i nacija, uz poštovanje i toleranciju sopstvenog i tuđeg, čini grad Kotor idealnim mjestom u kome su svi dobrodošli.

Specifični strateški ciljevi:

1. Razvoj infrastrukture sa prioritetima:
  - Razvoj putne infrastrukture (15 projekata)
  - Poboljšanje vodosnabdijevanja (10 prolekata)
  - Unapređenje kanalizacionog sistema (9 projekata)
  - Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje (16 projekata)
  - Unapređenje snabdijevanje električnom energijom (16 projekata)
  - Razvoj Luke Kotor (8 projekata)
2. Razvoj ekonomskih aktivnosti
  - Razvojni programi, strategije, projekti(4 projekta)
  - Formiranje privrednih subjekata(2 projekta)
  - Valorizacija privredne zone (1 projekat)
3. Razvoj kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite
  - Razvoj kulture (3 projekta)
  - Razvoj obrazovanja(2 projekta)
  - Razvoj socijalne zaštite(3 projekta)
4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine
  - Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja (6 projekta)
  - Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine(3 projekta)
  - Korišćenje obnovljivih izvora energije i poboljšanje energetske efikasnosti(1 projekat)
  - Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine(6 projekata)
5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor
  - Poboljšanje bežičnog interneta (2 projekat)
  - Razvoj digitalnih inovacija (3 projekat)
  - Tehnološki razvoj (1 projekat)
6. Unaprijeđenje lokalne samourave
  - Ekonomski i socijalno uređena zajednica (4 projekta)

2. Analiza postojećeg stanja

3.1. Opština Kotor

„Prirodno, kulturno i istorijsko područje Kotora sastavni je dio impresivne Boke Kotorske, jedinstvene prirodne luke na crnogorskoj obali istočnog Jadrana. Zahvaljujući svojoj izuzetnoj i univerzalnoj vrijednosti, uvršteno je u Uneskovu Listu svjetske baštine 1979. godine. Definicija zaštićenog područja 2011. godine obuhvatila je čitav zaliv. „Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora” predstavlja skladnu kombinaciju raznolikih prirodnih fenomena i izgrađene baštine. Uz Kotorski i Risanski zaliv, sastavni dio zaštićenog područja, Boka Kotorska obuhvata Tivatski zaliv i Hercegnovski zaliv. Sa svojim raznovrsnim i specifičnim prirodnim, geografskim, istorijskim i kulturnim obilježjima, Boka Kotorska predstavlja kulturni predio izuzetne i sveopšte vrijednosti.

Prirodna obilježja Boke Kotorske. U geološkom smislu, Boka je rječna dolina, potonula i potopljena uslijed tektonskog djelovanja. Zbog svojih morfoloških karakteristika, posebno zbog specifične vertikalne razuđenosti, jedinstven je zaliv Sredozemlja. Boka se usijeca 29 kilometara u kopno. Okružena je strmim krečnjačkim planinama dinarskog krša, a njeni najveći vrhovi jesu planina Orjen (1895 m) i Lovćen (1749 m), jedan od pet nacionalnih parkova u Crnoj Gori. Najveća dubina zaliva iznosi 52 metra. Čitavo područje sa zaledem tipično je krševito područje koje odlikuje posebna morfologija i hidrologija. Okolne planine su pretežno krečnjačke građe, s brojnim kraškim oblicima – pećinama, vrtačama, jamama..., dok se priobalno područje sastoji od fliša i sedimentnih stijena. Kraška obilježja područja uticala su i na hidrologiju. Mnogobrojna kraška vrela javljaju se na nivou mora (Škurda, Gurdić, Ljuta), potajnice iznad nivoa mora (Sopot, 33 m), te vrulje na morskom dnu. Jedan predio kotorskog zaleđa (Crkvice, 1097 m) ima najveću količinu padavina (5155 mm) u Evropi. Međutim, zbog kraškog reljefa mnogo vode ponire u podzemlje i stvara podzemne tokove koji izviru na nivou mora ili ispod nivoa mora, čime se smanjuje salinitet morske vode i povećava suvoća zemljista. Izrazita vertikalna razuđenost područja uticala je na klimatsku raznolikost, varirajući od sredozemne do subalpske klime, te na raznovrsnost vegetacije.

Istorijat Boke Kotorske. Izuzetna prirodna obilježja, povoljna geografska lokacija i burna istorijska zbivanja, u kombinaciji s stalnim djelovanjem čovjeka, stvorili su neobičan kulturni krajolik. Prilični uticaji iz svih dijelova Sredozemlja, kako s istočne tako i sa zapadne strane, učinili su Boku Kotorsku susretištem raznih kultura koje su asimilirane u bokeljsku izvornu kulturu i prožete duhom lokalnih stanovnika, čime se stvorio jedinstven kulturni identitet. Ljudski trud, pažljivo utkan u prirodno okruženje priobalja Boke Kotorske, čini savršenu cjelinu s ovim zadivljujućim prostorom. Život na području Kotora započeo je u praistorijsko doba. Obilježili su ga veliki istorijski preokreti uslovljeni brojnim smjenama uprava i vladara tog područja.

Artefakti iz neolita pronađeni su u pećini iznad Perasta, dok su slike jelena iz srednjeg bronzanog doba otkrivene u pećini u mjestu Lipci, u blizini Morinja. Ilirska plemena vladala su ovim područjem od 4. vijeka prije Hrista. Tokom perioda vladavine Ilira, dva su grada osnovana u Boki: Risan, glavna rezidencija ilirske kraljice Teute, po kojem je cijeli zaliv nazvan Sinus Rhionicus (Risanski zaliv), i grad Acruvium, vjerovatno na mjestu današnjeg Kotora, koji

u 1. vijeku nove ere spominje Plinije Stariji. Rimljani su osvojili Iliriju 168. godine prije Hrista i vladali Bokom više od pola milenijuma. Nakon pada Zapadnog rimskog carstva 476. godine, Boka je postala dijelom Istočnog rimskog carstva (Vizantijskog carstva). Krajem 6. i početkom 7. vijeka slovenska plemena naselila su se na ovom području, te su do 10. vijeka slovenizovala Kotor. Vladavina Vizantije traje do 1185. godine, uz kratka razdoblja vladavine porodice Vojislavljević, vladara slovenske države Duklje (Doclea).

Vladavina Vizantije traje do 1185. godine, uz kratka razdoblja vladavine porodice Vojislavljević, vladara slovenske države Duklje (Doclea). Uprkos čestim promjenama vlasti (područje je pretrpjelo čak osam političkih promjena do 19. vijeka), grad Kotor i Boka Kotorska nastavili su se razvijati zahvaljujući snažnoj opštinskoj vlasti utemeljenoj u rimskom periodu, te zahvaljujući kasnijim mediteranskim uplivima koji su regulisali sve aspekte privrednog, političkog i crkvenog poretka. Razvoj Kotora i okolnog područja zavisio je od pomorstva i trgovine. Prva velika ekspanzija desila se tokom vladavine srednjovjekovne srpske države Raške (1185–1371), kada je Kotor postao glavna luka srpskih kraljeva, prosperitetna tranzitna luka i trgovačka veza između Balkana i ostatka Sredozemlja. Od 1371. do 1384. područje je bilo pod vlašću ugarskohrvatskog kralja Ludovika I, a od 1384. do 1391. njime je vladao bosanski kralj Tvrtko I; nakon toga – do 1420. isto područje predstavlja nezavisan grad-državu.

Godine 1420. veliku prijetnju predstavljali su Otomani, koji su osvojili susjedne teritorije, pa je Kotor zatražio zaštitu Republike Venecije, pod čijom upravom će ostati do 1797. godine. To razdoblje obilježio je novi talas jačanja pomorske trgovine, a naselja Perast, Prčanj i Dobrota postaju važni pomorski i trgovački centri. Godine 1420. veliku prijetnju predstavljali su Otomani, koji su osvojili susjedne teritorije, pa je Kotor zatražio zaštitu Republike Venecije, pod čijom upravom će ostati do 1797. godine. To razdoblje obilježio je novi talas jačanja pomorske trgovine, a naselja Perast, Prčanj i Dobrota postaju važni pomorski i trgovački centri. U to doba Boka je imala čak trista prekoceanskih brodova, te jednak broj manjih brodova za obalnu plovidbu. U razdoblju između 1482. i 1687., osim pod mletačkom vlašću, sjeverozapadni dio zaliva – od Herceg Novog do Risna, bio je pod vlašću Turaka. Bokom je od 1797. do 1918. vladala Austro-Ugarska, kao najjužnijim dijelom Carstva, uz kratka razdoblja vladavine Rusije (1806 –1807), Francuske (1807–1813), te privremenu vladu ujedinjene Crne Gore i Boke Kotorske, poznate pod nazivom Centralna komisija (1813–1814). Godine 1918., nakon Prvog svjetskog rata, Boka postaje dio Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, kasnije poznate kao Kraljevina Jugoslavija. Nakon Drugog svjetskog rata unutar je Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, a poslije raspada SFRJ unutar Savezne Republike Jugoslavije odnosno Državne zajednice Srbije i Crne Gore, sve do 2006. godine kada je Crna Gora postala samostalna država.

Područje Kotora. Duž prirodno vrlo složenog bokeljskog priobalja nižu se mnogobrojna naselja razdvojena obrađenom zemljom ili stjenovitim predjelima. Područje Kotora obuhvata više od deset gradova, te manjih i većih naselja prepoznatljivog identiteta.

Risan, bivši centar ilirske i helenističke kulture ovoga područja, sačuvao je ostatke ilirsko-helenističke tvrđave Gradine, ostatke rimskog grada Rhizona i rimske vile s mozaicima iz 2. vijeka prije Hrista, kao i tragove bivšeg turskog grada u središtu, predgrađu i na pristaništu. U 6. vijeku Kotor je zamijenio Risan kao glavni grad i najvažnije administrativno i političko središte Boke. Kotor je poseban zahvaljujući dugom istorijskom kontinuitetu. Prvobitno gradsko područje opasano je zidinama, jedinstvenim primjerom urbane fortifikacije na

Jadranu. Zidine se protežu dužinom od četiri i po kilometra, imaju širinu od dva do petnaest metara, a visinu do dvadeset metara. Slijede prirodnu liniju strmog planinskog lanca Sv. Ivana (San Giovanni), na čijem je vrhu podignuta tvrđava u 16. vijeku. Stari grad Kotor prepleten je uskim i vijugavim ulicama – one povezuju trgove raznih veličina, najčešće nepravilnog oblika, ali posebnog izgleda. U starom gradu sačuvano je ili zabilježeno više od trideset crkava. Šest crkava iz romanskog perioda ima posebnu istorijsku vrijednost: Katedrala Sv. Tripuna, Sv. Luke, Sv. Ane, Sv. Marije Collegiate, Sv. Pavla i Sv. Mihovila. Osim toga, grad se diči mnogim palatama starih plemićkih porodica (Pima, Bizanti, Buća, Drago, Grgurina, Vrakijen...) i javnim građevinama. Grad je imao svoj Statut davne 1301. godine, štampan u Veneciji 1616. godine. Nekad čuveno srednjovjekovno zanatsko središte, Kotor se danas ponosi mnogim slikovitim, nadsvođenim trgovinama s karakterističnim izlozima „na koljeno“. Posebno u srednjovjekovno doba, cvali su umjetnički i ostali zanati u brojnim radionicama. Osnivane su bratovštine (confraternities), a sirovine, posebno metal (za zlatare i kovače), koža i drvo dolazili su iz zaleđa. Bratovštine su istovremeno djelovale kao vjerske organizacije i kao esnafi. U Kotoru od 9. vijeka djeluje i jaka Bratovština pomoraca (Bokeljska mornarica). Bratovština je uveliko doprinijela životu Kotora pružajući pomoć svojim članovima, te neprekidno čuvajući i njegujući narodne plesove i narodne nošnje. Krilatica Bokeljske mornarice – Fides et honor, samo je jedan od pokazatelja kulturnog identiteta i dugogodišnje tradicije i razvoja Boke Kotorske. Kotorska gimnazija počela je s radom još u srednjem vijeku, krajem 13. vijeka. Postojanje prve apoteke i zdravstvene zaštite potvrđeno je 1326. godine. Arhitekte, pjesnici i slikari iz ovih krajeva imali su važnu ulogu, kako lokalnu tako i na široj evropskoj sceni, naročito nakon srednjeg vijeka. U 15. i 16. vijeku štampari A. Paltašić i J. Zagurović bili su vrlo aktivni, a ugledni pomorski stručnjaci prenosili su navigaciona znanja u Perastu od 1698. godine. Sam grad Kotor jeste riznica umjetnosti i kulture s minuciozno izrađenim mermernim oltarima, ikonama, vrijednim slikama, umjetnički obrađenim srebrom, posrebrenim i ukrasnim predmetima, te relikvijama, misnim ruhom i vezom, fragmentima fresaka, svjedočanstvima isprepletanih kulturnih uticaja i istorijskih perioda. Vrijedni predmeti i dokumenti, uključujući prvu knjigu kotorskih notara iz 1326. godine, čuvaju se u muzejima, crkvama i arhivima, posebno u Pomorskom muzeju Crne Gore i Istoriskom arhivu Kotora.

Ostala središta. Tokom 17. i 18. vijeka istakla su se susjedna priobalna naselja – Perast, Dobrota, Prčanj i Stoliv. U njima preovladava sekularna arhitektura palata sagrađenih u baroknom stilu. Perast je slikovit priobalni grad poznat po baroknim crkvama i palatama. Gradom dominiraju zvonik Crkve Sv. Nikole iz 17. vijeka i palate istaknutih pomoraca, trgovaca, gradskih i crkvenih velikodostojnika izgrađene na samoj obali.

Vjerovatno su najkarakterističnija obilježja Perasta dva prelijepa ostrva koja se nalaze ispred grada – Sv. Đorđe, s benediktinskim manastirom iz 9. vijeka, nastalo prirodnim putem, te Gospa od Škrpjela, vještačko ostrvo nastalo nasipanjem kamena i potapanjem starih brodova ispunjenih kamenom oko male stijene (škrpjela). Narodni običaj Fašinada još uvijek se održava u Perastu – 22. jula svake godine stanovnici Perasta barkama donose kamenje i bacaju ga u more oko ostrva kako bi ga dodatno nasuli. Istoimena Crkva Gospe od Škrpjela iz 15–18. vijeka podignuta je na ostrvu i ukrašena veličanstvenim slikama Tripa Kokolje, čuvenog baroknog slikara iz Perasta. Dobrota i Prčanj, bivša uporišta pomoraca, ratnika i trgovaca, poznata su po baroknim palatama iz razdoblja 17–19. vijeka i po vrijednim zbirkama slika, vezova i srebrnine. Dobrota je poznata i po crkvama Sv. Mateja iz 13–17. vijeka i Sv. Eustahije iz 18. vijeka. Crkva Sv. Tome podignuta je u Prčanju u 9. vijeku, a gradić je poznat i po veličanstvenoj Crkvi Sv. Marije iz 18. vijeka. Područje Kotora obuhvata i ribarska sela Muo i Orahovac, te mrežu

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

ruralnih naselja u gornjem dijelu Boke (Gornji Stoliv, Morinj, Kostanjica, Škaljari). Neka od tih naselja, na primjer Gornji Stoliv, postojala su prije nastanka priobalnih naselja. Bokokotorski zaliv posjeduje jedinstvenu prirodu, arhitektonsko blago i pokretno nasljeđe, ali ponosi se i dragocjenom nematerijalnom baštinom (ples Bokeljske mornarice, Fašinada, legende...) – zahvaljujući tome postao je kulturno područje izuzetne svjetske vrijednosti.¹

3.2. Analiza demografske situacije

Analizom demografske situacije u opštini Kotor analizirane su promjene u broju stanovnika, natalitet i migracija stanovništva. Predmet ove analize su i strukture stanovništva prema različitim obilježjima kao što su starosna, polna i obrazovna struktura. Demografska istraživanja su obuhvatila i stopu nepismenosti i stopu aktivnosti radne snage.

Procijenjeni broj stanovnika, natalitet/mortalitet. Prema posljednjem popisu iz 2011. godine na teritoriji opštine Kotor broj stanovnika je 22.601. Analiza rezultata popisa iz 1991. godine i 2003. godine pokazuje prosječan porast broja stanovnika na teritoriji opštine za 1,2%. Međutim, po popisu iz 2011. godine evidentiran je blagi pad broja stanovnika odnosno broj stanovnika smanjivao se u prosjeku za 14 godišnje. Prema procjeni broja stanovnika taj pad je nastavljen i u 2012 do 2014, a porast je od 2016. godine pa nadalje.

Broj živorođenih od 2012. do 2018. godine je veći od broja umrlih, međutim svake godine prirodni priraštaj je sve manji i u 2018. godini je iznosio 15. Prikaz podataka o procjeni broja stanovnika i o prirodnom priraštaju je u *Tabeli br.1: Broj stanovnika i prirodni priraštaj*. Iz navedene tabele se može uočiti da procijenjeni broj stanovnika i prirodni priraštaj nijesu usklađeni. Prema podacima o prirodnom priraštaju iz MONSTAT-a i broju stanovnika iz popisa 2011. godine, broj stanovnika u opštini Kotor u 2018. godini bi iznosio 22.935 stanovnika

Tabela br.1: Broj stanovnika i prirodni priraštaj

Godina	Procijenjeni broj stanovnika	Prirodni priraštaj po procjeni br. stanovnika	Broj stanovnika u Kotoru u odnosu na CG u %	Živorođeni	Umrli	Prirodni priraštaj	Prirodni priraštaj Kotor u odnosu na CG u %
2012	22.622		3,645	320	235	85	5,53
2013	22.627	5	3,642	258	198	60	3,85
2014	22.618	-9	3,637	277	224	53	3,49
2015	22.640	22	3,639	302	258	44	4,16
2016	22.634	-6	3,637	287	244	43	3,89
2017	22.651	17	3,639	279	245	34	3,74
2018	22.683	32	3,645	267	252	15	1,97

Izvor: MONSTAT

Zabrinjava natalitet koji je u 2018. godini za 82,35% manji u odnosu na 2012. godinu a u odnosu na 2017. godinu za 55,88%. Uzrok pada nataliteta je: biloški (godine stupanja u brak,

¹ Izvor: <https://www.expoaus.org/me/podrucje-kotora-uso10>

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

reprodukтивnost stanovništva), ekonomsko- socijalni (uslovi zasnivanja porodice, troškovi, veće obrazovanje ženske populacije), socio- psihološki (stav prema broju djece, školovanju i zaposlenju) i psihološki (lične psihološke odluke, ekonomski uslovi života).

Starosna i polna struktura stanovništva. Polna struktura nam pokazuje obnos broja muškog i ženskog stanovništva. Popis stanovništva prema polu iz 2011. godine pokazuje da je u Kotoru broj ženske populacije veći za 1,22% od muške populacije. Detaljan prikaz podataka o polu dati su u *Tabela br.2: Polna struktura stanovništva iz popisa 2011. godine*.

Tabela br.2: Polna struktura stanovništva iz popisa 2011. godine

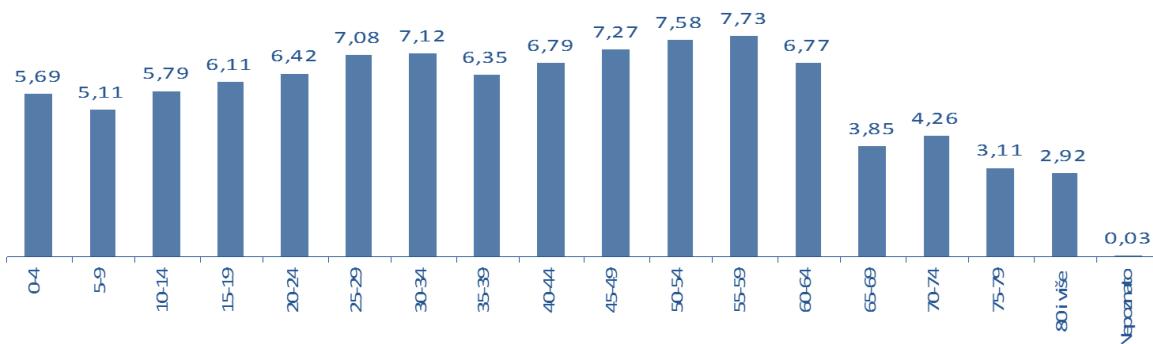
Država/Grad	Stanovništvo			Struktura stanovništva prema polu (%)	
	Ukupno	Muško	Žensko	Muško	Žensko
Crna Gora	620.029	306.236	313.793	49,39	50,61
Kotor	22.601	10.837	11.764	47,95	52,05

Izvor: MONSTAT

Starosna struktura stanovništva opštine Kotor pokazuje broj stanovnika u pojedinim starosnim grupama i razvojne tendencije stanovništva.² Brojčano i procentualno učešće svih starosnih grupa u ukupnom broju stanovnika opštine prikazan je na *Grafik br.1: Procentualno učešće starosnih grupa u ukupnom broju stanovnika opštine*.

Grafik br.1: Procentualno učešće starosnih grupa u ukupnom broju stanovnika opštine

Procentualno učešće starosnih grupa u ukupnom broju stanovnika opštine

Izvor: MONSTAT

Prosječna starost stanovnika opštine iznosi 39,5 godina što spada u grupu zrelog stanovništva. Muški dio populacije prosječne je starosti 37,6 godina, dok je starosni prosjek ženske populacije 41,2 godine. Prosjek godina ženske populacije pokazuje snižavanje fertiliteta kao jednog od faktora nataliteta, dok prosjek godina muške populacije ukazuje na povećanja radne sposobnosti. U gradskoj sredini prosječan broj godina je 39,8, dok je u ruralnom području starosni prosjek 39,1 godinu. Najveći je procenat stanovnika od 25 do 35 godina i od 50 do 59 godina.

² Prilog broj 1. Starosna i polna struktura stanovništva

Stanovništvo prema pismenosti i školskoj spremi. Obrazovna struktura stanovništva ima dvije značajne komponente: pismenost i školsku spremu stanovnika.

Obrazovna struktura stanovništva značajno utiče na razvoj i napredak opštine Kotor. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najviše završenoj školi na popisu 2011. godine je u brojkama izgledao:

- 114 osoba bez odgovora,
- 210 osoba bez škole,
- 1.112 osoba sa nepotpunom osnovnom školom,
- 2.800 osoba sa osnovnom školom,
- 10.131 osoba sa srednjom školom,
- 1.983 osoba sa višom školom i prvim stepenom fakulteta,
- 2.020 osoba sa viša škola/fakultet/akademija,
- 161 osoba sa postdiplomske magistarske studije,
- 38 osoba sa doktoratom,
- 133 osoba sa osnovnim akademskim studijama,
- 44 osobe sa osnovnim primjenjenim studijama,
- 66 osoba sa postdiplomskim specijalističkim studijama,
- 32 osobe sa postdiplomskim magistarskim studijama.

Najveći broj stanovništva na teritoriji opštine je sa završenom srednjom školom, zatim sa višom/fakultet/akademija. Broj osoba sa nepotpunom osnovnom školom se smanjio za 319 stanovnika u odnosu na popis iz 2003. godine. Smanjio se i broj stanovnika sa osnovnom školom za 593, dok se povećao broj stanovnika sa srednjom školom za 425, kao i broj stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem za 1.011 odnosno za 29,17%.

Stopa nepismenosti. Na osnovu popisa iz 2011. godine na području opštine stanovništvo staro 10 i više godina od ukupno 9.547 muškaraca nepismenih je bilo 23 ili 0,2%, a od ukupno 10.611 ženske populacije njih 124 je nepismeno ili 1,2%.

Stopa aktivnosti radne snage. Prema kriterijumu aktivnog učešća u procesu rada stanovništvo se dijeli u dvije grupe.

- ekonomski **aktivno stanovništvo** i
- ekonomski **neaktivno stanovništvo**³

U Kotoru je prema popisu iz 2011. godine stopa aktivnosti koja se izračunava kao odnos aktivnog i ukupnog stanovništva radnog uzrasta 15+ je 84,42%. Aktivno stanovništvo prema zaposlenosti na popisu 2011. dodine je prikazano u *Tabela br.3: Aktivno stanovništvo prema*

³ Aktivno stanovništvo:

- Sve zaposlene osobe koje rade (puno radno vrijeme, pola radnog vremena i manje od polovine prosječnog radnog vremena)
- Sve osobe koje obavljaju neko zanimanje, ali nijesu u radnom odnosu (aktivni poljoprivrednici, zanatlije, pomagači članovima porodice...)
- Nezaposlene osobe u razdoblju (nezaposleni koji su bili zaposleni i osobe koje prvi put traže posao)

Neaktivno stanovništvo:

- Osobe koje imaju samostalan izvor prihoda (penzija, stipendija, prihodi od imovine...)
- Ekonomski ovisne osobe (djeca do navršene 15. godine, domaćice, osobe na školovanju, osobe nesposobne za rad...)

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

zaposlenosti. Stopa aktivnosti za teritoriju opštine Kotor je za 8,92% veća nego na nivou države. Razlog visoke aktivne stope je završen nivo obrazovanja u predviđenom roku, mala nezaposlenost, ravnomjerno učešće ženske i muške populacije.

Tabela br.3: Aktivno stanovništvo prema zaposlenosti

Država/grad	Aktivno stanovništvo	Zaposleni	Nezaposleni	Stopa aktivnosti radne snage u %
Crna Gora	232.010	175.171	56.869	75,50
Kotor	8.969	7.572	1.397	84,42

Izvor: MONSTAT

Migracije. Migraciono kretanje na području kotorske opštine od 2013. do 2018. godine prikazano je u *Tabela br.4: Migracija*. Podaci iz navedene tabele pokazuju da je u poslednje dvije godine veći broj doseljenih lica, nego odseljenih. Opština Kotor je atraktivna turistička destinacija koju posjeti veliki broj turista tokom godine, povećava se turistička ponuda i mogućnost zaposlenja te kao takva privlači stanovništvo iz ostalih opština Crne Gore. Sa druge strane u Kotoru je sve više mladih ljudi, koji završavaju fakultete sa čijim diplomama ne mogu naći radno angažovanje i zbog toga ostaju u gradove u kojima su završili visokoškolsko obrazovanje. Podaci o migraciji su usko povezani i sa natalitetom.

Tabela br.4: Migracija

Godina	Doseljenja	Odseljenja	Saldo
2013	141	161	-20
2014	116	145	-29
2015	169	165	4
2016	197	211	-14
2017	245	232	13
2018	342	292	50

Izvor: MONSTAT

3.3. Analiza ekonomске situacije u opštini Kotor

3.3.1. Privreda

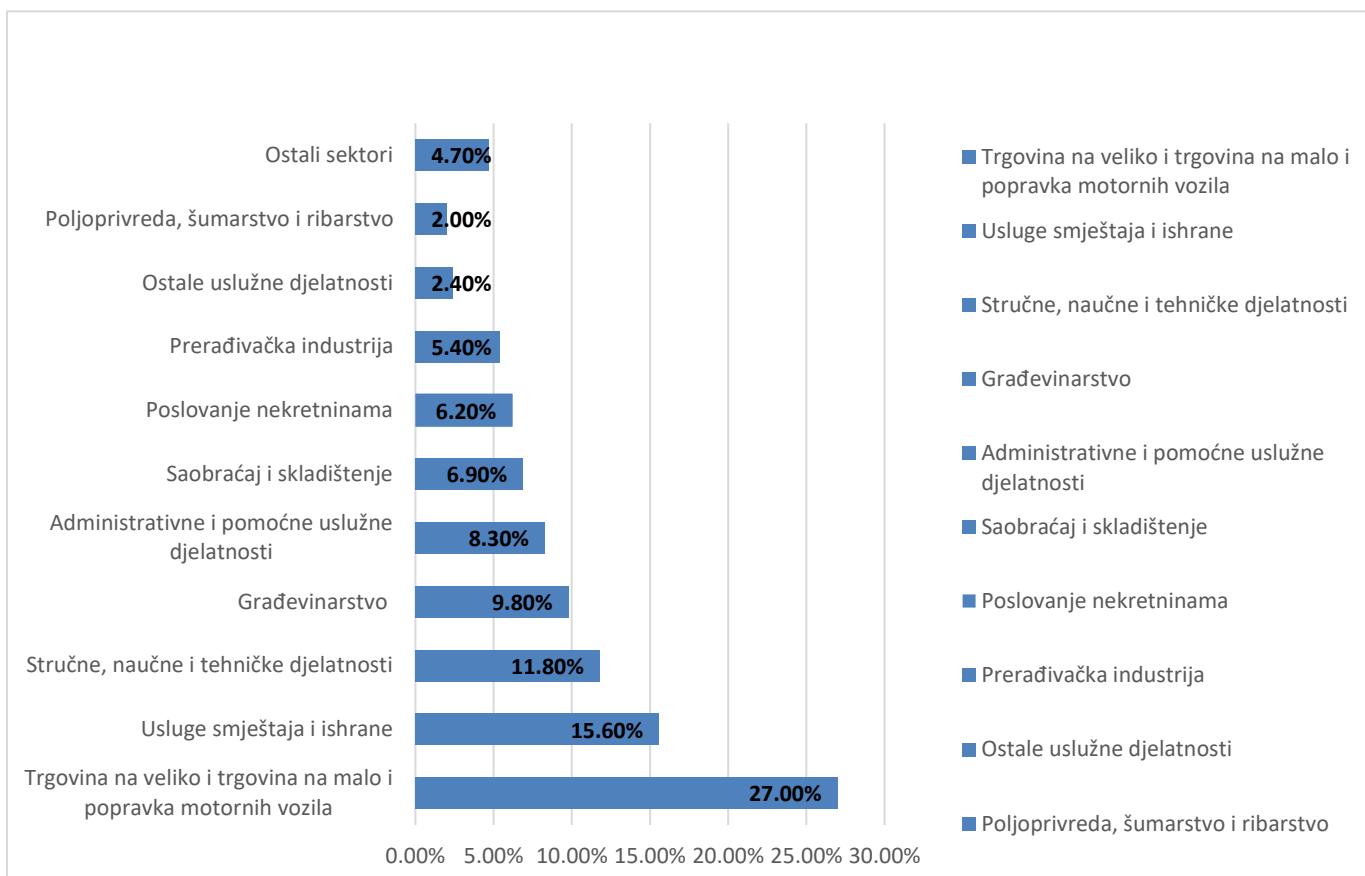
Period tranzicije je totalno izmijenio privrednu sliku Kotora. Nekadašnju industrijsku razvijenu sredinu (AD Rivijera, Bokeljka, ILK, Jadran Perast, Ljekobilje, Štamparija itd.) uz razvijeno pomorstvo (Jugooceanija), zamijenile su terciarne djelatnosti, u prvom redu turizam i ugostiteljstvo, a zatim trgovina i usluge u oblasti građevinarstva. Takva prekompozicija, karakteristična ne samo za područje naše opštine, već i za cijeli ex YU prostor, izazvala je negativne posljedice, prvenstveno u socijalnoj, a onda i u sferi zapošljavanja, društvenog standarda i uopšte kvaliteta života građana naše opštine. „Daido metal“, kao pravni sljedbenik ILK, je jedino industrijsko preduzeće koje za sada uspješno funkcioniše. U oblasti pomorstva „Crnogorska plovidba“ sa skromnim kapacitetima i velikim teškoćama pokušava da nađe svoje mjesto na varljivom svjetskom pomorskom tržištu.

Poslovanje privrednih subjekata u opštini Kotor. Završne račune za 2018. godinu u opštini Kotor (a prema podacima Poreske uprave) su predala 932 privredna subjekta, što čini 4,2% od

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

ukupnog broja privrednih subjekata u Crnoj Gori, odnosno 24,9% više u odnosu na 2017. godinu. Pomenuti podatak može da dà pogrešnu sliku o svojevrsnoj privrednoj ekspanziji, jer broj privrednih subjekata, odnosno njihov porast u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu posmatrano s aspekta uticaja prvenstveno na stopu nezaposlenosti i uvećanje društvenog bruto proizvoda u Kotoru, ne daje ni približno pomenute procente. Strukturu učešća privrednih subjekata po djelatnostima u procentima prikazana je u *Grafik br.2: Struktura učešća privrednih subjekata*.

Grafik br.2: Struktura učešća privrednih subjekata

Izvor: Poreska uprava

Iz navedenog grafičkog prikaza, dà se lako zaključiti da je najveći broj privrednih subjekata u opštini Kotor registrovan za poslove trgovine 252 (27,00%), zatim poslove pružanja usluga smještaja i ishrane 145 (15,60%), stručne, naučne i tehničke djelatnosti 110 (11,80%), građevinarstvo 91 (9,80%), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 77 (8,30%), saobraćaj 64 (6,90%), poslovanje sa nekretninama 58 (6,20%), prerađivačke industrije 50 (5,40), itd.

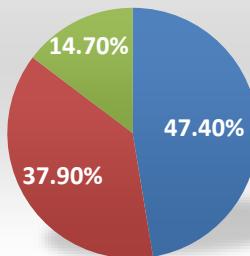
Privredni subjekti u opštini Kotor u 2018. godini su zapošljivali ukupno 4.544 lica ili 36% ukupno zaposlenih, što je za 20,30% više u odnosu na 2017. godinu.

Analiza zaposlenosti po privrednim granama. Da rast broja zaposlenih ne koïncidira, odnosno nije upravo proporcionalan rastu broja novoregistrovanih preduzeća ilustruje *Grafik br.3: Struktura preduzeća prema broju zaposlenih*, odnosno prikaz učešća broja preduzeća sa jednim, dva do pet i preko pet zaposlenih.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Grafik br.3: Struktura preduzeća prema broju zaposlenih

■ 0-1 zaposleni ■ 2-5 zaposlenih ■ preko 5 zaposlenih

Izvor: Poreska uprava

U opštini Kotor jednog zaposlenog imalo je 442 privrednih subjekata ili 47,40%, što je za 33,50% više u odnosu na 2017. godinu, sa generisanim prihodom od 9 miliona eura ili 3.36% ukupnog prihoda koji su ostvarili privredni subjekti u opštini Kotor.

Od dva do pet zaposlenih imalo je 353 privrednih subjekata ili 37,90%, što je za 18,50% više u odnosu na 2017. godinu, sa generisanim ukupnim prihodom od 28,5 miliona eura ili 10,70% ukupnog prihoda.

Više od pet zaposlenih imalo je 137 privrednih subjekata ili 14,70%, što je za 17,10% više u odnosu na 2017. godinu, sa generisanim ukupnim prihodom od 230,5 miliona eura ili 86,00% ukupnog prihoda.

Uočljivo je da najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih (4544) procentualno imaju privredna društva iz oblasti trgovine na veliko i malo, te popravka motornih vozila-29,6%, preduzeća iz oblasti usluga smještaja i ishrane 17.7%, saobraćaj i skladištenje sa 10.6% , potom prerađivačka industrija sa 10.3% itd.

Poslovanje privrednih preduzeća. Privredni subjekti sa teritorije opštine Kotor u 2018. godini iskazali su ukupan prihod od 267,9 miliona eura, što je za 2,30 % više u odnosu na prethodnu godinu. Dobit je ostvarena u vrijednosti od 19,00 miliona eura, što je za 14,30% manje u odnosu na 2017. godinu. Vrijednost bruto isplaćenih ličnih dohodatak iznosila je 23,8 miliona eura i veća je za 4,00% u odnosu na 2017. godinu.

Po ostvarenom prihodu u 2018. godini prednjače Expo commerce, Imlek Boka, Briv construction, Mivis, Drvomont, Daido Metal, Knjaz Miloš – Montenegro, Carinvest, W & R Dinamic Company Limited, Cogimar.

Kada se analizira broj zaposlenih, onda su u 2018. godini u vrhu Expo commerce, Briv construction, Daido Metal, Komunalno Kotor, Drvomont, Vodovod i kanalizacija Kotor, Dema, Luka Kotor, DP Hotel Facility, Napredak.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Najveću dobit u 2018. godini su ostvarili Briv construction, Expo commerce, Carinvest, Luka Kotor, Imlek Boka, Napredak, W & R Dinamic Company Limited, Knjaz Miloš – Montenegro, Drvomont, Tujko.

Međutim, navedene podatke relativizuju pokazatelji obračunatih i isplaćenih bruto zarada po radniku koje variraju od 281,50€ do 1.275,00€. Navedeno izvlači zaključak da dominantan broj privrednih društava u privatnom vlasništvu obračunava poreze i doprinose na najnižu, odnosno minimalnu zaradu, što u značajnoj mjeri utiče na finansijski rezultat istih.

Analizirajući iznose isplaćenih bruto zarada po djelatnostima, uočljivo je da su najniže obračunate i isplaćene bruto zarade u građevinarstvu(434,00 €) dok odskaču prerađivačka industrija(766,00€) i preduzeća u oblasti snabdijevanja vodom i upravljanje otpadnim vodama(888,00€).

3.3.2. Turizam i ugostiteljstvo

Turizam. Turizam se razvija u okolnostima rastućeg broja dolazaka turista sa kraćim zadržavanjem. Najznačajniji broj posjetilaca je posljedica povećanog broja dolazaka brodova na kružnim putovanjima (kruzera), ali i povećanja broja izletničkih grupnih posjeta autobusima iz regiona. S tim u vezi, došlo je do značajnih promjena u vrsti i karakteru turističkih djelatnosti u opštini, posebno u užem gradskom jezgru koje se ogledaju u povećanju broja suvenirnica i restorana, ali i dinamičnom razvoju ostalih djelatnosti posvećenim izletničkim programima, od poslova turističkog vođenja,, pa do usluga iznajmljivanja drumskog i pomorskog prevoza.

Rast broja posjetilaca sa kraćim zadržavanjem uzrokuje otežano funkcionisanje grada uslijed nedovoljno prilagođene saobraćajne ali i ostale komunalno-tehničke infrastrukture. Postoji značajan nesklad između poslovnih ambicija turističkog i lučkog sektora po pitanju prihvata gostiju i kruzera i realnih kapaciteta grada.

Smještajni kapaciteti. Kada su u pitanju smještajni kapaciteti, uz stalan rast broja hotela i jedinica u sektoru privatnog smještaja, došlo je i do značajnog kvalitativnog poboljšanja, posebno u novootvorenim malim hotelima, koji posjeduju atraktivne arhitektonsko-ambijentalne karakteristike. Slični trendovi su i u privatnim apartmanskim smještajnim jedinicama i hostelima. Ostali vidovi turističkih smještajnih kapaciteta, poput kampova ili objekata ruralnog turizma su nedovoljno prisutni i razvijeni kao gradska turistička ponuda. Broj hotela po kategorizaciji prikazani su u Tabeli br. 5: Hoteli u Kotoru.

Tabela br.5: Hoteli u Kotoru.

Broj zvjezdica	*****	****	***	**	*
Broj hotela	6	17	10	1	0
Broj ležaja	558	522	313	28	0

Izvor TO Kotor

Na području kotorske opštine ima 34 hotela, (sa 1421 krevetom), 7 hostela (sa 480 ležaja) i 4 auto kampa.

Na osnovu postojeće turističke kategorizacije:

- 5 zvjezdica ima šest hotela : hotel „Jadran Iberostar“, hotel „Allur Palazzi“ sa četiri depadansa, mali hotel „Platamuni“ sa depadansom, mali hotel „Forza Terra“, mali hotel „Forza Mare“ i istorijski hotel „Astoria“.
- 4 zvjezdice ima 17 hotela: „Villa Duomo“, „Hipocampus“, „Vardar“, „Cattaro“ i „Monte Cristo“ u Starom gradu, „Porto In“ kontakt zona Starog grada, „Palazzo Radimiri“, „Alkima“, „Essenza“ i „Pietra“ u Dobroti, „Splendido“ i „Libertas“ na Prčanju, „Amfora“ u Orahovcu, „Conte“, „Per Astra“ i „Admiral M“ u Perastu, i hotel „Aruba“ u Lastvi Grbaljskoj. Radi se o manjim hotelima koji posjeduju relativno mali broj soba.
- 3 zvjezdice ima deset hotela: „Vila Perast“, „Stone Bridge“, „Galathea“, mali hotel „Marija“, „Bokeljski dvori“, „Vila Panonija“, „Galia“, „Pana“, „Lavanda“ i „Perla Adriatika“ sa depadansom.
- 2 zvjezdice hotel „Belveder“ na Muu ,
- 1 zvjezdicu hotel „Vrmac“ na Prčnju.

U odnosu na stanje iz prethodnog Strateškog plana razvoja opštine Kotor došlo je do bitnog povećanja broja hotela i kreveta. Preciznije govoreći, 2011. godine bila su 24 hotela sa 1.158 kreveta. Posebno važan pomak u smještajnim kapacitetima vezan je za kategorije hotela. Tako, u 2019. godini u opštini Kotor postoji 6 hotela sa 5 zvjezdica, koji raspolažu sa 558 kreveta, dok je u 2011. godini bio samo 1 hotel i to sa kapacitetom od 20 kreveta. Broj hotela sa 4 zvjezdice je porastao sa 13 iz 2011. godine (sa ukupno 400 kreveta) na 17 u 2019. godini (sa 522 kreveta). Broj hotela sa 3 zvjezdice povećao sa 9 na 10, ali se ukupan broj kreveta u toj kategoriji smještaja smanjio sa 530 kreveta na 313. Sa 2 zvjezdice je u 2011. godini bio 1 hotel sa 208 kreveta dok u 2019. godini postoji 1 hotel sa 28 kreveta u ovoj kategoriji. Najznačajnije učešće u hotelskoj ponudi (23 hotela sa 1.080 kreveta) pripada kategoriji od 4 i 5 zvjezdica, što je izazito važan kvalitetan pomak i u skladu je sa planovima razvoja grada.

Pored uspješnih rezultata u modernizaciji odnosno izgradnji hotelsko-turističke suprastrukture posljednjih godina, funkcionalno i tehničko stanje većih hotelskih kapaciteta (poput Teute u Risnu i Vrmca na Prčanju) i dalje je nepovoljno.

U opštini Kotor postoji i 6 hostela sa ukupno 480 ležaja. Hostel „Old town“ (47 ležaja), „Montenegro“ (53 ležaja), „Centrum“ (15 ležaja), „Cent“ (30 ležaja), „Pupa“ (28 ležaja), „Montenegro 4U“ (47 ležaja), a Dom učenika i studenata „Spasić-Mašera“ (kao hostel je aktivno ljeti) raspolaže sa 260 ležaja.

Poređenja radi, u 2011. godini smo imali 3 hostela sa ukupno 308 ležaja. To su bili hostel „Old town“ sa 47 kreveta, „Montenegro“ sa 21 krevetom i „Spasić-Mašera“ sa 240 kreveta. Evidentan je rast smještajnih kapaciteta i u hostelskoj ponudi.

Na teritoriji opštine postoje četiri auto-kampa, i to dva u Stolivu i po jedan u Kostanjici i u Morinju, što znači da je taj broj ostao isti u odnosu na prethodni planski period.

U privatnom smještaju je (u vremenu izrade Strateškog plana razvoja opštine Kotor za period 2013-2017) bilo ukupno 517 smještajnih jedinica sa 3.558 ležaja U 2019. godini, na teritoriji opštine Kotor registrovano je:

- 942 apartmana sa 2.671 ležaja,

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

- 897 soba sa 1.959 ležaja,
- 77 kuća sa 516 ležaja i
- 371 stan sa 1.096 ležaja.

Ukupan broj registrovanih jedinica za izdavanje privatnog smještaja je 2.287 sa 6.242 kreveta. I u ovoj vrsti smještajne ponude najznačajniji broj jedinica je u kategoriji od 3 i 4 zvjezdice, što predstavlja bitan kvalitativan pomak. Osim novootvorenih smještajnih kapaciteta, ne treba zapostaviti činjenicu da se, lakšom uočljivošću prisustva izdavalaca na internetu i kvalitetnijim nadzorom i kontrolom, bitno smanjio broj nekadašnjih nelegalnih izdavalaca smještaja. Važan doprinos u postupku registracije prometa u privatnom smještaju došao je i povodom otvaranja mreže punktova TO Kotor za prijavu gostiju na cijeloj teritoriji opštine. U 2018. godini u Kotoru je zabilježeno 89.379 gostiju, koje su ostvarili 421.324 noćenja, a u 2019. godini 107.567 gostiju je ostvarilo 511.998 noćenja. Navedeni podaci ukazuju na 20,34% povećanje broja gostiju i 21,52% povećanja broja noćenja u 2019. godini.

Slika br.1: Ukupan broj ležaja

APARTMANI					SOBE				KUĆE				STANOVNI			
*	**	***	****	*****	*	**	***	****	*	**	***	****	*****			
5 apartmana - 14 kreveta	79 apartma na - 241 kreveta	457 apartma na - 1290 kreveta	317 apartma na-907 kreveta	17 apartma na - 47 kreveta	54 sobe - 129 kreveta	165 soba - 370 kreveta	385 soba - 852 kreveta	213 soba - 450 kreveta	8 kuća - 39 kreveta	16 kuća - 113 kreveta	31 kuća - 225 kreveta	10 kuća - 64 kreveta	244 jednosobnih stanova sa 598 kreveta			
PLUS 67 apartman sa 172 kreveta (nisu podneseni zahtjevi za kategorizaciju)													109 dvosobnih stanova sa 395 kreveta			
														18 trošobnih stanova sa 103 kreveta		
															UKUPNO: 371 stan sa 1096 kreveta	
UKUPNO: 942 apartmana sa 2671					UKUPNO: 897 soba sa 1959				UKUPNO: 77 kuća sa 516				UKUPNO LEŽAJA: 5837 + 405 (nekategorisanih) = 6242 УКУПНО ЛЕŽАЈА: 5837 + 405 (некатегорисаних) = 6242			

Izvor: TO Kotor

Statistika broja smještajnih objekata i praćenje broja posjetilaca i ostvarenih noćenja se posljednjih godina preciznije evidentira čime se osjetno smanjilo učešće sivog tržišta u izdavanju privatnog smještaja. Izmjenama Zakona o strancima u toku 2014. godine, odnosno prenošenjem dijela nadležnosti od strane MUP-a ka lokalnim turističkim organizacijama (u poslovima prijave i registracije stranih gostiju), došlo je do bitnog povećanja broja evidentiranih gostiju i noćenja, a uz to i osjetnog povećanja prihoda povodom naplate boravišne takse. Ovom procesu važan doprinos dala je mogućnost olakšanog uvida u internet oglašavanja i rezervisanja smještajnih kapaciteta ali i pojačana inspekcijska kontrola, kao i postojanje i rad udruženja privatnih izdavaoca smještaja, agencija i CTU-a.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Prema podacima Monstata u Kotoru je tokom 2017. godine boravilo 112.789 gostiju, a ostvareno je ukupno 466.807 noćenja. Tokom 2018. godine boravilo je 139573 gostiju a ostvarili su 571.867 noćenja. Broj gostiju je bio veći za 23%, dok je rast broja noćenja bio veći za 22,5%. Prosječno vrijeme zadržavanja gosta je 4 dana. U 2019. godini do desetog mjeseca broj gostiju je 113.176 i ostvarili su 518.019 noćenje. Prikaz broja gostiju i ostvarenih noćenja od 2013. godine prikazani su u *Tabela br.6: Broj gostiju i noćenja*.

Tabela br.6: Broj gostiju i noćenja

Godina	Broj gostiju	Broj noćenja
2013	57.004	293.911
2014	58.512	287.312
2015	74.964	358.609
2016	88.814	414.817
2017	112.789	466.807
2018	139.573	571.867
2019	113.176 (za 10 mjeseci)	518.019 (za 10 mjeseci)

Izvor: MONSTAT

Najznačajniji procenti učešća gostiju po zemljama porijekla pripadaju Rusiji, Srbiji i Velikoj Britaniji, ali je, posmatrano kroz promjene koje se dešavaju posljednjih godina primjetan blagi rast broja gostiju iz ostalih zemalja u odnosu na prva tri mesta⁴ .

Registrovano je svega 10 plažnih barova zbog nemogućnosti dobijanja sve neophodne, administrativno-registracione dokumentacije.

Izletnički , jahting i kruzerski turizam. Izletnički turizam je posljednjih petnaest godina doživio ekspanzivan rast i u mnogome je promijenio karakter ukupne turističke ponude grada. Iako se, uz povećanje broja izletnika, snažno povećao prihod u javnom sektoru (izletnička i lučke takse, posjete kulturno-istorijskim lokalitetima) i u raznovrsnim uslugama kojima se servisiraju potrebe izletnika. Grad se suočava sa ozbiljnim izazovima o perspektivama daljeg oblikovanja izletničkog, marinskog i posebno kruzerskog turizma i prilagođavanja gradske, prije svega saobraćajne, infrastrukture .

Kada je riječ o ukupnom broju izletničkih posjeta Kotor je tokom 2018. godine posjetilo 502.472 izletnika koji su u organizovanim grupnim programima posjetili grad. To je za oko 10% više u odnosu na isti period prošle godine. (izvor podataka: Izvještaj o radu TO Kotor za 2018. godinu). Za prvi 11 mjeseci 2019. godine zabilježen je dolazak 565.566 izletnika.

Kruzerski turizam je vrsta turističkog prometa koja uz, visoke prihode, donosi određene pritiske i rizike po razvoj destinacija koje posjećuju. Kotor se, u vrijeme intenzivnog boravka brodova na kružnim putovanjima, suočava sa saobraćajnim gužvama u kontakt zoni Starog grada. Istovremeno, gradska privreda se, profilom svojih djelatnosti i usluga, u velikoj mjeri oslanja na prihode od izletničkog turizma što istiskuje iz Starog grada neke djelatnosti uobičajene za funkcionalisanje domicilnog stanovništva. Postoje i rizici ekološkog karaktera posebno po pitanju toksičnosti izduvnih gasova. Prema podacima iz Luke Kotor, prosječno vrijeme zadržavanja brodova u toku 2018. godine je 12 sati i 43 minuta, dok se za manevar odlaska i dolaska utroši po 20 minuta. Dosadašnja metodologija mjerjenja zatrovaniosti vazduha nije dovoljno precizna (mjeri se ukupna zagađenost, bez analize pojedinačnih izvora

⁴ Prilog broj 2. Učešće gostiju po zemljama porijekla

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

zagađenja), ali se izmjenama međunarodne regulative po ovom pitanju (od 2020. godine će prečišćivači izduvnih gasova novih standarda zaustaviti 80% dosadašnjeg zagađivanja) i gradnjom infrastrukture za prijem brodova shodno koncesionom ugovoru (postavljanje pontona i bova) skratiti duži rad motora povodom ulaska i izlaska brodova.

Iskustva gradova odnosno destinacija na Jadranskom moru srodnog kulturno-turističkog karaktera i profila gostiju bi mogla biti okvirna osnova za kreiranje opšteg ambijenta i infrastrukturnih uslova u kojem bi se odvijao budući prihvatanje gostiju sa kruzera. Održivost i ekološko-ambijentalna prilagodljivost su imperativni standardi i principi razvoja turizma. Broj brodova i putnika prikazan je u *Tabela br.7: Broj brodova i putnika*.

Tabela br.7: Broj brodova i putnika

Godina	Broj brodova	Broj putnika
2015	412	442.029
2016	488	535.232
2017	430	532.387
2018	412	502.472
2019	464	613.747

Izvor: Luka Kotor

Broj dolazaka brodova do decembra 2019. godine je za 12,62% viši nego 2018. godine, a broj putnika je veći za 22,14%. Od 412 pristiglih putničkih brodova u 2018. godini, najveći broj njih je, ukupno 152 od 412, u rasponu od 50 do 100 hiljada tona. Na drugom mjestu (92 broda) su brodovi između 1000 i 5000 tona, na trećem, sa 44 broda, su brodovi od 0-500 tona.

Jahting turizam. Tokom 2018. godine u kotorsku luku uplovilo je 0,3% manje jahti u odnosu na 2017. godinu, a broj putnika je bio manji za 6,67%. (izvor: Izvještaj o radu TO Kotor za 2018. godinu). Tokom 2019. godine je taj broj jahti smanjen za 12,51%, a broj putnika povećan za 9,40%. Broj jahti i putnika sa jahti prikazani su u *Tabela br.8: Broj jahti i putnika*.

Tabela br.8: Broj jahti i putnika

Godina	Broj jahti	Broj putnika
2015	1.567	7.096
2016	1.674	8.292
2017	1.838	8.630
2018	1.831	8.054
2019	1.604	8.811

Izvor: Luka Kotor

S obzirom na postojeće nadležnosti opštine Kotor po pitanju planiranja i upravljanja obalnim područjem, budući razvoj infrastrukture za potrebe marinskog i kruzerskog turizma zavisiće i od nacionalnih planskih i regulacionih mehanizama. Opština Kotor, uz potrebu da dodatno ne opterećuje postojeću zauzetost ili ugroženost akvatorija Kotorskog zaliva, ima mogućnosti razvoja marinskog i kruzerskog turizma na trenutno manje zauzetim djelovima Kotorskog zaliva (oko Orahovca, Stoliva...) i u akvatoriju Risanskog zaliva.

Zdravstveni turizam. Zdravstveni turizam svakako može biti potencijalno vodeći proizvod u turističkoj ponudi Crne Gore ako se u obzir uzmu kriterijumi atraktivnosti i konkurentnosti, kao i komparativne prednosti. Komparativne prednosti podrazumijevaju kvalifikovan kadar i

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

dobru reputaciju zdravstvenih usluga, konkurentne cijene, blizinu velikim emitivnim tržištima, prirodne ljepote i povoljnu klimu, sigurnost zemlje kao i dugu tradiciju u turizmu. Od posebnog je značaja činjenica da je crnogorski zdravstveni sistem u 2017. godini napredovao za 9 mesta na osnovu izvještaja Evropskog zdravstvenog potrošačkog indeksa i da se nalazi na 25. mjestu u Evropi. Cijene zdravstvenih usluga u Crnoj Gori su veoma niske u odnosu na zemlje Zapadne Europe i jednog broja zemalja Balkana. Važno je istaći da Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore ima zaključene Ugovore o pružanju zdravstvenih usluga sa 23 evropske zemlje.

Opština Kotor raspolaže značajnim zdravstvenim kapacitetima sa širokim spektrom specijalnosti i dodatno mogućnosti pružanja medicinskih usluga za sve povrede koje se mogu desiti turistima za vrijeme njihovog boravka i bitno doprinijeti poboljšanju njihove sigurnosti i osjećaja bezbjednosti i radi saznanja da mogu dobiti tretman potpune adekvatne medicinske zaštite. Ovi kapaciteti opštine mogu biti upareni sa velikim rizortima i drugim turističkim kapacitetima u na području Boke Kotorske i čitavog primorja.

Podaci o broju pacijenata stranih državljana koji su liječeni u zdravstvenim ustanovama u opštini Kotor prikazani su u *Tabela br.9: Strani državljeni koji se liječe u JZU Kotor*⁵

Tabela br.9: Strani državljeni koji se liječe u JZU Kotor

Godina	Broj stranaca koji su se javili sa problemima	Broj stranaca zadržanih na bolničkom liječenju	Prosječan broj dana boravka stranih pacijenata na bolničkom liječenju
Specijalna bolnica „Vaso Ćuković“			
2018	0	188	6
2019	0	168 (do novembra)	6
Specijalna psihijatrijska bolnica u Dobroti			
2018	59	32	11
2019	46	16	22
Opšta bolnica Kotor			
2018	1508	1465	3
2019	1566	1509	4

Izvor: Ministarstvo zdravstva

Ugostiteljstvo

Kao privredna grana, ugostiteljstvo u našoj opštini zastupljeno je u vidu raznovrsnih oblika i sadržaja. Kategorije ugostiteljskih objekata (specijalizovani restorani, kafane, kafe-barovi, konobe, plažnih barova itd) i njihov broj čine ugostiteljstvo važnim i značajnim segmentom gradske turističke ponude. Prema evidenciji Opštine Kotor imamo registrovano nešto preko 200 ugostiteljskih objekata koji obavljaju djelatnost u toku cijele godine. U Starom gradu ima 38 ugostiteljskih objekata. U toku ljetnje turističke sezone ima registrovanih oko 20 plažnih barova i 12 ostalih ugostiteljskih objekata.

⁵ Prilog broj 3. Zdravstveni turizam

3.3.3. Poljoprivreda

U ranijim baznim i strateškim dokumentima o razvoju poljoprivrede, ova djelatnost određivana kao jedan od prioretnih pravaca razvoja. Ipak poljoprivreda je zadržala glavne osobine tradicionalnog niskoproduktivnog sektora. Imajući u vidu da je zemljište jedan od najvažnijih i najosjetljivijih prirodnih resursa i da je visokokvalitetno poljoprivredno tlo jako deficitarno na teritoriji opštine, neophodno je njegovo očuvanje za primarnu namjenu. Od ukupnog broja stanovnika na teritoriji opštine Kotor u Sekretarijatu za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj registrovano je 47 poljoprivrednih gazdinstava i 43 poljoprivrednika.

Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj je shodno Odluci o podsticajima u razvoju poljoprivrede („Službeni list Crne Gore - opštinski propisi”, br. 050/17 od 07.12.2017), otpočeo sa preduzimanjem odgovarajućih radnji početkom mjeseca septembra, sve u cilju sprovođenja postupka realizacije podsticajnih mjera u poljoprivredi za 2019 godinu.

Cilj realizacije podsticaja u poljoprivredi jeste da se uz modernizaciju proizvodnje, usmjeravanjem proizvođača tržišnim uslovima i standardima EU, poveća broj registrovanih poljoprivrednika i poljoprivrednih gazdinstava, kao i zaposlenih u poljoprivredi, te poveća iskorišćenost poljoprivrednih resursa i ukupne poljoprivredne proizvodnje, kao i da poljoprivrednu učini porodičnim preduzetništvom.

U cilju realizacije i organizacije cjelokupnog procesa dodijeljivanja podsticaja u poljoprivredi Sekretarijat je pristupio izradi niza akata i aktivnosti, a sve u cilju lakšeg razumijevanja postupka dodijela subvencija i donet je Program podsticajnih mjera subvencija u poljoprivredi na području Opštine Kotor za 2019. godinu. Programom se utvrđuju aktivnosti, projekti, korisnici, kriterijumi, uslovi, način i postupak ostvarivanja podsticajnih mjera, visina podsticajnih mjera i potrebna dokumentacija za dobijanje podsticajnih sredstava, kao i nadzor nad korišćenjem budžetskih sredstava Opštine Kotor, opredjeljenih za ove svrhe. Navedenim Programom je predviđeno da podsticajna sredstva mogu koristiti fizička i pravna lica registrovana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti sa prebivalištem, odnosno sjedištem i poljoprivrednom proizvodnjom na području Opštine Kotor. Za sprovođenje ovog Programa, Budžetom Opštine Kotor za 2019 godinu, planirana sredstva za subvencioniranje poljoprivrede iznose 80.000,00 €. Podsticajne mjere su prikazane u *Tabela br.10: Podsticajne mјere u poljoprivredi*.

Tabela br.10: Podsticajne mјere u poljoprivredi.

Naziv podsticajne mјере	Planirani iznos u €
Podsticajna sredstva za nabavku sadnica maslina	2.500
Nabavka materijala za podizanje i održavanje maslinjaka	3.500
Nabavka materijala za izgradnju i popravku suhozida i podzida u maslinjaku	4.000

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

<i>Nabavka Sistema za navodnjavanje kap po kap</i>	2.000
<i>Podsticajna sredstva za nabavku sadnica: limun, narandža, nar, mandarina, smokva, breskva, badem i lješnik</i>	2.000
<i>Nabavka materijala za izgradnju i popravku suhozida i podzida u voćnjaku</i>	10.000
<i>Nabavka mašina i uređaja za voćarsku proizvodnju (traktora, motokultivatora i sl.)</i>	9.800
<i>Izgradnja različitih oblika zaštićenog prostora za gajenje povrća i cvijeća (staklenici i plastenici)</i>	16.000
<i>Nabavka mehanizacije i opreme za pripremu sađenje, berbu, sortiranje, pakovanje is l. povrća i cvijeća</i>	1.500
<i>Podsticajna sredstva za nabavku koza</i>	1.000
<i>Podsticajna sredstva za nabavku goveda</i>	1.050
<i>Podsticajna sredstva za nabavku hrane, opreme za mužu i poboljšanje uslova za držanje stoke</i>	3.000
<i>Nabavka mašina i postrojenja za preradu voća, povrća ljekovitog i aromatičnog bilja</i>	2.500
<i>Nabavka opreme za pčelarstvo (košnica, vrcaljki i sl.)</i>	5.850
<i>Nabavka ljekova i prihrane za pčelege</i>	5.000
<i>Podsticajna sredstva za nabavku opreme u ribarstvu i marikulturi</i>	10.300

Izvor: Sekretarijata za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj,

Od ukupno dodijeljenih sredstava za subvencije u poljoprivredi u 2019. godini po granama poljoprivrede je isplaćeno:

- Maslinarstvo - 6.011,50 eura (7,51%)
- Sistem kap po kap – 2.009,29 eura (2,51%)
- Voćarstvo – 26.863,54 eura (33,57%)
- Povrtarstvo i cvjećarstvo – 8.062,50 eura (10,07%)
- Stočarstvo – 2.000,00 eura (2,50%)
- Pčelarstvo – 16.026,06 (20,03%)
- Ribarstvo i marikultura – 11.638,59 eura (14,54%)
- Podrška učestvovanju sajamskih i sličnih manifestacija – 500,00 eura (0,62%)

Na osnovu raspodjele po svim mjerama iz programa subvencija za 2019. godinu od opredijeljenih 80.000,00 eura, za subvencije u poljoprivredi dodijeljen iznos od 73.111,39 eura, odnosno 92% ukupno planiranih sredstava.

3.4. Analiza tržište rada i radne snage

3.4.1. Nezaposlenost

Na evidenciji Biro rada Kotor, na dan 9.12.2019. godine nalazilo se 452 nezaposlena lica (pribлизно 2% u odnosu na ukupan broj stanovništva u opštini), od čega su 244 žene ili 53,98% i 208 muškarci ili 46,02%.

Nezaposleni prema nivoima obrazovanja⁶. Nezaposlenost lica u 2019. godinu u odnosu na 2017 u brojkama izgleda:

- I nivo se smanjio za 12 lica ili 23,08%,
- II nivo se smanjio za 8 lica ili 30,77%
- III nivo se smanjio za 60 lica ili 42,25%
- IV nivo se smanjio za 43 lica ili 26,71%,
- V nivo se smanjio za 9 lica ili 27,27%,
- VI nivo se povećao za 14 lica 14,74% ,
- VII-1 se smanjio za 56 lica ili 43,41%,
- VII-2 se smanjio za 7 lica 58,3% i
- VIII nivo sa 0 na 1 lice.

Na svim nivoima obrazovanja se smanjio broj nezaposlenih osim na VI nivou (bachelori) kod kojih se povećao broj nezaposlenih lica za 14,74%. Povećanje broj nezaposlenih sa VI nivoem obrazovanje je nesklad izmenju deficitarnog i postojećeg kadra kao i činjenica da je u sistematizaciji mali broj radnih mesta sa VI stepenom obrazovanja. Pregled nezaposlenih lica prema godinama starosti i polu su prikazani u *Tabela br.11: Nezaposlenost lica prema godinama starosti i polu*.

Tabela br.11: Nezaposlenost lica prema godinama starosti i polu

Datum	Opština Kotor	Starosne grupe							Ukupno:
		Do 18	Preko 18 do 25	Preko 25 do 30	Preko 30 do 40	Preko 40 do 50	Preko 50		
31.12.2017.	Žene	0	78	59	93	57	91	378	
	Muškarci	0	27	41	62	31	111	272	
	Ukupno	0	105	100	155	88	202	650	
31.12.2018.	Žene	0	67	58	67	49	58	297	
	Muškarci	0	28	35	52	34	85	234	
	Ukupno	0	95	93	119	83	141	531	
9.12.2019.	Žene	0	45	53	55	27	64	244	
	Muškarci	1	2	30	50	28	77	208	
	Ukupno	1	67	83	105	55	141	452	

Izvor: ZZZCG

⁶ Prilog broj4. Nezaposlenost

Analizom nezaposlenosti od 2017. do 9.12.2019. godine ukupna nezaposlenost se smanjila za 30,46 %, nezaposlenost broja žena smanjen za 35,44%, a muškaraca za 23,53%. Kada je u pitanju nezaposlenost lica prema godinama starosti u svim kategorijama je došlo do smanjenja. Najveći broj nezaposlenih je preko 50 godina. Najveći broj nezaposlenih čeka zaposlenje do 6 mjeseci, zatim od 1 do 3 godine i preko 8 godina. Vrijeme traženje zaposlenja se smanjilo u svim kategorija u poslednje tri godine.

Kada su u pitanju osjetljive grupe zaposlenih broj lica sa invaliditetima koja su nezaposlena je opao za 20,27% od 2017. godine do 9.12. 2019. godine. Broj nezaposlenih žena sa invaliditetom je za taj period opao za 20,69%, a muškaraca za 20,00%.

Stručni tretman nezaposlenih lica. Zavod za zapošljavanje pruža besplatne usluge informisanja tražiocima zaposlenja, poslodavcima, zaposlenim licima i drugim korisnicima. Usluge se pružaju neposrednim kontaktom sa korisnikom usluga, anonimno, putem brošura kao i web stranice Zavoda

Zavod za zapošljavanje pruža i savjetodavne usluge za nezaposlena lica usmjerenе na zapošljavanje, povećanje zapošljivosti i rješavanje problema socijalne isključenosti. Kao osnovni metod pružanja usluga u zapošljavanju za pružanje savjetodavnih usluga nezaposlenim licima korišćen je intervju. Za 2019. godinu Zavod za zapošljavanje Kotor obavio je ukupno 4269 stručna tretmana i to: 322 intervjuja, 76 informativnih razgovora, 2666 planova zapošljavanja, 1178 realizacija plana zapošljavanja i 27 informaciono motivacioni seminari.

Novčana nadoknada. Nakon prestanka radnog odnosa nezaposleno lice ima pravo, po osnovu osiguranja od nezaposlenosti, na isplatu novčane naknade pod određenim uslovima. Uslovi za ostvarivanje i prestanak, dužina trajanja, visina novčane naknade i ponovno sticanje prava na novčanu naknadu utvrđeni su Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Do septembra 2019. godine prosječan broj novčanih naknada je 164 korisnika.

3.4.2. Zaposlenost

Zaposlenost prema polu i nivou obrazovanja. Zavod za zapošljavanje Crne Gore vodi evidenciju o broju lica koja su zasnovala radni odnos u određenom period, a koja su prije zapošljavanja bila registrovana kod Zavoda kao aktivni tražici zaposlenja. Evidencija se vodi na osnovu podataka dobijenih od Poreske uprave Crne Gore. Zavod ne raspolaže sa podacima o ukupnom broju zaposlenih lica u nekoj opštini, već je to u nadležnosti Poreske uprave.

Na teritoriji opštine Kotor veći je broj zaposlenih su žene i u 2019 godini do septembra ta razlika je iznosila 92 odnosno 40,53%. Zaposlenost po polu se tokom godina smanjivala kako zaposlenih žena tako i muškaraca.

Ukupan iznos zaposlenih:

- 2018/2017 smanjio se za 22,41%,
- 2019/2018 smanjio se za 26,87%.

Kada je u pitanju ženska populacija smanjenja su sledeća:

- 2018/2017 smanjen za 18,79%,
- 2019/2018 smanjen za 19,22%

Kod muške populacije smanjenja su:

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

- 2018/2017 smanjen za 26,71%,
- 2019/2018 smanjen za 36,92%

Ženska populacija u 2019. godini čini 62,71% ukupno zaposlenih, a muška populacija 37,29%. U 2018. godini ti iznosi su 56,77% žene i 43,23% muškarci, a u 2017. godini 54,23% žene i 45,77% muškarci.

Prvih pet djelatnosti po broju zaposlenih koji su prije zapošljavanja bili registrovani kod Zavoda kao aktivni tražioci posla su u:

- Trgovini (2017. godini -36.83%, 2018. godine- 27.07%, 2019. godine-30.39%)
- Usluge smještaja i ishrane (2017. godini -18.96%, 2018. godine- 22.22%, 2019. godine- 20.99%)
- Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (2017. godini -10.19%, 2018. godine- 12.52%, 2019. godine-12.71%),
- obrazovanje (2017. godini -4.23%, 2018. godine- 8.69%, 2019. godine- 11.32%).
- zdravstvena i socijalna zaštita (2017. godini 6.74%, 2018. godine- 7.07%, 2019. godine- 7.73%).

Pregled zapošnjavanja prema godinama starosti su prikazani u *Tabela br.12: Zapošljavanje prema godinama starosti*.

Tabela br.12: Zapošljavanje prema godinama starosti

Datum	Opština Kotor	Starosne grupe						Ukupno:
		Do 18	Preko 18 do 25	Preko 25 do 30	Preko 30 do 40	Preko 40 do 50	Preko 50	
31.12.2017.	Žene	1	105	81	89	50	20	346
	Muškarci	1	113	70	62	26	20	292
	Ukupno	2	218	151	151	76	40	638
31.12.2018.	Žene	2	91	64	72	33	19	281
	Muškarci	0	55	56	60	25	18	214
	Ukupno	2	146	120	132	58	37	495
9.12.2019.	Žene	0	55	61	63	27	21	227
	Muškarci	3	40	30	34	15	13	135
	Ukupno	3	95	91	97	42	34	362

Izvor: ZZZCG

Zaposleni prema godinama starosti po godinama su:

- Preko 18 do 25(2017. godine – 31,17%, 2018. godine- 29,49%, 2019. godine- 26,24%)
- Preko 25 do 30(2017. godine –23,67 %, 2018. godine- 24,24%, 2019. godine- 25,14%)
- Preko 30 do 40(2017. godine – 23,67%, 2018. godine-26,67 %, 2019. godine- 26,79%)
- Preko 40 do 50(2017. godine – 11,91%, 2018. godine- 11,72%, 2019. godine- 11,60%)
- Preko 50(2017. godine – 6,27%, 2018. godine- 7,47%, 2019. godine- 9,39%)

Najveći broj zaposlenih je od 18 do 25 godina, zatim od 25 do 30 i 30 do 40 godina. U ovim starosnim grupama veći broj zaposlenih su žene. Zaposlenost lica od 18 do 25 godina opada

sveke godine, jer je povećan broj studenata. Od 25 do 30 sa godinama raste procenat zaposlenosti, jedan od razloga je ponuda radnih mesta za koje je potrebno visokoškolsko obrazovanje.

3.5. Analiza zdravstva, školstva i socijalnih pitanja

3.5.1. Zdravstvo⁷

Mrežu javnih ustanova u zdravstvu na području opštine Kotor čine:

- Dom zdravlja Kotor (sa ambulantama u Radanovićima i Risnu)
- Opšta bolnica Kotor
- Specijalna bolnica za ortopediju, neurohirurgiju i neurologiju „ Vaso Ćuković“
- Specijalna bolnica za psihijatriju Dobrota

JZU Dom zdravlja Kotor . JZU Dom zdravlja Kotor samostalno funkcioniše pod sadašnjim imenom, kao javna zdravstvena ustanova od 1991. godine, a do tada kao OUR Vanbolničke službe u sklopu Medicinskog centra Kotor. JZU Dom zdravlja Kotor, kao referentni centar primarnog nivoa, pruža podršku izabranim doktorima za potrebe stanovništva svih uzrasta i osjetljivih grupa. Poseban i izuzetno značajan segment rada u okviru ove Ustanove jeste prevencija koja se prvenstveno sprovodi kroz rad savjetovališta, imunizacija protiv vakciono-preventivnih zaraznih bolesti, kućno liječenje i patronažna zdravstvena zaštita, dijagnosticiranje i suzbijanje uzročnika koji utiču na pojavu i širenje zaraznih i nezaraznih bolesti.

Opšta bolnica Kotor baštini bogatu i plodnu tradiciju medicine u Kotoru u proteklih 18, a bolničkog liječenja 7 vjekova. Predstavlja drugi nivo sekundarne zdravstvene zaštite i obezbeđuje se preko odjeljenja i službi: anestezija i reanimacija, bolnička poliklinika, fizikalna medicina, ginekologija i akušerstvo, hitan bolnički prijem, interna medicina, laboratorija, opšta hirurgija, pedijatrija i radiologija. Kapacitet je 139 bolesničkih ležajeva i 11 ležajeva u intezivnoj njezi. Opercije se obavljaju u 2 operacione sele.

U bolničkoj poliklinici rade ambulante: opšte hirurgije, opšte interne medicine, za kožne i polne bolesti, za uho, grlo, nos, kao i endokrinološka, gastroenterološka, ginekološka, kardiološka i urološka ambulanta.

JZU Specijalna bolnica za ortopediju, neurohirurgiju i neurologiju „ Vaso Ćuković“ se nalazi u Risnu, središnjem dijelu bokokotorskog zaliva. Bolnica je izgrađena u periodu od 1938. godine do 1941. godine donacijom mještanina Vasa Ćukovića, čije ime i danas nosi. Pružanje pomoći se ostvaruje u odjeljenjima i službama: ortopedije, neurologije, neurohirurgije, intezivne njege, operacionog bloka i medicinske službe. U sklopu bolnice nalazi se 4 operacione sale, 124 bolesničke postelje, od kojih 6 u intezivnoj njezi i 6 ambulanti za ljekare specijaliste.

ZU Specijalna bolnica za psihijatriju Dobrota osnovana je 26. maja 1953. Godine i predstavlja vodeću psihijatrijsku ustanovu u Crnoj Gori. U Bolnici se, kao zdravstvenoj ustanovi na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite, obavlja specijalističko-konsultativna i

⁷ Prilog broj 5. Zdravstvo

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

visokospecijalizovana konzilijarno-zdravstvena djelatnost i bolničko liječenje pacijenata sa mentalnim problemima, uz odgovarajuću medicinsku rehabilitaciju. Zdravstvena djelatnost ZU Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru odvija se kroz rad 9 odjeljenja paviljonskog tipa, ukupnog kapaciteta 241 bolesničke postelje namijenjene bolničkom liječenju korisnika, radu u prijemnoj ambulanti, 8 ambulanti za ljekare specijaliste, Neurofiziološkom kabinetu (EEG) i Stomatološkoj ambulanti.

Broj zdrastvenih radnika. Analizi o broju zaposlenih zdrastvenih radnika kao nemedicinskog osoblja prikazan je u *Tabeli br.13: Broj zaposlenih u zdravstvenim ustanovama opštine Kotor.*

Tabela br.13: Broj zaposlenih u zdravstvenim ustanovama opštine Kotor

Ustanova	Broj ljekara opšte prakse	Broj ljekara specijalista	Broj zdrastvenih tehničara	Broj nemedicinskom osoblja
Dom zdravlja Kotor	4	13	33	12
Opšta bolnica Kotor	0	34	124	60
Specijalna bolnica za psihijatriju Dobrota	0	11 specijalista, 1 stomatolog, 5 ljekara na specijalizaciji	78	55
Specijalna bolnica „ Vaso Čuković“	9	19	90	35
Ukupno	13	77	325	162

Izvor: Ministarstvo zdravstva

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta zdravstvenih ustanova u Kotoru identifikovan je deficit zdravstvenih radnika: 4 ljekara opšte prakse (23,53%), 26 ljekara specijalista (25,24%) i 58 zdravstvenih tehničara(15,14%). Navedeni deficit zdravstvenih ljekara utiče na neefikasno pružanje usluga kao i veći opterećenje ambulantnih pregleda i odjeljenskog rada po pojedinim ljekarima. Deficit kadra je uticao i na broj bolesničkih postelja po ljekaru. Pregledom bolničkih ležaja po ustanovama sa pokazateljima broja postelja po doktoru za godine 2008 i 2019. godinu sadržan je u *Tabela br.14: Broj bolničkih ležaja po broju ljekara.* U odnosu na 2008. godinu broj postelja po ljekarima povećan je u Opštoj bolnici Kotor za 18,87%, u SB za psihijatriju Dobrota za 36,28%, dok je smanjen u SB „ Vaso Čuković“ za 20,72“.

Tabela br.14: Broj bolesničkih ležaja po broju ljekara

Godina	2008			2019			
	JZU	Broj postelja	Broj ljekara	Br bolesničkih postelja po ljekaru	Broj postelja	Broj ljekara	Br bolesničkih postelja po ljekaru
Opšta bolnica Kotor	144	31		3,71	150	34	4,41
Specijalna bolnica za psihijatriju Dobrota	241	15		16,07	241	11	21,9
Specijalna bolnica „ Vaso Čuković“	122	22		5,55	124	28	4,4

Izvor: Ministarstvo zdravstva

Primarna zdrastvena zaštita djece. Ukupan broj posjeta kod izabranog doktora za djecu 0-18 godina u 2018. godinu je iznosio 27.232 pregleda. Bolesti sistema za disanje su vodeće bolesti prema posjetama na nivou primarne zdravstvene zaštite stanovništva Crne Gore, za sve, pa i za populaciju djece, što se zaključuje i iz podataka predstavljenih za Opštinu Kotor koji iznosi 40,42%. U strukturi ukupnog morbiditeta evidentiranog na primarnom nivou zdravstvene zaštite, navedene bolesti učestvuju sa gotovo trećinom ukupnog broja posjeta izabranim doktorima. Takođe, među vodećim oboljenjima su rangirane i zarazne i parazitarne bolesti.

Primarna zaštita odraslih. Ukupan broj pregleda kod izabranog doktora za odrasle u 2018. godini je iznosio 98.181 pregleda. Kod izabranog doktora za odrasle najviše je registrovanih posjeta zbog bolesti sistema za disanje, a odmah iza toga su simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi, neklasifikovani na drugom mjestu, što ukazuje na značajan broj posjeta u kojima nije evidentirana konačna dijagnoza kod korisnika, već su to posjete zbog administriranja, davanja savjeta isl. Na trećem mjestu nalaze se bolesti sistema krvotoka. Prve tri grupe bolesti rang liste morbiditeta kod izabranog doktora za odrasle se poklapaju sa morbiditetnom listom posjeta izabranom doktoru za odrasle na nivou Crne Gore.

Primarna zdrastvena zaštita žena. Ukupan broj posjeta kod izabranog ginekologa u 2018. godini je iznosio 3.648 pregleda. Analiza posjeta izabranom doktoru za žene ukazuje na relativno mali broj posjeta koje su ostvarene u navedenom periodu. To ukazuje da se žene (vezano za trudnoću, ali i za druge aspekte reproduktivnog zdravlja) kontrolišu ili u privatnom sektoru ili na ostalim nivoima zdravstvene zaštite ili u drugim zdravstvenim institucijama.

Morbiditet zbog kojih su evidentirane posjete kod izabranih doktora za žene je sličan broju i vrsti posjeta izabranom doktoru za žene na nivou Crne Gore. Učešće porođaja završenih carskim rezom u opštoj strukturi porođaja iznosilo je 35,9%, a učešće prijevremenih porođaja (koji, uglavnom, zahtijevaju više zdravstvenih usluga) iznosilo je 5,3%. Ukazujemo da je broj porođaja koji se obavi u OB Kotor veći od očekivanog broja prema zvaničnoj statistici i uključuje sve obavljene porođaje u ovoj bolničkoj ustanovi. Reproduktivno učešće žena iz opštine Kotor u odnosu na ukupan broj žena u Crnoj Gori u poslednje tri godine bitno se nije promijenio. U 2016. godini iznosi 47%, u 2017. 46% i u 2018. godini taj procenat iznosi 46.

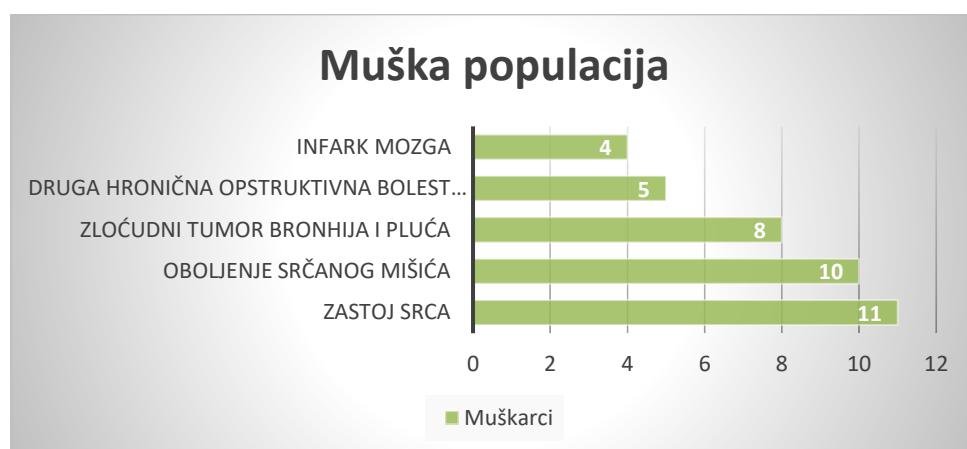
U Crnoj Gori svake godine abortus obavi više od 1.400 žena, a zabrinjavajući je podatak da je u više od 70 % slučajeva riječ o namjernim prekidima trudnoće. Obzirom na ovu činjenicu zaključuje se da će borba države a time i JLS protiv ubrzanih starenja stanovništva i pada nataliteta biti veoma teška.

Liječenje od alkoholizma i duševnih poremećaja. Prema podacima iz bolničkog morbiditeta 2018. godine, a na osnovu bolničkih otpusta u SB Dobrota, koja je namijenjena za liječenje mentalnih oboljenja za cijelokupno stanovništvo Crne Gore (zato se u bolničkom morbiditetu ne mogu predstavljati uporedni podaci za Crnu Goru i Opštinu Kotor), zbog dijagnoze: F10 Alkoholizam bilo je 77 otpusta ili 12,30% od bolničkih otpusta zbog grupe bolesti Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99) kojih je bilo ukupno 626 (otpusta).

Mortalitet. Struktura mortaliteta stanovništva u Opštini Kotor je slična strukturi umiranja stanovništva na nivou Crne Gore za isti period, odnosno za već duži vremenski period. Naime, od bolesti sistema krvotoka i malignih oboljenja umire više od 2/3 stanovništva Crne Gore, kao što je slučaj i u opštini Kotor.

U okviru predstavljenih grupa oboljenja, posebno su analizirane one koje predstavljaju vodeće uzroke smrti stanovništva opštine Kotor u odnosu na pol. Navedeni podaci ukazuju da nije izražena značajna razlika u pet vodećih uzroka smrti stanovništva u odnosu na pol, prema teritorijama na kojima živi stanovništvo Crne Gore. Pet vodećih grupa umiranja kod muškaraca i žena prikazano je u *Grafik br.4: Pet vodećih uzoraka umiranja kod muškaraca* i *Grafik br. 5: Pet vodećih uzoraka umiranja kod žena*.

Grafik br. 4: Pet vodećih uzoraka umiranja kod muškaraca

Izvor: Ministarstvo zdravstva

Grafik br.5: Pet vodećih uzoraka umiranja kod žena

Izvor: Ministarstvo zdravstva

3.5.2. Školstvo

U Kotoru postoje obrazovne ustanove za predškolsko, osnovno, srednje i visokoškolsko obrazovanje, kao i ustanova za obrazovanje djece sa posebnim potrebama.

Predškolsko obrazovanje. Na teritoriji opštine Kotor postoje dvije vaspitno- obazovne ustanove za predškolsko obrazovanje:

- Ustanova JPU „Radost”, sa sedam vaspitnih jedinica : VJ Kotor, VJ Dobrota, VJ Jaslice, VJ Škaljari, VJ Prčanj, VJ Risan, VJ Radanovići.
- Vrtić „Osmijeh”.

JPU “Radost” ustanova je za vaspitanje i obrazovanje, njegu i brigu o djeci predškolskog uzrasta, nastala 1926. godine u Kotoru. Danas JPU Radost Kotor raspolaže sa sedam objekata koji pokrivaju teritoriju Opštine Kotor. Prikaz objekata sa brojem zaposlenih i površinom koju zauzimaju je u *Tabela br.15: Vaspitne jedinice JPU „Radost”*.

Tabela br. 15: Vaspitne jedinice JPU „Radost”

Vaspitna jedinica	Broj radnih soba	Ukupna površina
Jaslice	9	447 m ²
Kotor	4	418 m ²
Dobrota	5+1	349 m ²
Škaljari	5+1+1	359 m ²
Prčanj	3	315 m ²
Risan	3	319 m ²
Radanovići	2	96 m ²

Izvor: JPU „Radost”

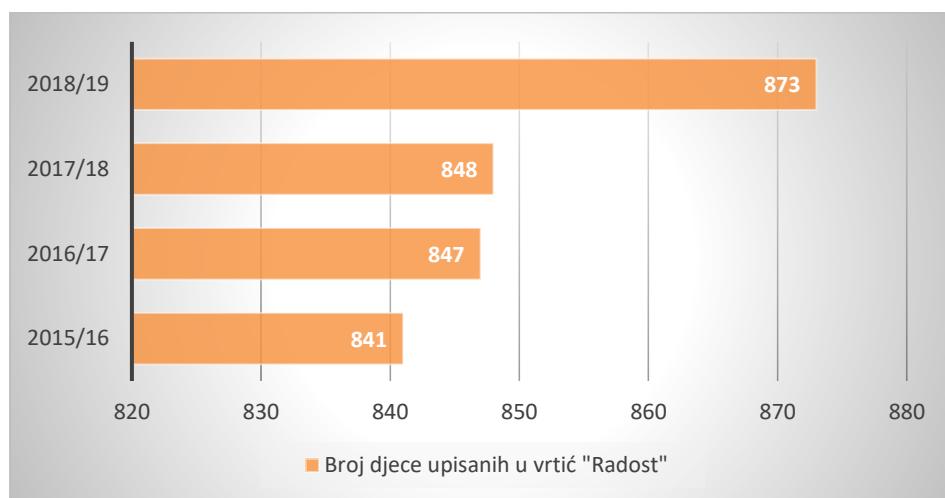
Vaspitne grupe su opremljene potrebnim inventarom i didaktičkom opremom, rade punim kapacitetom i preko toga. S obzirom da se broj djece iz godine u godinu povećava, postojeći kapaciteti neće moći da zadovolje potrebe za kvalitetnim boravkom djece, pa stoga treba planirati povećanje smještajnih kapaciteta – naročito u VJ Škaljari, VJ Dobrota i VJ Radanovići.

Ukupna površina predškolskih ustanova u opštini Kotor iznosi 14.505 m² (zatvorenog prostora 2.480 m², a otvorenog 12.087 m²). Prema standardima koji predviđaju 7,5 m² zatvorene i 25 m² otvorene površine po djetetu, postojeći kapaciteti bi zadovoljili potrebe svega 331, odnosno 483 djece. U JPU u 2018/2019 godini upisani broj djece je 873 i prema standardu potrebna površina zatvorenog prostora iznosila bi 6547,5 m², a otvorenog 21.825 m². Manjak kapaciteta za predškolske ustanove je 4067,5 m² zatvorene i oko 9738m² otvorene površine

Ukupan broj zaposlenih je 106, od toga 52 vaspitača (nedovoljan broj u odnosu na broj djece). Broj djece u Vrtiću „Radost“ prikazan je u *Grafik br.6: Broj djece u vrtiću „Radost”*.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Grafik br.6: Broj djece u vrtiću „Radost“

Izvor: JPU „Radost“

Sa grafika se može vidjeti da se svake školske godine upisuje približno isti broj djece osim 2018/2019 godine kada je upisano 25(2,95%) više nego 2017/2018 godine.

Privatni vrtić „Osmjeh“. Površina zgrade je 400 kvadrata sa dvorištem i plažom. Vaspitno obrazovni rad se realizuje u četiri grupe: jaslice, mlađa vaspitna grupa, srednja vaspitna grupa i predškolska vaspitna grupa.

Osnovno obrazovanje. Na području opštine Kotor egzistiraju pet ustanova i četiri područne jedinice za osnovno obrazovanje. Broj upisanih učenika u poslednjih pet godina prikazan je u *Tabela br.16: Broj upisanih učenika u ustanovama za osnovno obrazovanje*.

Tabela br.16: Broj upisanih učenika u ustanovama za osnovno obrazovanje

Naziv ustanove	Broj upisanih učenika školske godine				
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
OŠ "Njegoš"- Kotor	818	823	837	839	846
OŠ "Ivo Visin"- Prčanj	96	102	101	111	117
OŠ "Nikola Đurković"- Radanovići	267	275	277	311	316
OŠ "Narodni heroj Savo Ilić"- Dobrota	660	643	651	664	676
OŠ "Veljko Drobnjaković"- Risan	27	17	23	22	30
Ukupno	1.868	1.860	1.889	1.947	1.985

Izvor: Osnovne škole opštine Kotor

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

U poslednje tri godine povećan je broj upisane djece u osnovnim školama na teritoriji opštine Kotor, tako da u školskoj godini 2019/20 povećanje iznosi 38 učenika ili 1,95%. Kapacitet i opremljenost osnovnih škola u opštini Kotor prikazani su u *Tabela br.17: Kapacitet i opremljenost osnovnih škola*.

Tabela br.17: Kapacitet i opremljenost osnovnih škola

Naziv ustanove	Površina	Opremljenost
OŠ "Ivo Visin" - Prčanj	P objekta: 717 m ² P dvorišta: 500 m ²	Ukupno 8 učionica; otežani uslovio za rad; nema fiskulturnu salu; pristup školi nije bezbjedan, pored regionalne saobraćajnice, bez trotoara i pješačkih staza
OŠ "Nikola Đurković" - Radanovići	P objekta= 2.224m ² P dvorišta=1.800m ²	Zgrada izgrađena 1974god; veoma dobro opremljena zbog stalnih ulaganja i saradnje udruženja roditelja, sponzora i Ministarstva prosvjete; sve učionice imaju centralno grijanje, klime i eloksiranu bravariju, kao i video nadzor. Potrebno raditi na povećanju kapaciteta, s obzirom da se broj djece iz godine u godinu povećava.
OŠ "Njegoš" Kotor	-matična škola – Benovo (ukupna površina 5.339 m ²); područna jedinica Šklajari (ukupno 3.661 m ²)	Dotrajala zgrada stara 50 godina; dotrajao sistem centralnog grijanja – energetski neefikasan, internet protok nedovoljan, računarska oprema zastarjela, drvenarija u lošem stanju; školskom dvorištu se pristupa direktno sa prometne saobraćajnice; nepristupačnost za lica sa invaliditetom
OŠ "Narodni heroj Savo Ilić" Dobrota	P objekta = 2750 m ² P dvorišta= 5473m ²	Ustanova polumontažnog tipa, potrebna sanacija; pristup školi nebezbjedan
OŠ "Veljko Drobnjaković" Risan (pod. jedinice Morinj i Perast)	P objekta : 2750 m ² P dvorišta: 1725 m ²	Potrebna sanacija naročito fiskulturne sale; izolacija toplotna i zvučna minimalna; područne jedinice rade u otežanim uslovima; neophodna sanacija prilaznog puta

Izvor: Osnovne škole opštine Kotor

Ustanove za osnovno obrazovanje raspolažu površinom od 10.598m² zatvorenog i 35.715m² otvorenog prostora. Standard za osnovno obrazovanje je minimum 6m² zatvorene površine po učeniku, tako da bi za upisani broj učenika 2019/20 potreban zatvoren prostor iznosio 11.910m². A prema standard od 25m² otvorenog prostora po učeniku, ustanove za osnovno obrazovanje trebalo bi da obezbijedi za 2019/20 godinu 49.625m². Manjak kapaciteta iznosi oko 1.312m² zatvorene i 13.910m² otvorene površine. Mobilijar u školama je dotrajao, potrebno ga je obnoviti, kao i računarsku opremu. Pristup školi nebezbjedan i nesiguran za učenike.

U školama za osnovno obrazovanje deficitarni kadrovi su kadrovi razredne nastave, profesori fizike, matematike, hemije, istorije i geografije.

Pored navedenih ustanova za osnovno obrazovanje u Kotoru se nalazi i Muzička škola za osnovno i srednje obrazovanje „Vida Matijan“. Jedna je od najstarijih muzičkih ustanova i

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

datira još od 19. vijeka. Ukupna površina zgrade je 1.180 m². U školi radi 62 nastavnika, pri čemu postoji deficit kadrova iz predmeta: gitara, klarinet, truba i violončelo. Broj učenika upisanih u muzičku školu u poslednjih četri godina je približno jednak i prikazan je u *Tabela br.18: Broj upisanih učenika u Muzičku školu „Vida Matijan“*.

Tabela br.18: Broj upisanih učenika u Muzičku školu „Vida Matijan“

Naziv ustanove	Broj upisanih učenika školske godine				
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Muzička škola „Vida Mijatov“	446	480	474	482	484

Izvor: Muzičku školu „Vida Matijan“

U osnovnoj školi postoje sledeći odsjeci: odsjek za klavir, odsjek za violinu, odsjek za violončelo, odsjek za gitaru, odsjek za harmoniku, odsjek za saksofon, odsjek za klarinet, odsjek za trubu, odsjek za flautu, odsjek za hornu, odsjek za solo pjevanje. U srednjoj školi postoje dva obrazovna programa: muzički izvođač (klavirista, gitarista, harmonikaš, saksofonista, klarinetista, trubač, flautist, hornista, solo pjevač) i muzički saradnik.

Srednjoškolsko obrazovanje. Opština Kotor ima dvije škole za srednje stručno obrazovanje: Gimnaziju Kotor i Srednju pomorsku Školu

JU Gimnazija Kotor. Kotorska Gimnazija je sa dubrovačkom i zadarskom najstarija gimnazija na prostorima prethodne Jugoslavije. To je važna činjenica za kulturnu istoriju Boke i Crne Gore, jer je riječ o jednom od najznamenitijih kulturnih spomenika. Savremena Gimnazija koja radi neprekidno do danas formirana je 1864.godine. To što je Kotor od davnina imao svoju školu bitno je uticalo na sjajne kulturne tekovine starih Kotorana, koji su se svojim umnim, razboritim i neumornim radom kulturno toliko uzdigli da su gradu Kotoru dodjelili vodeće mjesto među naprednim i kulturnim gradovima na Mediteranu. Zgrada Gimnazije Kotor izgrađena je donacijom Republike Italije 1983 god., montažni je objekat u dobrom građevinskom stanju. Učionice su opremljene mobilijarom i inventarom, u skladu sa potrebama učenika, sa po jednim računarom, koji su dotrajali i potrebno ih je zamjeniti. Kapacitet zgrade je 20 učionica i kabinet, fiskulturna sala, amfiteatar i ostali neophodni sadržaji. Ukupna površina zatvorenog prostora je 3.344m², a nalazi se na dvorištu površine 19.758 m², koje nema organizovan sadržaj predviđen projektom. Postojeći kapaciteti zadovoljavaju potrebe i kriterijume. Škola se nalazi na lokaciji između magistrale i Trećeg puta.

Ukupan broj nastavnika je 42. U prosjeku 25 učenika napušta školu po završetku drugog razreda i nastavlja dalje školovanje u drugim srednjoškolskim ustanovama. Nastava je organizovana u tri smjera: opšta gimnazija, ekonomski tehničar i medicinski tehničar. Broj upisanih učenika u školskim kalendarskim godinama prikazani su u *Tabela br.19: Upisani učenici i JU Gimnazija*

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.19: Upisani učenici i JU Gimnazija

Naziv ustanove	Broj upisanih učenika školske godine				
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
JU Gimnazija Kotor	584	551	556	524	527

Izvor: JU Gimnazija Kotor

Srednja pomorska škola Kotor. Srednja pomorska škola u Kotoru ima bogatu tradiciju. Znanja iz oblasti pomorstva i plovidbe nekada su se prenosila neposredno, ali prve tragove sistematskih pokušaja nalazimo još u XVII vijeku. Srednja pomorska škola datira od 1849. godine, kada je austrougarski car Franz Joseph I potpisao ukaz o osnivanju državne pomorske škole. Škola obrazuje kapetane i upravitelje stroja, prepoznate po znanju i stručnosti na svim svejtskim prekoceanskim kompanijama. Zgrada škole je izgrađena istom donaciom kao i Gimnazija iz 1983. god od strane Republike Italije. Objekat je savremeno opremljen, ima 20 učionica i kabineta, fiskulturnu salu, amfiteatar i ostali sadržaj ukupne površine 3000m². Školsko dvorište površine 20.000 m² nema organizovane sadržaje predviđene projektom.

Ukupan broj nastavnika je 42, a postojeći nastavni smjerovi su: nautički tehničar, brodomašinski tehničar, špeditorsko-agencijski tehničar i automehaničar. Peosječno oko 20 učenika napušta školu i nastavlja školovanje u nekoj drugoj srednjoškolskoj ustanovi. Broj učenika upisanih po kalendarskim školskim godinama prikazan je u *Tabela br.20: Broj upisanih učenika u Srednju pomorsku školu*.

Tabela br.20: Broj upisanih učenika u Srednju pomorsku školu

Naziv ustanove	Broj upisanih učenika školske godine				
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Srednja pomorska škola Kotor	606	615	622	641	631

Izvor: Srednja pomorska škola Kotor

Analizom upisanih učenika u srednjim školama zaključuje se da je sve manji broj upisanih u JU Gimnazija Kotor, dok se povećava broj upisanih učenika u Srednjoj pomorskoj školi. Razlozi su tradicija i sve veći broj mladih koji žele da što prije dođu do posla i zarada koja su mnogo veća nego u opštini a i državi.

Visokoškolsko obrazovanje. U Kotoru postoje dvije visokoškolske institucije Fakultet za turizam i ugostiteljstvo i Pomorski fakultet u okviru Univerziteta Crne Gore.

Fakultet za turizam i ugostiteljstvo osnovan je 20. maja 1999. godine, u jedinstvenom ambijentu Starog grada Kotora, UNESCO-ve svjetske kulturne baštine. Zgrada u kojoj je fakultet smješten, datira iz 1863 godine, ukupne površine 2.500m² i čini rijedak spoj kulture i tradicije obrazovanja visokostručnih kadrova iz oblasti turizma i hotelijerstva. Baštineći 40-togodišnju tradiciju višeg obrazovanja turističkog profila u Kotoru i na bazi zahtjeva tržišta, Fakultet je osmišljen kao vodeća institucija za školovanje kadrova u turizmu kao jednom od strateških opredjeljenja države Crne Gore. Imajući u vidu savremene tendencije iz oblasti turizma kao

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

najveće svjetske industrije. Fakultet fokusira svoje aktivnosti na intenzivnu saradnju sa stručnim, obrazovnim i naučnim institucijama iz zemlje i inostranstva, sa preduzećima i ostalim interesnim grupama iz oblasti turizma i hoteljerstva.

Tabela br.21: Broj upisanih studenata na Fakultetu za turizam I ugostiteljstvo

Školska godina	2015	2016	2017	2018	2019
Osnovne studije	150	182	229	174	180
Specijalističke studije	149	144	110	89	121
Magistarske studije	6	4	4	19	12
Ukupno	305	330	343	282	313

Izvor: Fakultet za turizam I ugostiteljstvo

Prostorije su tehnički opremljene, ali je fasada u lošem stanju i potrebna je njena rekonstrukcija.

Broj stalno zaposlenih profesora je 7, angažovanih predavača iz drugih organizacionih jedinica je 4 i 1 gostujući profesor.

Fakultet za pomorstvo. Pomorski fakultet u Kotoru je visokoškolska ustanova koja pripada Univerzitetu Crne Gore. Osnovan je 1959. godine kao Viša pomorska škola. Prateći narastajuće potrebe pomorske infrastrukture Crne Gore, ova obrazovna ustanova 1981. godine prerasta u Pomorski fakultet. Broj upisanih studenata po godinama prikazan je u *Tabela br.22: Broj upisanih studenata Fakulteta za pomorstvo*.

Tabela br.22: Broj upisanih studenata Fakulteta za pomorstvo

Školska godina	Menadžment u pomorstvu i logistika	Pomorske nake	Pomorska elektrotehnika	Nautika	Nautika i pomorski saobraćaj	Specijalističke studije	Doktorske studije	Ukupno
2015/2016	60	61	0	80	0	55	7	263
2016/2017	61	61	0	80	0	59	9	270
2017/2018	60	0	52	0	80	64	9	265
2018/2019	60	0	55	0	80	51	10	256
2018/2019	60	0	49	0	81	66	12	268

Izvor: Fakultet za pomorstvo

Zgrada fakulteta se u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore kontinuirano povećava i poboljšava svoje kapacitete, kako bi zadovoljila savremene trendove. Fakultet trenutno raspolaže jednim amfiteatrom, 10 učionica, 2 računarske sale, ukupno sa 570 mesta. Svaka učionica ima video projektor- platno, internetski je pokrivena i klimatizovana. Fakultet ima nekoliko opremljenih labaratorijskih prostora, kao i čamac za spasavanje u cilju izvođenja praktične nastave. Ukupna površina zgrade i dvorišta je 2785 m2.

Broj stalnih profesora koji vode nastavu je 13, a angažovani su i profesori sa drugih jedinica Univerziteta Crne Gore, kao i ostalih Univerziteta. Takođe shodno potrebama angažovani su iskusni kapetani i upravitelji stroja za realizaciju praktičnih vježbi.

Studijski programi na Fakultetu su: nautika i pomorski saobraćaj, brodomašinstvo, pomorska elektrotehnika, menadžment u pomorstvu i logistika. Pomorski fakultet raspolaže Centrom za obuku pomoraca i Centrom za inovacije i istraživanja, kao i Pomorskom bibliotekom.

Dom učenika i studenata „Spasić Mašera” –Kotor. Dom za učenike i studente se nalazi u Dobrori u blizini Srednje pomorske škole. Kapacitet Doma je ukupno 116 soba i 260 mesta u njima. Osim navedenog Dom raspolaže i ostalim neophodnim prostorijama, kao što su: kuhinja sa restoranom od 200 mesta, učionicama od po 30 mesta, magacini, vešernica, studentski klub, igralište za male sportove i dr. U domu je organizovan i stalni pedagoški nadzor za učenike Srednje pomorske škole, koji su smješteni u Domu.

Institut za biologiju mora. Institut za Biologiju mora osnovan je 1961. godine. Danas je organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore i jedina naučno-istraživačka ustanova u zemlji koja se bavi zaštitom i izučavanjem Jadranskog mora. Trenutno Institut broji 37 zaposlenih. Razvoj turizma, pomorskog saobraćaja, ribarstva i svih drugih sektora koji su direktno ili indirektno vezani za naše more, imaju manje ili veće negativne posledice po morski ekosistem Jadranskog mora. Pod pritiskom klimatskih promjena, nekontrolisanog ispuštanja balastnih voda, odlaganjem otpada u more, detektovano je prisustvo većeg broja invazivnih vrsta riba, rakova, školjki i drugih organizama. Zbog svega ovoga zaštita i održivo korišćenje morskog ekosistema postaje sve kompleksnije i zahtijeva sve veće materijalne i ljudske resurse.

3.5.3. Socijalna zaštita

Socijalna i dječja zaštita, u smislu Zakona, predstavljaju djelatnost kojom se obezbjeđuju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni pojedincu i porodici sa nepovoljnim ličnim ili porodičnim okolnostima, koji uključuju prevenciju, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku. Kako su socijalna i dječja zaštita djelatnost od javnog interesa, ostvarivanje istog obezbjeđuju država i jedinice lokalne samouprave. Zajedničkim snagama na polju socijalne i dječje zaštite djeluju JU Centar za socijalni rad za opštine Kotor, Tivat i Budva, Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti Opštine Kotor, JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“, JU Dom starih „Grabovac“ Risan, Crveni krst – opštinska organizacija Kotor i pojedine organizacije civilnog društva (nevladine organizacije).

JU Centar za socijalni rad sa sjedištem u opštini Kotor i područnim jedinicama u Tivtu i Budvi, krovna je ustanova za ostvarivanje prava i unaprijeđenje stanja u oblasti socijalne i dječje zaštite. Djelatnost Centra temelji se na odredbama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, odredbama Porodičnog zakona, Zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom i drugim zakonskim i podzakonskim aktima. U Centru je zaposleno 27 radnika od kojih 15 u Kotoru.

Socijalna zaštita lica u stanju socijalne potrebe sprovodi se kroz osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite, osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite i usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite.

Osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite su materijalno obezbjeđenje, lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć, zdravstvena zaštita, troškovi sahrane, jednokratna novčana pomoć, naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu.

Osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite su naknada za novorođeno dijete, dodatak za njegu i pomoć, troškovi ishrane u predškolskim ustanovama, pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama, refundacija naknade zarade

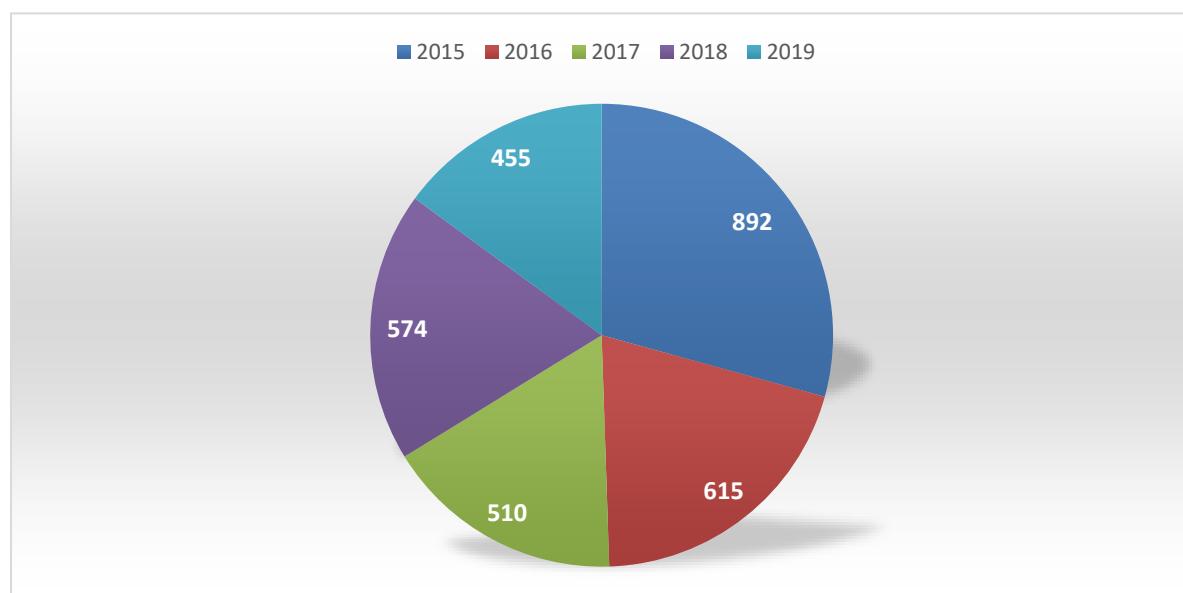
i naknada zarade, naknada po osnovu rođenja djeteta, redundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite su podrška za život u zajednici, savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga, smještaj, neodložne intervencije i druge usluge.

Materijalno obezbeđenje(u daljem tekstu MO) ostvaruje se kroz stalne novčane pomoći, jednokratne novčane pomoći, kao i pomoć u naturi. Broj korisnika se mijenja iz mjeseca u mjesec, a na kraju prethodne izvještajne godine od ukupno 48 korisnika njih 16 su korisnici prava na MO po osnovu radne nesposobnosti (a po ocjeni nadležne socijalno – ljekarske komisije Ministarstva rada i socijalnog staranja), 11 lica po osnovu starosti, 7 korisnika su samohrani roditelji, a 14 korisnika je u potpunoj porodici. U avgustu mjesecu 2019. godine pravo na MO je ostvarilo 39 porodica sa 84 djece.

U posljednjih 5 godina broj korisnika je prikazan u *Grafik.br.7: Korisnici materijalnog davanje*.

Grafik.br.7: Korisnici materijalnog davanje

Izvor: Ministarstvo rada I socijalnog staranja CG

Broj korisnika se smanjuje svake godine, tako je 2018. godine broj korisnika manji za 64 u odnosu na 2017. godinu, a prema raspoloživim podacima i u 2019. godini će bit manji broj korisnika nego 2018. godine. U 2018. godini broj korisnika je 574, a u 2019. godini do decembra je iznosio 455.

Pravo na ličnu invalidinu imaju lica sa teškim stepenom invaliditeta prema procjeni socijalno – ljekarske komisije. Broj korisnika se povećava svake godine i za 12 je veći u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu.

Dodatak za njegu i pomoć ostvaruju ona lica koja zbog prirode nijesu u mogućnosti da se staraju sama o sebi, a nakon sprovedenog postupka i datog mišljenja od strane socijalno – ljekarske komisije.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br. 23. Broj korisnika invalidnine, njegu i prvu pomoć, zdrastvene zaštite

Godina	Broj korisnika invalidnine	Broj korisnika dodatak za njegu i prvu pomoć	Broj korisnika zdrastvene zaštite
2015	47	184	17
2016	49	264	16
2017	50	215	171
2018	56	258	152
2019	64	275	129

Izvor: Ministarstvo rada I socijalnog staranja CG

Pravo na zdravstvenu zaštitu obezbjeđuje se korisnicima materijalnog obezbjeđenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć i usluge smještaja, ukoliko ovo pravo nije ostvareno po drugom osnovu. Ovo pravo pripada i korisnicama naknade po osnovu rođenja troje ili više djece za korisnice koje su nakon 30.06.2017. godine nastavile sa korišćenjem tog prava. Broj korisnika po godinama je prikazan u Tabela br. Broj korisnika zdrastvene zaštite i primjećuje se trend padanja po godinama.

Pravo na naknadu roditelju/staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu jedno je od novijih prava i odobrava se od 2016. godine. Broj korisnika ove naknade na kraju izvještajnog perioda od 2016. godine do kraja 2019. godine je:

- 2016. godine broj korisnika 44
- 2017. godine broj korisnika 41
- 2018. godine broj korisnika 53
- 2019. godine broj korisnika 55

Naknadu za novorođeno dijete je pravo koje ima svaki roditelj, staratelj ili hranitelj do navršene godine dana djeteta. Brojčano stanje na kraju svake godine kada je u pitanju odobravanje prava na naknadu za novorođeno dijete prikazano je:

- 2017. godine broj korisnika 241
- 2018. Godine broj korisnika 226
- 2019. Godine broj korisnika 148+ decembar

Pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete korisnik materijalnog obezbjeđenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć, bez roditeljskog staranja i u periodu od 2014. do 2019. godine korišćenje pomenutog prava prikazano je u *Tabela br. 24: Pravo na dodatak za djecu*. Broj korisnika je u 2018 i 2019. godinu približno isti. U decembru 2019. godine na Skupštini odbornici su usvojili odluka da ta pomoć iznosi 150 eura.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.24: Pravo na dodatak za djecu

Godina	Broj korisnika/ca	Broj djece
2015	672	1103
2016	561	909
2017	533	825
2018	574	909
2019	551+ decembar	888+ decembar

Izvor: Ministarstvo rada I socijalnog staranja CG

Pravo na naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena ostvaruje zaposleni radi pojačane njege djeteta, odnosno staranja o oboljelom djetetu, u iznosu od 50% zarade zaposlenog. U našoj opštini to pravo koriste 2 lica.

U okviru podrške za život u zajednici izdvajaju se usluge: dnevnog boravka, pomoć u kući, stanovanje uz podršku, personalna asistencija i sl. Od decembra 2017. godine pri JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ započeto je sa pružanjem usluge dnevnog boravka za djecu sa smetnjama u razvoju. Tokom 2018. godine 11 djece je koristilo ovu uslugu. Tokom 2019. godine zadržao se isti broj djece budući da prostorni, a i kadrovski kapaciteti koje posjeduje omogućavaju pružanje usluge za 11 djece. Bilo je zahtjeva za korišćenje te usluge i tokom 2019. godine koji su upravo zbog prostorne i kadrovske ograničenosti bili odbijeni, jer dnevni boravak mora da zadovoljava proporciju $10m^2$ po djetetu. Stanovanje uz podršku je usluga namijenjena bivšim štićenicima dječjeg doma sa ciljem da im se kroz saradnju Centra, lokalne samouprave i NVO sektora omogući bolja i lakša integracija u zajednici. S obzirom na činjenicu da je trenutno u Dječjem domu „Mladost“ Bijela smješteno 15 djece iz naše opštine, a već tokom 2020. godine se očekuje prestanak smještaja za dva korisnika, ovoj usluzi je nužno posvetiti veću pažnju.

Takođe, Opština u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i JU Dom starih „Grabovac“ Risan do kraja 2019. godine planira da otvori Dnevni boravak za stara lica, pa će po pitanju usluga za ranjive kategorije našeg društva broj postati veći za jednu koja je uz ostale usluge smještaja namijenjene stariм licima od velikog značaja kako za njih same, tako i za članove njihovih porodica.

Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge obuhvataju: savjetovanje, terapiju, medijaciju, SOS telefon i druge usluge sa ciljem prevzilaženja kriznih situacija i unapređivanja porodičnih odnosa. Zbog kompleksnosti problematike i čestog angažovanja više stručnih radnika i spoljnih saradnika teško je brojčano izraziti korišćenje ove usluge. Najveći broj slučajeva tiče se savjeta sa maloljetnom djecom, poremećenih porodičnih odnosa, a sve radi prevzilaženja kriznih situacija i ispunjavanja principa najboljeg interesa djeteta.

U okviru rada na **poremećenim bračnim odnosima** u 2017. godini brakorazvodnih postupaka je bilo 14 postupaka, izmjene odluke o provjeravanju djece 7 izvještaja, upis očinstva 6 postupaka, nasilje i prevencija od nasilja 29 predmeta, nadzor nad vršenjem roditeljskog prava 12 predmeta i maloljetnici sa poremećajima u ponašanju 86 predmeta. U 2018. Godini posredovanje u poremećenim bračnim odnosima 53 predmeta, izmjene odluke o

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

provjeravanju djece 11 izvještaja, provjera djece iz vanbračnih zajednica 4 postupka, razvod braka 12 predmeta, nasilje u porodici 29 predmeta I nadzor nad vršenjem roditeljskog prava 1 predmet.

Aktivnosti Centra za socijalni rad, poštujući sva načela Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i drugih srodnih akata, kako sada tako i ubuduće kretaće se u pravcu pružanja neposredne socijalne zaštite sa najvećim akcentom na preventivan karakter istih.

Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti u skladu sa Odlukom o organizovanju i načinu rada lokalne uprave vrši poslove lokalne uprave koji se odnose na uređivanje odnosa i obezbjeđivanje primjene propisa i drugih akata iz oblasti socijalne i dječje zaštite, kućne njege i pomoći starim i invalidnim licima; vođenje postupka za ostvarivanje prava na jednokratne novčane pomoći; naknada đačkih karata za djecu čiji se roditelji nalaze u teškoj materijalnoj situaciji; pružanje tuđe njege i pomoći u kući - gerontoprogram koji se sprovodi u saradnji sa Crvenim krstom – opštinska organizacija Kotor; rješavanje o priznavanju prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite i zaštite civilnih invalida rata i vođenje evidencije o broju tih korisnika.

Prema Odluci o socijalnim davanjima građani opštine Kotor koji su u stanju socijalne potrebe, izuzetno teškoj materijalnoj situaciji koju ne mogu sami da prevaziđu, posebno kada je riječ o zadovoljavanju osnovnih životnih potreba, potreba u specifičnim situacijama i drugim opravdanim slučajevima, mogu podnijeti Sekretarijatu zahtjev za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć uz odgovarajuću dokumentaciju koja sve prethodno potvrđuje. Naše evidencije broje u prosjeku oko 170 korisnika godišnje. Razlozi koje podnosioci zahtjeva navode najčešće su zdravstveni problemi gdje je često prisutan i neki oblik invaliditeta, zatim niska primanja ili nezaposlenost. Što se tiče polne strukture oko 60% korisnika čine žene; po kriterijumu starosti većinom su korisnici sa 50 i više godina, a podacima o obrazovnoj strukturi u većini slučajeva ne raspolažemo. Važno je napomenuti i aktivnost Sekretarijata uoči novogodišnjih praznika kada se djeci naših korisnika dodjeljuju poklon-paketići.

Kretanje broja korisnika jednokratne novčane pomoći u posljednjih 5 godina je:

- 2015. godine broj korisnika 156
- 2016. godine broj korisnika je 178
- 2017. godine broj korisnika je 141
- 2018. godine broj korisnika je 165
- 2019. godine broj korisnika je 148+ decembar

Pomoć i njega u kući predstavlja uslugu koju zajednički sprovode Opština i Opštinska organizacija Crveni krst Kotor kroz gerontoprogram. Angažованo je pet gerontodomaćica, a broj korisnika ove usluge bude oko 30 na godišnjem nivou. Planu za što skoriji period jeste licenciranje ove usluge, što propisuje Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Pravo na nadoknadu troškova prevoza učenicima za vrijeme trajanja obrazovanja imaju djeca i mladi, učenici osnovne i srednje škole čija je porodica u teškoj materijalnoj situaciji (roditelji vode na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno korisnici/ce su MOP-a). Broj korisnika navedene naknade u 2017/18. godini je iznosio 11, u 2018/19 broj korisnika je bilo 10 i u 2019/20 je porastao na 17 korisnika. Takođe, učenicima koji nemaju obezbijeđenu redovnu autobusku liniju do obrazovne ustanove, mogu ostvariti pravo na nadoknadu troškova prevoza u visini mjesечne karte, a to su učenici koji putuju od Mirca ili Krivošijskih sela.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

U okviru Sekretarijata postoji Kancelarija za prevenciju narkomanije, bolesti zavisnosti i rizičnih ponašanja čije se aktivnosti se sprovode kroz redukovanje dostupnosti psihoaktivnih supstanci, preventivnu edukaciju omladine sa programima razvoja životnih vještina (uz podršku NVO), te podizanje svjesnosti javnosti o faktorima rizika za razvijanje bolesti zavisnosti od PAS-a i pružanje podrške adolescentima koji se već nalaze u problemu.

Dom starih „Grabovac“ Risan postoji od 1947. godine kao državna institucija, a do 2010. godine i jedina javna ustanova tog tipa. Na ukupno 9000 m² korisnog prostora trenutno je smješteno 300 korisnika o kojima brine 116 radnika. Dom pruža institucionalnu brigu starim licima, odraslim invalidnim licima, hronično duševno oboljelim starim licima, osobama koje se nađu u stanju akutne socijalne potrebe. Zbrinjavanje u Domu podrazumijeva: kompletну njegu i zdravstvenu zaštitu smještenih lica, kompletну stručnu socijalnu i psihološku pomoć, pravnu i savjetodavnu pomoć, pomoć u administrativno-finansijskim poslovima koji se tiču korisnika. U zavisnosti od psihofizičkog stanja, korisnici Doma smješteni su u tri različita objekta:

“H” paviljon površine 1277m² koji je apartmanskog tipa, gdje su smještene osobe sa očuvanim psihofizičkim funkcijama;

“G” objekat površine 264 m² koji je podijeljen na dvije jedinice i gdje su smještene osobe sa invaliditetom, pokretne hronično duševno oboljele osobe i osobe kojima je potreban pojačan nadzor, iz bilo kog razloga.

“P” objekat površine cca 4045m² predviđen za palijativnu njegu. U sklopu istog objekta na prizemlju se nalazi posebno odjeljenje za osobe oboljele od demencije.

Takođe, 1. oktobra - Međunarodnog dana starijih osoba, kada se ujedno obilježilo 50 godina postojanja ove ustanove svečano je otvoren Dnevni boravak za dementne osobe i Domu starih „Grabovac“ dodijeljena licenca Ministarstva rada i socijalnog staranja za obavljanje usluge dnevnog boravka za odrasla i stara lica sa invaliditetom. Kretanje broja korisnika Doma starih u posljednjih 5 godina prikazano je u *Tabela br.25: Broj korisnika Dom starih „Grabovac“*. *Tabela br.25: Broj korisnika Dom starih „Grabovac“*

Godina	Broj korisnika/ca			Broj korisnika/ca primljenih tokom godine	Broj preminulih korisnika/ca u godini	Broj otpuštenih ili korinika/ca koji/e su napustili/e Dom tokom godine
	Ukupno	M	Ž			
2014.	287	185	102	72	63	10
2015.	271	175	96	75	81	10
2016.	280	174	106	68	52	9
2017.	280	169	111	59	54	8
2018.	271	165	106	52	46	11
2019.	269	107	162	63	46	16

Izvor: Ministarstvo rada I socijalnog staranja CG

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Od septembra mjeseca 2017. godine, u saradnji Ministarstva rada i socijalnog staranja Crne Gore, UNDP i Doma starih, otvoreno je Prihvatilište za odrasla i stara lica. Prihvatilište se nalazi u sklopu paviljona psihogerijatrije i raspolaže sa 4 kreveta.

JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“ je multidisciplinarna ustanova čija djelatnost obuhvata obrazovanje i vaspitanje, habilitaciju, rehabilitaciju, senzornu integraciju i profesionalno osposobljavanje djece/učenika sa smetnjama sluha i govora i poteškoćama u učenju. U Centru je organizovano predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obazovanje i vaspitanje i srednje stručno obrazovanje. Posebnu ulogu ove ustanove ima zdravstvena zaštita i socijalna politika. Prema tome multidisciplinarnost se ogleda kroz dijagnostiku, evidenciju i usmjeravanje lica sa smetnjama sluha i govora, sprovođenju predškolskog vaspitanja, osnovnog školovanja i profesionalnog osposobljavanja djece sa oštećenjima sluha, liječenju govornih poremećaja, pružanja ostalih zdravstvenih usluga, dijagnostika i terapija sa defektološkog i psihološkog aspekta, praćenja razvoja defektološke teorije i prakse, kao i naučno-istraživački rad. Organizacija ustanove i zaposleni djeluju pod Ministarstvom prosvjete, a djeca, odnosno njihov smještaj u Domu, pod Ministarstvom rada i socijalnog staranja. Plan i program Resursnog centra za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović“- Kotor proizilazi iz statutarnih i zakonskih odredbi: Zakona o vaspitanju i obrazovanju (specijalno, predškolsko, osnovno, srednje), Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i Statuta Resursnog centra koji je usaglašen sa novim zakonskim propisima.

Ustanova je kapaciteta 250 mjesta i raspolaže sa 40 specijalizovanih učionica i kabinetu u kojima se odvijaju nastava i vježbe sa ukupno 70 zaposlenih. Predavači u predškolskoj i osnovnoj školi su uglavnom defektolozi. U okviru srednjeg stručnog obrazovanja djeca se osposobljavaju najvećim dijelom za radnička zanimanja (zanate) i to za: frizere, kuvare, automehaničare, prodavce, rukovaće štamparskim mašinama, mesare, krojače, knjigovesce i elektro-instalatere.

Krajem 2017. godine formiran je Centar za rani razvoj djeteta odnosno kabinet koji je opremljen adekvatnim namještajem i odgovarajućem detaktičkim materijalima, knjigama koje su prilagođene odgovarajućem uzrastu. Centar se sastoji iz dva dijela od kojih je jedan prilagođen uzrastu od 0 do 3 godine, što predstavlja užu ranu intervenciju kod djece, a drugi od 3-6 godina, što predstavlja širu ranu intervenciju. Od januara 2018. godine pri Resursnom centru funkcioniše i dnevni boravak za djecu sa smetnjama u razvoju veličine oko 100 m².

Broj i polna struktura zaposlenih i djece koja pohađaju Resursni centar u posljednjih par godina je prikazan u *Tabela br.26: JU Resursni centar za sluh i govor „DR Peruta Ivanović“*

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.26: JU Resursni centar za sluh i govor „DR Peruta Ivanović“

JU Resursni centar za sluh i govor “Dr Peruta Ivanović”					
Školska godina	Vaspitna jedinica	Broj zaposlenih		Broj djece	
		M	Ž	M	Ž
2015/2016	Predškolska	16	57	7	5
	Osnovna			12	6
	Srednja			39	53
	Ukupno			68	64
2016/2017	Predškolska	53	15	9	3
	Osnovna			12	7
	Srednja			45	44
	Ukupno			76	54
2017/2018	Predškolska	55	15	6	3
	Osnovna			7	9
	Srednja			47	41
	Ukupno			60	53
2018/2019	Predškolska	15	55	6	3
	Osnovna			5	8
	Srednja			63	48
	Ukupno			74	59
2019/2020	Predškolska	15	55	0	0
	Osnovna			5	9999
	Srednja			58	40
	Ukupno			63	49

Izvor: JU Resursni centar za sluh i govor „DR Peruta Ivanović“

3.6. Analiza stanja u kulturi i sportu

3.6.1. Kultura

Organizacijom programa i aktivnosti u kulturi se bave republičke javne ustanove, opštinske institucije kulture, nevladina udruženja i organizacije, mjesne zajednice, a postoje i amaterski oblici djelovanja u urbanim i ruralnim sredinama. Neka nevladina udruženja, poput „Bokeljske mornarice“, SPD „Jedinstvo“ i Gradske muzike, dužinom svog trajanja i karakterom predstavljaju posebno važne nosioce kulturnog života grada. Bokeljska mornarica je jedan od simbola grada i predstavlja zaštićenu nematerijalnu kulturnu baštinu grada. Grad Kotor je, sa svojim arhitektonsko-kulturnim naslijeđem i prirodnim ljepotama uvršten na listu svjetske kulturne baštine UNESCO-a. Kako po intezitetu i raznovrsnosti kulturnog života tako i po značaju kulturno-istorijskog i spomeničkog naslijeđa, Kotor je kulturno najpoznatiji grad u Crnoj Gori.

Kotor je tradicionalno centar brojnih kulturnih aktivnosti manifestacija: karnevali, maskenbali, ribarske i vjerske fešte i brojna kulturna dešavanja namijenjena pripadnicima svih generacija. Među najznačajnije mogu se nabrojati: Manifestacija „Od Božića do Božića“ (serija muzičkih, scenskih i humanitarnih događaja u periodu od 23. decembra do 8. januara),

Novogodišnji program „Rock New Year“ (dvodnevni koncertni programi na gradskim trgovima), Dječja Nova godina (jedinstveno koncipiran program različitih događaja posvećenih djeci), svečanosti povodom proslave dana Sv.Tripuna (tradicija koja potiče iz IX vijeka), Kotorski tradicionalni zimski karneval (suđenje i spaljivanje karnevala uz maskenbale i druge muzičko-zabavne i gastro događaje na gradskim ulicama i trgovima), Dani kamelije u Stolivu (manifestacija u čast cvijeta kamelije, izložbenim i scenskim programima i Balom kamelija), „Kotor May Rock“ (koncertni rok program povodom Dana nezavisnosti), manifestacija „Kotor Art“ kao zajednički titular brojnih prestižnih ljetnih kulturnih događaja, koji uključuju program koncerata klasične muzike „Don Brankovi dani muzike“, „Kotorski festival pozorišta za djecu“ (serija scenskih nastupa za djecu sa takmičarskim pozorišnim programom), „Pjaca filozofa“, četvorodnevni filozofski simpozijum, zatim „Međunarodni festival klapa u Perastu“ (dvodnevni takmičarski nastupi klapa iz zemalja našeg regionala), „Sea Rock festival“ (dvodnevni besplatni program rok koncerata), „Morinjska gitarijada“ (dvodnevni kocertni rok program), „Špina“ (muzičko-koncertni program povodom festivala zanatskog piva), „Kotorska pašta“ (gastro-muzička manifestacija posvećena kotorskoj krempiti), Internacionalna smotra „Moda i umjetnost“ (predstavljanje renomiranih modnih dizajnera i umjetnika), Festival gudača (osmodnevni muzičko-edukativni program radionica), „Kotorski krug“ (dvodnevna manifestacija koja okuplja pisce, filozofe i publiciste povodom otvorenih tematskih diskusija), tradicionalne manifestacije iz Perasta: Fašinada, Gađanje kokota i Mađumanifestacija „Rimska noć“ u Risnu (zbirni naziv grupe događaja kojima se oživljava rimske antičke život Risna), Internacionalni ljetni karneval (međunarodna parada kostimiranih karnevalskih grupa sa pratećim muzičko-zabavnim sadržajima) „Bokeška noć“ (viševjekovna manifestacija poznata po defileu ukrašenih čamaca), „Dan opštine“, „Kostanjada“ u Stolivu i drugi.

Institucije kulture na prostoru opštine Kotor su:

- JU Centar za kulturu „Nikola Đurković“,
- Istoriski arhiv,
- Državni arhiv,
- OJU Muzeji,
- Pomorski muzej Crne Gore,
- Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore
- Dom kulture (Risan, Škaljari, Dobrota, Prčanj)

Muzej grada Perasta nalazi se u jednoj od najljepših baroknih zgrada na cijelom primorju, koja je djelo arhitekte Giovanni Batista Fontana iz Venecije. Muzeji u Boki Kotorskoj posjeduju bogat muzejski fond koji prati istorijski, pomorski, ekonomski i kulturni razvoj gradova u Boki.

Domovima kulture u Dobroti, Škaljarima, Prčanju, Glavatićiima, Pobrdu, Dragalju potrebno je ponovo vratiti osnovnu funkciju.

3.6.2. Sport

Sportska infrastruktura ključni je segment za razvoj svih vrsta sporta. Ona omogućava građanima da se bave sportom kao rekreativci i vode zdrav način života. Takođe, djeci i mladima predstavlja prostor u kojem mogu da se razvijaju i napreduju usvajajući sve dobro što sport nosi sa sobom. Za razvoj vrhunskog sporta i postizanje značajnih sportskih rezultata nužna je adekvatna infrastruktura. Sportski objekti čine sport dostupan svima, čime se

svakako doprinosi masovnosti sporta. Uvažavajući prethodno navedeno, sport treba da bude javni interes, a lokalna uprava, u saradnji sa nadležnim državnim organima, treba da omogući da sportski objekti budu izgrađeni, rekonstruisani, adaptirani, opremljeni i održavani po najvišim standardima.

Na teritoriji opštine Kotor dvoranski sportovi odvijaju se u školskim salama u osnovnim i srednjim školama. Tako postoje školske sale u OŠ „Veljko Drobnjaković“ Risan, OŠ „Narodni heroj Savo Ilić“ Dobrota, OŠ „Njegoš“ Benovo, OŠ „Nikola Đurković“ Radanovići, potom i Gimnaziji i Srednjoj pomorskoj školi. Svi navedeni objekti izgrađeni su poslije 1979. godine. Uslovi u ovim objektima omogućavaju odvijanje treninga i takmičenje. Pojedine od navedenih objekata treba bolje opremiti, adaptirati i sanirati. Adaptacija i sanacija se odnose na eksterijer (građevinski elementi, fasada, staklene površine i slično), kao i enterijer što podrazumijeva zamjenu podloga, nabavku novije opreme za treninge i takmičenje, sređivanje instalacija i sl. Opština Kotor će shodno svojim mogućnostima pružiti podršku adaptaciji i sanaciji pomenutih prostora, kao partner nadležnim državnim organima, jer smatra da su školske sale mjesta od posebnog značaja za masovnost bavljenja sportom posebno djece i mladih. Kao dobar primjer saradnje u cilju poboljšanja sportske infrastrukture navodimo rekonstrukciju školske sale Gimnazije Kotor, u koju je Ministarstvo sporta uložilo značajna sredstva, a lokalna uprava pružila podršku u nabavci djela sportske opreme.

Na teritoriji opštine Kotor postoje dva fudbalska terena, jedan koji se nalazi u naselju Škaljari na kojem FK „Bokelj“ obavlja trenažni proces i igra zvanične utakmice. Teren je izgrađen 1953. godine i do sada je urađena rekonstrukcija travnate površine i tribina. Stadion u Donjoj Sutvari, na kojem OFK „Grbalj“ obavlja trenažni proces i isti koristi za takmičarske utakmice, izgrađen je 1998. godine, rekonstruisan 2008. i adaptiran 2015. godine.

Kada su u pitanju vodeni sportovi, u opštini Kotor evidentna je razlika između kvaliteta vaterpola i postojeće infrastrukture. Naime, zimski bazen „Nikša Bućin“ izgrađen je 1984. godine, a njegova sanacija počela je 2016. godine i do danas nije završena. Igrači u svim kategorijama VK „Primorac“ i VA „Cattaro“ prinuđeni su da treniraju i igraju utakmice na bazenu u Budvi. Zbog svega navedenog, otežan je rad klubova i smanjen broj upisane djece što će imati dugoročne posljedice na razvoj vaterpola u Crnoj Gori. Najteža posljedica je svakako odustajanje djece od bavljenja sportom zbog navedenih razloga. Opština Kotor je do sada više puta pomagala, shodno mogućnostima, prevoz djece od Kotora do Budve i natrag. Pored zatvorenog bazena, na teritoriji opštine Kotor postoje i dva bazena u Kotoru i Risnu. Istih su dimenzija koje dozvoljavaju održavanje zvaničnih utakmica i nesmetano odvijanje treninga. U perspektivi oba bazena, a posebno onaj u Kotoru, potrebno je adaptirati. Razlog je činjenica da vaterpolo dostiže svoju najveću popularnost u toku ljetnjih mjeseci kada se takmičenja odvijaju na otvorenom, pa se shodno tome okuplja značajan broj ljudi i to kao: takmičari/ke, rekreativci/ke i gledaoci/teljke. Sve navedeno ide u pravcu popularizacije i dostupnosti sporta svima. Stoga je potrebno u što kraćem roku izvršiti adaptaciju pomenutih bazena.

Shodno Zakonu o sportu, sportski subjekti su fizička i pravna lica u sportu. Fizička lica su sportisti, treneri i sportski stručnjaci sposobljeni za rad u sportu, a pravna lica su sportske organizacije. Zakonom o sportu propisani su uslovi i procedure za osnivanje sportskih organizacija. Rukovodeći se odredbama novog Zakona o sportu i potrebom za preregistracijom klubova, Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti, kao nosilac

poslova u oblasti sporta na lokalnom nivou, u svom Registru sportskih klubova koji djeluju u opštini Kotor ima 18 sportskih klubova. Prema broju klubova i broju takmičara najzastupljeniji sportovi su vaterpolo, fudbal i košarka.

Kotor je grad vaterpola. Tradicija ovog sporta datira od 1922. godine kada je osnovan današnji VK „Primorac“ Kotor. Pored navedenog kluba postoje još i VA „Cattaro“ osnovana 2008. godine. Vaterpolo sportom bavi se ukupno 258 sportista, a preko 18 godina njih je 20. VK „Primorac“ Kotor takmiči se u Evro kupu, Jadranskoj ligi, Kupu i Prvoj ligi Crne Gore i najuspješniji je vaterpolo klub u državi i jedan od najuspješnijih uopšte. Osvajač je Lige šampiona u vaterpolu 2009. godine. Trenutno u svim kategorijama takmiči se 144 sportista. VA „Cattaro“ broji 100 sportista koji se takmiče u svim kategorijama, klub je učesnik II Jadranske lige Kupa i Prvenstva Crne Gore.

U opštini Kotor postoje:

- **četiri košarkaška kluba** i to: KK „Kotor“, KK „Stars“ Kotor, KK „Risan“ i KK „Grbalj“. Ukupno u ovim klubovima postoji 199 takmičara/ki od čega njih 6 preko 18 godina. Od navedenih klubova niti jedan se ne takmiči u evropskim i regionalnim takmičenjima, kao ni u Prvoj košarkaškoj ligi Crne Gore, a KK „Kotor“ takmiči se u Drugoj ligi Crne Gore. Klubovi okupljaju djecu pretežno školskog uzrasta, što predstavlja dobar osnov za razvoj školskog sporta.
- **dva fudbalska kluba** i to FK „Bokelj“ koji se takmiči u II Liga Crne Gore i OFK „Grbalj“ koji se takmiči u I liga Crne Gore. Klubovi broje ukupno 269 sportista. FK „Bokelj“ broji 132 sportista od kojih je 27 preko 18 godina. OFK „Grbalj“ broji 138 sportista od kojih je preko 18 godina njih 22.
- **jedan odbojkaški klub** OK „Gimnazijalac“ Kotor je jedini ženski i uopšte odbojakaški klub na području opštine Kotor. Broji 75 takmičarki uzrasta do 18 godina. Takmiči se u Kupu i Prvoj ligi Crne Gore.
- **tri kluba borilačkih sportova** i to: Džudo klub „Kotor“ koji broji 80 sportista od čega njih 7 preko 18 godina. Ju-jitsu klub „Soko“ broji 61 sportista od kojih 4 preko 18 godina. Ju-jitsu klub „Champion“ ima 52 sportista od kojih 6 preko 18 godina.
- **jedan ragbi klub** „Krstaš“ koji broji 16 sportista, svi starosti preko 18 godina.
- **boćarski klub** „Jadran“ iz Perasta koji broji 12 takmičara, svi preko 18 godina.
- **Jedriličarski klub** „Lahor“ broji 44 sportista od kojih njih 26 preko 18 godina.
- **Streličarski klub** Kotor broji 4 sportista od kojih je jedan peko 18 godina.
- **AMSK „Blažo Smiljanjić“** Kotor broji 62 sportista od koji je 42 starijih od 18 godina.
- **Ribolovački klub** „Ama“ iz Kostanjice broji 120 sportista od kojih je njih 117 preko 18 godina.

Analizom navedenih podataka jasno se vidi da je potrebno pružiti podršku razvoju novih klubova, posebno u vodenim sportovima kao što su vaterpolo, plivanje, jedrenje i veslanje. Treba posebno uzeti u obzir da je opština Kotor svojim geografskim položajem pogodna za razvoj jedriličarstva i veslanja. Stoga bi trebalo u narednom periodu da Opština, u saradnji sa Ministarstvom sporta, pokrene aktivnosti na podsticanju i motivaciji za osnivanje novih klubova.

Vaterpolo, i pored gore pomenuta dva kluba, treba razvijati kroz osnivanje klubova po manjim mjestima u opštini. Ovo podrazumijeva i pokretanje škole plivanja i vaterpola u tim klubovima čime se stvara mogućnost da sport i rekreacija budu dostupni svim građanima opštine Kotor,

a posebno djeci školskog uzrasta. Ovim bi se stvorila baza koje bi poslužila za jačanje kvaliteta rada u „VK Primorac“ i VA „Cattaro“ kroz upis novih članova. Crna Gora nema niti jedan ženski vaterpolo klub, pa treba imati u vidu i ovu činjenicu i raditi na promociji i razvoju ženskog vaterpola.

Plivanje kao vodeni sport nije razvijen u opštini Kotor na optimalnom nivou. Samo jedan klub ima takmičare. Ministarstvo sporta, VPSCG i Opština Kotor trebalo bi da ulože dodatne napore za snaženje postojećeg i, eventualno, formiranje plivačkih klubova s obzirom na to da postoji potencijal kako na strani struke, tako i na strani potencijalnih sportista.

Veslanje je sport koji je apsolutno nerazvijen, jer ne postoji niti jedan registrovani veslački klub. S obzirom na to da je opština Kotor u najvećem dijelu svoje površine zalivskog tipa, postoje svi prirodni preduslovi za bavljenje ovim sportom i organizovanje brojnih takmičenja.

Iako je registrovan samo jedan **jedriličarski klub**, postoji dovoljno prostora za snaženje postojećeg i, eventualno, formiranje i rad novih klubova, pa treba raditi u pravcu podrške jedrenju i klubu/klubovima.

Shodno svojim zakonskim obavezama i raspoloživim finansijskim sredstvima, Opština treba da nastavi podršku razvoju svih registrovanih klubova i samim tim sportu, sa posebnim akcentom na potrebu da se što više djece i omladine bavi sportom. S obzirom na to da su grad Kotor i teritorija cijele opštine prepoznati kao značajna svjetska turistička destinacija, sport treba da bude i vrsta turističke ponude.

Školski sport. Opština Kotor stoji na stanovištu da je razvoj školskog sporta od posebnog značaja za razvoj svakog djeteta. Bitne karakteristike sporta su fizički i mentalni razvoj i podsticanje i mogućnost izražavanja individualnosti. Baveći se sportom djeца od najranijeg uzrasta razvijaju svijest o sebi i drugima, značaju timskog rada, uče kako da pobjeđuju i kako da prevazilaze poraze.

Posmatrajući sport sa medicinskog aspekta, on je djelotvoran način prevencije bolesti zavisnosti i drugih bolesti kod djece. Stoga je obaveza svih subjekata društva bez razlike da vrše popularizaciju sporta i zdravih stilova života djece u školskom uzrastu sa posebnim naglaskom na obrazovanje djece u osnovnim školama.

Opština Kotor je prepoznala značaj razvoja školskog sporta iako svjesna činjenice da je njegovo organizovanje, kao i izrada zakonskih okvira u nadležnosti Ministarstva. Smatramo da se razvoj jedne zajednice temelji na principima učenja školske djece zdravim stilovima života, posebno sporta. Stoga smo mišljenja da lokalna uprava treba da bude partner nadležnom Ministarstvu u razvoju sporta u školama.

S tim u vezi Opština Kotor, konkretno Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti i Kancelarija za međunarodnu saradnju, dvije godine za redom učenike/ce iz osnovnih škola je kroz projekat „Omladinskih igara“ vodila u Ankonus na istoimeni takmičenje. Tako su u navedenom periodu kroz takmičenje prošli: jedriličari, vaterpolisti, fudbaleri, košarkaši/ce i odbojkašice. Opština Kotor i dalje je partner u navedenom projektu, pa će svake godine biti birani sportovi u dogovoru s osnovnim školama kako bi što više djece učestvovalo u takmičenjima i, prije svega, upoznalo različite kulture i vodilo zdrav način života.

U okviru Srednje pomorske škole u Kotoru postoji veslačka sekcija, čiji se učenici povremeno takmiče na nekim međunarodnim školskim takmičenjima. Opština Kotor je više puta podržala njihovo učešće, a posebno je značajan uspjeh ostvaren na međunarodnom takmičenju u Bakru.

3.7. Analiza infrastrukture

3.7.1. Putna infrastruktura

Na teritoriji opštine Kotor, postoje magistralni, regionalni, lokalni putevi, ulice, trotoari i trgovi. Najznačajniji magistralni put je M-2 (E-65, E-80) koji kao dionica Jadranskog puta ima međunarodni značaj i povezuje opštini Kotor s ostalim područjima duž Jadranske magistrale. Magistralni put na teritoriji naše opštine se proteže na potezu Lastva Grbaljska – Radanovići – Tunel Vrmac – Kotor Centar – Kostanjica (Verige), ukupne dužine 40 km, savremenog kolovoznog zastora.

Dionica magistralnog puta od Veriga (iz pravca Herceg Novog) do Kotora ima širinu kolovoza 6,0 m, a od Kotora do Lastve Grbaljske širinu kolovoza 7,0 m.

Veliko saobraćajno opterećenje, mala propusna moć (dvosmjerni put sa ukupno dvije saobraćajne trake), brojna oštećenja duž trase, te zagušenost velikim brojem priključaka, karakterišu nezadovoljavajuće stanje magistralnog puta kroz opštini Kotor.

Izgradnjom magistralnog puta Lipci - Žabljak ostvarena je bolja veza ovog dijela primorja sa zaleđem i značajno je rasterećen zaliv od saobraćajnog zagušenja, naročito u ljetnjoj sezoni. Magistralna saobraćajnica je sa savremenim kolovoznim zastorom, ima širinu kolovoza 7 m i njena dužina na teritoriji opštine je 18,7 km.

Regionalni put na teritoriji Opštine Kotor je P-1 Kotor – Trojica – Krstac u dužini od 22.0 km koji povezuje primorje s unutrašnjošću Crne Gore. Ovaj putni pravac ima savremeni kolovozni zastor na potezu Kotor – Trojica širine 7,0 m u dužini od 5 km, dok je preostali dio Trojica – Krstac širine 4,5 – 5,0 m i dužine 17,0 km sa lakom asfaltnom konstrukcijom.

Lokalne saobraćajnice na području opštine Kotor imaju funkciju povezivanja ostalih naselja koja se ne nalaze uz magistralne ili regionalne saobraćajnice, na kojima su elementi puta uglavnom loši, kako u pogledu poluprečnika krivina, tako i uzdužnih nagiba i širine kolovoza, a zbog dotrajalosti potpornih zidova, često dolazi do njihovog oštećenja.

Na teritoriji opštine registrovano je 58 lokalnih puteva, ukupne dužine cca 250 km, s tim da je oko 182 km lokalnih puteva s asfaltnim ili betonskim kolovozom, 52 km sa makadamskom podlogom, a 17 km sa zemljanim podlogom.

Lokalni putevi sa savremenim kolovoznim zastorom su Jugodrvo – Troica, Jugodrvo – Bigova i Nalježići – Jadranska Magistrala, dok su ostali djelimično sanirani novim asfaltnim zastorom, a cjelokupno održavanje se svodilo na krpljenje udarnih rupa i presvlačenju oštećenih poteza na kolovoznoj konstrukciji.

Postojeće ulice na teritoriji opštine Kotor svojim koridorima se uglavnom poklapaju sa urbanističkim planovima, ali širinom, vrstom kolovozne konstrukcije, kao i ostalim karakteristikama, generalno ne zadovoljavaju zahtjeve predviđene urbanističkim planovima.

Ukupna dužina ulica iznosi 30 km, a površina koju obuhvataju je 125.000 m². Kolovozna konstrukcija je uglavnom od betona i asfalta.

Ukupna površina trotoara na području obuhvaćenom urbanističkim planovima iznosi oko 30.000m². Uglavnom su rađeni od betona i behatona. Većina trotoara je u lošem stanju, izuzev dijela trotoara u Dobroti i u centru koji su nedavno rađeni. Iz tog razloga je pored izgradnje novih, u urbanističkim planovima potrebno predvidjeti i rekonstrukciju postojećih trotoara.

Na teritoriji opštine Kotor postoje tri trga u Starom gradu površine 6134 m², Risnu površine 1500m² i u Perastu površine 870 m². Ostale površine, koje se eventualno mogu tretirati kao trgovi, obuhvaćene su pregledom parking površina, trotoara i sl.

U sobraćajnoj slici šireg gradskog područja Kotora (Dobrota, Kotor i Muo) dominira glavna saobraćajna arterija „Jadranski put“, na kojoj se preklapaju različite saobraćajne funkcije sa mješovitim prometom.

Parkiranje na cijelom zahvatu plana nije riješeno, a posebno je teška situacija u središnjem dijelu Kotora u blizini javnih zgrada i jezgra Kotora kao najatraktivnijeg dijela grada. Postojeće površine za parkiranje nijesu dovoljne.

Generalno gledano, drumski saobraćaj je nedovoljno razvijen za turističku atraktivnost Boke. Jedina veza između sjevera i juga na istočnoj obali Jadrana je Jadranska magistrala, što ima za posljedicu tranzit čitavog međunarodnog teškog saobraćaja. Tokom ljeta intenzitet saobraćaja povećavaju kolone autobusa i automobila koji dolaze iz okolnih gradova radi dnevne turističke posjete. Ovakva frekventnost onemogućava bilo kakvu rekreativnu aktivnost. Samo Perast je zaštićen obilaznicom.

3.7.2. Pomorski saobraćaj

Kotor se kao luka prvi put spominje u istorijskim dokumentima iz druge polovine 12. vijeka. Do 19. vijeka ostvarivan je redovan putnički saobraćaj parobrodima sa većinom luka na Jadranu. Redovan lokalni putnički pomorski saobraćaj u Boki, između Herceg Novog i Kotora, uspostavljen je krajem 19. vijeka. Sredinom 20. vijeka, kada je izgrađena Jadranska magistrala, značaj Luke Kotor, a time i pomorskog saobraćaja, počinje da opada. Ubrzo zatim, nakon 75 godina redovnog saobraćaja, dolazi do ukidanja linija sa ostalim jadranskim lukama. Nakon katastrofnog zemljotresa 1979. godine, koji je znatno oštetio luku, obavljena je rekonstrukcija i dužina operativne obale je povećana za oko 50 m. Godine 1984. Luka Kotor dobija status luke za međunarodni saobraćaj.

Nakon prvobitne orientacije na pružanje logističkog servisa robnim tokovima za hotelske komplekse, trgovinske lance i industrijske komplekse u Boki kotorskoj, luka se dominantno orijentiše na dvije ciljne grupe i to: I nautičarima, odnosno putnicima namjernicima na jahtama i II putničkim i turističkim brodovima – kruzerima. Ovu odluku potvrdila je 2004.godine i Skupština Ktor, kada je posebnom Odlukom ukinula obavljanje teretnih operacija u Luci Kotor, od kada se kao djelatnost obavlja promet putnika sa kruzer brodova i jahti. Raspoloživo područje djelatnosti Luke segmentirano je u dvije osnovne cjeline: lučki i marinski dio.

U lučkoj zoni je izgrađena nova savremeno dizajnirana i opremljena upravna zgrada i zgrada

lučkog terminala u kojoj je smještena uprava luke i obezbjeđeni uslovi za rad svih državnih organa (policija, carina, itd). To je objekat 100% u vlasništvu Luke Kotor.

U marinskom dijelu Luke Kotor nabavljeno je tri pontonska elementa dužine ~20m sa odgovarajućim sidrenim, muring, elektro i vodovodnim sistemom, čime je formirana pontonska cjelina dužine ~60m Pored povećanja samog broja vezova, nova pontonska cjelina je obzirom na svoju ukupnu visinu ~1,4m te staratešku poziciju, zaklona tokom nevremena i pojačanog vjetra značajno smanjila uticaj talasa na vezove, čime ih je učinila još sigurnijim.

Obuhvat luke Kotor čini kopneni dio površine 11.344m² i voden prostor zaliva i rijeke Škurde i površine 86.226 m² i 1.848 m², što ukupno čini površinu od 99.148 m². Pored navedenog akvatorijuma isti čine i akvatorijumi sidrišta na lokacijama Dobrota – preko puta Pomorskog fakulteta, uvala Kamenarovići i uvala Orahovac.

3.7.3. Vodovodni i kanalizacioni sistem

Organizovano snabdijevanje vodom u Kotoru je počelo davno, no vodovodni sistem koji je danas u funkciji oformljen je sedamdesetih godina prošlog vijeka. Jedinstvenim vodovodnim sistemom obuhvaćeno je gotovo cijelokupno područje kotorske opštine.

Glavno izvorište je Tabačina, iz kojeg se snabdijeva najveći dio sistema. U pumpnoj stanici Tabačina instalirane su dvije pumpe snage 132 kw, jedna snage 110 kw i jedna snage 200kw, kojima se voda distribuira do rezervoara Dobrota I (Mečerov brijeg) i Škaljari I. Rezervoar Škaljari I je zapremina 2.000 m³, dok je zapremina rezervoara Dobrota I 1000 m³.

Iz rezervoara Škaljari, koji se nalazi na 78/74 m nadmorske visine, voda se zapadnom stranom Kotorskog zaliva transportuje azbestno-cementnim cijevima, gravitaciono, do rezervoara Muo (500 m³), Prcanj I (500 m³), Prcanj II (500 m³), Stoliv I (175 m³) i Stoliv II (500 m³). Ovi rezervoari se nalaze na nadmorskim visinama 65-68 m. Građani ovog područja trenutno se ne snabdijevaju vodom preko pomenutih rezervoara, zbog izgrađenih objekata iznad rezervoara, odnosno zbog lošeg stanja distributivne mreže (pojedini distributivni cjevovodi su povezani i na glavni distributivni cjevovod i na tranzitni DN300AC). Voda se dalje distribuira preko Kostanjice i Morinja do Strpa. Ovaj cjevovod je magistralni i na njega ne bi smjeli da se priključuju potrošaci, što se nažalost dešava. Registrovana je pojava potrošača u višim zonama ovog područja koji se snabdijevaju preko magistralnog cjevovoda, umjesto sa mreže posredstvom buster stanica, ukoliko je to nemoguće gravitaciono.

Na drugoj strani zaliva potrošači se snabdijevaju iz rezervoara Dobrota I (1000m³), Dobrota II (1000 m³) i Dobrota III (600 m³). Pri rezervoaru Dobrota II postoji pumpna stanica sa radnom i rezervnom pumpom koje prebacuju potrebne količine vode u rezervoar Dobrota III i koje su snage 22 kw.

U vodovodni sistem naknadno su uključeni orahovački izvori i izvorište u tunelu Vrmac. U pumpnoj stanici u Orahovcu montirane su četiri pumpe snage 90 kw. Iz ovog izvorišta vodom se snabdijeva Dobrota, Stari grad i donji dio naselja Škaljari. Preko pomorskog cjevovoda Muo, Prčanj, Stoliv, kao i Perast i Risan. Risan ima i svoje izvorište Spila sa prihvatnom komorom od 120 m³ i pumpnom stanicom sa dvije pumpe od 35kW i 55kW, ali se rijetko koristi jer se voda iz Orahovca, odnosno Tabačine transportuje direktno u rezervoar Risan I. U rezervoaru Risan I je montirana pumpa snage 30 kW.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Kotorski vodovodni sistem je povezan sa gornjogrbaljskim izvorima čija se voda gravitaciono doprema do starog škaljarskog rezervoara Škaljari II (350 m^3). Iz ovih izvorišta se snabdijevaju i naselja na području od Pržica do Šišića. U sklopu novog škaljarskog rezervoara se nalazi pumpna stanica koja pumpa vodu do rezervoara na Trojici (600 m^3), sa kojim je povezan rezervoar industrijske zone Stara fortica (1.000m^3), ali se ova veza više ne koristi. Preko rezervoara na Trojici snabdijeva se i područje Kavča, Pržica (ispod magistralnog puta), Crvenog brijega i gornji dio Škaljara. Područje od industrijske zone do Radanovića je povezano na izvorište Simiž.

Kotorski vodovodni sistem je povezan sa Regionalnim vodovodom Crnogorsko primorje, tako što se dogovorene količine dopremaju do glavnog rezervoara sistema u Škaljarima, a preko njega dalje do potrošača. U tunelu Vrmac je izgrađen rezervoar od 5.000 m^3 , koji nije u funkciji.

Iz vodovodnog sistema snabdijeva se 21.500 odnosno 94,3% stanovnika naše opštine.

U 2019 godini gubici u vodovodnom sistemu iznosili su 83%. Ovaj procenat obuhvata tehničke i administrativne gubitke.

Vodovodni sistem je u principu izgrađen, a važne aktivnosti treba da se odnose na rekonstrukciju postojećih rješenja, zbog njihove tehničke zastarjelosti.

U periodu od 2013 do 2019. godine realizovani su sljedeći projekti:

- zamjena distributivne mreže za naselja Orahovac (dio naselja od mora do magistralnog puta), Sv.Stasije, Kamp, Daošine kod srednje škole i područje od raskrsnice Jugodrvo do kuća Maguda faza V-1 (hitne mjere) 2018. godine,
- zamjena distributivne mreže za naselje Radanovići, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora 2018. godine,
- izgradnja vodovodnog sistema za naselje Velje brdo (Trojica), Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora 2019. godine,
- izgradnja druge visinske zone sa buster stanicom za Morinj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora 2015. godine,
- izgradnja treće visinske zone sa buster stanicom za Risan, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora 2016. godine,
- zgradnja vodovodnog sistema u Kavču, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, 2019. godine,
- izrada i realizacija projekta detekcije gubitaka u mreži, ovaj projekat je stalna aktivnost,
- izrada i realizacija projekta zoniranja vodovodnog sistema po visini pritiska, u cilju smanjenja nepotrebno visokog pritiska, izvršeno je prespajanje djelova sistema i time smanjili gubitke u mreži,
- izrada i realizacija projekta za komandno povezivanje pumpi i rezervoara i time spriječili prelivanje vode iz rezervoara te izvrsili informaciono povezivanje rezervoara i pumpnih stanica preko kojih se pune rezervoari,
- izrada i realizacija projekta sanacije šahtova i čvorišta, zbog dotrajalih ventila i druge armature u šahtovima dolazi do gubitka vode a ovim projektom se na relativno jednostavan nacin dolazi do smanjenja gubitaka, a povećava se mogućnost upravljanja sistemom,
- izrada studije vodosnabdijevanja Donjeg Grblja,

Kanalizacioni sistem Kotora građen je kao separatni, pa se atmosferske i fekalne vode odvode posebnim sistemima. Funkcionalno gledano, sastoji se od kanalizacionog sistema Kotor – Trašte, koji je jednim dijelom zajednički sistem za Kotor i Tivat, glavnog gradskog sistema na obali i lokalnih kanalizacionih sistema pojedinih naselja. Glavni gradski sistem pušten je u rad 2001. godine, dok je sanacija starih i izgradnja novih cjevovoda u Dobroti najvećim dijelom izvršena 2012. godine, a za naselje Muo 2013. godine.

Kanalizacioni sistem Kotor – Trašte služi za odvođenje otpadnih voda iz Kotora, industrijske zone i Tivta do postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Đuraševićima, a prečišćena voda se odvodi u otvoreno more. S obzirom da se prostire na teritoriji dviju opština, ima regionalni karakter. Kapacitet kotsorskog dijela sistema je oko 160 l/s iz Kotora i oko 70 l/s iz Industrijske zone. Glavni djelovi sistema Kotor – Trašte u nadležnosti Vodovoda Kotor su: PS Peluzica, potisni cjevovod do tunela Vrmac, gravitacioni kolektor u tunelu i sifonski cjevovod.

Glavni gradski sistem služi za sakupljanje otpadnih voda od pojedinih sekundarnih sistema do PS Peluzica. Navedeni sistem ima dva kraka istočni (Škaljari - Dobrota) i južni (potez Muo – Stoliv). Do sada je izgrađen dio istočnog dijela od Peluzice do Kavalina i dio južnog kraka (Muo – Glavati) i na njih su priključeni svi sekundarni sistemi koji su do sada izgrađeni na ovom području.

Kanalizacioni sistem Starog grada je specifičan i predstavlja posebnu cjelinu. Izgrađen je u većem dijelu grada, a glavni kolektor (popularno nazvan „galerija“), zajedno s ostalim instalacijama, smješten je u podzemni prolaz ispod ulica Starog grada. S obzirom da se čitav sistem Starog grada nalazi veoma nisko, postoji pumpna stanica koja prepumpava otpadnu vodu u glavni sistem. U gornjem dijelu Starog grada i od Katedrale Sv. Tripuna do Gurdica i od Sv.Ozane do Katedrale je izgrađen kanalizacioni sistem. Sekundarni sistemi odvode otpadnu vodu od objekata do glavnog sistema.

Lokalni sistemi se nalaze u dijelu opštine gdje na obali nema glavnog gradskog sistema. Njima se otpadna voda i dalje ispušta u zaliv. To su stambene zgrade naselja Stara slanica, Ćatovića livade, bolnica „Vaso Ćuković“ i Dom za stare „Grabovac“ u Risnu.

Kanalizacioni sistem industrijske zone služi za odvođenje otpadnih voda iz zone do gravitacionog dijela sistema Kotor – Trašte. Sastoji se od sekundarne mreže, gravitacionog cjevovoda kojim se voda dovodi do pumpne stanice Solila i potisnog cjevovoda kojim pumpe podiže vodu do gravitacionog dijela sistema Kotor – Trašte. Nakon njegove izgradnje početkom devedesetih, ovaj sistem je kratko bio u funkciji, ali je nakon kvara na trafo-stanici, sistem do danas ostao van funkcije.

U preostalom dijelu područja opštine gdje ne postoji kanalizacioni sistem, problem otpadnih voda rješava se upotrebom septičkih jama. Kod novih objekata to su vodonepropusne septičke jame, dok stariji objekti koriste septičke jame s upojnim bunarima. Objekti koji se nalaze uz more gdje ne postoji kanalizacioni sistem, još uvijek koriste septičke jame koje su direktno povezane sa morem. U novije vrijeme za veće objekte se koriste individualni prečišćivači otpadne vode.

Od (14.824+1069) potrošača vode (pravna i fizička lica), na kanalizacioni sistem je priključeno (5276+411) potrošača, odnosno 35,78%.

Na pumpnim stanicama postoje havarijski ispušti, dok se iz javnog sistema u zaliv ispuštaju otpadne vode jedino u Risnu, zato što na ovom području ne postoji javni kanalizacioni sistem. Na području zaliva gdje ne postoji javni kanalizacioni sistem, otpadna voda se preko propusnih septičkih jama obično ispušta u tlo, ali može se pretpostaviti da ta voda najvećim dijelom dospijeva u more.

U periodu od 2013 do 2019. godine realizovani su sljedeći projekti:

- izgradnja primarnog i sekundarnog kanalizacionog sistema i zamjena glavnog distributivnog cjevovoda od Peluzice do hotela Splendido (Glavati)– faza III 2013. godine,
- izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za Kotor i Tivat u Đuraševićima KfW, faza IV 2016. godine,
- izrada projektne dokumentacije za izgradnju kanalizacionog sistema za Risan i Perast i povezivanje napostojeći kanalizacioni sistem u naselju Glavati (Prčanj), faza V 2019. godine,
- defektaža stanja i sanacija infrastrukturne galerije, kao preduslov za pravilno funkcionisanje kanalizacionog sistema u Starom gradu i
- razdvajanje atmosferskih i kanalizacionih voda djelimično realizovano, predstavlja stalnu aktivnost

3.7.4. Telekomunikacioni sistem

Po podacima iz juna 2019. godine operatori koji trenutno pružaju usluge krajnjim korisnicima na teritoriji opštine Kotor, su sljedeći:

- **fiksna telefonija:** Crnogorski Telekom, M:Tel, Telemach i Telenor (isključivo pravna lica);
- **mobilna telefonija:** Crnogorski Telekom, Telenor i M:Tel;
- **internet:** Crnogorski Telekom, M:Tel, OrionTelekom, SBS Net Montenegro, Telemach, Telenor i Wireless Montenegro;
- **distribucija AVM sadržaja (TV/R):** Crnogorski Telekom, M:Tel, OrionTelekom, Radio difuzni centar i Telemach.

Broj korisnika po uslugama za posljednjih 5 godina dat je u *Tabela br.27: Broj korisnika telekomunikacija po uslugama*

Tabela br.27: Broj korisnika telekomunikacija po uslugama

Usluga/godina	2014	2015	2016	2017	2018
Fiksna telefonija	9.600	9.208	9.131	9.508	9.915
Mobilna telefonija	30.397	39.180	35.693	34.684	35.156
Internet	5.795	6.055	6.528	7.368	8.222
Distribucija AVM sadržaja (TV/R)	8.690	8.908	9.424	9.654	11.171

Izvor: CG Telekom

Fiksnu mrežu Crnogorskog Telekoma čine platforme za prenos govora koje se koriste za pružanje usluge telefonije korisnicima koji se nalaze na fiksnoj lokaciji. Progresom tehnologije

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

i razvojem novih servisa, postojeća pristupna bakarna mreža izložena je sve većim zahtjevima za omogućavanje transporta i podrške servisa sa IP (Internet Protokol) platformi. Crnogorski Telekom se opredijelio da u planiranju nove i modernizaciji postojeće pristupne mreže koristi MSAN (Multi Service Access Node) koncept pristupnih mrežnih elemenata, odnosno za opremu koja omogućava pružanje VOICE, ISDN BRI, ISDN PRI i Broadband xDSL servisa preko mreže bakarnih parica. Izvršena je migracija korisnika sa javne komutacione telefonske mreže (legacy PSTN-a) na MSAN POTS na sljedećim lokacijama: Industrijska zona Kotor, TKC Kotor, Markov Rt, Mirac, Morinj, Muo, Orahovac, Perast, Plagenti, Prčanj, Radanovići, Risan, Stoliv, Sv Stasija, Sv Vrača, Troice, KO Stari grad Kotor, KO Plagenti (outdoor), Vrmac (outdoor).

IP/MPLS servisna MIP Net mreža Crnogorskog Telekoma predstavlja transportnu infrastrukturu koja omogućava prenos IP saobraćaja velikim brzinama na teritoriji Crne Gore. MIPNet mreža se koristi i kao transportna mreža za broadband servise koji se obezbeđuju korisnicima tih usluga (ADSL broadband Internet servis, IPTV servis itd.).

Spisak IP čvorova MIPNet mreže u opštini Kotor dat je u *Tabela br. 28: Spisak IP čvorova*.

Tabela br.28: Spisak IP čvorova

TK Centar Kotor	RSS Muo	RSS Prčanj	RSS Sveta Vrača
RSS Industrijska zona	RSS Orahovac	RSS Radanovići	RSS Sveti Stasija
RSS Markov RT	RSS Perast	RSS Risan	RSS Stoliv
RSS Morinj	RSS Plagenti		

Izvor: CG Telekom

Progresom tehnologija za prenos podataka i razvojem novih servisa, postojeća pristupna bakarna mreža izložena je sve većim korisničkim zahtjevima za brzinama prenosa tako da se Crnogorski telekom opredijelio da u planiranju nove i modernizaciji postojeće pristupne mreže koristi FTTH (Fiber-To-The-Home) koncept, odnosno GPON (Gigabitna pasivna optička mreža) tehnologiju. Zone gdje Crnogorski Telekom pruža FTTH servise u opštini Kotor su:

- Stambeni objekti u dijelu naselja Sveti Stasije,
- Stambeni objekti u dijelu naselja Sveti Vrača,
- Stambeni objekti u dijelu naselja Rakite,
- Stambeni objekti u dijelu naselja Dobrota i Plagenti,
- Naselje Industrijska zona Kotor,
- Stambeni objekti u naselju Risan.

M:tel je u prvom kvartalu 2017. godine započeo realizaciju mreža na bazi GPON optičke tehnologije odnosno migraciju postojećih HFC optičko-kablovskih mreža na GPON zasnovanu tehnologiju koja omogućava skalabilniju ponudu Internet servisa, povećanu stabilnosti servisa televizije, telefonije i Internet uz znatno smanjenje operativnih troškova održavanja. Ključni nedostatak HFC tehnologije u odnosu na GPON tehnologiju leži u korišćenju koaksijalnih kablova za prihvatanje krajnjih korisnika. Stoga migracija korisnika sa koaksijalne na optičku distributivnu mrežu predstavlja ključnu tačku prelaska sa HFC na GPON.

GPON mrežna tehnologija je realizovana između ostalih gradova i u Kotoru.

M:tel-ovi postojeći *data center* i novoizgrađeni *data center*-i omogućavaju produkcionu realizaciju servisa televizije, telefonije, prenosa podataka i pristupa Internet servisima u 19 gradova Crne Gore, među kojima su i *data center*-i u Kotoru i to Kotor Škaljari i Kotor Dobrota

Na području opštine Kotor usluge mobilnih elektronskih komunikacija pružaju tri operatora: Crnogorski Telekom, Telenor i M:Tel, koji stalno ulažu u razvoj i širenje 2G, 3G i 4G mreža i omogućavaju pristup putem 2G/3G/4G tehnologije.

Crnogorski Telekom na području Kotora ima 13 baznih stanica: Bedemi, Dvrsnik, Grbalj, Industrijska zona Kotor, Krivošije, Prčanj, Stari grad Kotor, Strp, Sveta Vrača, TKC Kotor, Tunel Ledenice, Tunel Vrmac i Stoliv.

Telenor na području Kotora ima 19 baznih stanica: Dvrsnik (Grahovo), Elektrodistribucija Kotor, Hotel ASTORIA, Kotor Stari grad, Kotor (Bedemi), Krimovica, Plaža Ploče, Perast, Prčanj, Radanovići, Radanovići 2, Strp, Stoliv(CT), Sveti Vrači (Dobrota), Škaljari, Tunel Ledenice, Tunel VRMAC (jug), TKC Kotor i Orahovac.

M:Tel na području Kotora ima 17 baznih stanica: Kotor Bedemi, Strp, Perast, Vrmac, Hotel KATARO, Tunel VRMAC (sjever), Tunel VRMAC (jug), Zagora, Radanovići, Tunel KRIVOŠIJE, Dvrsnik, Prčanj, Dražin vrt, Jugoceanija, Vitoglav, Lastva Grbaljska i Sveti Vrači.

Shodno prethodno navedenim podacima i podacima Monstata o broju stanovnika po poslednjem popisu (2011. godina – opština Kotor broji 22.601 stanovnika i 7.649 domaćinstava), primjenom uobičajne metodologije koja se zasniva na ukupnom broju stanovnika i ukupnom broju priključaka, dolazi se do sljedećih podataka koji ukazuju na postojeće stanje u pogledu elektronskih komunikacija na teritoriji opštine Kotor:

- penetracija fiksne telefonije iznosi 43,87%,
- penetracija fiksног širokopojasnog pristupa iznosi 36,38%,
- penetracija mobilne telefonije iznosi 155,55%.

Tretman čvrstog otpada. Infrastrukturna opremljenost u oblasti upravljanja otpadom može se posmatrati kroz sljedeće faze tretmana čvrstog otpada sakupljanje, transport, prerada i odlaganje čvrstog otpada.

Na teritoriji kotorske opštine ima uglavnom dovoljno kontejnera, lociranih na pozicijama koje je definisao opštinski Sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje u saradnji sa Javnim komunalnim preduzećem „Kotor“. Raspoloživi kontejneri se koriste za neselektivni način prikupljanja otpada.

Transport otpada obavlja se specijalnim vozilima, a Javno komunalno preduzeće raspolaže dovoljnim kapacitetima za ovu fazu posla.

U fazi prerade i odlaganja čvrstog otpada koristi se reciklažni centar, kapaciteta 40 tona dnevno, te pretovarna stanica.

Poslije zatvaranja „Lovanje“, sanitарне deponije nema, već se čvrsti otpad odvozi na deponije u druge opštine.

3.8. Životna sredina i kulturno nasljeđe

Stanje životne sredine kotorske opštine određeno je njenim prirodnim uslovima, fizičkom strukturom, privrednim aktivnostima, saobraćajem i društveno-ekonomskim procesima. Povoljna lokacija kotorske opštine, kao i integritet i autentičnost područja, u mnogome su anulirani neodgovarajućim odnosom čovjeka prema životnoj sredini. Ljudska civilizacija je, na bazi prirodnih pogodnosti Primorja kreirala dinamičan razvoj čije su posljedice danas dobro uočljive. Te pogodnosti nijesu bile samo povoljni klimatski uslovi i mogućnost povezivanja sa drugim udaljenim zemljama i krajevima, već i prirodni resursi koji postoje kako u moru, tako i na kopnu (šume, obradivo zemljiste...). Mnogi od tih resursa su ostali sačuvani za našu i naredne generacije, dok su neki potpuno nestali ili se drastično promijenili. Takvu sudbinu su imale nekada bujne mediteranske šume, od kojih su danas ostale samo goleti na okolnim planinama ili makija na raznim stupnjevima degradacije u samom priobalnom pojusu. Kotorsko područje je suočeno sa mnogim problemima nasljeđenim iz prethodnog perioda: neadekvatan stambeni fond, nezaposlenost, nesređen infrastrukturni sistem, degradirano zemljiste itd.

Pojačana urbanizacija, industrijska i turistička izgradnja, izgradnja saobraćajnica i dr., dovode danas do velikih promjena na ovom prostoru i unošenja niza novih negativnih uticaja na prirodnu sredinu čitavog područja. Savremeno zagađenje izaziva širok spektar štetnih efekata na različite mete: vazduh, vodu, zemljiste, hranu, materijale i sve populacije živih organizama, uključujući i ljudsku. Evidentni su štetni efekti zagađenja na samu atmosferu uslijed destrukcija ozonskog omotača i nagomilavanja emisije gasova staklene bašte u troposferi, što izaziva promjenu klime i porast temperature. Evidentne su i druge štetne posljedice zagađenja: devastacija zemljista, posebno šuma što je u tijesnoj vezi sa kiselim kišama, zagađivanje vode, hemizacija poljoprivrede, sve veće količine otpadaka, posebno opasnih materija.

Demografska kretanja, takođe doprinose povećanju nivoa zagađenosti, naročito u područjima sa velikom koncentracijom stanovništva. Područje Kotora je u pogledu stvaranja ekoloških poremećaja, a posebno ekscesnih pojava, izloženo u većem stepenu tokom turističke sezone. Veliki broj turista uz nekontrolisano ponašanje u interakciji sa neodgovarajućom opremljenošću i izgrađenošću vitalnih infrastruktrno-komunalnih sistema, učestalije izazivaju ekološke ekscese. Van turističke sezone, ekološki poremećaji svedeni su na manju mjeru, ali ne uz potpuno efikasnu kontrolu i otklanjanje.

Otpadne vode. Ekološki najosjetljiviji segment morsko-zalivskog akvatorijuma izložen je stalnom zagađivanju od komunalnih (fekalnih i atmosferskih) otpadnih voda koje otiču direktno u zaliv bez ikakvih tretmana prečišćavanja. Kanalizacioni ispusti su veoma brojni, kako koncentrisani, tako i pojedinačni. Skoro nijedan kanalizacioni ispust nije postavljen na adekvatnoj dubini ili, ako jeste, danas je u veoma oštećenom stanju, te se otpadne vode izlivaju plitko u priobalnom dijelu. U nepovoljnim hidrometeorološkim uslovima ovo zagađenje dostiže takvu mjeru da voda mijenja izgled i boju, javlja se pjena po površini i osjeća karakterističan jak i neprijatan miris u blizini.

Na području opštine, prema posljednjim zvaničnim podacima, postoji 36 registrovanih ispusta, mada se pretpostavlja da je sadašnji broj veći. Od 36 ispusta u Kotorskem i Risanskom

zalivu (koji su u stvari i ispusti za prelivne vode iz septičkih jama) većina se završava na relativno malim dubinama. Poseban vid zagađenja priobalne vode specifičan je za ovo područje i dešava se periodično u ljetnjoj turističkoj sezoni, zbog neekološkog ponašanja kupača. Ovo dodatno zagađenje dešava se u najnepovoljnijim meterološkim i ekološkim uslovima, čime je njegov značaj i efekat teži. U toku su investicije u primarnu kanalizacionu mrežu koje će umnogome popraviti situaciju.

Otpad. Uticaj komunalnog otpada na životnu sredinu može se razmatrati sa dva aspekta:

1. Prvi se ispoljava u nedovoljnoj pokrivenosti teritorije na kojoj se pružaju usluge odnošenja otpada. To uslovljava formiranje neuređenih odlagališta na neobuhvaćenim područjima, a time i stvaranje mogućnosti pojave zaraznih bolesti kod stanovništva i ugrožavanja životne sredine.
2. Nepravilno odlaganje i neuređene lokacije za odlaganje komunalnog otpada predstavljaju drugi faktor koji svojim sadržajem može da ugrozi životnu sredinu, što se ispoljava kroz:
  - a. zagađenje vazduha:
    - izdvajanje metana i ugljen dioksida,
    - širenje prašine i neprijatnih mirisa,
    - u periodima bez vjetra može doći do povećane koncentracije zagađujućih materija u vazduhu u okviru te u okolini odlagališta otpada.
  - b. zagađenje zemljišta, podzemnih i površinskih voda:
    - ukoliko prije početka eksploatacije nisu preuzete adekvatne mjere zaštite podtla (zemljišta, a time i podzemnih i površinskih voda),
    - ugrožavanje okoline od otpada raznijetog vjetrom.

Usljed postojeće situacije na teritoriji opštine Kotor, sa sigurnošću se može tvrditi da u trenutnim okolnostima dolazi do pojave negativnog uticaja na životnu sredinu po svim gore navedenim aspektima.

Vodosnabdijevanje. Fizičko-hemijski kvalitet vode na svim izvorištima u sistemu vodosnabdijevanja, zavisno od hidroloških uslova, većim dijelom godine je u propisanim granicama. U ljetnjem sušnom periodu izvorišta Škurda i Spila, a ponekad i Orahovac zaslanjuju, te ne ispunjavaju uslove za upotrebu. Međutim, bakteriološka slika svih ispitivanih voda, bez obzira na godišnja doba, kod pojedinih izvora u većoj, a kod drugih u manjoj mjeri, pokazuje neadekvatnost direktnе upotrebe ovih voda. Stoga se može zaključiti da se sve vode na ovom području moraju dezinfikovati, a učinak dezinfekcije strogo nadzirati.

Kvalitet voda lokalnih izvorišta van eksploatacije veoma je sličan kvalitetu vode iz vodovodne mreže. Fizičko-hemijski kvalitet je uglavnom uredan, dok je bakteriološka situacija u 90% slučajeva nepovoljna te je voda neadekvatna za korišćenje. Problem je što se vode rijetko ispituju, pojedine nikada, a opet se koriste, naročito u problematičnom ljetnjem periodu. Postoji nekoliko lokaliteta na kojima se koristi ova voda:

- lokalna izvorišta razuđena duž cijele opštine, lako dostupna građanstvu, bez upozorenja o neupotrebljivosti vode, na kojima se kontrola rijetko obavlja;
- jedan dio naselja Kavač i Gornji Morinj koji posjeduju individualno vodosnabdijevanje, takođe bez organizovane dezinfekcije vode, a kontrola se izvodi tek kad se pojavi neki slučaj zaraznog oboljenja;

- područje Bigove ne posjeduje nikakvo vodosnabdijevanje. Voda se koristi iz individualnih bunara i bistijerni, koji se takođe ne dezinfikuju niti kontrolišu. Postoje i mnogi individualni bunari i bistijerne na teritoriji cijele opštine čiji se kvalitet ne kontroliše, a koriste se pretežno u ljetnjem periodu.

Stoga je neophodno obratiti pažnju na ukupni voden resurs na cijeloj teritoriji opštine. Iako ozbiljni, navedeni problemi kvaliteta voda u nisu nerješivi.

Kvalitet morske vode analizira se na 18 lokaliteta na području opštine Kotor. Od mikrobioloških parametara određivane su: ukupne koliformne bakterije i fekalne koliformne bakterije; a od fizičko- hemijskih parametara određivani su: temperatura, salinitet, gustina, koncentracija kiseonika, zasićenje kiseonika, koncentracija vodonikovih jona (pH), providnost mora, boja mora, mineralna ulja, tragovi masnoće i plivajući čvrsti otpad. Pokazalo se da se u Kotorskem zalivu javljaju karakteristike eutrofnih područja i to: niska providnost mora (3- 6 m); promjena uobičajene boje do zelene, žute i žuto smeđe; visoka zasićenost kiseonikom na površini (preko 160%); visoka koncentracija mikrofitoplantona (103- 106 dm³); porast ukupne biomase zooplanktona, a i uobičajenog ritma sezonskih oscilacija sa maksimumom kroz ljeto umjesto u proljeće i jesen i visoke koncentracije bakterija (>104 dm³).

Zagađivači morske vode su: komunalni, industrijski, te oni uzrokovani vodenim saobraćajem.

Dominantan oblik zagađenja potiče od komunalnih (fekalnih i atmosferskih) otpadnih voda, a najveće potencijalno industrijsko zagađenje, tj. zagađivanje mora vodenim saobraćajem, se može desiti u pojedinim zonama kao što su Industrijska zona i Luka Kotor.

Tokom sezone, Hidrometeorološki zavod Crne Gore obavlja stalna ispitivanja kvaliteta morske vode za kupanje. Kategorije kvaliteta vode za kupanje su „K1“- odlične, „K2“- zadovoljavajuće i „Van kategorije“. Na većini kupališta u opštini voda je odličnog ili zadovoljavajućeg kvaliteta. Jedino se na kupalištima Žuta plaža (kod otvorenog bazena) i kod otvorenog šanca „Premijer“ dešava da je kvalitet vode nezadovoljavajući.

Stanje graditeljskog nasljeđa. Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora (Kotorsko-Risanski zaliv) upisano je na Listu svjetske baštine UNESCO-a, zbog brojnosti kulturnih dobara, kvaliteta arhitekture, uspješne integracije njegovih naselja sa prirodom zaliva i jedinstvenog svjedočenja o izuzetno važnoj ulozi koju je imao u širenju mediteranske kulture na Balkanu.

Područje svjetske kulturne baštine Kotora je integralno dobro, naslijeđenih prirodnih i kulturnih vrijednosti. Prostor zaštićenog područja je homogena cjelina koju karakterišu isti graditeljski rječnik i zajednička kulturna istorija.

Na teritoriji opštine Kotor nalazi se više od 30% ukupnog fonda nepokretnih spomenika kulture Crne Gore i više od 70% eksponata pokretnog spomeničkog fonda.

Među spomenicima kulture od izuzetnog značaja su: Stari grad Kotor sa jedinstvenim bedemima i romaničkim crkvama (Katedrala Sv. Tripuna, Crkva Sv. Luke, Crkva Sv Ane, Crkva Sv. Marije Koleđate, Crkva Sv. Mihaila), Grad Perast sa ostrvom i crkvom Gospe od Škrpjela, ostaci antičke vile sa mozaicima u Risnu i Bogorodičin hram na Prčanju.

U procesu utvrđivanja i ocjene stanja graditeljskog nasljeđa na teritoriji opštine Kotor mogu se prepoznati uticaji brojnih faktora čijim su djelovanjem građevine ugrožene i/ili devastirane. Ti faktori grupisani su kao:

- prirodni faktori (zub vremena, zemljotresi i druge prirodne elementarne nepogode: poplave, klizišta, udari gromova, vlaga i sl.),
- nebriga i neodržavanje (zapuštenost, tekuće i investiciono neodržavanje, neadekvatno korišćenje i drugi vidovi nemarnog odnosa imalaca spomenika),
- nestručni i nelegalni radovi (aktivnosti imalaca i/ili korisnika građevina na zaštiti - konzervaciji i/ili obnovi – restauraciji, koji odstupaju ili se izvode bez prethodno odobrene projektne dokumentacije,
- nestručno izvedeni radovi, ugradnja neadekvatnih materijala, odsustvo stručnog nadzora,
- izgradnja novih objekata u neposrednoj blizini spomenika kulture i
- ostalo (raznošenje originalnog građevinskog materijala, nelegalna pretraživanja i iskopavanja, ispisivanje grafita i sl.).

Stanje kulturne baštine na području kotorske opštine je zadovoljavajuće, i pored mnogih devastacija i nasrtaja na integritet i autentičnost kulturnih dobara. Istorija jezgra: Stari grad Kotor i Perast primjeri su očuvanih starih urbanih cjelina. Na zaštićenom području je za sada sačuvana izuzetna univerzalna vrijednost zbog koje se ono nalazi na Listi svjetske baštine. Ipak, opasnost i nadolazeći problem za nepokretnu kulturnu baštinu, a naročito za zaštićeno područje Kotora, predstavlja sve veća i nekontrolisana urbanizacija koja može da ugrozi vrijednosti zbog kojih je Kotor uvršten na Listu svjetske kulturne baštine UNESCO. Aktivnosti i mјere koje trebe preduzeti, kako bi se spriječili negativni trendovi, definiše Menadžment plan zaštićenog područja Kotora.

Kulturni pejzaž, kao posebni segment nepokretne kulturne baštine, iako Zakonom prepozнат kao vrsta kulturnog dobra, nije u dovoljnoj mjeri stručno obrađen. Međutim, svijest o potrebi zaštite pejzaža postoji, pa će ova vrsta prirodnog i kulturnog nasljeđa biti uključena u buduće dokumente kao dio prirodno-kulturnih vrijednosti ovog područja.

3.9. Administrativni finansijski kapaciteti

Organizaciona struktura lokalne uprave Opštine Kotor s analizom ljudskih kapaciteta u Opštini (zaposlenih koji će raditi na realizaciji Strateškog plana razvoja)

Organi lokalne uprave, stručne i posebne službe vrše poslove u skladu sa zakonom, Statutom Opštine i odlukama Skupštine. Za vršenje poslova lokalne uprave obrazovane su lokalne uprave (sekretarijati, uprave i direkcije), a za vršenje stručnih, administrativno-tehničkih i drugih poslova iz nadležnosti organa lokalne samouprave, glavnog administratora, glavnog gradskog arhitekte i drugih poslova za potrebe Opštine, mogu se obrazovati stručne službe, dok se za vršenje specifičnih poslova lokalne uprave obrazuju posebne službe.

Za vršenje poslova iz nadležnosti lokalne uprave obrazovani su sekretarijati:

- Sekretarijat za lokalne prihode, budžet i finansije,
- Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj,
- Sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo i lokalno planiranje,
- Sekretarijat za imovinsko-pravne poslove,

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

- Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti,
- Sekretarijat za opštu upravu,
- Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine.

Za vršenje stručnih poslova, kao i zajedničkih stručnih poslova za potrebe Opštine osnivane su stručne službe:

- Stručna služba predsjednika Opštine,
- Služba glavnog administratora,
- Služba zajedničkih poslova.

Za vršenje specifičnih poslova lokalne uprave osnivane su posebne službe:

- Komunalna policija,
- Služba za inspekcijske poslove,
- Služba zaštite i spašavanja,
- Služba za unutrašnju reviziju.

Kao poseban organ sa statusom pravnog lica, formirana je Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora.

Lica zadužena za realizaciju Strateškog plana razvoja u Opštini Kotor su po funkciji:

- Predsjednik Opštine Kotor,
- Potpredsjednici Opštine Kotor,
- Sekretari sekretarijata,
- Direktor Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora,
- Direktor „Vodovod i kanalizacija“ Kotor doo,
- Direktor doo „Komunalno“, Kotor
- Direktor OJU „Muzeji“ Kotor,
- Direktor JU Kulturni Centar „Nikola Đurković“ Kotor

Navedena radna mjesta su popunjena u cijelosti, s tim što, osim predsjednika i potpredsjednika Opštine, ostala radna mjesta su pokrivena vršiocima dužnosti, što ukazuje na mogućnost izbora novih lica u narednom periodu (isteka zakonskog roka itd.), a samim tim i moguće prolongiranje rokova realizacije pojedinih projekata. Vršioci dužnosti ispunjavaju propisane uslove shodno odredbama zakonskih propisa koji definisu uslove imenovanja na pomenute poslove i radne zadatke.

Pregled finansijskog stanja Opštine Kotor. Strukturu budžeta za Opštinu Kotor za period od 2014. do 2018. godine prikazan je u *Tabela br.29: Struktura budžeta*.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.29: Struktura budžeta(u 000 €)

Opis/ Godina	2014	2015	2016	2017	2018
Primici- prihodi	18.500	18.549	17.204	18.548	20.175
Porezi	5.993	6.605	7.283	7.790	8.571
Takse	304	288	302	284	308
Naknade	2.597	3.936	3.580	4.520	3.367
Ostali prihodi	3.464	1.777	1.822	2.040	2.825
Primici iz otplate kredita	91	65	103	57	26
Sredstva prenesena iz prethodnih godina	721	5.451	3.718	3.687	4.743
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	545	0	0	0	0
Prihodi od prodaje imovine	4.399	49	8	49	8
Transferi	0	0	0	0	0
Donacije	386	378	388	116	327
Izdaci- rashodi	13.049	14.830	13.571	13.800	15.890
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	2.128	2.536	3.150	3.306	3.217
Ostala lična primanja	139	162	204	596	223
Rashodi za materijal i usluge	528	516	941	811	1.052
Tekuće održavanje	47	42	975	1.188	1.293
Kamate	31	12	98	20	31
Renta	0	0	0	0	0
Subvencija	26	21	24	51	103
Ostali izdaci	243	303	798	728	805
Transferi za socijalnu zaštitu	22	31	28	32	32
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	7.494	5.102	2.992	3.640	4.040
Kapitalni izdaci	159	3.918	3.489	2.953	4.452
Pozajmice i krediti	50	100	139	31	52
Otplata dugova	1.169	412	0	0	0
Rezerve	60	70	86	57	61
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	953	1.605	593	387	529

Izvor: Sekretarijata za lokalne prihode, budžet i finansije

Iz datog pregleda dà se zaključiti da je znatno veće ostvarenje budžetskih primitaka u odnosu na izvršene izdatke, što upućuje na zaključak o visokoj stopi likvidnosti u pomenutom periodu. U 2016. godini dolazi do pada primitaka budžeta u odnosu na 2015. godinu prvenstveno zbog manjeg iznosa prenijetih sredstava iz prethodne godine.

Takođe je evidentan trend rasta primitaka po osnovu poreza, kao i variranje primitaka po osnovu taksa, naknada ostalih primitaka i donacija. Iz pregleda se zaključuje da je na rashodnoj strani budžeta evidentan rast izdataka po osnovu bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca koji su u 2018. godini veći u odnosu na 2014. godinu za 51%, kao i izdaci na ime

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

ostalih ličnih primanja u istom periodu za 60%. Takođe, izdaci za materijal i usluge su u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu porasli za 99%. Primjetan je rast troškova tekućeg održavanja (vjerovatno iz razloga drugačijeg knjiženja: na transfere umjesto na tekuće održavanje). Na poziciji otplate dugova u 2016., 2017. i 2018. godini nema iskazanih iznosa, što upućuje na zaključak da su iz budžeta redovno finansirane dospjele obaveze po svim osnovama.

Prihodi. Pregled ukupnih primitaka budžeta prikazan je u *Tabela br.30: Ukupni primitak budžeta (u 000 €)*

Tabela br.30: Ukupni primitak budžeta (u 000 €)

Godina	2014	2015	2016	2017	2018					
Opis	Iznos	Učešće u %								
Porezi	5.993	34	6.605	51	7.283	54	7.780	53	8.571	56
Takse	304	2	288	2	302	2	284	2	308	2
Naknade	2.597	15	3.936	30	3.580	26	4.520	30	3.367	22
Ostali prihodi	3.464	20	1.777	14	1.822	14	2.040	14	2.825	18
Pozajmice iz otplate kredita	91	0	65	0	103	1	57	0	26	0
Pozajmice i krediti	545	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Prihodi od prodaje imovine	4.399	24	49	0	8	0	49	0	8	0
Transferi	0	0								
Donacije	386	2	378	3	388	3	116	1	327	2
Ukupno	17.779	100	13.098	100	13.486	100	14.846	100	15.432	100

Izvor: Sekretarijata za lokalne prihode, budžet i finansije

Prethodna tabela nas upućuje da dominantan primitak u ukupnim primicima budžeta čine primici po osnovu poreza čije učešće u ukupnim budžetskim primicima u 2018. godini dostiže procenat od 56%, dok je primitak po osnovu taksi relativno stabilan i da primici po osnovu naknada variraju od 15% - 30%. Primici po pojedinačnim vrstama poreza prikazani su u *Tabela br.31: Primici po pojedinačnim vrstama poreza*.

Tabela br.31: Primici po pojedinačnim vrstama poreza

Godina	2014	2015	2016	2017	2018					
Opis	Iznos	Učešće u %								
Porez na dohodak fizičkih lica	755	12	771	12	790	11	731	9	828	9
Porez na imovinu	4.476	75	5.102	77	5.807	80	6.298	81	6.883	80
Lokalni porezi	762	13	732	11	686	9	761	10	861	11
Ukupna	5.993	100	6.605	100	7.283	100	7.790	100	8.572	100

Izvor: Sekretarijata za lokalne prihode, budžet i finansije

U strukturi primitaka po osnovu poreza dominantnu poziciju zauzima porez na imovinu (porez na nepokretnosti i porez na promet nepokretnosti) koji se u posljednje tri godine izvještajnog

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

perioda ustalio na procentu učešća oko 80%. Porez na dohodak fizičkih lica i lokalni porezi bilježe blagi pad, izraženo procentualnim učešćem u strukturi ukupnih poreskih primitaka, sa 12% na 9%, odnosno sa 13% na 10% u 2018. godini.

Izdaci. Pregled realizovanih izdataka po strukturi učešća prikazani su u *Tabela br.32: Realizovani izdatak po strukturi učešća*. U strukturi izdataka, najveće učešće imaju kapitalni izdaci čije učešće je u 2018. godini iznosilo 29%. Značajno je učešće transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (sportskim klubovima, kulturi, političkim partijama, OJU „Muzeji“ Kotor, Kulturnom centru, doo „Komunalno Kotor“, doo „Vodovod I kanalizacija“, obaveze za PDV itd.) koje je u 2018. godini iznosilo 26%.

Isto tako, značajno je istaći učešće bruto zarada koje je sa 17% u 2014. i 2015 godini skočilo na 25% u 2017. godini, da bi se u 2018. godini vratilo na 20%.

Tabela br.32: Realizovani izdatak po strukturi učešća

Godina	2014	2015	2016	2017	2018					
Opis	Iznos	Učešće u %								
Bruto zarada i doprinos na teret poslodavca	2.128	17	2.536	17	3.150	23	3.306	25	3.217	20
Ostala lična primanja	139	1	162	1	204	2	596	4	223	1
Rashodi za materijal i usluge	528	4	516	3	941	7	811	6	1052	7
Tekuća održavanja	47	0	42	0	975	7	1188	9	1293	8
Kamate	31	0	12	0	98	0	20	0	31	0
Renta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subvencije	26	0	21	0	24	0	51	0	103	1
Ostali izdaci	243	2	303	2	798	6	728	5	805	5
Transfer za socijalnu zaštitu	22	0	31	0	28	0	32	0	32	0
Transferi institucijama pojedinim NVO i javnom sektoru	7.494	59	5.102	36	2.992	22	3.640	27	4.040	26
Kapitalni izdaci	159	1	3.918	27	3.489	27	2.953	21	4.452	29
Pozajmice i krediti	50	0	100	0	139	1	31	0	52	0
Otplata dugova	1.169	9	412	3	0	0	0	0	0	0
Rezerve	60	0	70	0	86	1	57	0	61	0
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	953	7	1605	11	593	4	387	3	529	3
Ukupno	13.049	100	14.830	100	13.571	100	13.800	100	15.890	100

Izvor: Sekretarijata za lokalne prihode, budžet i finansije

Kreditne obaveze Opština Kotor, uz podršku Ministarstva finansija Crne Gore, koristi tri dugoročna kredita i sva tri od Njemačke banke za obnovu i razvoj (KFW).

U skladu sa gore navedenim:

- Kredit u iznosu 1.300.000,00€ - Otplata otpočela 30.11.2008. godine. Rok otplate je 15 godina, grejs period 3 godine, otplata u 24. uzastopne polugodišnje rate sa kamatnom stopom od 0%, uz proviziju od 0.25% na neiskorišćeni dio kredita i bespovratnu paušalnu proviziju od 0,5%. Svrha zaduživanja je realizacija investicija u oblasti vodosnadbijevanja i odvođenja otpadnih voda na Jadranskoj obali, faza II. Stanje duga na dan 30.06.2019.godine iznosi 108.333,40€.
- Kredit u iznosu od 3.131.000,00€ - Otplata otpočela 31.05.2011. godine. Rok otplate je 12 godina, otplata u 24 uzastopne polugodišnje rate, sa kamatnom stopom u iznosu od 1.25% , provizijom od 0.25% na neiskorišćeni dio kredita , te provizijom za upravljanje sredstvima u iznosu od 0.5%. Svrha zaduživanja je realizacija investicija u oblasti vodosnadbijevanja i odvođenja otpadnih voda na Jadranskoj obali, faza III. Stanje duga na dan 30.06.2019.godine iznosi 913.193,32 €.
- Kredit u iznosu od 5.800.000,00€ - Ugovor potpisana 08.09.2017. godine sa rokom otplate 10 godina u 20 uzastopnih polugodišnjih rata. Na povučena sredstva Opština plaća kamatu po fiksnoj stopi od 2% godišnje, a na iznos neiskorišćenih sredstava Opština je dužna da plati 0.25% kao i naknadu za rizik od 0.5%. Svrha zaduživanja je finansiranje investicije vodosnadbijevanja i odvođenja otpadnih voda na Jadranskoj obali faza V komponenta 2. Povučeni iznos sredstava je 76.499,50€. Stanje duga na dan 30.06.2019. godine iznosi 5.800.000,00€.

Po navedenim kreditima, Opština Kotor nema neizmirenih dospjelih obaveza. Takođe, Opština nije korisnik kratkoročnih kredita, a nema ni izdatih garancija.

3.10. Analiza realizacije Strateškog plana razvoja opštine Kotora 2013-2017

Opšti cilj i prioriteti iz Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2013-2017

Opšti cilj je stvaranje povoljnog ambijenta za ostvarivanje bržeg ekonomsko-socijalnog, kulturnog, ekološkog infrastrukturnog razvoja kroz aktivnu i sistematsku saradnju i koordinaciju sa svim činiocima i nosiocima koji djeluju u opštini Kotor i Crnoj Gori

PRIORITET 1 – Unapređenje lokalne samouprave

Mjera 1: Povećavanje nivoa javne odgovornosti i stvaranje savremene, stručne i efikasne lokalne samouprave

Mjera 2: Razvoj elektronske lokalne uprave i stvaranje sistema visoke informatičko-tehnološke opremljenosti opštinskih javnih ustanova

PRIORITET 2 – Razvoj ekonomskih aktivnosti

Mjera 1: Razvoj poljoprivrede

Mjera 2: Održivi razvoj smještajnih turističkih kapaciteta

Mjera 3: Razvoj izletničkog, marinskog, manifestacijskog i sportskog turizma

Mjera 4: Razvoj ruralnog turizma

Mjera 5: Valorizacija privredne zone

PRIORITET 3 – Unapređenje urbanističkog planiranja i uređenja prostora

Mjera 1: Pripremni poslovi za potrebe prostornog planiranja

Mjera 2: Izrada prostorno planske dokumentacije

Mjera 3: Uređenje prostora

PRIORITET 4 – Razvoj infrastrukture

Mjera 1: Razvoj putne infrastrukture

Mjera 2: Unapređenje vodosnabdijevanja

Mjera 3: Unapređenje kanalizacionog sistema

Mjera 4: Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Mjera 5: Održavanje telekomunikacija

Mjera 6: Upravljanje otpadom

Mjera 7: Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

PRIORITET 5- Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Mjera 1: Unaprjeđenje valorizacije i zaštite kulturne i prirodne baštine

Mjera 2: Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Mjera 3: Korišćenje obnovljivih izvora energije i poboljšanje energetske efikasnosti

Mjera 4: Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

PRIORITET 6- Poboljšanje kvaliteta života kroz razvoj kulture, sporta, obrazovanja , zdravstva i socijalne zaštite

Mjera 1: Obezbeđenje adekvatnog statusa opštine Kotor u kulturnoj mapi Crne Gore

Mjera 2: Unaprjeđenje institucionalnog okvira, jačine kulturne infrastrukture i kapaciteta aktera kulturnih programa u opštini Kotor

Mjera 3: Podrška savremenom kulturnom stvaralaštvu

Mjera 4: Unaprjeđenje obrazovanja, sporta, socijalne i zdravstvene zaštite

Informacije o sprovedenim projektima. U Strateški plan razvoja Kotor 2013-2017 planirano je 145 projekata. Od toga je:

- Realizovano 34 (23,45%)
- Ne realizovano 92 (63,45%)
- Djelimično realizovano 12 (8,27%)
- U toku realizacija 7(4,83%)

Iz navedenih podataka se vidi da veliki broj projekata nije realizovan, a razlozi zbog kojih nije došlo do realizacije su nedostatak finansija i ne donošenje PUP-a. Kao razlog za nerealizaciju projekata je i nerealno sagledavanje razvoja opštine u tom periodu. Projekti koji nijesu realizovani, a primjenjivi su na period 2020-2024 su ponovljeni u ovom Strateškom planu.

3.11. SWOT ANALIZA

U SWOT analizi kroz snagu, slabosti, mogućnosti i prijetnje je konkretizovano ono što je identifikovano u Analizi postojećeg stanja.

	Snaga	Slabosti
Demografija, rad, socijalno staranje i ostale društvene djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povoljni klimatski uslovi i geografski položaj, ➤ Zadovoljavajuća obrazovna struktura stanovništva, ➤ Povoljni uslovi za rad i život, ➤ Povoljne mogućnosti zapošljavanja u turizmu, trgovini i ugostiteljstvu ➤ Raspoloživa stručna radna snaga 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izražena unutrašnja migracija stanovništva, ➤ Tendencija slabog rasta broja stanovnika ➤ Neusklađenost ponude i tražnje na tržištu radne snage ➤ Smanjen broj radnih mesta van sezone ➤ Neujednačena polna struktura ➤ Nepovoljna starosna struktura ➤ Nezainteresovanost građanja za ostvarivanje javnog interesa ➤ Nepostojanje organizacionih prepostavki za izradu studija i projekata
Ekonomija	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojanje velikog broja institucija svih nivoa obrazovanja ➤ Postojanje institucija za specifično obrazovanje ➤ Kvalitetna preventivna zaštita stanovništva ➤ Zdravstveni centar regionalnog značaja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljno stipendiranje učenika i studenata, posebno od strane privrednih subjekata ➤ Nedostatak zanatskih stručnih škola ➤ Neusklađenost tržišta rada i programa visokoškolskih ustanova ➤ Nedovoljno ulaganje u objekte obrazovne, zdravstvene i socijalne zaštite ➤ Neadekvatna praktična nastava
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvijeno preduzetništvo ➤ Razvijeno više vidova turizma ➤ Značajan broj malih i srednjih preduzeća ➤ Rezerve mineralnih sirovina 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepovezanost turizma i poljoprivrede ➤ Izrađena sezonalnost ➤ Biznis barijere ➤ Nedovoljna implementacija privatno-javnog partnerstva

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojanje privredne zone 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljno razvijena turistička infrastruktura ➤ Nedostatak projekata za aktiviranje lokalnog finansijskog potencija
Saobraćajna i javna infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povoljna saobraćajna povezanost ➤ Razvoj nautičkog turizma-marina ➤ Blizina aerodroma u Tivtu ➤ Dobra putna povezanost s opštinama primorskog i središnjeg regiona ➤ Razvijena telekomunikaciona infrastruktura povezanost na regionalni vodovod ➤ Regionalni sistem za odvodnju i tretman upotrebljenih voda ➤ Tretman čvrstog otpada ➤ Lučka infrastruktura za putnički saobraćaj 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Visoka frekvencija saobraćaja tokom ljetne sezone i zagušenja saobraćaja ➤ Neadekvatno upravljanje infrastrukturom ➤ Nedovoljna infrastrukturna opremljenost ruralnog i planinskog područja ➤ Nedostatak sistema za prečišćavanje upotrebljenih voda za područja koja se ne mogu povezati sa centralnim sistemom ➤ Mala dužina operativne obale i nemogućnost većih infrastrukturnih zahvata
Životna sredina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atraktivnost područja prirodne i kulturne vrijednosti ➤ Raspoloživi prirodni resursi ➤ Raznovrstan biodiverzitet ➤ Poljoprivredno zemljište ➤ Članstvo na listi najljepših zaliva svijeta ➤ Arheološko i spomeničko nasljeđe ➤ Obnovljivi izvori energije (sunce i vjetar) ➤ Bogata kulturna aktivnost i tradicija ➤ Multikulturalnost, multietničnost i multikonfesionalnost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljna i neracionalna iskorišćenost prirodnih resursa ➤ Nedovoljna ispitovanost pojedinih resursa ➤ Nedovoljna valorizacija prirodne i kulturne baštine ➤ Neadekvatno planiranje i upravljanje prostorom ➤ Nepokrivenost atraktivnih područja planskom dokumentacijom ➤ Nedovoljna arheološka istraživanja ➤ Nizak stepen svijesti o životnoj sredini i zaštita spomenika kulture ➤ Neriješeno pitanje odlaganja smeća
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stabilna lokalna samouprava i preduzeća čiji je osnivač 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatak dugoročnih gradskih strategija u pojedinim oblastima

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Administrativni kapaciteti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojanje i izrada planskih dokumenata ➤ Menadžment plan zaštićenog područja ➤ Program uređenja prostora ➤ Povoljne inicijative za rješavanje regionalnih i nacionalnih projekata ➤ Relativno dobri administrativni kapaviteti ➤ Zadovoljavajući politički dijalog 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedjelotvoran rad inspekcija ➤ Nedostatak Prostorno-urbanističkog plana ➤ Slaba saradnja između institucija unutar opštine ➤ Problem velikog broja zaposlenih u javnim sektorima/ institucijama
-----------------------------------	--	--

	Mogućnosti	Prijetnje
Demografija, rad, socijalno staranje i ostale društvene djelatnosti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oslobađanje tržišta rada i otvaranje prema novim idejama ➤ Priliv radne snage iz okruženja ➤ Angažovanje kreativnih i stručnih kadrova ➤ Obuka i stručno usavršavanje o EU programima ➤ Prekvalifikacija i povećanje ponude radne snage različitih stručnih profila ➤ Ravnomjeran razvoj opštine u svim oblastima po usvojenom konceptu ➤ Unapređivanje obrazovnih i zdraštvenih institucija ➤ Ulaganje u cjeloživotno obrazovanje ➤ Stipendije učenika i studenata 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatak finansijskih sredstava ➤ Nedostatak kvalitetnih kadrova ➤ Hiperprodukcija kadrova(visokostručnih) za koje nema potrebe ➤ Odliv visokoobrazovne radne snage ➤ Rastuća migracija stanovništva, naročito mladih i obrazovnih ➤ Nezainteresovanost za prekvalifikaciju i usavršavanje ➤ Socijalno devijantne pojave(narkomanija, kockanje, alkoholizam) ➤ Nezainteresovanost za ulaganje u cjeloživotno obrazovanje
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Privatno-javno partnerstvo ➤ Razvoj primorske privrede ➤ Razvoj poljoprivrede i ribarstva 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Smanjenje broja turista ➤ Konkurenčija novih turističkih destinacija iz okruženja

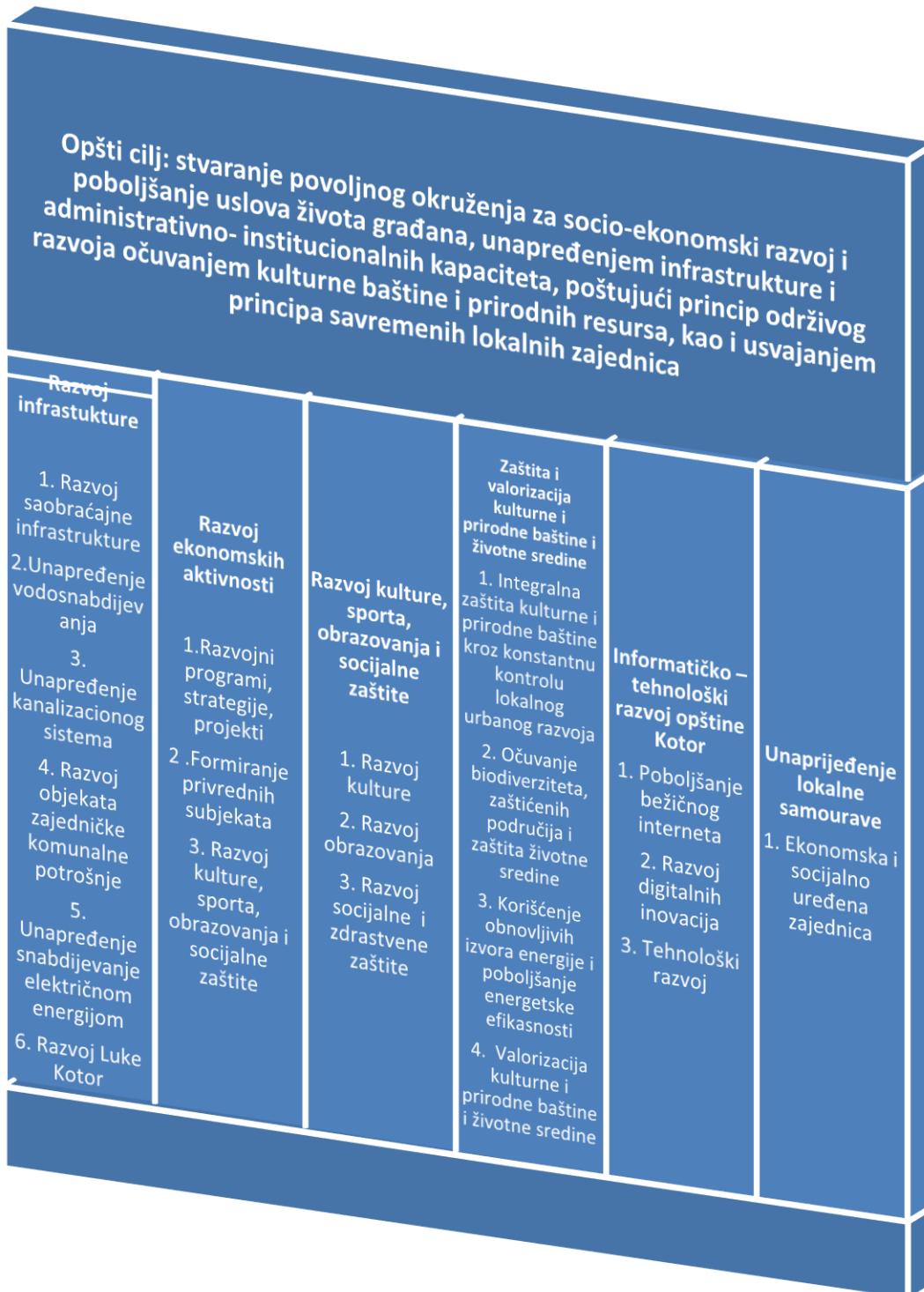
Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Ekonomski razvoj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvoj prerađivačkih kapaciteta u poljoprivredi ➤ Ulaganje u hotelske kapacitete ➤ Mala brodogradnja ➤ Metaloprerađivačka industrija ➤ Proizvodnja i prerada autohtonih sorti voća i povrća ➤ Uzgoj i prerada ljekovitog bilja ➤ Afirmacija starih zanata ➤ Veći priliv stranih direktnih investicija ➤ Producetak trajanja turističke sezone ➤ Stvaranje uslova za življenje i bavljenje biznisa na ruralnom području 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pad investicionih aktivnosti i neujednačena dinamika izvođenja istih ➤ Rizik oslanjanja na jednu privrednu djelatnost ➤ Izgradnja predimenzioniranih hotelskih kapaciteta ➤ Korupcija i siva ekonomija ➤ Nekontrolisana gradnja i neprivođenje namjeni urbanistički definisanih lokacija ➤ Građevinsko zemljište-pretjerana stanogradnja
Životna sredina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Adekvatna valorizacija prirodnih resursa ➤ More i obalno područje, atraktivne lokacije za razvoj turizma ➤ Intencija za rješavanje krupnih infrastrukturnih problema na međuopštinskom i regionalnom nivou ➤ Korišćenje obnovljivih izvora energije ➤ Dodatno istraživanje prirodne i kulturne baštine ➤ Obnovljivi izvori energije (sunce i vjetar) ➤ Povećanje svijesti građana o zaštiti životne sredine 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Devijacija prostora kroz neplansku i nelegalnu gradnju ➤ Prirodne nepogode ➤ Zagađenje mora ➤ Važeća zakonska regulativa ➤ Devastacija prostora kroz neplansku i nelegalnu gradnju ➤ Ugroženost životne sredine
Saobraćajna i javna infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgradnja zaobilaznice oko Starog grada i Dobrote ➤ Izgradnja brze magistrale ➤ Aktiviranje lokalnog pomorskog saobraćaja ➤ Priklučenje svih naselja opštine na regionalni vodovod 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju infrastrukturnih projekata ➤ Loše upravljanje infrastrukturom ➤ Nekontrolisana gradnja

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Administrativni kapaciteti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgradnja marine lučke ➤ Unapređenje infrastrukture ➤ EU fondovi ➤ Prekogranična saradnja ➤ Sveobuhvatni informacioni sistem baziran na GIS-u ➤ Regionalna saradnja (uskladen razvoj opština Kotor, Tivat, Herceg Novi, Budva) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Loša urbanizacija uz zaobilaznicu i ugrožavanje pejzažnih vrijednosti ➤ Nedovoljni izvori eksternog finansiranja ➤ Moguće neusklađenosti između politika razvoja Opštine i države ➤ Kadrovska neosposobljenost za izradu predloga projekata finansiranih od strane EU-IPA ➤ Usporavanje procesa decentralizacije ➤ Nesprovođenje donesenih strateških planova ➤ Složene procedure za pristup EU fondovima
-----------------------------------	---	---

4. Razvojni ciljevi opštine Kotor

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Opšti cilj: stvaranje povoljnog okruženja za socio-ekonomski razvoj i poboljšanje uslova života građana, unapređenjem infrastrukture i administrativno- institucionalnih kapaciteta, poštujući princip održivog razvoja očuvanjem kulturne baštine i prirodnih resursa, kao i usvajanjem principa savremenih lokalnih zajednica

Specifični strateški cilj 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projekat:

- 1.1.1. Realizacija projekta zaobilaznice oko Starog grada
- 1.1.2. Izgradnja bulevara Tivat –Jaz
- 1.1.3. Izrada projekta saobraćajnice kroz Donji Grbalj
- 1.1.4. Rekonstrukcija magistralnog puta Lipci – Ljuta
- 1.1.5. Rekonstrukcija magistralnog puta Kamenari – Lipci
- 1.1.6. Realizacija projekta sanacije tunela „Vrmac“
- 1.1.7. Realizacija projekta rekonstrukcije saobraćajnice od ulaza u ulicu Tabačina do ulaza u parking Benovo
- 1.1.8. Realizacija projekta izgradnje kružnog toka kod otvorenog plivačkog bazena
- 1.1.9. Realizacija projekta izgradnje pothodnika
- 1.1.10. Realizacija projekta saobraćajnice Školski centar – III put
- 1.1.11. Realizacija projekta saobraćajnice Rakite – zatvoreni plivački bazen
- 1.1.12. Realizacija projekta saobraćajnice naselje Bigovo - turističko naselje Bigova Bay
- 1.1.13 Izrada saobraćajnice Krstac-Kotor
- 1.1.14. Realizacija projekta rekonstrukcije lokalnog puta Stara Forteca - Lastva Grbaljska (dionica Stara forteca-Bratešići)
- 1.1.15. Rekonstrukcija raskrsnice u Risnu izgradnjom kružnog toka (skretanje ka bolnici)

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projekat:

- 1.2.1. Realizacija projekta vodosnabdijevanja Pobrđa, Vranovića, Lješevića i Bigova
- 1.2.2. Realizacija projekta vodosnabdijevanja Donjeg Grblja I Lastve Grbaljske – I faza
- 1.2.3. Realizacija projekta rekonstrukcije cjevovoda Kostanjica - Morinj
- 1.2.4. Realizacija projekta povezivanja rezervoara Stara Forteca sa cjevovodom u Privrednoj zoni sa priključenjem na regionalni vodovod
- 1.2.5. Realizacija projekta rekonstrukcije rezervoara i cjevododa na potezu Muo –Stoliv
- 1.2.6. Realizacija projekta detekcije gubitaka na mreži
- 1.2.7. Realizacija projekta zoniranja vodovodnog sistema po visini pritiska
- 1.2.8. Realizacija projekta sanacije izvorišta, šahtova i čvorišta
- 1.2.9. Realizacija projekta hidrogeoloških istraživanja izvorišta "Simiž" - Šišići
- 1.2.10. Realizacija projekta hidrogeološkog istraživanja izvorišta iznad Škurde

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Projekat:

- 1.3.1. Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv
- 1.3.2. Izrada studije opravdanosti - idejnog rješenja povezivanja svih naselja pokrivenih planovima na kanalizacioni sistem (prvenstveno naselja pokrivenih GUP-om)
- 1.3.3. Izgradnja primarnog kanalizacionog sistema u Bigovi i turističkom naselju Bigova bay

- 1.3.4. Izrada katastra kanalizacionog sistema
- 1.3.5. Uklanjanje infiltracije/dotoka atmosferske vode u kanalizacionu mrežu
- 1.3.6. Projekat kanalizacionog sistema Radanovići
- 1.3.7. Projekat kanalizacionog sistema Kavač
- 1.3.8. Projekat kanalizacionog sistema Škaljari
- 1.3.9. Izgradnja kanalizacionog Sistema u Risnu i Perastu

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projekat:

- 1.4.1. Rekonstrukcija, zaštita i turistička valorizacija dijela lokaliteta „Stari crnogorski put“
- 1.4.2. Realizacija projekta žičare do tvrđave San Đovani
- 1.4.3. Realizacija projekta izgranje žičare Dub (Privredna zona)- Kuk (Njeguši)
- 1.4.4. Realizacija projekta sanacije i rekonstrukcije bedema - I faza
- 1.4.5. Realizacija projekta šetne staze Gurdić – Ljetna pozornica
- 1.4.6. Realizacija projekta rekonstrukcije fontane kod kafane „Dojmi“
- 1.4.7. Realizacija projekta izgradnje vrtića u Privrednoj zoni Grbalj
- 1.4.8. Realizacija projekta izgradnje sportske dvorane u Škaljarima - Kotor
- 1.4.9. Realizacija projekta rekonstrukcije Doma kulture u Risnu
- 1.4.10. Izgradnja marine u Risnu
- 1.4.11. Uređenje prostora preko puta hotela Teute u Risnu u svrhu sportsko-rekreativnih sadržaja
- 1.4.12. Izgradnja svlačionica za potrebe fiskulturne sale
- 1.4.13. Rekonstrukcija zatvorenog plivačkog bazena „Nikša Bućin“
- 1.4.14. Realizacija projekta rekonstrukcije stadiona FK Bokelj
- 1.4.15. Rekonstrukcije otvorenog bazena
- 1.4.16. Izgradnje šetne staze Muo - Prčanj - Stoliv

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projekat:

- 1.5.1. Primarna mreža - izgradnja trafostanice KB 35 kV „TS 110/35kV „Lastva“ - TS35/10kV „Grbalj“
- 1.5.2. Primarna mreža- izgradnja trafostanice 35 i 10 kV od TS 35/10 kV Risan do krajnjeg stuba u mjestu Smokovac i do MBTS Smokovac i opremanje ćelije u MBTS Smokovac
- 1.5.3. Sekundarna mreža- Izgradnja trafostanica: KB 10 kV TS35/10kV Grbalj-TS 10/0,4kV Lastva Grbaljska
- 1.5.4. Izgradnja TS 10 kV od TS Mrže do TS Andrići, TS 10kV Jadran Peraš- TS Dražin vrt, TS 10kV Bigova- Glavatići, TS 10kV TS Draživ vrt – Orahovac.
- 1.5.5. Izgradnja: TS 10/0,4kV „Vranovići“ sa priključnim podzemnim KB 10kV. (ID 2216 i 2216- ED KOT); TS 10/0,4kV 1x630 kVA „BR.1-PMKO“ sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu; TS 10/0,4kV 1x1000kVA „BR.2-PMKO“ sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu; TS 10/0,4kV 1x630 kVA „BR.3-PMKO“ sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu; TS 10/04 kV Markov RT 2 sa uklapanjem u SN i NN mrežu;
- 1.5.6. Primarna mreža - Izgradnja trafostanice TS 35/10kV „Grbalj2“ sa uklapanjem u 35 kV mrežu, KO
- 1.5.7. Izgradnja NDTs 10/0,4kV, 1x630kVA „Kavač 6“ i uklapanje u SN i NN mrežu ;DTS 10/0,4kV, 630 kVA „Popovići – Zagora“ i uklapanje u SN mrežu; NNM TR Jadran Perast

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

- 1.5.8. Izgradnja: MBTS Tujković 2 1x630 kVA; TS Paprat 2 46.7501x630 kVA; STS 10/0.4kV, 250 kVA „Pipoljevac“ sa priključnim podzemnim 10 kV vodom; STS 10/0.4 kV, 160 kVA, „Gornji Orahovac“ sa priključnim nadzemnim 10 kV vodom.
- 1.5.9. Izgradnj: DTS 1x630 kVA „TS BR7“ u Popovoj ulici i uklapanje u postojeću SN i NN mrežu KO; DTS 10/0,4 kV, 630 kVA „N6“ s uklapanjem u SN mrežu; TS 10/0,4 kV 1x630 kVA „Nova 1“ sa priključnim 10 KV vodom I uklapanjem NN mrežu region 5, prema DUP-u „Štoliv“ KO; izgradnja 35 I 10 kV od TS 35/10kV Risan do krajnjeg stuba u mjestu Smokovac I opremanje ćelije u MBTS Smokovac; KB 10kV od TS 35/10kV „Grbalj“ do TS 10/0,4kV Radanovići škola u dužini cca 2800m; TS 10/0,4 kV, 1x630kVA „Kavač 12“ sa uklapanjem u 10kV i NN mrežu.
- 1.5.10. Izgradnja: 35 kV kabla TS 35 /10 kV Bigova-TS 35/10 kV Pržno; TS 10/04 kV Tujković s uklapanjem u SN i NN mrežu; TS 10/04 kV Marko Rt 2 sa uklapanjem u SN i NN mrežu.
- 1.5.11. Opremanje mjerne ćelije 35 kV, Rekonstrukcija komplet zaštite, ugradnja glavnog upravljačkog ormara sa RTU uređajem i ožičenje u TS 35/10 kV Dobrota,
- 1.5.12. Rekonstrukcija: TS Sv. Vrača 1, zamjena SN Bloka i transformatora; TS Livnica, zamjena SN Bloka; TS Rivijera, zamjena SN Bloka.
- 1.5.13. Rekonstrukcija: STS Čikić, zamjena transformatora sa TS160kV; STS Strp, zamjena transformatora sa TS160kV; STS Nalježiće, zamjena transformatora sa TS160kV; STS Crveni brije, zamjena transformatora sa TS160kV.
- 1.5.14. Rekonstrukcija: TS 10/0,4 kV „Školski centar“- zamjena TR; TS 10/0,4 kV „Sv. Vrača III“- zamjena TR; TS 10/0,4 kV „Avtokamp“- zamjena TR; TS 10/0,4 kV „Peani“- zamjena TR; TS 10/0,4 kV „Izgradnja“- zamjena TR.
- 1.5.15. Rekonstrukcija: TS 10/0,4 kV „Andrići“- zamjena SN blok; TS 10/0,4 kV „Šarena gomila“- zamjena SN blok; TS 10/0,4 kV „URC“- zamjena SN blok; TS 10/0,4 kV „Prčanj kula“- zamjena SN blok; TS 10/0,4 kV „Stoliv kula“- zamjena SN blok; TS 10/0,4 kV „Dobojska“- zamjena SN blok; TS 10/0,4 kV „S39“- zamjena SN blok.
- 1.5.16. Rekonstrukcija: TS 10/0,4 Kv „Orahovac I“- zamjena NN blok; TS 10/0,4 Kv „Muo centar“- zamjena NN blok; TS 10/0,4 Kv „Risan 6“- zamjena NN blok

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projekat:

- 1.6.1. Realizacija projekta postavke „pilona“ za privez kruzera cijelom dužinom
- 1.6.2. Nabavka i izgradnja priveznih bova u lučkom dijelu
- 1.6.3. Realizacija projekta parternog uređenja operativnog dijela Luke Kotor
- 1.6.4. Nabavka i ugradnja priveznih bova u marinskom dijelu
- 1.6.5. Nabavka i ugradnja trafoa 2.5 MW za potrebe marinskog dijela
- 1.6.6. Nabavka i ugradnja pontona u marinskom dijelu - II faza
- 1.6.7. Nabavka tender čamaca
- 1.6.8. Čišćenje i dubljenje morskog dna

Specifični strateški cilj – 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Projekat:

- 2.1.1. Izrada Programa podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede
- 2.1.2. Izrada Strategije razvoja turizma u opštini Kotor 2020-2024
- 2.1.3. Prekogranična saradnja i konkurenčnost malih i srednjih preduzeća- 3C4SME
- 2.1.4. Valorizacija marikulture i malog obalnog ribolova kao nove turističke ponude Kotora

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Prioritet 2. 2. Formiranje privrednih subjekata

Projekat:

- 2.2.1. Realizacija Investicionog programa sanacije i rekonstrukcije Bedema u Kotoru i ostalih sadržaja vezanih za Tvrđavu Sv. Ivan
- 2.2.2. Realizacija Investicionog programa ulaganja i organizacije parking sistema u Kotoru

Prioritet 2.3. Valorizacija privredne zone

Projekat:

- 2.3.1. Izrada studije opravdanosti formiranja slobodne zone

Strateški cilj 3. Razvoj kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.1. Razvoj kulture

Projekat:

- 3.1.1. Izrada programa razvoja kulture opštine Kotor 2020-2024
- 3.1.2. Map Of Cultural Routes
- 3.1.3. Digitalizacija i opremanje novom tehnologijom bioskopa Boka

Prioritet 3.2. Razvoj obrazovanja

Projekat:

- 3.2.1. Održivi razvoj Plavih ekonomija kroz visoko obrazovanje i inovacije u zemljama Zapadnog Balkana.
- 3.2.2. Uređenje prostora biblioteke i omladinskog kluba

Prioritet 3.3. Razvoj socijalne i zdrastvene zaštite

Projekat:

- 3.3.1. Inovativne upravljačke prakse kod trauma i povreda za poboljšanje uslova liječenja pacijenata u prekograničnom području - TELE.DOC
- 3.3.2. Dnevni boravak za odrasla i stara lica i lica s invaliditetom
- 3.3.3. Adaptacija jednog dijela parka Slobode, za potrebe lica sa posebnim potrebama
- 3.3.4. Izrada studije opravdanosti izmještanja zdrastvenog centra na novoj lokaciji

Strateški cilj 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Projekat:

- 4.1.1. Jačanje pravne i institucionalne infrastrukture u cilju očuvanja i zaštite područja Kotora
- 4.1.2. Evidentiranje, dokumentovanje, valorizacija i prezentacija kulturne i prirodne baštine
- 4.1.3. Izrada / revizija Menadžment plana područja Kotora
- 4.1.4. Otkrivanje, izlaganje i korišćenje jevrejske baštine u Dunavskom regionu- REDISCOVER
- 4.1.5. Izrada Studija zaštite prirodnih vrijednosti Područja Kotora
- 4.1.6. Izrada procjene uticaja masovnog turizma na zaštićeno područje u odnosu na kapacitet i ograničenja

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Prioritet 4.2. Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Projekat:

- 4.2.1. Izrada i donošenje lokalnog akcionog plana za biodiverzitet
- 4.2.2. Izrada plana pošumljavanja i ozelenjavanja svih područja koja su stradala od požara i drugih elementarnih nepogoda
- 4.2.3. Izrada lokalnog plana upravljanja otpadom

Prioritet 4.3. Korišćenje obnovljivih izvora energije i poboljšanje energetske efikasnosti

Projekat:

- 4.3.1. Izrada jednogodišnjeg plana i trogodišnjeg programa unaprijeđenja energetske efikasnosti

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projekat:

- 4.4.1. Rekonstrukcija i stavljanje u funkciju tvrđave Sv. Krst u Perastu
- 4.4.2. Valorizacija bedema oko Starog grada
- 4.4.3. Rekonstrukcija i valorizacija palate „Visković“ u Perastu
- 4.4.4. Studije zaštite Vrmca
- 4.4.5. Valorizacija i zaštita arheološkog lokaliteta „Stijena Lipci“
- 4.4.6. Rekonstrukcija azila za napuštene pse

Strateški cilj 5. Informatičko-tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.1. Poboljšanje bežičnog interneta

Projekat:

- 5.1.1. Izrada i realizacija projekta pokrivenosti centra grada bežičnim internet signalom
- 5.1.2. Nabavka i ugradnja IT opreme za marinski dio

Prioritet 5.2. Razvoj digitalnih inovacija

Projekat:

- 5.2.1. Razvoj digitalnih inovacijskih centara-development through DIHs
- 5.2.2. Zaštita podvodnog nasljeđa kroz digitalizaciju i valorizaciju savremene turističke ponude
- 5.2.3. Realizacija projekta „Virtuelna i augmentovana realnost“

Prioritet 5.3. Tehnološki razvoj

- 5.3.1. Osnivanje javnog emitera „TV Kotor“

Strateški cilj 6. Unaprjeđenje lokalne samourave

Prioritet 6.1. Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Projekat:

- 6.1.1. Razvoj decentralizacije u cilju stvaranja sistema lokalne fiskalne autonomije visokog nivoa
- 6.1.2. Stvaranje jedinstvenog registra javne imovine lokalne samouprave
- 6.1.3. Uvođenje institucije opštinske službe pravne pomoći
- 6.1.4. Formiranje opštinskog Savjeta za razvoj grada

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.1. Realizacija projekta zaobilaznice oko Starog grada

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Saobraćaj u Kotoru u najužem centru grada je sveden na jednu ulicu (bez alternative) i zbog toga se nameće kao imperativ izgradnja zaobilaznice.

Namjena i cilj programa:

Rješavanje saobraćajnih problema u užem dijelu Kotora, izmještanjem tranzitnog, a velikim dijelom i lokalnog saobraćaja

Aktivnosti:

- saglasnost Ministarstva kulture,
- rješavanje imovinsko pravnih odnosa,
- izbor izvođača radova i nadzora, i
- izvođenje radova tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Ublažavanje saobraćajnih problema

Izlazni indikatori:

Povećanje protoka saobraćaja

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj Crne Gore i Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

30.000.000 € , državni budžet i budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj i Sekretarijat za komunalne poslove, preduzetništvo i saobraćaj Opštine Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.2. Izgranja bulevara Tivat –Jaz

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Radanovići i područje Grblja postali su značajan mjesni i poslovni centar. Sa aspekta propusnog kapaciteta i sigurnosti, magistralna saobraćajnica postala je neadekvatna za odvijanje saobraćaja, zbog toga što se njom, osim tranzitnog, odvija i kompletan gradski i prigradski saobraćaj. Iz tih razloga, predviđena je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju magistrale.

Namjena i cilj programa:

Rješavanje saobraćajnih problema u Grblju (zona uz magistralu)

Aktivnosti:

- Izbor izvođača radova,
- izvođenje radova,
- tehnički pregled i
- dobijanje upotrebnice dozvole

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Smanjenje saobraćajne gužve

Izlazni indikatori:

Frekvencija saobraćaja

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

25.000.000 € za put + 12.000.000€ za vodovod + 400.000€ nadzor + 1.000.000€ za eksproprijaciju , Uprava za saobraćaj, Regionalni Vodovod, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Učesnici u saobraćaju: automobilskom i pješačkom

Period implementacije:

2020 - 2023

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj i Komisija za praćenje i realizaciju Strateškog plana razvoja Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.3. Izrada projekta saobraćajnice kroz Donji Grbalj

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Ova saobraćajnica od izuzetne važnosti za privredni razvoj opštine. Saobraćajnica omogućava pristup priobalnom neizgrađenom dijelu opštine te omogućava izgradnju planiranih turističkih kapaciteta na tom području.

Namjena i cilj programa:

Aktiviranje i valorizacija turističkih potencijala ovog područja

Aktivnosti:

- dobijanje urbanističko-tehničkih uslova,
- izrada idejnog rješenja,
- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projektne dokumentacije i revizija projekta

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Popoljšana saobraćajna situacija, rasterećenost saobraćajne infrastructure i unapređenje turističke ponude

Izlazni indikatori:

Urađen projekat

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

200.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020. godina

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.4. Rekonstrukcija magistralnog puta Lipci - Ljuta

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Rekonstrukcija postojećeg puta sa ciljem da se poprave vozno-dinamičke karakteristike i sprijeći negativni uticaj klimatskih promjena na put dužine dionice 15 km. Glavni projekat se radi (vrijednost projekat + revizija 120.000 €) i treba da bude gotov do kraja juna 2020. godine. Izvođenje radova se planira za kraj 2021./početak 2022. godine a procjenjuje se da će radovi i eksproprijacija koštati oko 10.000.000 €

Namjena i cilj programa:

Bolje povezivanje Kotora sa ostatkom Crne Gore i šireg okruženja

Aktivnosti:

Izrada i revizija projektne dokumentacije

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Smanjenje gužve

Izlazni indikatori:

Smanjen broj incidenata na putnom pravcu Lipci- Ljuta

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

10.000.000 €, Uprava za saobraćaj

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020 - 2022

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj i Komisija za praćenje i realizaciju Strateškog plana razvoja Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024.

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.5. Rekonstrukcija magistralnog puta Kamenari - Lipci

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Rekonstrukcija postojećeg puta sa ciljem da se poprave vozno-dinamičke karakteristike i sprijeći negativni uticaj klimatskih promjena na put dužine dionice 6,5 km. Završena je tenderska procedura, međutim bila je žalba koja se sad nalazi u državnoj komisiji. Planirano je da Glavni projekat (vrijednost projekat + revizija 70.000 €) bude gotov do kraja 2020. godine. Izvođenje radova se planira za kraj 2021/početak 2022 godine a procjenjuje se da će radovi i eksproprijacija koštati oko 5.000.000 €

Namjena i cilj programa:

Popravka vozno- dinamičke karakteristike puta

Aktivnosti:

Izrada i revizija projektne dokumentacije

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Bolje povezivanje Kotora sa ostatkom Crne Gore i šireg okruženja

Izlazni indikatori:

Smanjen broj incidenata na putnom pravcu Kamenari - Lipci

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.000.000 €, Uprava za saobraćaj

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020 - 2022

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.6. Realizacija projekta sanacije tunela „Vrmac“

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Izvođenje građevinskih radova, elektro-radova, radovi na ventilacionom sistemu

Namjena i cilj programa:

Rješavanje saobraćajnih problema i povećanje bezbjednosti

Aktivnosti:

- izrada projekta i revizija istog,
- raspisivanje javnog poziva, i
- zbor izvođača i
- izvođenje radova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Završetak radova u predviđenom roku

Izlazni indikatori:

Broj incidentnih situacija u tunelu

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.300.000 €, Uprava za saobraćaj

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020 građevinski radovi, 2021. godina ostali radovi

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj i Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.7. Realizacija projekta rekonstrukcije saobraćajnice od ulaza u ulicu Tabačina do ulaza u parking Benovo

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Navedena saobraćajnica predstavlja usko grlo i na ovaj način se omogućava lakše uključivanje i isključivanje automobila i autobusa u saobraćaj kao i smanjenje gužvi i zastoja u saobraćaju prilikom uključivanja i isključivanja u saobraćajne tokove.

Namjena i cilj programa:

Projekat je namjenjen svim građanjima, privrednim subjektima i turistima

Aktivnosti:

- izrada i revizija projekta,
- izbor izvođača radova i nadzora i
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Rasterećenje saobraćajne infrastrukture, poboljšana saobraćajna komunikacija i unapređena turistička ponuda

Izlazni indikatori:

Realizovan projekat

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

200.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.8. Realizacija projekta izgradnje kružnog toka kod otvorenog plivačkog bazena

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Projekat podrazumjeva izgradnju kružnog toka kod otvorenog bazena. Na ovaj način se omogućava lakše uključivanje automobila u saobraćaj i smanjenje gužvi u saobraćaju

Namjena i cilj programa:

Smanjenje saobraćajne gužve

Aktivnosti:

- izrada i revizija projekta
- izvođenje radova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšana saobraćajna komunikacija

Izlazni indikatori:

Smanjenje gužvi u saobraćaju

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

200.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2024

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.9. Realizacija projekta izgradnje pothodnika

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Veliki broj turista koji kruzerima dolaze u naš grad postaju remetilački faktor u odvijanju saobraćaja. Jednim kruzerom dođe par hiljada posjetilaca koji zagospodare pješačkim prelazima i praktično parališu saobraćaj. Ovaj problem treba rješavati podzemnim prolazom, na koji bi se usmjerili turisti carinskim i policijskim procedurama.

Namjena i cilj programa:

Smanjenje saobraćajnih gužvi u gradu

Aktivnosti:

- izvođenje radova
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje saobraćajne komunikacije, unaprijeđena turistička ponuda

Izlazni indikatori:

Realizacija projekta

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.500.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020

Monitoring:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024.

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.10. Realizacija projekta saobraćajnice Školski centar – III put

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Postojeća saobraćajnica od Doma zdravlja do Školskog centra predstavlja usko grlo u odvijanju saobraćaja. Zbog rješavanja tog problema pristupilo se realizaciji ovog projekta kojim će se povezati ova saobraćajnica sa III putem

Namjena i cilj programa:

Namjenjena je građanima Kotora i učenicima

Aktivnosti:

- izrada i revizija projekta
- izbor izvođača radova i nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje saobraćajne komunikacije

Izlazni indikatori:

Realizacija projekta

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i učenici

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.11. Realizacija projekta saobraćajnice Rakite – zatvoreni plivački bazen

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Na ovaj način će se izvršiti rasterećenje glavne saobraćajnice i kružnog toka, kao i bolja povezanost saobraćajnice Muo-Prčanj- Stoliv

Namjena i cilj programa:

Rasterećenost saobraćajnice i kružnog toka i lakše uključivanje u saobraćajne tokove prema pravcu Muo-Prčanj-Stoliv

Aktivnosti:

- rješavanje imovinsko pravnih odnosa
- izrada i revizija projekta
- izbor izvođača radova i nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Rasterećenje saobraćajne infrastrukture i poboljšana saobraćajna komunikacija

Izlazni indikatori:

Smanjenje pritiska na kružni tok

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

450.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i učenici

Period implementacije:

2020 - 2021

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora , Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja: 1.1.12. Realizacija projekta saobraćajnice naselje Bigovo - turističko naselje Bigova Bay
Područja i nivo prioriteta: Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture
Opis projekta: Izgradnja saobraćajnice do turističkog naselja Bigova Bay
Namjena i cilj programa: Svrha komunalnog opremanja
Aktivnosti: Realizacija projekta
Projektni ishod (očekivani rezultat): Povezivanje turističkog naselja sa postojećom saobraćajnom infrastrukturom i unaprijeđena turistička ponuda
Izlazni indikatori: Realizacija projekta
Odgovorna strana: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 2.000.00€, budžet opštine Kotor
Ciljne grupe/korisnici: Garađani i turisti
Period implementacije: 2020
Monitoring i evaluacija: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024.

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.13. Izrada saobraćajnice Krstac-Kotor

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Planira se izgradnja nove saobraćajnice koja će da zadovolji uslove nesmetanog dvosmjernog saobraćaja. Početak realizacije zavisi od PUP-a Kotor kojim treba da bude definisan koridor saobraćajnice. Plan Uprave je da odmah po usvajanju PUP-a zatražimo UTU i raspišemo tender za projektovanje, a odmah nakon završetka projekta i tender za izvođača. Prema našoj viziji put bi bio dužine oko 16 km, i projektovanje i izgradnja, bez eksproprijacije koštali bi oko 16 miliona €.

Namjena i cilj programa:

Bolje povezivanje Kotora sa ostatom Crne Gore i širem okruženjem

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta I
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Nesmetani dvosmjerni saobraćaj

Izlazni indikatori:

Povećanje sigurnosti i brzine protoka saobraćaja

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

16.000.000 €, Uprava za saobraćaj

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020 - 2024

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj , Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.14. Realizacija projekta rekonstrukcije lokalnog puta Stara Forteca-Lastva Grbaljska (dionica Stara forteca-Bratešći)

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opis projekta:

Pomenuti putni pravac ima status lokalnog puta sa izraženom frekvencijom saobraćaja sa jedne, te izrazito lošim saobraćajnim uslovima sa druge strane. Činjenica da će se tokom 2020 god. pristupiti realizaciji projekta izgradnje dionice bulevara kroz Grbalj (odvijanje saobraćaja Jadranskom magistralom će biti otežano ili čak povremeno ili potpuno obustavljen) dijelom je pospješila potrebu rekonstrukcije navedene dionice jer pomenuti putni pravac predstavlja alternativnu saobraćajnicu za koliko toliko normalno odvijanje saobraćaja.

Namjena i cilj programa:

Obezbeđenje uslova za normalno odvijanje saobraćaja tokom gradnje bulevara

Aktivnosti

- donošenje investicione odluke,
- izrada predmjera radova,
- raspisivanje tendera
- izbor izvođača i nadzora,
- izvođenje radova

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Obezbeđenje uslova za normalno odvijanje saobraćaja

Izlazni indikatori:

Povećanje sigurnosti i brzine protoka saobraćaja

Odgovorna strana:

Uprava za saobraćaj i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

500.000€, budžet države i budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani, turisti, privredni subjekti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Uprava za saobraćaj i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Razvoj putne infrastrukture

Projektna ideja:

1.1.15. Rekonstrukcija raskrsnice u Risnu izgradnjom kružnog toka(skretanje ka bolnici)

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj Infrastrukture – razvoj putne infrastrukture

Opi projekta:

Rekonstrukcija postojeće raskrsnice uz zauzimanje djelova postojećeg parka I šetališta za potrebe izgradnje kružnog toka I dijela saobraćajnice do kapije kruga Specijalne bolnice.

Aktivnosti :

Usaglašavanje idejnog projekta sa Državnim organom nadležnim za magistralne puteve I sa JP za upravljanje morskim dobrom(jedan izlaz sa raskrsnice je ulaz u luku Risan). Izrada konačnog idejnog projekta. Obezbeđivanje izvora finansiranja. Dobijanje potrebnih dozvola. Izbor I angažovanje izvođača. Izvođenje radova. Primopredaja radova, tehnički prijem I puštanje u eksploataciju

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povećanje saobraćajne propusnosti raskrsnice i jadranske magistrale kao i sporedne saobraćajnice koja vodi prema: Bolbici, Domu starih, Kapeli, Marketu , naseljima Bujevina i Pješčina u kojima živi oko 1000 stanovnika. Ovu sporednu saobraćajnicu koriste i turisti da njome stignu do Krivošija i dalje zbog izazova koje pruža svojim serpentinama i pogleda na zaliv. Podrška uključenju Bolnice Risan u pružanju usluga zdravstvenog turizma I izgradnji stambenih objekata za stanovanje visokog I srednjeg medicinskog kadra bolnice.

Izlazni indikatori:

Procenat neophodnih intervencija nadležnih inspekcija I saobraćajne policije radi rješavanja saobraćajnih prekršaja I nepropisnog parkiranja zbog neadekvatno regulisanog saobraćaja na raskrsnici (očekuje se prestanak potrebe ili drastično smanjenje ovih intervencija).Konformni pristup I ukupno bolji utisak svih turista koji otvorenim autobusima organizovano iz kotora posjećuju mozaike. Bolji opšti utisak svih gostiju o komunalnoj uređenosti Risna I prisustvu brige o infrastrukturi te smanjenje primjedbi gostiju na navedeno. Smanjenje broja saobraćajnih prekršaja I nesreća na ovoj raskrsnici I značajno unapređena bezbjednost svih učesnika

Odgovorna strana:

Definisat će se ugovorom između Državnog organa za upravljanje I brigu o magistralnim putevima, morskog dobra I Opštine Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

300.000 eura , Uprava za saobraćaj

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Risan, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.1. Realizacija projekta vodosnabdijevanja Pobrđa, Vranovića, Lješevića i Bigova

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Područje Donjeg Grblja nije pokriveno vodovodnim sistemom, a investiciono je veoma atraktivno. Trasa vodovoda za turističko naselje „Bigova Bay“ je dio generalnog rješenja vodsnabdijevanj donjeg Grblja kojoj gravitiraju i sela Pobrđe, Vranovići, Lješevići i Bigovo pa je potrebno izraditi nedostajuću projektnu dokumentaciju i realizovati ovu fazu generalnog rješenja za vodosnabdijevanje tog područja.

Namjena i cilj programa:

Realizacijom ovog projekta stiči će se uslovi za intezivnjom razvojem turizma i poljoprivrede.

Aktivnosti:

- izrada projektne dokumentacije,
- izbor izvođača radova i nadzora,
- tehnicki prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povećana investiciona aktivnost u turizmu, poboljšanje kvaliteta života lokalnog stanovništva

Izlazni indikatori:

Broj priključaka

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.700.000 € , budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani, turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2021. godina

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.2. Realizacija projekta vodosnabdijevanja Donjeg Grblja I Lastve Grbaljske – I faza

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Generalnim rješenjem vodosnabdijevanja Donjeg Grblja i Lastve Grbaljske nije pokriveno vodovodnim sistemom, a investiciono je veoma atraktivno. Trasa vodovoda za turističko naselje "Bigova Bay" je dio generalnog rješenja vodosnabdijevanj Donjeg Grblja kojoj gravitiraju i sela Pobrđe, Vranovići, Lješevići i Bigovo pa je potrebno izraditi nedostajuću projektnu dokumentaciju i realizovati ovu fazu generalnog rješenja za vodosnabdijevanje tog područja.

Namjena i cilj programa:

Realizacijom ovog projekta stiči će se uslovi za intezivnjom razvojem turizma i poljoprivrede.

Aktivnosti:

- izrada i revizija projekta,
- izbor izvođača radova i nadzora i
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povećana investiciona aktivnost u turizmu, poboljšanje kvaliteta života lokalnog stanovništva

Izlazni indikatori:

Broj priključaka

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

6.700.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani ,turisti i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2024 godina

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.3. Realizacija projekta rekonstrukcije cjevovoda Kostanjica - Morinj

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Pošto je postojeći cjevovod postavljen veoma plitko i jer je zbog starosti veoma podložan havarijama potrbno je realizovati njegovu radikalnu rekonstrukciju. Ovim projektom je predviđeno rješavanje problema provlačenjem kevlarske čarape kroz postojeći cjevovod

Namjena i cilj programa:

Kvaliteno rješavanje I omogućavanje rješavanje distribucije vode adekvatnim pritiskom

Aktivnosti:

Izbor izvođača radova i nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Kvalitetno vodosnabdijevanje građana Morinja I Kostanjice I smanjenje gubitaka

Izlazni indikatori:

Broj priključaka

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

600.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani I turisti

Period implementacije:

2022

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora , Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.4. Realizacija projekta povezivanja rezervoara Stara Forteca sa cjevovodom u Privrednoj zoni sa priključenjem na regionalni vodovod

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Ovim projektom bi se rezervoar Stara forteca priključio na regionalni vodovod čime bi se stvorili uslovi za stabilno snabdijevanje područja industrijske zone

Namjena i cilj programa:

Poboljšano snabdijevanje i stravranje uslova za stabilne protivpožarne instalacije u industrijskoj zoni

Aktivnosti:

- izrada i revizija projekta,
- izbor izvođača radova i nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Stabilno vodosnabdijevanje područja

Izlazni indikatori:

Isporučena količina vode i smanjenje restrikcije

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

120.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Privredni subjekti i građani

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.5. Realizacija projekta rekonstrukcije rezervoara i cjevododa na potezu Muo -Stoliv

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Realizacijom ovog projekta staviće se u funkciju rezervoari na potezu Muo-Stoliv čime će se omogućiti stabilno vodosnabdijevanje ovog područja sa smanjenjem utroška električne energije i gubitaka na mreži

Namjena i cilj programa:

Omogućavanje stabilnosti vodosnabdijevanja i gubitaka na mreži

Aktivnosti:

- izrada i realizacija projekta rekonstrukcije,
- izbor izvođača radova i nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje vodosnabdijevanja I smanjenje gubitaka

Izlazni indikatori:

Kvalitet vodosnabdijevanja

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

500.000 € , budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani I privredni subjekti

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.6. Realizacija projekta detekcije gubitaka na mreži

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Nivo tehničkih gubitaka u vodovodnoj mreži nedopustivo je visok, pa je potrebno sistematski rješavati taj problem. Neophodna je izrada projekta koji će definisati prioritete, metodologiju i praćenje rezultata intervencija

Namjena i cilj programa:

Smanjenje tehničkih gubitaka u vodovodnom sistemu

Aktivnosti:

- izrada i revizija projektne dokumentacije,
- realizacija projekta i
- praćenje efekata

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka

Izlazni indikatori:

Smanjeni gubici vode na vodovodnoj mreži

Odgovorna strana:

JP „Vodovod i kanalizacija“ I Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000 € , budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

JP „Vodovod i kanalizacija“ I Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.7. Realizacija projekta zoniranja vodovodnog sistema po visini pritiska

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Visina pritiska jedan je od osnovnih uzroka velikih gubitaka i čestih havarija na mreži. Glavni rezervoar kotorskog vodovoda se nalazi na 78 m nv, a distributivni su na visinama 65-68 m, što uslovljava visok nivo pritiska u donjim zonama grada, a zbog konfiguracije terena - nedovoljan za gornje zone te se nameće potreba za ugradnjom buster stanica na pojedinim područjima.

Takve karakteristike sistema nameću neophodnost realizacije ovog projekta.

Namjena i cilj programa:

Smanjenje gubitaka i troškova na mreži

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada i revizija projekta,
- realizacija projekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka

Izlazni indikatori:

Broj havarija i gubici na vodovodnoj mreži

Odgovorna strana:

Vodovod i kanalizacija d.o.o i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

gzUkupni budžet i izvor finansiranja:

300.000€ , budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

Vodovod i kanalizacija d.o.o i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.8. Realizacija projekta sanacije izvorišta, šahtova i čvorišta

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

S obzirom da su šahtovi i čvorišta slabe tačke vodovodnog sistema, sa aspekta gubitaka i nepouzdanosti propuštanja ventila, neophodno je sistematski urediti stanje u tom segmentu vodovodne mreže.

Namjena i cilj programa:

Smanjenje gubitaka u mreži i omogućavanje efikasne manipulacije

Aktivnosti:

Defektaža i utvrđivanje postojećeg stanja, izrada tehničke dokumentacije po prioritetima, realizacija tehničke dokumentacije

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje vodosnabdijevanja , smanjenje gubitaka i mogućnost lakšeg upravljanja sistemom

Izlazni indikatori:

Broj zamijenjenih ventila, gubici na vodovodnoj mreži

Odgovorna strana:

„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring

„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.9. Realizacija projekta hidrogeoloških istraživanja izvorišta „Simiž“ - Šišići

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Vodoizvor Šišić se nalazi na 115 m nv, što ga čini dragocjenim zbog mogućnosti gravitacionog distribuiranja vode. Ima veliku izdašnost u dobrom dijelu godine pri sadašnjoj uređenosti izvorišta i kaptaže, pa su to i razlozi za realizaciju ovog projekta

Namjena i cilj programa:

Smanjenje troškova poslovanja JP „Vodovod i kanalizacija“ i poboljšanje vodosnabdijevanja

Aktivnosti:

Izbor projektanta i revidenta, izrada projektne dokumentacije, izbor izvođača i nadzora radova, realizacija projekta, tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje troškova poslovanja

Izlazni indikatori:

Gubici na vodovodnoj mreži

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora i „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

500.000 € , budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i privredni subjekti

Period implementacije:

Stalna aktivnost

Monitoring

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora i „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.2. Poboljšanje vodosnabdijevanja

Projektna ideja:

1.2.10. Realizacija projekta hidrogeološkog istraživanja izvorišta iznad Škurde

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture – poboljšanje vodosnabdijevanja

Opis projekta:

Postoji indicija da u gornjem toku Škurde postoje vodoizvorišta pa je u tom smislu potrebno izraditi projekat hidrogeoloških vodoistraživanja. Ukoliko se pokaže da postoje određene komercijalne količine vode za njeno stavljanje u funkciju potrebno je uraditi projektnu dokumentaciju.

Namjena i cilj programa:

Poboljšanost vodosnabdijevanja

Aktivnosti:

Izbor projektanta i revidenta

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Gubici na vodovodnoj mreži

Izlazni indikatori:

Smanjeni gubici na vodovodnoj mreži

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora i „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

250.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

građani

Period implementacije:

2022

Monitoring

„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3 Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna idea:

1.3.1. Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture - unapređenje kanalizacionog sistema

Lokacija na kojoj se planira projekat vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda u Bokokotorskem zalivu su naselja Risan, Perast, Muo, Prčanj i Stoliv u Kotoru.

Projektno područje obuhvata naselja Muo, Prčanj i Stoliv na južnoj strani i centar Kotorskog zaliva i naselja Risan i Perast na sjevernoj strani Kotorskog zaliva. Dodatno, potrebe za vodom duž sjevernog dijela zaliva između tjesnaca Verige i Risna treba uzeti u obzir, jer je područje povezano sa tranzitnim vodovodnim vodom Muo-Prčanj-Stoliv nizvodno od tjesnaca Verige.

Predmetnim projektom se predviđa:

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

- 1 Glavni projekat kanalizacione mreže u Risnu
- 2 Glavni projekat kanalizacione mreže u Perastu
- 3 Glavni projekat mreže vodosnabdijevanja u Risnu
- 4 Glavni projekat mreže vodosnabdijevanja u Perastu
- 5 Glavni projekat vodosnabdijevanja Prčanj - Stoliv (uključujući priključke na linije snabdijevanja u i iz rezervoara)
- 6 Glavni projekat kanalizacione tranzitne linije Stoliv – Muo
- 7 Glavni projekat podvodnog tranzitnog kanalizacionog voda od Stoliva do Perasta uključujući glavnu transmisionu pumpnu stanicu (Perast - Stoliv)
- 8 Glavni projekat tranzitne linije otpadnih voda Risan - Perast, uključujući glavnu pumpnu stanicu u Risnu

Opis projekta:

Projekat se odnosi na odvođenje otpadnih voda u naseljima Risan i Perast, opština Kotor. Izgradnja nove kanalizacione mreže u decentralizovanim naseljima sa visokim potencijalom za razvoj turizma i priključenje istih na PPOV direktno će uticati na smanjenje zagađenosti ekološki osjetljivog područja Bokokotorskog zaliva, a stanovništvo koje živi u ovom projektnom području imaće direktnе koristi od realizacije ovog Projekta.

Koncept Projekta zasnovani su na rezultatima pripremne studije pod nazivom: „Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali, Faza V – Komponenta 2“ (Fichtner Water & Transportation) koja je završena 2016.g. i koja je na raspolaganju KfW banci, Korisniku i Agenciji za implementaciju projekta, kao i na dogovorima između KfW banke, Korisnika i Agencije za implementaciju projekta u toku lokalne procjene Projekta, uključujući kasnije razgovore u vezi finansiranja odgovarajućih projektnih mjera iz sredstava Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

Bokokotorski zaliv sastoji se od nekoliko uvala objedinjenih uskim kanalima. To je osjetljivo područje sa visokom ekološkom i kulturološkom vrijednošću i od najvećeg značaja za turističku privredu u Crnoj Gori. Bokokotorski zaliv je dijelom zaštićen pod UNESCO-ovom klasifikacijom svjetske baštine i pod raznim oblastima zaštite životne sredine i kulture. U prethodnim fazama, već su implementirane velike investicije u poboljšanje vodovodne i kanalizacione infrastrukture, uključujući i izgradnju zajedničkog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) Tivat / Kotor.

PPOV Tivat/Kotor je u funkciji od aprila 2016. godine i već je doprinio poboljšanju kvaliteta vode u Kotorskom zalivu. Međutim, i pored ovih poboljšanja, voda za kupanje u Kotorskom zalivu je i dalje zagađena. Eutrofikacija je naročito izražena u unutrašnjim ležištima (fitoplankton cveta u Kotorskom i Risanskom zalivu).

Ovo je uglavnom zbog činjenice da četiri glavna naselja u opštini Kotor još uvek nijesu pokrivena kanalizacionim sistemom. Naselja Risan, Perast, Stoliv i Prčanj su srednjovekovni stari gradovi i dijelom su pod zaštitom UNESCO-a. Pripadaju glavnim turističkim atrakcijama u Crnoj Gori. Trenutno većina kuća ima septičke jame koje često ispuštaju ili direktno ispuštaju otpadne vode u okolinu i tako predstavljaju prijetnju, u smislu zagađenja podzemnih voda i samog zaliva. Štaviše, kanalizaciona infrastruktura zahtijeva hitnu sanaciju da bi se mogla opsluživati maksimalna potrošnja tokom turističke sezone. Stoga predložena akcija ima za cilj proširenje kanalizacionog sistema u ovim naseljima i priključenje na centralni kanalizacioni sistem Kotora. Kroz investicije će dodatnih 6.500 ljudi imati pristup sanitarnim uslugama (Risan, Perast, Stoliv, Prčanj), što direktno rezultira smanjenjem zagađenja ekološki osetljivog Kotorskog zaliva. Na osnovu studije izvodljivosti, planirano je da se Risan i Perast povežu na već postojeći kanalizacioni sistem Kotora u Stolivu, preko podmorskog cjevovoda Perast - Stoliv i magistralnog prenosa do Prčnja. Ovo je takođe preduslov za proširenje kanalizacione mreže u naseljima Stoliv i Prčanj. Zbog karaktera srednjovjekovnih gradova i potencijalnog uticaja na turističku aktivnost, neke ograničene mјere sanacije vodovodne i kanalizacione infrastrukture se mogu sprovesti istovremeno, da se izbjegne ponovna ekskavacija ulica sa potencijalnim uticajem na istorijske zgrade i urbane oblasti i ometanje turistička aktivnost.

Namjena i cilj programa:

Cilj projekta je postizanje ekološkog i higijenski sigurnog odlaganja otpadnih voda iz većih naselja koja okružuju Kotorski zaliv, koji je identifikovan kao vrlo osjetljivo područje. Izgradnja kanalizacionog sistema koja je predložena ovim projektom, obuhvata naselja koja pripadaju glavnim turističkim atrakcijama na Jadranskoj obali i koja su zaštićena od strane UNESCO-a.

Izgradnjom planirane kanalizacione infrastrukture, projekat će doprinijeti poboljšanju i održivoj zaštiti životne sredine i vodnih resursa u primorskom dijelu Crne Gore, a sve u cilju postizanja usaglašenosti sa Direktivom o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda 91/271/EEC u projektnom području i pripreme Crne Gore za proces pridruživanja EU.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Očekivani uticaj Projekta (opšti cilj) je pružanje podrške ekonomskom razvoju Crne Gore promovisanjem turizma na crnogorskem primorju i unapređenjem zaštite životne sredine i vodenih resursa u primorskom regionu kao segmenta održivog razvoja.

Predviđeni rezultati Projekta (cilj projekta) su povećanje stepena priključenosti na centralizovani kanalizacioni sistem uz adekvatno prečišćavanje otpadnih voda kao i obezbeđenje smanjenja gubitaka vode.

Aktivnosti:

Obezbeđivanje finansijskih sredstava, izrada i revizija projektne dokumentacije, izbor izvođača ,izvođenje radova, tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Očekivani rezultati cijelukupnog projekta su povećanje stope priključenja na centralizovani kanalizacioni sistem i to povezivanjem dodatnih 12.000 stanovnika. Ukupno 84.300 ljudi (stanovnika i turista, na osnovu lokalnih razvojnih planova sa periodom planiranja do 2040. godine) će imati direktnu korist od implementacije predmetnog projekta.

Izlazni indikatori:

Dužina novih ili saniranih kanalizacionih cijevi – 40 km

Novi priključci na kanalizacionu mrežu-2000

Procenat stanovništva koje će biti povezano na kanalizacionu mrežu i PPOV Kotor/Tivat – 50 %

Očekivani rezultati cijelokupnog Projekta su veća stopa priključenja na centralizovani kanalizacioni sistem uz adekvatan tretman otpadnih voda povezivanjem 12.000 dodatnih ljudi i osiguranje smanjenja gubitka vode od 3.300 m³ / dan. Izgradnja nove kanalizacione mreže u decentralizovanim naseljima visokog turističkog potencijala i njihovo povezivanje sa PPOV-om direktno će uticati na smanjenje zagađenja ekološki osetljivog područja Kotorskog zaliva, a 84.300 ljudi će imati direktnе koristi od sprovođenja Projekta.

Odgovorna strana:

KfW banka, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORiT), Agencija za implementaciju projekata – Vodacom, Opština Kotor, ViK Kotor, Konsultant za implementaciju

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

Procijenjena ukupna vrijednost Projekta – 9,8 miliona Eura

Zapadnobalkanski Investiioni Okvir (WBIF) – 8,9 miliona Eura

Sopstveno učešće Opštine Kotor – 10 % vrijednosti investicione projektne mjere

Ciljne grupe/korisnici:

Indirektni korisnici - Građani koji naseljavaju područje Boko Kotorskog zaliva

Direktni korisnici – Građani sljedećih naselja: Risan, Perast, Stoliv, Prčanj i Muo.

Period implementacije:

2019 - 2024

Monitoring i evaluacija:

Komisija za praćenje i realizaciju strateškog plana, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3 Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:

1.3.2. Izrada studije opravdanosti-idejnog rješenja povezivanja svih naselja pokrivenih planovima na kanalizacioni sistem (prvenstveno naselja pokrivenih GUP-om)

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Dao bi se prikaz planiranog konceptualnog rješenja, sa prikazom i navođenjem svih podataka neophodnih radi donošenja odluke i obezbjeđenja finansijskih sredstava, odnosno radi sagledavanja resursnih i prostornih mogućnosti i ograničenja izgradnje objekata sa ciljem da se usvoji makrolokacija i prostorna dispozicija, utvrde osnovne funkcionalne, tehnološke i tehničke karakteristike objekta, faznost građenja, odnos prema prostoru i životnoj sredini, odnosno definišu optimalni koridori.

Namjena i cilj programa:

Cilj projekta je postizanje ekološkog i higijenski sigurnog odvođenja otpadnih voda iz većih naselja i da se utvrde prioriteti buduće gradnje. Izgradnja kanalizacionog sistema koja je predložena ovim projektom, obuhvata naselja koja nijesu u cijelosti pokrivena kanalizacionom mrežom.

Aktivnosti:

- izrada projektnog zadatka
- izrada tenderske dokumentacije
- raspisivanje tendera
- izbor izvođača-projektanta
- izrada projekta
- revizija projektne dokumentacije
- donošenje odluke o prioritetima izgradnje

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Urađena studija opravdanosti

Izlazni indikatori:

Donesene odluke o izgradnji kanalizacionih mreža za pojedina naselja

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

50.000€ ; budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani opštine Kotor

Period implementacije:

2023

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:

1.3.3. Izgradnja primarnog kanalizacionog sistema u Bigovi i turističkom naselju Bigova bay

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Projekat predviđa izgradnju glavnog potisnog voda sa postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda i pomorskim ispustom dužine 300m kapaciteta 2500 ekvivalent stanovnika

Namjena i cilj programa:

Rješavanje problema otpadnih voda

Aktivnosti:

- Izbor izvođača,
- javni poziv,
- izvođenje radova,
- tehnički prijem i
- primopredaja JP Vodovod i kanalizacija Kotor

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Završetak navedenih aktivnosti

Izlazni indikatori:

Broj priključaka, parametri ispravnosti vode u priobalnom pojasu,

Odgovorna strana:

Invenstitor i „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.500.000 €, budžet opštine Kotor i kreditna sredstva

Ciljne grupe/korisnici:

Stanovnici Bigove i korisnici turističkog naselja Bigova bay

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

JP Vodovod i kanalizacija, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:**1.3.4. Izrada katastra kanalizacionog sistema****Područja i nivo prioriteta:**

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Pošto ne postoji uredna i objedinjena dokumentacija kanalizacionog sistema neophodno je uraditi katalog kanalizacionog sistema u geografskom informacionom sistemu

Namjena i cilj programa:

Omogućavanje efikasnog upravljanja i simulacije različitih varijanti kanalizacionog sistema

Aktivnosti:

- Izbor programa za izradu programa katastra kanalizacionog sistema,
- izrada programa,
- formiranje organizacione jedinice (operatera) u okviru JP „Vodovod i kanalizacija“

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Završetak navedenih aktivnosti

Izlazni indikatori:

Efikasnost upravljanja

Odgovorna strana:

„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000€, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o

Ciljne grupe/korisnici:

Stanovnici opštine Kotor

Period implementacije:

2024

Monitoring i evaluacija:

„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3 Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:

1.3.5. Uklanjanje infiltracije/dotoka atmosferske vode u kanalizacionu mrežu

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Infiltracija atmosferskih voda u kanalizacioni sistem dovodi do povećanja protoka tokom kišnih perioda, što rezultira povećanim troškovima ispumpavanja i prečišćavanja, kao i hidrauličkim opterećenjem primarne kanalizacione mreže.

Namjena i cilj programa:

Smanjenje infiltracije atmosferskih voda u kanalizacioni sistem koje se dešava tokom kišnih perioda

Aktivnosti:

Ove mjere za sada obuhvataju:

- popis kritičnih pozicija
- dodatno ispitivanje relevantnih dionica mreže CCTV kamerama i obnovu oštećenih dionica;
- uklanjanje dotoka iz kanalizacionih šahtova, a zatim priključenje na obližnje kanale za atmosferske vode;
- uklanjanje priključenja oluka sa kanalizacione mreže i povezivanje na obližnje kanale za atmosferske vode ili puštanje da voda otiče na površini, daleko od kuća;
- obnovu šahtova;
- obnovu šahtova za vodomjere i izolaciju od obližnjih kanalizacionih šahtova /kanala;
- uklanjanje dovoda atmosferskih voda iz kanalizacionih šahtova / kanala;
- izrada predračuna radova I njihova realizacija

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Smanjenje troškova ispumpavanja i prečišćavanja otpadnih voda

Izlazni indikatori:

Smanjenja infiltracija atmosferskih voda u kanalizacioni sistem

Odgovorna strana:

ViK Kotor, Direkcija za uređenje i izgradnju, Vodacom

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

150.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:

1.3.6. Projekat kanalizacionog sistema Radanovići

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Na cijelom području DUP Radanovići upotrijebljene vode se iz postojećih objekata disponuju u podzemlje individualnim septickim jamama. Ubrzana izgradnja dovodi do stanja koje zahtijeva savremeno rjesenje prihvatanja upotrijebljenih voda. Rešenje se treba nasloniti na vec usvojeni i djelimično realizovani koncept kanalizacionog Sistema Kotora. Dio Sistema poslije pjeskolova funkcioniše sifonski, te je na tom dijelu kanalizacioni sistem Radanovica nemoguce prikljuciti vec se mora povezati sa kanalizacionim sistemom Industrijske zone. Izradu i realizaciju projekta uskladiti s izradom i realizacijom projekta bulevara Tivat-Budva.

Namjena i cilj programa

Infrastrukturno opremanje područja DUP-a Radanovici uz koriscenje radova na planiranom bulevaru

Aktivnosti:

- izdavanje urbanisticko-tehnickih uslova
- izbor projektanta
- izbor revidenta
- izbor izvodjaca
- izbor nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povecanje infrastrukturne opremljenosti Opštine

Izlazni indikatori:

Smanjenje septičkih jama

Odgovorna strana:

Direkcija za uredjenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

500.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Gradjanj i privredni subjekti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uredjenje i izgradnju Kotora i uprava za saobracaj Crne Gore, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3 Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:

1.3.7. Projekat kanalizacionog sistema Kavac

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Na cijelom području DUP Kavač upotebljene vode se iz postojećih objekata disponuju u podzemlje individualnim septickim jamama. Ubrzana izgradnja dovodi do stanja koje zahtijeva savremeno rjesenje prihvatanja upotreblijenih voda. Vise kote kanalizacionog Sistema treba prikljuciti neposredno prije pjeskolova dok nize kote je moguce prikljuciti na kanalizacioni sistem industrijske zone

Namjena i cilj programa

Stvaranje preduslova za realizaciju projekta kada nivo izgradnje ovog područja nametne njegovu realizaciju

Aktivnosti:

- izdavanje urbanističko-tehničkih uslova
- izbor projektanta
- izbor revidenta

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povecanje infrastrukturne opremljenosti Opštine

Izlazni indikatori:

Smanjenje broja septičkih jama

Odgovorna strana:

Direkcija za uredjenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

450.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Gradjanji i privredni subjekti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uredjenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:**1.3.8. Projekat kanalizacionog sistema Škaljari****Područja i nivo prioriteta:**

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Na cijelom području Škaljara odvodnja upotrebljenih voda rješavana je izgradnjom individualnih a za stambene objekte kolektivnih septičkih jama s upojnim bunarima lociranim uz objekte.

U dijelu Škaljara naselja „Rakite“ i „Novo naselje“ je izgradjena kanalizaciona mreža dok je za preostali predviđeno da se izgrade dva kraka od gornjih Škaljara do uključenja u kolektor u Njegoševoj ulici. Ovim projektom je predviđena izrada projektne dokumentacije i njena realizacija.

Namjena i cilj programa

Infrastrukturno opremanje područja Škaljara kao gusto naseljenog područja

Aktivnosti:

- izdavanje urbanističko-tehničkih uslova
- izbor projektanta
- izbor revidenta
- izbor izvodjaca
- izbor nadzora

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povecanje infrastrukturne opremljenosti Opštine

Izlazni indikatori:

Smanjen broj septičkih jama

Odgovorna strana:

Direkcija za uredjenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

600 000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Gradjani i privredni subjekti

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uredjenje i izgradnju Kotora i uprava za saobracaj Crne Gore, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Projektna ideja:

1.3.9. Izgradnja kanalizacionog sistema u Risanu i Perastu- sekundarna i tercijalna

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje kanalizacionog sistema

Opis projekta:

Projekat se odnosi na odvođenje otpadnih voda u naseljima Risan i Perast. Izgradnja nove kanalizacione mreže u ovim naseljima sa visokim potencijalom za razvoj turizma i priključenje istih na PPOV direktno će uticati na smanjenje zagađenosti ekološki osjetljivog područja Bokokotorskog zaliva, a stanovništvo koje živi u ovom projektnom području imaće direktne koristi od realizacije ovog Projekta.

Namjena i cilj programa:

Cilj projekta je postizanje ekološkog i higijenski sigurnog odvođenja otpadnih voda iz većih naselja koja okružuju Kotorski zaliv, koji je identifikovan kao vrlo osjetljivo područje. Izgradnja kanalizacionog sistema koja je predložena ovim projektom, obuhvata naselja koja pripadaju području koje je pod zaštitom UNESCO-a.

Aktivnosti:

- obezbjeđivanje finansijskih sredstava
- izrada i revizija projektne dokumentacije
- Izbor izvođača
- Izvođenje radova
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Očekivani rezultati cijelukupnog projekta su povećanje stope priključenja na centralizovani kanalizacioni sistem i to povezivanjem velikog broja dodatnih stanovnika i turista koji će imati direktnu korist od implementacije predmetnog projekta.

Izlazni indikatori:

- zgrađen kanalizacioni sistem
- priključeni korisnici sistema
- poboljšani parametri kvaliteta morske vode

Odgovorna strana:

Vodacom

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

4.600.000€, grant WBIF

Ciljne grupe/korisnici:

Direktni uticaj na 84.300 ljudi (stanovnika i turista)

Period implementacije:

2019 - 2024

Monitoring i evaluacija:

Njemačka Razvojna Banka „KfW“; Investicioni okvir za Zapadni Balkan „WBIF“; Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore; Opština Kotor; ViK Kotor; Vodacom; Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.1. Rekonstrukcija, zaštita i turistička valorizacija dijela lokaliteta "Stari crnogorski put"

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opi projekta:

Stari crnogorski put, koji se od Tabačine kaskadno uzdiže uz kanjon rijeke Škurde ka Šiljrima i Njegušima predstavlja jedinstven kulturni, istorijski i arhitektonski lokalitet sa izrazito visokom prirodnom odnosno pejzažnom atraktivnošću. U ovom obliku je izgrađen 1844. godine ali mu je na osnovu dostupnih mapa i crteža prethodila staza kojoj se ne može procijeniti tačna trasa, starost i uređenost. Put je u oba smjera bio dinamična poveznica Kotora i unutrašnjosti Crne Gore, a o njemu su neizbrisiva zapažanja ostavili brojni putopisci i istorijski poznate ličnosti. Uz rekonstrukciju i zaštitu, projektom bi se u dužini od oko 1200 metara (od Tabačine do Šiljara), obezbijedili uslovi za turističku posjetu, uz uređenje i opremanje jednog do dva vidikovca.

Aktivnosti :

pripremne administrativno-tehničke aktivnosti, izdavanje konzervatorskih uslova, priprema projektne dokumentacije, dobijanje odgovarajućih saglasnosti, građevinsko-inžinjerski radovi, kamenorezački i konzervatorski radovi, izrada i uređenje vidikovaca sa panoramskim dvogledom

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Rekonstruisan, konzerviran i za posjete otvoren lokalitet, ambijentalno prilagođene opremljenosti i pratećih sadržaja

Izlazni indikatori:

Visok broj posjetilaca, promocija prirodnih i kulturnih ljepota Kotora

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

350.000€, budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

turisti, građani

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo kulture Crne Gore , Sekretarijat za kulturu i društvene djelatnosti, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.2. Realizacija projekta žičare do tvrđave San Đovani

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Realizacijom ovog projekta varolizovale bi se izuzetne vrijednosti područja tvrđave San Đovani, Špiljara Tabačine, kanjona rijeke Škurde i učinili dostupni građanima i turistima

Namjena i cilj programa:

Valorizacija postojećih resursa, prije svega tvrđave I bedema

Aktivnosti:

- revizija projekta
- njegova realizacija

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje turističke ponuda u njegovom kvantitativnom i kvalitativnom smislu

Izlazni indikatori:

Realizacija projekta

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

7.000.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i turisti

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja: 1.4.3. Realizacija projekta izgradnje žičare Dub (Privredna zona)- Kuk (Njeguši)
Područja i nivo prioriteta: Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje
Opis projekta: Pomenuti projekat predstavlja realizaciju ideje o turistički atraktivnom povezivanju pomenutih lokacija sa ciljem valorizacije prirodnih ljepota zaliva, grada Kotora, te ekomske koristi.
Namjena i cilj programa: Valorizacija prirodnih ljepota zaliva Ekonomski benefiti investicije
Aktivnosti donošenje koncesionog akta, rješavanje imovinsko pravnih odnosa,raspisivanje javnog poziva, izbor koncesionara i sklapanje Ugovora o koncesiji, izbor izvođača i nadzora izvođenje radova
Projektni ishod (očekivani rezultati): Izgradnja žičare
Izlazni indikatori: Broj korisnika
Odgovorna strana: Vlada Crne Gore Ministarstvo ekonomije
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 15.000.000€, budžet države i koncesionar
Ciljne grupe/korisnici: Turisti Građani
Period implementacije: 2020 - 2024
Monitoring i evaluacija: Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja: 1.4.4. Realizacija projekta sanacije i rekonstrukcije bedema - I faza
Područja i nivo prioriteta: Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje
Opis projekta: Prva faza sanacije i rekonstrukcije podrazumjeva uništavanje korijena šiblja i niskog rastinja, kao i rekonstrukciju oštećenih partija ogradnog zida šetne staze. Fugovanje rekonstruisanih ogradnih zidova i rekonstrukcija poremećenih stepenika
Namjena i cilj programa: Zaštita bedema od devastacije
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none">
➤ raspisivanje tendera po pripremljenim predračunima
➤ izbor izvođača radova
Projektni ishod (očekivani rezultat): Realizacija projekta
Izlazni indikatori: Smanjenje niskog rastinja i oštećenih ograda
Odgovorna strana: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 4 x 10.000€, budžet opštine Kotor
Ciljne grupe/korisnici: građani i turisti
Period implementacije: 2020-2024
Monitoring i evaluacija: Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.5. Realizacija projekta šetne staze Gurdić – Ljetna pozornica

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Rekonstrukcija ogradnih zidova i obloga od kamena odnosno popločavanje na dijelu koji do sada nije imao popločanu stazu (Citadela-Ljetna pozornica) osvjetljenje, hortikulturno uređenje, opremanje mobilijarom

Namjena i cilj programa:

Valorizacija bedema

Aktivnosti:

Izvođenje radova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Završetak radova

Izlazni indikatori:

Broj zadovoljnih posjetioca

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

235.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i turisti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.6. Realizacija projekta rekonstrukcije fontane kod kafane „Dojmi“

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Ugovor o rekonstrukciji fontane je potpisana krajem 2016. godine, ali radovi nijesu započeti niti je ugovor raskinut. Po izjavi izvođača evidentni su propusti u kvalitetu tehničke dokumentacije (mašinski dio), koje je neophodno otkloniti, kao preduslov nastavka, odnosno realizacije projekta. Autor projekta je arh. Vukanić, a po osnovu najboljeg rada izabranog na konkursu koji je raspisala opština Kotor. Slijedi dopuna projektne dokumentacije u dijelu mašinskog postrojenja i početak realizacije projekta.

Namjena i cilj programa:

Uređenje javne površine u kontakt zoni

Aktivnosti

- preprojektovanje mašinskog postrojenja (uz saglasnost autora)
- početak radova na objektu
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Rekonstrukcija fontane

Izlazni indikatori:

Javno mnjenje-komentari

Odgovorna strana:

Opština Kotor—Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

80.000€- budžet opštine Kotor,

Ciljne grupe/korisnici:

Građani i turisti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Opština Kotor, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.7. Realizacija projekta izgradnje vrtića u Privrednoj zoni Grbalj

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Postojeći kapaciteti vrtića u Radanovićima ne zadovoljavaju objektivne potrebe građana sa područja Grblja, a uslovi boravka djece su ispod svakog nivoa. S tim u vezi potekla je inicijativa od mještana Grblja zajedno sa privrednim društvima sa tog područja da u saradnji sa Opštinom Kotor i resornim Ministarstvom pristupe aktivnostima na realizaciji ovog projekta. Izabrana je lokacija u Privrednoj zoni, vlasništvo opštine Kotor koja je saopštila načelan stav da bi projekat podržala kako sa ustupanjem lokacije, tako i iznosom naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta. Kapacitet vrtića bi bio 150 djece.

Namjena i cilj programa:

Obezbjedenje uslova za boravak djece

Aktivnosti:

- raspisivanje konkursa za idejno rješenje vrtića,
- izrada projekta,
- donošenje Odluka na SO Kotor,
- sklapanje ugovora-sporazuma o sufinansiranju,
- raspisivanje javnog poziva,
- izbor izvođača,
- nadzora,
- izgradnja objekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Izgradnja vrtića

Izlazni indikatori:

Broj korisnika

Odgovorna strana:

Ministarstvo prosvete, Opština Kotor, Građani i privredna društva iz Grblja

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.500.000€- Budžet države , budžet opštine Kotor, sredstva građana i privrednih društava iz Grblja

Ciljne grupe/korisnici:

Djeca predškolskog uzrasta

Period implementacije:

2020 - 2024

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo prosvete, Opština Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.8. Realizacija projekta izgradnje sportske dvorane u Škaljarima - Kotor

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Realizacija pomenutog projekta je započeta 2010.godine na osnovu Ugovora o sufinansiranju potписанog između Ministarstva finansija, Direkcije za javne radove, Opštine Kotor, Direkcije za uređenje i izgradnju Kotrora , te JU Zavod za liječenje lica sa problemima sluha i govora Kotor. Brojni problemi u projektnoj dokumentaciji su izazvali prekid radova prije više od tri godine. Otklanjanjem dijela nedostataka u projektnoj dokumentaciji, stvorili su se uslovi za nastavak radova.

Namjena i cilj programa:

Obezbjedenje uslova za rad sportista i sportskih organizacija

Aktivnosti

Nastavak radova na izgradnji objekta, tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Izgradnja sportske dvorane

Izlazni indikatori:

Broj korisnika

Odgovorna strana:

Uprava za javne radove, Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

3.500.000, Budžet države , budžet opštine Kotor,

Ciljne grupe/korisnici:

Sportisti i sportske organizacije

Period implementacije:

2020 - 2022

Monitoring i evaluacija:

Uprava za javne radove, Opština Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.9. Realizacija projekta rekonstrukcije Doma kulture u Risanu

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Grubi građevinski radovi na objektu Doma kulture u Risanu su završeni neposredno nakon zemljotresa , ali nikad objekat nije završen, već sklon propadanju i daje izuzetno ružnu sliku cijelom Risanu. Obzirom da se radilo o megalomanskom projektu za čiju realizaciju su bila potrebna velika sredstva, stav opštine Kotor je da se javnim pozivom zainteresovanim za ulaganje u pomenuti objekat stvore uslovi da opština Kotor, odnosno MZ Risan i građani Risan dobiju poslovni prostor (kancelarije, kino salu itd) koji bi koristili u društvene svrhe.

Namjena i cilj programa:

Valorizacija postojećeg objekta Doma kulture u Risanu

Aktivnosti

Raspisivanje javnog poziva zainteresovanim za ulaganje u Dom kultura u Risanu, izbor investitora, izvođenje radova, tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Rekonstrukcija zgrade Doma kulture

Izlazni indikatori:

Kvadratura i broj poslovnih prostorija

Odgovorna strana:

Opština Kotor—Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor

Investitor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

sredstva investitora

Ciljne grupe/korisnici:

Građani, MZ Risan, Opština Kotor, Investitor

Period implementacije:

2020 - 2022

Monitoring i evaluacija:

Opština Kotor- Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.10. Izgradnja marine u Risnu

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Na dijelu akvatorijuma ispred postojeće Luke Risan izgraditi marinu za komercijalne vezove plovila nautičkog turizma. Zbog povoljnih prirodnih uslova nije potreban masivni lukobran već samo dovoljno stabilna mjesto za vezivanje i koridori za komunikaciju do i od vezanih plovila. Broj vezova 150 za plovila koja mogu uploviti u Risanski zaliv na pogon koji ne zagađuje okolinu i ne proizvodi nikakve izduvne gasove. Na postojećem dijelu luke –mula će postojati komunalni vezovi

Namjena i cilj programa:

Iskorištavanje izuzetnih prirodnih prednosti zatvoren fjorda - zaliva za gradnju relativno jeftinih vezova u luci lokalnog karaktera. Proširenje turističke ponude povećanje broja gostiju i infrastrukturno snaženje Risna za razvoj svih vrsta turizma uključujući i elitni. Objedinjavanje turističke ponude Hotela Teuta, zdravstvenog turizma s osloncem na bolnicu i nautičkog turizma kroz novu marinu. Iskorak u unapređenju zaštite životne sredine i razvoj zdravih stilova života i aktivnog odmora.

Aktivnosti:

- izbor koncesionara za Luku Risan. Maksimalna podrška i davanje olakšica koncesionaru od lokalne samouprave,
- fazna realizacija projekta,
- uređenje postojeće luke u što kraćem roku,
- izrada tehničke dokumentacije,
- Izvođenje radova i puštanje u eksploataciju

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Iskorištavanje izuzetnih prirodnih prednosti zatvorenog fjorda - zaliva za gradnju relativno jeftinih vezova u luci lokalnog karaktera, proširenje turističke ponude povećanje broja gostiju i infrastrukturno snaženje Risna za razvoj svih vrsta turizma uključujući i elitniObjedinjavanje turističke ponude Hotela Teuta, zdravstvenog turizma s osloncem na bolnicu i nautičkog turizma kroz novu marinu. Iskorak u unapređenju zaštite životne sredine i razvoj zdravih stilova života i aktivnog odmora

Izlazni indikatori:

Broj plovila i gostiju u toku godine, dužina boravka gostiju koji dolaze plovilima, povećanje prometa u ugostiteljskim i trgovачkim objektima i broj nautičara koji koriste usluge bolnice Risan

Odgovorna strana:

Morsko dobro, Koncesionar, Lokalna samouprava

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5 000 000€, koncpcionar

Ciljne grupe/korisnici:

Stanovnici Risan, turisti, gosti u svim vidovima smještaja u Risanu.

Period implementacije:

2020-2022

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

1.4.11. Projektna ideja: Uređenje prostora preko puta hotela Teute u Risnu u svrhu sportsko-rekreativnih sadržaja

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Ovaj prostor je istraženi arheološki lokalitet koji je konzerviran i na kojem se mogu graditi objekti parternog tipa. Na ovoj površini treba uraditi parking za cca 50 tak parking mjesta, jedan teren za mali fudbali i teren za košarku i rukomet a po mogućnosti i tenis. Tribine da se postave za manji broj posmatrača i da budu polu montažnog i montažnog tipa o d trajnih materijala sa minimalnim potrebama za održavanje. Potrebna je atmosverska kanalizacija i rekonstrukcija postojećih buičnih kanala. Postaviti vanjsku rasvjetu za kretanje pješaka osvijetliti parkin i sportski teren za noćno održavanje sportskih i drugih priredbi i manifestacija

Namjena i cilj programa:

Stvaranje uslova za rad postojećih i budućih sportskih klubova u Risnu i podsticaj zdravom razvoju djece i omladine. Značajno proširenje turističke ponude i uslov za produženje turističke sezone kroz boravak sportskih ekipa na pripremama. Veliki doprinos poboljšanju opštег utiska i zadovoljstva gostiju raznovrsnošću i kvalitetom usluga koje se pružaju u risnu a posebno za aktivan odmor i zdravstveni turizam. Stvaranje neophodnih uslova za elitni. Početak infrastrukturnog opremanja za osmišljenu valorizaciju arheoloških nalazišta oko osnovne škole i na teutinom gradu kroz razvoj turizma ali i manifestacija čija je osnova arheologija istorija ljudskih naselja i mjesto zaliva u ukupnom razvoju civilizacije na mediteranu .

Aktivnosti:

Izrada tehničke dokumentacije, izbor izvođača i izvođenje radova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Realizacija projekta

Izlazni indikatori:

Broj korisnika sportskog terena

Odgovorna strana:

Opština Kotor preko direkcije i Mjesne zajednice Risan

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

350.000 €, budžet opštine Kotor, Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore, investitor

Ciljne grupe/korisnici:

Svi građani i gosti risna, sportisti i sportske ekipe, rekreativci, turisti koji imaju aktivan odmor, organizatori i učesnici raznih sportskih manifestacija

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.12. Izgradnja svačionica za potrebe fiskulturne sale

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Izrada aneksa postojeće sportske sale koja predviđa dogradnju dvije svačionice (muške i ženske), sanitarni čvor i prostor za pripremu i organizaciju takmičenja. Predviđeni objekat je u osnovi 148 metara kvadratnih, spratnosti P (prizemlje) i ima direktnu komunikaciju sa parterom sportske sale.

Namjena i cilj programa:

Ovim projektom prije svega podiže se kvalitet izvođenja nastave fizičkog vaspitanja u školi, kroz stvaranje boljih higijensko tehničkih uslova za učenike. Pored ovoga cilj je i da se omoguće uslovi za održavanje domaćih i međunarodnih sportskih takmičenja, po svim standardima koji se zahtijevaju za organizaciju ovakvih manifestacija.

Aktivnosti

Projekat omogućava da se korisnici sportske sale u prostoru predviđenom za svačionicu presvuku i izvrše pripremu za bavljenje sportskom skтивnošću. Nakon toga u pripremnom prostoru imaju mogućnost da po satnici sportske sale sačekaju da u određenom terminu uđu u sportsku salu. Nakon završenih aktivnosti u sportskoj sali, korisnici će imati mogućnost da se istuširaju, presvuku i napuste kompleks sporske sale. Takođe, imaće na raspolaganju i sanitarni čvor koji će se nalaziti u sklopu objekta.

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Izgradnja kompleksa svačionica sa sanitarnim čvorovima

Izlazni indikatori:

Izgradnja objekta svačionica i sanitarnih čvorova

Odgovorna strana:

Gimnazija Kotor i Srednja pomorska škola

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

56.000€, budžet opštine Kotor, Ministarstvo sporta I maldih Crne Gore

Ciljne grupe/korisnici:

Učenici, profesori, sportski klubovi i rekreativci

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za izgradnju i uređenje, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.13. Rekonstrukcija zatvorenog plivačkog bazena „Nikša Bućin“

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Rekonstrukcija plivačkog bazena zbog dotrajalosti i zastajelosti tehničkih rješenja

Namjena i cilj programa:

Učiniti bazen ugodnim kako za sportiste, tako i za posjetioce uz minimalne troškove održavanja komfornih uslova

Aktivnosti

- izrada projekta i njegova revizija
- izbor izvođača radova
- izvođenje radova
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Završetak svih radova

Izlazni indikatori:

Broj korisnika bazena

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

400.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za izgradnju i uređenje, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.14. Rekonstrukcija stadiona Bokelj

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Stadion Bokelja datira od 1964. godine. Potrebna je rekonstrukcija neodgovarajuće fudbalske infrastructure i terena prema standardima koje zahtijevaju savremeni fudbalski standardi.

Namjena i cilj programa:

Nadmetanje fudbalskih klubova na novom savremenom terenu, kako bi kvalitet fudbala bio na višem nivou.

Aktivnosti

- izrada projekta i njegova revizija
- izbor izvođača radova
- izvođenje radova
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Završetak navedenih aktivnosti po fazama

Izlazni indikatori:

Uslovi održavanja utakmica i treninga

Odgovorna strana:

Fudbalski savez CG

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.000.000€, Fudbalski savez CG, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Fudbalski klubovi

Period implementacije:

2021-2024

Monitoring i evaluacija:

Fudbalski savez, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.15. Rekonstrukcija otvorenog bazena

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Rekonstrukcija i adaptacija otvorenog plivačkog bazena zbog dotrajalosti i zastarelosti tehničkih riješenja

Namjena i cilj programa:

Učiniti bazen ugodnim kako za sportiste, tako i za posjetioce uz minimalne troškove održavanja komfornih uslova

Aktivnosti

- izrada projekta I njegova revizija
- izbor izvođača radova
- izvođenje radova
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Završetak svih radova

Izlazni indikatori:

Broj korisnika bazena

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

700.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Direkcija za izgradnju i uređenje, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Projektna ideja:

1.4.16. Izgradnja šetne staze Muo-Prčanj

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Opis projekta:

Pješačka komunikacija koja će u cijelosti omogućiti građanima i turistima nesmetan i bezbjedan pješački saobraćaj

Namjena i cilj programa:

Proširiti turističku ponudu

Aktivnosti:

- konzervatorski uslovi
- urbanističko tehnički uslovi
- izrada i revizija projekta
- saglasnost nosioca aktivnosti Morsko dobro

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Završetak svih aktivnosti

Izlazni indikatori:

Broj korisnika pješačke staze

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

JP Morsko dobro, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i turisti

Period implementacije:

2021-2024

Monitoring i evaluacija:

JP Morsko dobro, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.1. Primarna mreža- izgradnja trafostanice KB 35 kV TS 110/35kV „Lastva”-TS35/10kV „Grbalj”1

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastructure- unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

S obzirom da područje Grblja postaje sve veći potrošač električne energije, zbog atraktivnosti ovog područja u poslovnom i stambenom pogledu, izgradnja trafostanica je preduslov za neometan razvoj ovog područja.

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima Grblja

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta i tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima Grblja

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

2020. godine – 200.000 eura

2021. godine – 200.000 eura

2022. godine – 200.000 eura

Ukupo: 600.000 hiljada

Ozvor finansiranja: CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i privredni subjekti

Period implementacije

2020-2023

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenja snabdijevanje električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.2. Primarna mreža- izgradnja trafostanice 35 i 10 kV od TS 35/10 kV Risan do krajnjeg stuba u mjestu Smokovac i do MBTS Smokovac i opremanje čelije u MBTS Smokovac

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Izgradnja trafostanice i poboljšanje električne mreže

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Risan

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta i tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima Risna

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

150.600 eura

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i privredni subjekti

Period implementacije

2020. godina

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.3. Sekundarna mreža-Izgradnja trafostanica: KB 10 kV TS35/10kV Grbalj-TS 10/0,4kV Lastva Grbaljska

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastructure- unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Izgradnja trafostanice i poboljšanje električne mreže

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima Grblja

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta i tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima Grblja

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

2020.godine -200.000 eura

2021. godine -200.000 eura

2022. godine -200.000 eura

Ukupno: 600.000 eura

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora I privredni korisnici

Period implementacije

2020-2022

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.4. Izgradnja:

1. KDV 10kV od TS Mržep do TS Andrići;
2. KDV 10 kV Jadran Perast- TS Dražin Vrt;
3. DV 10kV Bigova-Glavatići;
4. KDV TS Dražin Vrt-Orahovac

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Zbog preopterećenosti mreže uzrokovane ubrzanim povećanjem potrošnje električne energije potrebno je izgraditi više ovakvih trafostanica

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 130.252€ (2021.godine)
2. 113.500 € (2022. godine)
3. 54.600 € (2020. godine)
4. 113.500 € (2022. godine)
5. Ukupno 411.852

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i privredni subjekti

Period implementacije

2020 -2021

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.5. Izgradnja:

1. TS 10/0,4kV "Vranovići" sa priključnim podzemnim KB 10kV. (ID 2216 i 2216-ED KOT);
2. TS 10/0,4kV 1x630 kVA "BR.1-PMKO" sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu;
3. TS 10/0,4kV 1x1000kVA "BR.2-PMKO" sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu;
4. TS 10/0,4kV 1x630 kVA "BR.3-PMKO" sa priključnim vodom i uklapanjem u NN mrežu;
5. TS 10/04 kV Tujković sa uklapanjem u SN i NN mrežu;
6. TS 10/04 kV Markov RT 2 sa uklapanjem u SN i NN mrežu;

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastructure-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Zbog preopterećenosti mreže uzrokovane ubrzanim povećanjem potrošnje električne energije potrebno je izgraditi više ovakvih trafostanica

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor ,

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 60.000 €
2. 40.000 €
3. 84.000 €
4. 40.000 €
5. 42.000 €
6. 42.000 €

Ukupno 308.000

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i privredni subjekti

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.6. Primarna mreža- Izgradnja trafostanice TS 35/10kV "Grbalj2" sa uklapanjem u 35 kV mrežu, KO

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Izgradnja trafostanice i poboljšanje električne mreže na području Grblja

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta I
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima Grblja

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

Ukupno: 1.700.000 eura

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora I privredni subjekti

Period implementacije

2021 -2022

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.7. Izgradnja:

1. NDTS 10/0,4kV, 1x630kVA "Kavač 6", i uklapanje u SN i NN mrežu
2. DTS 10/0,4kV, 630 kVA "Popovići – Zagora" i uklapanje u SN mrežu
3. NNM TR Jadran Perast

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Zbog preopterećenosti mreže uzrokovane ubrzanim povećanjem električne energije potrebno je izgraditi više ovakvih trafostanica

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta I
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 84.150 € 2020. godine
2. 89.250 € 2020. godine
3. 29.750 € 2020. godine

Ukupno 203.150

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i privredni subjekti

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.8. Izgradnja:

1. MBTS Tujković 2 1x630 kVA;
2. TS Paprat 2 46.750 1x630 kVA;
3. STS 10/0.4kV, 250 kVA "Pipoljevac" sa priključnim podzemnim 10 kV vodom;
4. STS 10/0.4 kV, 160 kVA, "Gornji Orahovac" sa priključnim nadzemnim 10 kV vodom

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Zbog preopterećenosti mreže uzrokovane ubrzanim povećanjem električne energije potrebno je izgraditi više ovakvih trafostanica

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 46.750 €
  2. 46.750 €
  3. 29.750 €
  4. 66.300 €
- Ukupno 189.550€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora i privredni subjekti

Period implementacije

2022

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.9. Izgradnja:

1. DTS 1x630 kVA "TS BR7" u Popovoj ulici i uklapanje u postojeću SN i NN mrežu KO;
2. DTS 10/0,4 kV, 630 kVA "N6" sa uklapanjem u SN mrežu;
3. TS 10/0,4 kV 1x630 kVA "Nova 1" sa priključnim 10 KV vodom i uklapanjem NN mrežu region 5, prema DUP-u "Stoliv" KO;
4. izgradnja 35 I 10 kV od TS 35/10kV Risan do krajnjeg stuba u mjestu Smokovac i opremanje čelije u MBTS Smokovac;
5. KB 10kV od TS 35/10kV "Grbalj" do TS 10/0,4kV Radanovići škola u dužini cca 2800m;
6. TS 10/0,4 kV,1x630kVA "Kavač12" sa uklapanjem u 10kV i NN mrežu

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Zbog preopterećenosti mreže uzrokovane ubrzanim povećanjem električne energije potrebno je izgraditi više ovakvih trafostanica

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 52.275 €
2. 99.000 €
3. 70.000 €
4. 150.600 €
5. 140.000 €
6. 150.000€

Ukupno 661.875€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2021

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.10. Izgradnja:

1. 35 kV kabla TS 35 /10 kV Bigova-TS 35/10 kV Pržno
2. TS 10/04 kV Tujković sa uklapanjem u SN i NN mrežu
3. TS 10/04 kV Marko Rt 2 sa uklapanjem u SN i NN mrežu

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Zbog preopterećenosti mreže uzrokovane ubrzanim povećanjem električne energije potrebno je izgraditi više ovakvih trafostanica

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom

Smanjenje preopterećenosti postojećih TS

Izlazni indikatori:

Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 500.000 € (2022. godine)
2. 42.000 € (2020. godine)
3. 42.000 € (2020. godine)

Ukupno 584.000€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020-2022

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.11. Opremanje mjerne čelije 35 kV, Rekonstrukcija komplet zaštite, ugradnja glavnog upravljačkog ormara sa RTU uređajem i ožičenje u TS 35/10 kV Dobrota,

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Na TS Dobrota poboljšanje snabdijevanja el. energijom može se ostvariti rekonstrukcijom TS

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naselju Dobrota

Izlazni indikatori:

Povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

123.500€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.12. Rekonstrukcija:

1. TS Sv. Vrača1, zamjena SN Bloka i transformatora
2. TS Livnica, zamjena SN Bloka
3. TS Rivijera, zamjena SN Bloka

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Na pojedinim TS poboljšanje snabdijevanja el. energijom I povećanje snage mogu se ostvariti zamjenom visokonaponskog, niskonaponskog bloka I samog transformatora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta I
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Izlazni indikatori:

Povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 25.500 €
  2. 12.750 €
  3. 12.750 €
- Ukupno 51.000€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.13. Rekonstrukcija:

1. STS Čikić, zamjena transformatora sa TS160kV
2. STS Strp, zamjena transformatora sa TS160kV
3. STS Nalježiće, zamjena transformatora sa TS160kV
4. STS Crveni brijeđ, zamjena transformatora sa TS160kV

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Na pojedinim TS poboljšanje snabdijevanja el. energijom I povećanje snage mogu se ostvariti zamjenom visokonaponskog, niskonaponskog bloka i samog transformatora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta,

tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Izlazni indikatori:

povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 8.925 €
2. 7.625 €
3. 8.925 €
4. 8.925 €

Ukupno 34.400

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.1.14. Rekonstrukcija:

1. TS 10/0,4 kV „Školski centar“- zamjena TR
2. TS 10/0,4 kV „Sv. Vrača III“- zamjena TR
3. TS 10/0,4 kV „Autokamp“- zamjena TR
4. TS 10/0,4 kV „Peani“- zamjena TR
5. TS 10/0,4 kV „Izgradnja“- zamjena TR

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Na pojedinim TS poboljšanje snabdijevanja el. energijom I povećanje snage mogu se ostvariti zamjenom visokonaponskog, niskonaponskog bloka I samog transformatora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Izlazni indikatori:

povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 10.500 €
  2. 12.800 €
  3. 12.800 €
  4. 10.500 €
  5. 7.000 €
- Ukupno 53.600€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.15. Rekonstrukcija:

1. TS 10/0,4 kV „Andrići“- zamjena SN blok
2. TS 10/0,4 kV „Šarena gomila“ - zamjena SN blok
3. TS 10/0,4 kV „URC“- zamjena SN blok
4. TS 10/0,4 kV „Prčanj kula“- zamjena SN blok
5. TS 10/0,4 kV „Stoliv kula“- zamjena SN blok
6. TS 10/0,4 kV „Dobojška“- zamjena SN blok
7. TS 10/0,4 kV „S39“- zamjena SN blok

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Na pojedinim TS poboljšanje snabdijevanja el. energijom I povećanje snage mogu se ostvariti zamjenom visokonaponskog, niskonaponskog bloka I samog transformatora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Izlazni indikatori:

Povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

7 x 8.000€ = 56.000€

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Projektna ideja:

1.5.16. Rekonstrukcija:

1. TS 10/0,4 Kv „Orahovac I“- zamjena NN blok
2. TS 10/0,4 Kv „Muo centar“- zamjena NN blok
3. TS 10/0,4 Kv „Risan 6“- zamjena NN blok

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture-unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Opis projekta:

Na pojedinim TS poboljšanje snabdijevanja el. energijom I povećanje snage mogu se ostvariti zamjenom visokonaponskog, niskonaponskog bloka I samog transformatora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom naselja na teritoriji opštine Kotor

Aktivnosti:

- izbor projektanta i revidenta,
- izrada projekta,
- izbor izvođača,
- izgradnja objekta,
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u naseljima opštine Kotor

Izlazni indikatori:

povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom

Odgovorna strana:

CEDIS

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1. 6.000 €
2. 6.000 €
3. 6.500 €

CEDIS

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora

Period implementacije

2020- 2021

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo ekonomije, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.6.1. Realizacija projekta postavke “pilona” za privez kruzera cijelom dužinom

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Izgradnja “pilona”–samostalnog odbojnika za privez velikih brodova, cijelom dužinom

Namjena i cilj programa:

Povećanje sigurnosti i bezbjednosti veza, takođe će biti omogućen vez velikih kruzera bez obzira na njihovu dužinu i gas

Aktivnosti:

- izrada projekne dokumentacije,
- tenderska procedura za izbor izvođača i
- izgradnja “pilona”

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Mogućnost sigurnog vezivanja kruzera najnovije generacije

Izlazni indikatori:

Povećan broj najnovijih – najmodernijih kruzera, kredibilitet luke u segmentu bezbjednosti i povećanje kapaciteta luke

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.540.000 €

Luka Kotor – 790.000 €

Kreditno zaduženje: 750.000 €

Ciljne grupe/korisnici:

Kruzing kompanije

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja: 1.6.2. Nabavka i izgradnja priveznih bova u lučkom dijelu
Područja i nivo prioriteta: Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor
Opis projekta: Stvaranje neophodnih tehničkih uslova za privez i siguran boravak kruzera u Luci Kotor
Namjena i cilj programa: Unapređenje uslova i bezbjednosti za vez kruzera
Aktivnosti: ➤ javna nabavka, ➤ izbor izvođača
Projektni ishod (očekivani rezultat): Bole tehničko rješenje za vez kruzera
Izlazni indikatori: Povećan broj kruzera
Odgovorna strana: Luka Kotor
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 1.500.000 € 750.000 € – Luka Kotor 750.000 € - kreditno zadužnje
Ciljne grupe/korisnici: Kruzing kompanije
Period implementacije 2021
Monitoring i evaluacija: Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.2.3. Realizacija projekta parternog uređenja operativnog dijela Luke Kotor

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Uređenje platoa Luke–pristupne saobraćajnice, glavnog ulaza sa kontrolnim punktom, parking zone, pješačkog kordinora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje sigurnosti i efikasniji transfer putnika, koji izlaze sa kruzera

Aktivnosti:

- izrada projekta,
- izbor izvođača po fazama,
- izvođenje radova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Brži i sigurniji transfer putnika

Izlazni indikatori:

Smanjenje gužvi koju prave putnici prilikom izlaska na platou Luke

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

240.000 €

Luka Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Putnici sa kruzera i turooperatori

Period implementacije

2021-2023

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.6.4. Nabavka i ugradnja priveznih bova u marinskom dijelu

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Nabavka bova, kako bi se povećao kapacitet marine

Namjena i cilj programa:

Povećanje kapaciteta marine, unapređenje kvaliteta usluge

Aktivnosti:

- izrada projekta,
- izbor dobavljača i
- postavka "bova"

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Veći broj mega jahti u marinu

Izlazni indikatori:

Broj mega jahti, broj putnika

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

215.000 €, Luka Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Vlasnici jahti

Period implementacije

2023-2024

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.6.5. Nabavka i ugradnja trafoa 2.5 MW za potrebe marinskog dijela

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Postavka trafoa, u cilju poboljšanja usluge i smanjenja zagađenja

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje usluge koju nudi Luka vlasnicima jahti , uz smanjenje zagađenja

Aktivnosti:

- potupak pribavljanja dozvole i
- postavka trafoa

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Smanjenje zagađenja vazduha i vode, zadovoljstvo vlasnika jahti uslugom

Izlazni indikatori:

Veći broj jahti u marinu

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

300.000 € , Luka Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Vlasnici jahti

Period implementacije

2021

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.6.6. Nabavka i ugradnja pontona u marinskom dijelu- II faza

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Nabavkom pontona , biće značajno povećan kapacitet marine

Namjena i cilj programa:

Zaokruživanje tehničko-tehnološke cjeline u marinskom dijelu, u cilju poboljšanja kapaciteta

Aktivnosti:

- tenderska procedura i
- nabavka i ugradnja

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povećanje kapaciteta za jahte u marinu

Izlazni indikatori:

Veći broj jahti u marinu

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

500.000 € , Luka Kotor

250.000 €–Luka Kotor

250.00 € – kreditno zaduženje

Ciljne grupe/korisnici:

Vlasnici jahti

Period implementacije

2020

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.6.7. Nabavka tender čamaca

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Nabavka plovila za transfer putnika sa brodova, na sidrima do operativne obale

Namjena i cilj programa:

Unapređenje uslova za transfer putnika i smanjenje zagađenja okoline

Aktivnosti:

izbor izvođača za nabavku plovila

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Smanjenje zagađenja vazduha i vode, kao i udobniji i brži transfer putnika

Izlazni indikatori:

Pozitivno mišljenje putnika i kruzing kompanija

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

510.000€, Luka Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Putnici sa kruzera

Period implementacije

2021

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 1. Razvoj infrastrukture

Prioritet 1.6. Razvoj Luke Kotor

Projektna ideja:

1.6.8. Čišćenje i dubljenje morskog dna

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj infrastrukture- razvoj Luke Kotor

Opis projekta:

Čišćenje i dubljenje morskog dna, kako bi se povećao kapacitet za prijem kruzera, kao i povećao broj "komunalnih vezova" za lokalno stanovništvo

Namjena i cilj programa:

Povećanje kapaciteta luke za prijem kruzera, kao i stvaranje uslova za vez barki, čiji su vlasnici lokalni stanovnici, pod posebnim povlašćenim uslovima

Aktivnosti:

- izrada projekta
- izbor izvođača

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Povećan kapacitet marine, veći broj barki lokalnih stanovnika

Izlazni indikatori:

povećan broj kruzera, povećan broj barki na vezu , čiji su vlasnici lokalni stanovnici grada

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

175.000 € , Luka Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Kruzing kompanije i lokalno stanovništvo-vlasnici barki

Period implementacije

2023

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Projektna ideja: 2.1.1. Izrada Programa podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede
Područja i nivo prioriteta: Razvoj ekonomskih aktivnosti- razvojni programi, strategije, projekti
Opis projekta: Opština Kotor nema razvijenu poljoprivredu, osim dijelom u sektoru marikulture, što je, s obzirom na ukupnu teritoriju opštine i dinamičan razvoj turizma i ugostiteljstva, razvojni potencijal Kotora. Program podsticajnih mjera bi trebalo da predstavlja sistem mjera i aktivnosti kao što su subvencije, omogućavanja dugoročnog zakupa opštinskog zemljišta za poljoprivredne namjene, davanja garancija, podrške stvaranju klastera i brendova, osnivanje opštinske kancelarije za ruralni razvoj, promocija i slično.
Namjena i cilj programa: Stvaranje uslova za razvoj proizvodnje zdrave hrane, podrška ruralnim područjima, ekologija
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none">
➤ formiranje radne grupe za izradu Programa
➤ prikupljanje i obrada podataka o poljoprivrednim potencijalima opštine
➤ izrada Nacrta Programa podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede
➤ javna rasprava i usvajanje Programa podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede
Projektni ishod (očekivani rezultat): Veći stepen iskorišćenosti poljoprivrednog zemljišta, ekonomsko jačanje ruralnih oblasti, veći nivo prisustva lokalnih poljoprivrednih proizvođača u turističko-ugostiteljskoj ponudi
Izlazni indikatori: Usvojen Program podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede Povećane mjere opštinskih subvencija za poljoprivrednu Usvojena Odluka o uslovima zakupa opštinskog zemljišta za poljoprivredne namjene Osnovan klaster proizvođača zdrave hrane, hotelijera i ugostitelja Povećano učešće domaćih proizvoda u restoranskoj i trgovinskoj ponudi hrane
Odgovorna strana: Sekretarijat za razvoj preduzetništva komunalne poslove i saobraćaj opštine Kotor
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 5.000€, budžet opština Kotor
Ciljne grupe/korisnici: Građani, turisti, turistička privreda
Period implementacije: 2020
Monitoring i evaluacija: Sekretarijat za razvoj preduzetništva komunalne poslove i saobraćaj opštine Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Projektna ideja:

2.1.2. Izrada Strategije razvoja turizma u opštini Kotor 2020-2024

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj ekonomskih aktivnosti- razvojni programi, strategije, projekti

Opis projekta:

Strategija razvoja turizma u opštini Kotor predstavlja osnov za artikulaciju opštinskog javnog interesa u turizmu. Tim dokumentom se moraju obezbijediti instrumenti planskog i održivog razvoja turizma, posebno imajući u vidu karakteristike prirodnog okruženja i kulturno-istorijskog ambijenta Kotora. Njegova izrada mora biti usklađena sa državnim strateškim i planskim dokumentima, preporukama UNESCO-a i međunarodnim standardima u planiranju.

Namjena i cilj projekta:

Strategija razvoja turizma je inicijalno namjenjena turističkoj privredi ali je suštinski i sadržinski posvećena ukupnom socio-ekonomskim životu opštine. Cilj projekta je razvoj turizma usklađen sa ekološkim, infrastrukturnim, demografskim, kulturnim i društvenim potrebama opštine Kotor

Aktivnosti:

- Formiranje Radne grupe
- Analiza postojeće plansko-strateške dokumentacije, normativnog okvira i međunarodnih regulativa
- Prikupljanje relevantnih podataka i njihova analitička obrada
- Određivanje osnovnih i alternativnih smjernica budućeg turističkog razvoja
- Definisanje mjera, aktivnosti, projekata i rokova za realizaciju
- Izrada i usvajanje Strategije razvoja turizma

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Stabilan, harmoničan, ekološki i kulturno prihvatljiv model razvoja turizma uz opšti ekonomski rast

Izlazni indikatori:

Ekonomski pokazatelji, Kotor kao razvijena i savremeno opremljena destinacija, visoki prihodi od turizma

Odgovorna strana:

Turistička organizacija opštine Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

10.000€ Turistička organizacija Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Turisti, turistička privreda, kulturno-istorijski lokaliteti, javne ustanove, građanke i građani

Period implementacije:

2020 godina

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024, Turistička organizacija opštine Kotor Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Projektna ideja:

2.1.3. Prekogranična saradnja i konkurenčnost malih i srednjih preduzeća- 3C4SME

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj ekonomskih aktivnosti- razvojni programi, strategije, projekti

Opis projekta:

Ovaj projekat je pripremljen sa ciljem jačanja konkurentnosti u regionu i pružanja podrške aktivnostima iz sfere biznisa kao i malim i srednjim preduzećima posebno u pogledu poboljšanja pristupa finansiranju inovativnih projekata. Istraživanje regionalnog tržišta sprovedeno prilikom pripreme ove projektne ideje pokazalo je da je nedostatak pristupa odgovarajućim finansijskim instrumentima zbog izloženosti riziku najveći izazov za mala i srednja preduzeća. Podrška ovog projekta fokusira se na pružanje smjernica za jačanje strategija podrške i finansiranja inovativnih malih i srednjih preduzeća u regionu.

Vodeći partner na projektu je Asocijacija zanatlija i malih preduzeća Pulje iz Italije a ostali partneri su: Asocijacija zanatlija i malih preduzeća regije Molize iz Italije, Opština Fier iz Albanije, Centar za razvoj biznisa iz Albanije, Opština Kotor i Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća iz Crne Gore.

Namjena i cilj programa:

Jačanje okvirnih uslova za razvoj prekograničnog tržišta za mala i srednja preduzeća

Aktivnosti:

Pilot aktivnosti koje će se sprovoditi na teritorijama obuhvaćenim projektom predviđaju fazu analize i proučavanja regionalnih sistema na normativnom nivou. Predmet analize će takođe biti dostupni finansijski instrumenti u oblasti intervencije, pristup koji mala i srednja preduzeća imaju njima i postojeće dobre prakse na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i evropskom nivou.

Za implementaciju aktivnosti projektni partneri koji predstavljaju institucije za podršku razvoja biznisa i preduzetništva iskoristiće svoja znanja i iskustvo i obezbijediti razmjenu dobre prakse, prekograničnih mreža kao i održivost projekta.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Očekivani rezultat projekta je funkcionalan model dozvoljenog prekoračenja kolektivne garancije kao instrument za finansiranje zadruga malih i srednjih preduzeća.

Izlazni indikatori:

Broj institucija koje usvoje novi modalitet finansiranja malih i srednjih preduzeća

Broj stvorenih radnih mjesta na osnovu rezultata projekta

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

EUR 75.375

Opština Kotor 15% (plate zaposlenih pokrivaju učešće Opštine)

INTERREG-IPA program prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru 2014-2020 85%

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Ciljne grupe/korisnici:

Mala i srednja preduzeća, NVO sektor, Opština Kotor, učesnici na projektu

Period implementacije:

April, 2018- Decembar, 2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo finansija vrši evaluaciju i prvi nivo kontrole projektnih aktivnosti ,Ministarstvo vanjskih poslova vrši monitoring projektnih aktivnosti, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Projektna ideja:

2.1.4. Valorizacija marikulture i malog obalnog ribolova kao nove turističke ponude Kotora

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj ekonomskih aktivnosti- razvojni programi, strategije, projekti

Opis projekta:

Marikultura i mali obalni ribolov predstavljaju tradicionalne djelatnosti na području Boke. Cilj projekta je uspostavljanje inovativne mreže između akademsko-istraživačkih centara, zakonodavne i izvršne vlasti u korist formiranja klastera između dva sektora od značaja za primorsku privredu – marikulture i malog obalnog ribolova sa sektorima turizma i visokog obrazovanja. Formiranjem klastera, ili umrežavanjem i osnaživanjem postojećih klastera formirala bi se osnova za definisanje nove turističke ponude Kotora. S obzirom da je Opština Kotor kroz projekat BACAR već uspostavila klaster, moguće je uvezivanje sa aktivnostima BACAR projekta, a naročito imajući u vidu činjenicu da je planirano otvaranje kancelarije za klaster pri Opštini Kotor od 2020. godine. Umrežavanjem privrednika iz sektora marikulture, malog obalnog ribolova, turizma i sektora visokog obrazovanja stvorice se uslovi za formiranje nove turističke ponude koja ima potencijal da preraste u jedan od posjećenijih događaja sezone. Konkretno, projektni partneri iz svih pomenutih sektora će učestvovati u formiranju novih ponuda:

1. Turistička ponuda „**Tura od mušulja (Mussel tour)**“ podrazumijeva obilazak Kotorskog zaliva, uz posjetu uzgajalištima školjki koji prihvate učešće u projektu kao partneri, degustaciju proizvoda, prezentaciju tehnologije uzgoja i metode rada.
2. Ponuda „**Tura od gavica (Small scale fisheries tour)**“ podrazumijeva učešće u tradicionalnom povlačenju mreža potegača tokom ranih jutarnjih sati zajedno sa ribarima koji prihvate partnersko učešće u projektu i degustaciju ulovljene ribe neposredno nakon izlova.

Tokom obje ture predstavnici Instituta za biologiju mora bi održali kratko predavanje o značaju oba sektora, sa naglaskom na tradicionalne vrijednosti i važnost očuvanja ova dva sektora u Boki.

Umrežavanjem u klasteru omogućava se malim preduzećima da postanu kompetitivnija i inovativnija na tržištu, posebno imajući u vidu broj turističkih brodova i čamaca koji rade u Kotoru.

3. **Organizacija prvog sajma „Dani mušulja Boke“ u Kotoru.** Ova aktivnost podrazumijeva prezentaciju proizvoda na gradskoj pijaci tokom ljetne sezone -mušulje na buzaru i prženih gavica „a la maka“ po tradicionalnoj kotorskoj recepturi. Partneri – uzgajivači i ribari bi bili u obavezi da doniraju proizvode i pripreme ih, dok bi se saradnja sa lokalnim proizvođačima vina i piva mogla naknadno organizovati, a sve u cilju promocije kotorskih proizvoda iz primorske privrede. Takođe, tokom sajma važno je i angažovanje lokalnih muzičkih sastava (klapa), kao tradicionalnog bokeškog melosa.

Predložene ideje u skladu su sa sledećim Strategijama i Planskim dokumentima:

1. **Strategija razvoja ribarstva Crne Gore 2015-2020**, u kojoj se kao jedno od strateških opredjeljenja navodi da „Crna Gora svoje šanse u razvoju sektora ribarstva može pronaći u povezivanju ulova i uzgoja kao primarne proizvodnje sa turizmom“
2. **EUSAIR Strategija** – Strategija jadransko-Jonske regije, u kojoj se, u okviru stuba „Plavi rast“ navodi kao strateški cilj „podsticanje održivog privrednog razvoja i stvaranje poslovnih prilika i otvaranje novih radnih mjeseta u području „plavih“ privrednih sektora, kao što su ribarstvo i akvakultura.“
3. **Prostorni Plan posebne namjene za obalno područje Crne Gore**, u kome se takođe navodi da „uključenje svih učesnika koji će kroz postavljene mjere doći do cilja održivog ribarstva kao podrške razvoju turizma u Primorskom regionu“, „organizovanje turističke ponude koja je usko povezana sa

ribarstvom i marikulturom“.

4. **Strategija inovativne djelatnosti crne Gore 2015-2020** u kojoj se navodi značaj klastrera u inovacijama „jer imaju sposobnost da povećavaju kapacitet inovacija, difuziju tehnologija i tehnološkog znanja, poboljšaju tehnološke procese, povežu stručnjake i u krajnjem povećaju produktivnost“.

Namjena i cilj programa:

Osnovna namjena programa je unaprijeđenje turističke ponude kroz valorizaciju tradicionalnih vrednosti zaliva i resursa iz sektora marikulture i malog obalnog ribolova.

Dugoročni cilj jeste da Crna Gora bude prepoznatljiva po uzgoju kvalitetne hrane iz mora, što joj omogućavaju veoma povoljni uslovi koje pruža prvenstveno Bokokotorski zaliv u kome je uzgoj školjaka postao tradicija (prvo komercijalno uzgajalište školjki započelo je sa radom 80-tih godina prošlog vijeka). Razvoj ovog sektora realizacijom predloženog programa mogao bi pružiti multifunkcionalnu povezanost sa turizmom i otvoriti mogućnosti organizovanja turističke ponude koja je usko povezana sa ribarstvom i marikulturom. Marikultura i turizam zapravo predstavljaju kompatibilne djelatnosti i u saradnji ova dva sektora postoje značajne razvojne šanse (gastronomski doprinos turističkoj ponudi, povećanje nacionalne potrošnje zdrave hrane iz mora, smanjenje ribolovnog pritiska na postojeće resurse i otvaranje novih radnih mjestra).

Formiranje jakog klastera u koji bi bili uključeni svi projektni partneri dalo bi bazu za definisanje nove turističke ponude, što bi uticalo na povećanje kompetitivnosti malih i srednjih preduzeća, inovativnosti ponude, zapošljavanju i razvoju ljudskih resursa. Svi predloženi ciljevi i aktivnosti usklađeni su sa važnim nacionalnim i međunarodnim strategijama iz oblasti morskog ribarstva i marikulture.

Aktivnosti:

1. Sastanci konzorcijuma - organizacija sastanaka sa predstavnicima projektnih partnera.
2. Formiranje klastera (Statut, organizacija upravljanja klasterom...)
3. Učešće projektnih partnera na minimum dva regionalna sajma hrane i poljoprivrede, u cilju razmjene iskustava, znanja i inovativnosti u ponudama.
4. Pilot aktivnosti „**Tura od mušulja (Mussel tour)**“ i „**Tura od gavica (Small scale fisheries tour)**“, koja podrazumijeva obilazak uzgajališta, ribarskih posti, degustaciju proizvoda, tehnologiju uzgoja i ribarenja sa svim projektnim partnerima. Nakon pilot aktivnosti kroz sastanke klastera definisati detalje pomenutih tura koje će biti ponuđene kroz turističku ponudu Kotora, medijska i on line prezentacija ponude.
5. **Unaprjeđenje infrastrukture na uzgajalištima školjki.** Ova aktivnost podrazumijeva pomoć uzgajivačima u rješavanju osnovnih infrastrukturnih problema (dovod struje ili solarni paneli, vode, kanalizacija) - s obzirom da većina uzgajališta radi sa tankovima za vodu i bez dostupne struje. Ova aktivnost podrazumijeva finansijska ulaganja u postojeću infrastrukturu koja će doprinjeti kako unaprijeđenju sektora marikulture, tako i razvoju grada.
6. **Nabavka opreme** neophodne za realizaciju svih aktivnosti.
7. **Organizacija prvog sajma „Dani mušulja Boke“ u Kotoru.** Ova aktivnost podrazumijeva prezentaciju proizvoda na gradskoj pijaci tokom ljetne sezone -mušulje na buzaru i prženih gavica „a la maka“ po tradicionalnoj kotorskoj recepturi. Partneri – uzgajivači i ribari bi bili u obavezi da doniraju proizvode i pripreme ih, dok bi se saradnja sa lokalnim proizvođačima vina i piva mogla

naknadno organizovati, a sve u cilju promocije kotorskih proizvoda iz primorske privrede. Takođe, tokom sajma važno je i angažovanje lokalnih muzičkih sastava (klapa), kao tradicionalnog bokeškog melosa.

8. **Komunikacija i diseminacija aktivnosti i rezultata.** Ova aktivnost podrazumijeva medijsku promociju programa, pripremu, dizajn i štampu promotivnog materijala za sve aktivnosti projekta. Priprema komunikacijskog plana i priprema profesionalnog video zapisa koji bi služio u medijskim kampanjama promocije.
9. **Menadžment i finansijsko vođenje projekta.** Ova aktivnost podrazumijeva koordinaciju svih aktivnosti i partnerskog odnosa, pripremu periodičnih izvještaja o napretku na projektu, interne i eksterne revizije.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Očekivani rezultat je dostizanje brojnih strateških razvojnih ciljeva, uz promociju i valorizaciju tradicionalnih vrijednosti i resursa Boke.

Glavni cilj je unaprijeđenje i povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, povećanje inovativnosti u turističkoj ponudi, povećanje broja posjetilaca tokom turističke sezone, otvaranje novih radnih mesta i u perspektivi povećanje zarade za članove klastera i drugih korisnika kroz razvoj sajma „Dani mušulja Boke“.

Realizacija projekta bi značajno unaprijedila postojeću turističku ponudu Kotora, što bi uz već tradicionalni Kotorski ljetnji karneval, Bokešku noć, Muljansko veče itd. dodatno naglasilo važnost očuvanja tradicije Boke.

Izlazni indikatori:

Broj članova klastera
Broj ponuđenih servisa/novih turističkih ponuda
Broj novih radnih mesta
Broj osoba obučenih za rad na novim ponudama (kroz angažovanje u klasteru)
Broj učesnika na sastancima partnera i klastera
Broj objavljenih i prezentovanih članaka u medijima, gostovanja na TV, reportaže
Učešće na regionalnim sajmovima

Odgovorna strana:

Institut za biologiju mora i Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

80.000€ bez infrastrukturnih ulaganja (dovod struje, vode i kanalizacije na uzgajališta školjki, uz učešće u zgradnji), budžet opštine Kotor, Institut za biologiju mora Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Uzgajivači školjki, ribari iz sektora malog obalnog ribolova, turističke agencije, vlasnici brodova za prevoz turista, Kancelarija za klaster Opštine Kotor, turisti, posjetioci Kotora i crnogorskog primorja

Period implementacije:

24 mjeseca, 2021-2022

Monitoring i evaluacija:

Projekat podleže intenoj i eksternoj evaluaciji/reviziji kroz periodično izvještavanje o napretku na projektu, uz dostavu kompletne dokumentacije o toškovima, nabavkama i sl. Izvještaji se dostavljaju Institutciji koja finansira projekat. Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.2. Formiranje privrednih subjekata

Projektna ideja:

2.2.1. Realizacija Investicionog programa sanacije i rekonstrukcije Bedema u Kotoru i ostalih sadržaja vezanih za Tvrđavu Sveti Ivan

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj ekonomskih aktivnosti- formiranje privrednih subjekata

Opis projekta:

Realizacija predviđenih ulaganja u rekonstrukciju bedema, šetnih staza do tvrđave i na brdu San Đovani, izradu i zamjenu naplatnih punktova, obilježja šetnih staza, izgradnju i rekonstrukciju javne rasvjete i ostalih sadržaja.

Namjena i cilj programa:

Formiranjem novog privrednog subjekta (DOO) i ostvarivanje dobiti

Aktivnosti:

Izrada projekta

- konzervatorski projekat Gurdić kod glavnih gradskih vrata
- projekat restauracije romano-gotičkih vrata na Gurdić-u (tajna vrata)
- izrada projekta rekonstrukcije šetnih staza na brdu San Đovani
- izrada projekta sanacije oštećenih djelova bedema
- izrada projekta obilježavanja šetnih staza do tvrđave San Đovani
- revizija projektne dokumentacije

Građevinski radovi

- sanacija dijela šetne staze do tvrđave San Đovani
- izvođenje radova na uređenju gradskih bedema od Gurdića do Citadele
- izvođenje radova na stazi od Citadele do ljetnje pozornice
- investicioni radovi na ljetnju pozornicu
- zamjena kućica, koje su namijenje za prodaju ulaznica
- izrada vidikovca
- izgradnja javne rasvjete šetne staze
- rekonstrukcija javne rasvjete oko bedema
- čišćenje korova na bedemima
- nadzor nad izvođenjem investicionih radova

Ostali radovi

- izrada geodetskog snimka tvrđave u 3D rezoluciji

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Osnivanje privrednog subjekta d.o.o

Izlazni indikatori:

Broj posjetioca , prihodi

Odgovorna strana

Direkcija za izgradnju i uređenje

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

721.350 €, budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Turisti, građani opštine Kotor

Period implementacije:

202 godina

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.2. Formiranje privrednih subjekata

Projektna ideja:

2.2.2. Realizacija Investicioni program ulaganja i organizacije parking sistema u Kotoru“

Područja i nivo prioriteta:

Razvoj ekonomskih aktivnosti- formiranje privrednih subjekata

Opis projekta:

S obzirom na to da je Kotor turistički grad, veoma je bitno stvoriti preduslove za organizovanje uravnotežene ponude i potražnje za parkiranje vozila, kako u vrijeme turističke sezone, tako i u van sezoni.

Cilj rješavanja problema parkiranja usmjeren je na preuzimanje mjera na obezbjeđivanju uslova za realizaciju zahtjeva za parkiranje vozila, kako lokalnog stanovništva, tako i posjetioca Kotora u što je moguće većem obimu.

Namjena i cilj programa:

- organizovanje funkcionisanja saobraćaja u Kotoru
- tehničko rješenje problema parkiranja
- organizacija korišćenja raspoloživih kapaciteta
- ostvarivanja dobiti
- zaposlenje 29 radnika

Aktivnosti:

Oprema za naplatu usluga parkiranja i kontrolu parkiranja

Projektni ishod (očekivani rezulta)

Otvaranje privrednog subjekta d.o.o

Izlazni indikatori

Regulisanje problema parkiranja i uspostavljanja regularnog korišćenja parking mjesta

Odgovorna strana

Direkcija za uređenje i izgradnju, Komunalno preduzeće

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

154.000 €, budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Stanovnici, turisti, privredni subjekti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 2. Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.2. Formiranje privrednih subjekata

Projektna ideja:**2.2.3. Izrada studije opravdanosti formiranja slobodne zone****Područja i nivo prioriteta:**

Razvoj ekonomskih aktivnosti- formiranje privrednih subjekata

Opis projekta:

Studijska treba da sadrži: analizu postojećeg stanja, odabir lokacije, model privlačenja izvozno orijentisanih investicija, mogućnost transfera tehnologije i znanja, procjenu otvaranja novih radnih mesta-zapošljavanja, uslove za brži prodor na strana tržišta, mogućnost koncentracije međunarodne trgovine kroz kontrolisane kanale.

Namjena i cilj programa:

Sagledavanja mogućnosti formiranja slobodne zone

Aktivnosti:

Promovisanje poslovne ideje, imenovanje stručnog tima za izradu studije, definisanje programskog zadatka, izrada studije

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Studijska- kao kvalitetna osnova za dalju realizaciju projekta

Izlazni indikatori:

Rok završetka Studije

Odgovorna strana:

Opština Kotor – Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

15.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Privredna društva

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.1. Unapređenje kulture

Projektna ideja:

3.1.1. Izrada programa razvoja kulture opštine Kotor 2020-2024

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje kulture

Opis projekta:

Program razvoja kulture u konceptijskom smislu predstavlja produžetak dejstva istoimenog dokumenta pisanog za period 2013-2017 godine. U formalnom smislu njegova izrada mora biti usklađena sa Programom razvoja kulture na nacionalnom nivou i nacionalnim normativnim okvirom. U sadržinskom smislu on mora predstavljati strateški instrument za razvoj i oblikovanje javnog interesa u kulturi, viziju i ciljeve kulturne politike, kao i plan mjera, aktivnosti i sredstava za njegovo ostvarenje.

Namjena i cilj programa:

Stvaranje uslova za aktivan i raznovrstan kulturni život. Očuvana i valorizovana kulturna baština

Aktivnosti:

- Formiranje Radne grupe
- Analiza postojećeg stanja i nivoa realizacije prethodnog Programa razvoja kulture
- Utvrđivanje prioritetnih javnih kulturnih potreba (ankete, okrugli stolovi, debate)
- Utvrđivanje metodologije i osnovnih smjernica za izradu Programa
- Izrada, javna rasprava i usvajanje Programa razvoja kulture

Projektni ishod (очекivani rezultat):

Sadržinski kvalitetan i finansijski stabilan sistem u kulturi, samoodrživa kulturna ponuda

Izlazni indikatori:

Brojnost i posjećenost kulturnih programa, povezanost kulture i turizma, prihodi i zaposlenost u kulturi

Odgovorna strana:

Sekretarijat za kulturu i društvene djelatnosti Opštine Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

10.000 € budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Javne kulturne ustanove, NVO sektor, umjetnici i kulturni radnici, građani

Period implementacije:

2020 godina

Monitoring i evaluacija:

Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti Opštine Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.1. Unapređenje kulture

Projektna ideja:

3.1.2. Map Of Cultural Routes

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje kulture

Opis projekta:

Projekat će omogućiti mladim kotoranima/kama da kroz participaciju u domenu kulture, edukacije, turizma i aktivizma postanu dio mreže od 7.000.000 mladih u Evropi koji posjeduju Evropsku omladinsku karticu (EYCA), a ujedno aktivno rade na promociji kulturnih potencijala i tradicije i kulturnih posebnosti opštine Kotor kao lokalne samouprave koja će na ovaj način postati jedan od partnera na nacionalno prepoznatom projektu Evropske omladinske kartice.

Namjena i cilj programa:

Uspostavljanje mehanizama za razvoj i podršku osobama od 13 do 29 godina na nivou opštine Kotor u oblastima od značaja za mlade kao i jačanje svijesti i realizacija aktivnosti na temu promocije kulturnih potencijala, tradicije i kulturnih posebnosti.

Aktivnosti:

Pridruživanje Opštine Kotor već postojećim gradovima u okviru EYCA projekta. Organizacija obuka za mlade, kurseva jezika, kobrendiranje eyca kartice za potrebe mladih u Kotoru, izrada web sajta i uspostavljanje cultural routes info pultova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Uspostavljanje mehanizama za razvoj i podršku osobama od 13 do 29 godina na nivou opštine Kotor u oblastima od značaja za mlade kao i jačanje svijesti i realizacija aktivnosti na temu promocije kulturnih potencijala, tradicije i kulturnih posebnosti.

Izlazni indikatori:

Broj odštampanih i distribuiranih eyca kartica, flajera i postera, broj organizovanih obuka za mlade, motivisane ciljne grupe u cilju poboljšanja percepcije i zainteresovanosti za alternativne kulturne i turističke sadržaje kao i aktivizam među mladima

Odgovorna strana:

NVO Koltrina, NVO Centar za omladinsku edukaciju

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

16.500 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Mladi od 13 do 29 godina

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Opština Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.1. Unapređenje kulture

Projektna ideja:

3.1.3. Digitalizacija i opremanje novom tehnologijom bioskopa Boka

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje kulture

Opis projekta:

Opremanje bioskopa Boka najnovijom audio i vizuelnom tehnologijom

Namjena i cilj programa:

Opremljen bioskop najnovijom audio i vizuelnom tehnologijom (veća posjećenost i korišćenje usluga kina Boka i mogućnost prikazivanja najnovijih filmskih projekcija)

Aktivnosti:

Nabavka najnovije audio i vizuelne tehnologije kao i promocija kina

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Opremljen bioskop najnovijom audio i vizuelnom tehnologijom (veća posjećenost i korišćenje usluga kina Boka i mogućnost prikazivanja najnovijih filmskih projekcija)

Izlazni indikatori:

Broj posjetioca

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000€, budžet opštine Kotor, Ministarstvo kulture

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Kotora svih starosnih kategorija

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

JU Kulturni centar Nikola Đurković, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.2. Unapređenje obrazovanja

Projektna ideja:

3.2.1. Održivi razvoj Plavih ekonomija kroz visoko obrazovanje i inovacije u zemljama Zapadnog Balkana.

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje obrazovanja

Opis projekta:

Cilj projekta je povećanje konkurentnosti visokoobrazovnih intitucija u Crnoj Gori i Albaniji kada su u pitanju inovacije i preduzetništvo u oblasti Plavih ekonomija.

Namjena i cilj programa:

Izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju.

Aktivnosti:

Usaglasiti sa inostranim partnerom

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Realizacija projekta

Izlazni indikatori:

Unapređenje i povezivanje sa privrednim subjektima

Odgovorna strana:

Partner – Univerzitet Crne Gore.

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

200.000 €, Evropska Komisija.

Ciljne grupe/korisnici:

Studenti, visokoobrazovne institucije, profesionalci zaposleni u pomorskoj privredi.

Period implementacije:

2020-2023

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.2. Unapređenje obrazovanja

Projektna ideja:

3.2.2. Uređenje prostora biblioteke i omladinskog kluba

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje obrazovanja

Opis projekta:

Na nivou trećeg sprata školske zgrade izgrađen je prostor površine 140 m² koji je predviđen za novu školsku biblioteku i omladinski školski klub. Prostor je sa pozicije fasade potpuno završen tako da preostaje izvođenje električnih instalacija struje niskog i visokog napona, uređenje podova zidova i plafona, probijanje vrata sa pozicije hodnika trećeg sprata i opremanje prostorije po zahtijevu sadržaja koji su u njoj planirani

Namjena i cilj programa:

Puštanje u rad savremene školske biblioteke i formiranje omladinskog kluba.

Cilj programa je da se učenicima omogući da na savremen način koriste biblioteku koja im pruža maksimalni nivo mogućnosti za lično usavršavanje. Pored ovoga cilj je i da učenici dobiju mogućnost da se organizuju i funkcionišu u okviru omladinskog kluba razvijajući svoje ideje kroz osmišljavanje projekata.

Aktivnosti:

Permanentno korišćenje bibliotečkog fonda na savremen način.

Realizacija projekata omladinskog kluba kroz njegove razne sekcije

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Rad savremene biblioteke i rad omladinskog kluba

Izlazni indikatori:

Početak rada biblioteke sa čitaonicom i organizacija aktivnosti omladinskog kluba

Odgovorna strana:

Gimnazija Kotor i Srednja pomorska škola

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

49.000€, budžet opština Kotor i Ministarstvo sporta i mladih

Ciljne grupe/korisnici:

Učenici, profesori i mladi sa teritorije opštine Kotor

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Nadzorni organ, Opština Kotor, Gimnazija Kotor i Srednja pomorska škola, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.3. Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Naziv projekta:

3.3.1. Inovativne upravljačke prakse kod trauma i povreda za poboljšanje uslova liječenja pacijenata u prekograničnom području- TELE.DOC

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Opis projekta:

Uloga Opštine Kotor u ovom partnerstvu je pružanje podrške referencama, koje ima u sprovođenju projekata iz pretpriступnih fondova. Osim Opštine Kotor, ovo partnerstvo čine tri bolnice sa projektnog područja, među kojima je i Opšta bolnica u Kotoru.

Cilj projekta je nabavka savremene medicinske opreme za poboljšanje uslova liječenja pacijenata sa traumama. Takođe, cilj projekta je unaprijediti znanja i vještine osoba koje rade u službama bolničkih trauma, te bolje povezivanje zdravstvenih stručnjaka putem telemedicinske opreme. Kada je Opština Kotor u pitanju, kroz sredstva iz projekta, nabavićemo plovilo za spašavanje unesrećenih i intervencije na moru.

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje kvaliteta usluga u prekograničnom javnom zdravstvu i u sektoru socijalne zaštite

Aktivnosti:

Komunikaciona komponenta TELE.DOC projekta, tačnije, širenje rezultata projekta i promotivne aktivnosti će koordinirati Opština Kotor koja je jedini nemedicinski partner na projektu. Međutim, Opština je odgovorna za stvaranje javnih politika i komuniciranje o promjenama sa građanima Kotora promovišući bolje zdravstvene usluge široj javnosti. Opština Kotor takođe doprinosi ovom partnerstvu svojim vještinama u upravljanju projektima i dugom listom EU projekata implementiranih ili trenutno u fazi implementacije. Ovo iskustvo je jako važno za partnerstvo. Pored toga, Opština Kotor u okviru aktivnosti projekta planira nabaviti čamac u hitne spasilačke svrhe da bi se poboljšala brzina reagovanja. Uski putevi unutar područja zaliva i nerijetki zastoji čine spašavanje tokom nesreća teže. Ishod je nedostatak kritičnog vremena za spašavanje pacijenata i smanjenje povreda i krajnje, ako je akcija spašavanja neuspješna, rezultat su izgubljeni životi. Kupovina brzog čamca koji služi za spašavanje života u vanrednim situacijama u dogovoru sa Služba zaštite i spašavanja, kao i sa Kotorskom bolnicom bi značajno poboljšala mogućnosti za spašavanje u roku od nekoliko minuta, jer je javna bezbjednost svakako jedan od prioriteta Opštine Kotor.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Nabavljeni plovilo za spašavanje unesrećenih i intervencije na moru

Izlazni indikatori:

Broj pacijenata korisnika plovila

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

EUR 119 439.14; Opština Kotor 15% (plate zaposlenih pokrivaju učešće Opštine)

Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore 85%

Ciljne grupe/korisnici:

Pacijenti, Opština Kotor, Služba zaštite i spašavanja

Period implementacije:

April 2020

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo finansija vrši evaluaciju i prvi nivo kontrole projektnih aktivnosti, Ministarstvo vanjskih poslova vrši monitoring projektnih aktivnosti, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.3. Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Projektna ideja: 3.3.2. Dnevni boravak za odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom
Područja i nivo prioriteta: Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite
Opis projekta: Uspostavljanje usluge dnevnog boravka za odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom
Namjena i cilj programa: Uspostavljena usluga dnevnog boravka za odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom sa akcentom na socijalnu integraciju
Aktivnosti: Podrška za život u zajednici kroz socijalnu integraciju, radno-okupacionu terapiju, dostupnost zdravstvenih usluga (npr. mjerjenje pristiska, mjerjenje nivoa šećera u krvi), obezbjeđivanje jednog obroka dnevno i posluženja, promocija ovog vida usluge, organizovanje kulturnog i zabavnog programa
Projektni ishod (očekivani rezultat): Broj korisnika
Izlazni indikatori: Broj korisnika, broj pruženih usluga, stanje po pitanju potreba starih lica i lica sa invaliditetom;
Odgovorna strana: Opština Kotor, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, UNDP, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, Centar za socijalni rad Kotor, Tivat i Budva, Resursni centar za sluh i govor "Dr Peruta Ivanović", Dom starih "Grabovac" Risan, Opšta bolnica Kotor, Dom zdravlja Kotor
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 30.000€, budžet opštine Kotor
Ciljne grupe/korisnici: odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom
Period implementacije: 2020-2022
Monitoring i evaluacija: Opština Kotor – Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti I Centar za socijalni rad Kotor, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.3. Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Projektna ideja:

3.3.3. Adaptacija jednog dijela parka Slobode, za potrebe lica sa posebnim potrebama

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Opis projekta:

Postavljanje tzv senzorskog parka, ukupne površine 180 m2

Namjena i cilj programa:

Cilj je da se djeci sa posebnim potrebama omogući prijatan boravak u gradskom parku, prilagođen njihovim sposobnostima.

Aktivnosti:

- izbor izvođača za postavku mobilijara i adaptaciju prostora
- postavka i adaptacija
- informisanje javnosti o ulozi projekta

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Veći broj djece sa posebnim potrebama, koja se integrišu u društvo, kroz igru i boravak u gradskom parku

Izlazni indikatori:

- broj djece sa posebnim potrebama, koja posjećuju park Slobode
- pozitivno mišljenje javnosti
- izvještaji NVO sektora

Odgovorna strana:

Opština Kotor, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora, NVO sektor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

12.300 €, budžet opštine Kotor, JP Morsko Dobro

Ciljne grupe/korisnici:

Djeca i lica sa posebnim potrebama, njihovi roditelji i staratelji

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 3. Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.3. Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Projektna ideja:

3.3.4. Izrada studije opravdanosti izmiještanja zdrastvenog centra na novoj lokaciji

Područja i nivo prioriteta:

Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite- Unapređenje socijalne i zdrastvene zaštite

Opis projekta:

Stvaranje regionalnog zdrastvenog centra. Postojeći prostorni, kadrovski, tehnički kapaciteti ne odgovaraju takvom statusu te je neophodno preduzeti mјere za trajno rešenje ovih problema.

Namjena i cilj programa:

Povećanje nivoa zdrastvene zaštite u regionu

Aktivnosti:

- definisanje lokacije prostorno planskom dokumentacijom,
- prikupljanje potrebnih parametara za izradu studije,
- tehnoekonomska analiza varijantnih rješenja
- izrada studije opravdanosti

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Izrada studije

Izlazni indikatori:

Opravdanost studije

Odgovorna strana:

Ministarstvo zdravlja

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

15.000€, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani opština Kotor, Tivat, Budva, Herceg Novi, turisti

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo zdravlja, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Projektna ideja:

4.1.1 Jačanje pravne i institucionalne infrastrukture u cilju očuvanja i zaštite područja Kotora

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Opis projekta:

Zbog nedostataka u upravljanju zaštićenim područjem, ugrožene su vrijednosti radi kojih je Područje stavljeno na listu Svjetske baštine UNESCO-a. Kako je status i velika razvojna šansa, potrebno je uspostaviti efikasan zakonski i institucionalni okvir za zaštitu i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Namjena i cilj programa:

Uspostavljen efikasan zakonski i institucionalni okvir za zaštitu i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Aktivnosti:

- izmjena Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora
- formiranje tijela za upravljanje zaštićenim područjem i stvaranje uslova za njegov rad
- obezbijeđivanje i jačanje institucionalne zaštite područja Kotora, sa sjedištem na zaštićenom području
- uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja Područjem kao prirodnim dobrom, u skladu sa Zakonom.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Uspostavljen efikasan zakonski i institucionalni okvir za zaštitu i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Izlazni indikatori:

Usvojen Zakon, Osnovano upravljačko tijelo

Odgovorna strana:

Ministarstvo kulture, Opština Kotor, Uprava za kulturna dobra, Centar za konzervatorsku i arheološku djelatnost

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

Ciljne grupe/korisnici:

građani, turisti

Period implementacije:

2023-2024

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Projektna ideja:

4.1.2. Evidentiranje, dokumentovanje, valorizacija i prezentacija kulturne i prirodne baštine

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Opis projekta:

Prikupljanje informacija koje će poslužiti kao osnov za utvrđivanje statusa kulturne baštine

Namjena i cilj programa:

Valorizacija kulturne baštine kroz prezentaciju i održivi turistički razvoj

Aktivnosti:

- revalorizacija kulturnih dobara koja su po ranijim propisima imala svoj status
- intenziviranje sistematskih istraživanja i proučavanja vrijednosti prostora i pojedinačnih kulturnih dobara
- arheološko rekognisciranje opštine, uključujući i podmorje
- izrada i ažuriranje baze podataka i dokumentacije od značaja za zaštitu, očuvanje i razvoj Područja Kotora
- izrada programa sanacije i revitalizacije pejzaža degradiranog savremenom urbanizacijom
- izrada godišnjeg programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara identifikacija i formiranje dokumentacije o nematerijalnoj kulturnoj baštini radi utvrđivanja statusa kulturnog dobra

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Utvrđen status kulturnog dobra

Izlazni indikatori:

- broj revalorizovanih kulturnih dobara
- broj realizovanih istraživanja
- broj rekognosciranih lokaliteta
- formirana baza podataka
- urađen program sanacije
- izrađen godišnji program zaštite i očuvanja kulturnih dobara
- broj urađenih elaborata

Odgovorna strana:

Ministarstvo kulture, Uprava za kulturna dobra, Centar za konzervatorsku i arheološku djelatnost, Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

30.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani, turistička privreda, turisti

Period implementacije:

2022-2024

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Projektna ideja:

4.1.3. Izrada / revizija Menadžment plana područja Kotora

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Opis projekta:

Menadžment plan je strateški dokument za dugoročno upravljanje, zaštitu, očuvanje, korišćenje i prezentaciju Prirodnog i kulturno istorijskog područja Kotora I njegova izrada je zakonska obaveza. Iako je donešen postoji potreba njegove revizije

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje sistema upravljanja Područjem

Aktivnosti: Savjet za upravljanje područjem će u saradnji sa subjektima zaštite inicirati reviziju

Menadžment plana Kotora. Moguće aktivnosti su:

- Donošenje odluke o izradi
- Formiranje tima za izradu
- Pripremni poslovi, prikupljanje podataka i analiza postojećeg stanja
- Obrada sakupljenih podataka i izrada plana
- Prezentacija I javna rasprava
- Usvajanje revidiranog plana

Projektni ishod:

Obezbeđena integralna zaštita područja kroz izradu i primjenu Menadžment plana

Izlazni indikatori:

izrađen ili revidiran Menadžment plan

Odgovorna strana:

Savjet za upravljanje područjem, Opština Kotor, Uprava za kulturna dobra

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

10.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Subjekti zaštite, građani, turisti

Period implementacije:

2021-2022

Monitoring i evaluacija:

Savjet za upravljanje područjem Kotora, Ministarstvo kulture, Uprava za kulturna dobra, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Naziv projekta:

4.1.4. Otkrivanje, izlaganje i korišćenje jevrejske baštine u Dunavskom regionu- REDISCOVER

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Opis projekta:

Opština Kotor je partner na projektu 'Otkrivanje, izlaganje i korišćenje jevrejske baštine u Dunavskom regionu- REDISCOVER'. Vodeći partner na projektu 'REDISCOVER' je pobratimski grad Segedin. Glavni cilj projekta je otkrivanje potencijala zajedničke jevrejske baštine područja obuhvaćenih projektom i razvijanje modernih turističkih rješenja uz rezultate u vidu tematskih pilot projekata kao i transnacionalnih turističkih proizvoda i usluga.

Namjena i cilj programa:

Jačanje održive upotrebe prirodnih i kulturnih resursa odnosno nasleđa.

Aktivnosti:

- Istraživanja jevrejske kulturne baštine u Kotoru
- istraživanja arhivske građe, literature i štampe i epigrafska istraživanja
- arhitektonska istraživanja
- prezentacija jevrejske kulturne baštine u Kotoru
- priprema i organizovanje izložbe u Kotoru
- edukacija o jevrejskoj kulturnoj baštini u Kotoru
- obuka turističkih vodiča/-činjenica za prezentaciju jevrejskog kulturnog nasljeđa u Kotoru
- organizovanje walkshop-a za građane/-ke Kotora i turiste/-kinje
- organizovanje radionice za pripremanje košer hrane i degustacija pripremljenih jela
- organizovanje koncerta jevrejske muzike na nekom od javnih prostora u Kotoru

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Ahivska istraživanja u Istorijском arhivu u Kotoru i drugim arhivskim institucijama u Crnoj Gori i arhitektonska istraživanja Jevrejskog groblja u Škaljarima i vile Karnel na Prčanju. Kako je malo poznatih sačuvanih arhivskih izvora o Jevrejima u Kotoru, ovo istraživanje je veoma značajno.

Organizacija izložbe i štampa kataloga izložbe i lifleta o jevrejskoj kulturnoj baštini u Kotoru

Info table na ulazu u Jevrejsko groblje u Škaljarima i Vile Karnel u Prčanju

Turistički vodiči obučeni za prezentaciju jevrejskog kulturnog nasljeđa u Kotoru

Širenje turističke ponude Kotora

Izlazni indikatori:

Broj obučenih vodiča, broj štampanih lifleta i kataloga

Izdata knjiga koja sublimira istraživanja jevrejske kulturne baštine u Kotoru

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja

EUR 118.898,00 ;Opština Kotor 15% (plate zaposlenih pokrivaju učešće Opštine)

Dunavski transnacionalni program INTERREG Danube 85%

Ciljne grupe/korisnici:

Turisti, građani Kotora, TO Kotor, turistički vodiči

Period implementacije:

Jun, 2018- Maj, 2021

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo finansija vrši evaluaciju i prvi nivo kontrole projektnih aktivnosti, Ministarstvo vanjskih poslova vrši monitoring projektnih aktivnosti, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Projektna ideja:

4.1.5. Izrada Studija zaštite prirodnih vrijednosti Područja Kotora

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Opis projekta:

Područje Kotora je kao **prirodno** i kulturno-istorijsko područje upisano na listu svjetske baštine, ali još uvijek nema urađena Studija zaštite prirodnih vrijednosti Područja iako je to zakonska obaveza.

Namjena i cilj programa:

Studijom zaštite se opisuju i vrijednuju karakteristike područja, određuje režim zaštite, koncept unaprijeđenja i održivog razvoja i način upravljanja područjem

Aktivnosti:

Shodno Zakonu o Zaštiti prirode i opisu koje donosi organ uprave - Agencija za zaštitu prirode i životne sredine:

- odluka o izradi
- angažovanje stručnog tima za izradu studije
- izrada studije
- javna rasprava
- usvajanje Studije zaštite
- donošenje plana upravljanja
- imenovanje upravljača

Projektni ishod (očekivani rezultat)

- Utvrđeno realno činjenično stanje na terenu
- Utvrđene pretpostavke za buduću zaštitu Područja
- Ažurno stanje za potrebe izrade PUP – Kotor
- Davanje smjernica za budući PUP – Kotor
- Donijet plan upravljanja za Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora
- Imenovan upravljač područja

Izlazni indikatori:

Donijeta Studija zaštite

Odgovorna strana:

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

50.000€, budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Građani, turistička privreda, turisti

Period implementacije:

2023

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Projektna ideja:

4.1.6. Izrada procjene uticaja masovnog turizma na zaštićeno područje u odnosu na kapacitet i ograničenja

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine kroz konstantnu kontrolu lokalnog urbanog razvoja

Opis projekta:

Nedovoljno jasna strateška vizija razvoja turizma Područja Kotora, nagli rast kruzing turizma, nedostatak hotelskih smještajnih kapaciteta i neadekvatna turistička valorizacija kulturnih dobara, uz nekontrolisanu gradnju i urbanizaciju predstavljaju rizik za univerzalne vrijednosti Područja. Potrebno je uraditi procjenu uticaja masovnog turizma na zaštićeno područje u odnosu na kapacitet i ograničenja. Obaveza izrade Elaborata proističe iz Menadžment plana zaštićenog područja.

Namjena i cilj programa:

Vrednovan uticaj masovnog turizma (posebno kruzing turizma) na zaštićeno područje

Aktivnosti:

- odluka o izradi
- angažovanje stručnog tima za izradu studije
- izrada elaborata
- javna rasprava
- usvajanje elaborata

Projektni ishod (očekivani rezultat)

- Razvoj projekata i aktivnosti koje doprinose održivom korišćenju potencijala Područja
- Davanje smjernica za buduće prostorno planiranje

Izlazni indikatori:

Urađen Elaborat

Odgovorna strana:

Nacionalna turistička organizacija i Turistička organizacija Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.000€, budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Turistička privreda, Lokalna samouprava, građani, NVO, nadležno Ministarstvo

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine i Ministarstvo kulture, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.2. Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Projektna ideja:

4.2.1. Izrada i donošenje lokalnog akcionog plana za biodiverzitet

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Opis projekta:

Zaštita biljnog i životinjskog svijeta počiva na prethodnom poznavanju stanja raznovrsnosti i aktivnom djelovanju na poboljšanju. Osnov za izradu Plana se nalazi u Zakonu o zaštiti prirode, koji propisuje obavezu JLS da donešu Plan.

Namjena i cilj programa:

Utvrđivanja dugoročnih ciljeva i smjernica za očuvanja biološke i predione raznovrsnosti

Aktivnosti:

- odluka o pristupanju izradi sa programskim zadatkom
- odabir tima
- izrada plana
- javna rasprava
- usvajanje plana

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Uspostavljena kontrola i novi principi zaštite biodiverziteta kao i novi ciljevi

Izlazni indikatori:

Usvojen Lokalni akcioni plan za biodiverzitet

Odgovorna strana:

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Opština, građani

Period implementacije:

2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.2. Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Projektna ideja:

4.2.2. Izrada plana pošumljavanja i ozelenjavanje svih područja koja su stradala od požara i drugih elementarnih nepogoda

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Opis projekta:

Izrada trogodišnjeg plana pošumljavanja i sanacije područja koja su stradala od požara u skladu sa Zakonom o šumama sve u saradnji sa Upravom za šume kao i Planom sanacije koje utvrđuje Ministarstvo

Namjena i cilj programa:

Pošumljavanje i sanacija područja koja su stradala od požara i drugih elementarnih nepogoda

Aktivnosti:

- formiranje radne grupe
- izrada trogodišnjeg plana pošumljavanja sa procjenom obima površina i kartografskim prikazom oštećenih površina sa određivanjem prioriteta i rokova za pošumljavanje
- obilasci terena sa precizno utvrđenim načinom pošumljavanja i utvrđenim potrebnim vrstama i količinama sadnica
- pošumljavanje (jedanput godišnje)

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Pošumljavanje opožarenih lokacija

Izlazni indikatori:

Donijet trogodišnji plan pošumljavanja i sanacije područja koja su stradala od požara i drugih elementarnih nepogoda

Odgovorna strana:

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

4 x 10.000€, budžet opštine Kotor

Ukupno 40.000

Ciljne grupe/korisnici:

Opština, građani

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.2. Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Projektna ideja:

4.2.3. Izrada lokalnog plana upravljanja otpadom

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Opis projekta:

Zakon o upravljanju otpadom obavezuje JLS da izrade lokalne planove upravljanja otpadom. Važeći LPUO donijet je za period 2019-2020 godine. Tokom 2020 treba pristupiti izradi novog plana koji za novi planski period treba da sadrži aktivnosti na konačnom i dugoročnom rješavanju problema otpada u opštini Kotor.

Namjena i cilj programa:

Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom na području opštine Kotor

Aktivnosti:

- donošenje odluke o izradi LPUO
- formiranje radnog tima za izradu plana
- prikupljanje dokumentacije i informacija za izradu Plana i raspodjela zadataka na članove tima
- izrada nacrta LPUO
- javna rasprava
- pribavljanje mišljenja Ministarstva održivog razvoja i turizma
- usvajanje LPUO

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Sistematsko rješavanje problema upravljanja otpadom na području opštine Kotor

Izlazni indikatori:

Usvojen LPUO

Odgovorna strana:

Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.000 eura, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Opština, javna preduzeća, privredni subjekti, građani i turisti

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.3. Korišćenje obnovljivih izvora energije i poboljšanje energetske efikasnosti

Projektna ideja:

4.3.1. Izrada jednogodišnjeg plana i trogodišnjeg programa unaprijeđenja energetske efikasnosti

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Korišćenje obnovljivih izvora energije i poboljšanje energetske efikasnosti

Opis projekta:

Zakonom o energetskoj efikasnosti definisana je obaveza jedinice lokalne samouprave da uradi jednogodišnji plan i trogodišnji program poboljšanja energetske efikasnosti. Ovim planom predviđa se čitav set koraka i aktivnosti koje treba da doprinesu unaprijeđenju energetske efikasnosti.

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje energetske efikasnosti u objektima i sistemima koje koristi Opština Kotor i unaprijeđenje svijesti o značaju i prednostima korišćenja alternativnih izvora energije

Aktivnosti:

- formiranje radne grupe
- definisanje plana i programa rada i potrebe angažovanja stručnjaka iz oblasti energetske efikasnosti
- prikupljanje ulaznih podataka
- rad na projektu u skladu sa definisanim metodologijom
- javna rasprava
- usvajanje plana i programa na sjednici lokalnog parlamenta
- monitoring i evaluacija

Projektni ishod (očekivani rezultat)

- Povećana svijest o značaju i prednostima korišćenja alternativnih izvora energije,
- Realizovani planovi adaptacija i održavanja zgrada koje se koriste za obavljanje djelatnosti (organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava, kao i unaprijeđenja komunalnih usluga (javna rasvjeta, vodosnabdjevanje,...) za poboljšanje energetske efikasnosti
- Uvedene podsticajne mјere za poboljšanje energetske efikasnosti

Izlazni indikatori:

Donesen jednogodišnji plan i trogodišnji program unaprijeđenja energetske efiksnosti

Odgovorna strana:

Sekretarijat za zastitu prirodne i kulturne bastine

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Lokalna samouprava, javna preduzeća i ustanove, privredna prduzeća i preduzetnici, građani

Period implementacije:

2022-2024

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projektna ideja:

4.4.1. Rekonstrukcija i stavljanje u funkciju tvrđave Sv. Krst u Perastu

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Opis projekta:

Izvođenje radova na osnovu gotovog glavnog projekta

Namjena i cilj programa:

Rekonstrukcija tvrđave u cilju očuvanja arhitektonske vrijednosti tvrđave i njena ponovna integracija u urbano tkivo Perasta. Cilj projekta je prezentacija važne epohe za razvoj grada Perasta, a zatvoreni i otvoreni prostor tvrđave, osim originalne namjene koristiće se kao galerije, prostori za održavanje kulturnih manifestacija, koncerata na otvorenom itd.

Aktivnosti:

Izvođenje radova na rekonstrukciji tvrđave na osnovu Glavnog projekta.

Projektni ishod (očekivani rezultat)

Očuvanje tvrđave

Izlazni indikatori:

Broj posjetioca

Odgovorna strana:

Direkcija za izgradnju i uređenje

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

I faza – 750.000 – građevinski radovi

II faza – 350.000 – završni građevinski i zanatski radovi

III faza – 400.000 - opremanje

UKUPNO: 1.500.000, budžet opštine Kotor, IPA i drugi projekti

Ciljne grupe/korisnici:

Institucije kulture, NVO, građani, turisti...

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projektna ideja:

4.4.2. Valorizacija bedema oko Starog grada

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Opis projekta:

Bedemi su kulturno dobro I kategorije i jedinstveni primjer srednjovjekovne fortifikacione arhitekture. Iako je potencijal za valorizaciju izuzetan, kompleks je ozbiljno ugrožen prirodnim faktorima, nemarom i i neadekvatnom upotrebom finansijskih sredstava.

Namjena i cilj programa:

Uspostavljanje odgovarajuće funkcije i prezentacije, kako bi kao finansijski isplativ sistem postao glavna turistička atrakcija kotorskog područja i jedan od najbitnijih činilaca održivog razvoja grada (opštine).

Aktivnosti:

- istraživanje i prikupljanje dokumentacije
- analiza postojećeg stanja Arheološko rekognisciranje opštine, uključujući i podmorje
- izrada studije izvodljivosti
- izrada projekta restauracije i plana održavanja
- izrada plana upravljanja i određivanje upravljača

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Uspostavljanje funkcionalan i finansijski isplativ sistem za valorizaciju bedema

Izlazni indikatori:

Uspostavljen sistem održivog upravljanja bedemima

Uspostavljen sistem redovnog održavanja i restauracije bedema

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

50.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Turistička privreda, turisti, građani

Period implementacije:

2022

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projektna ideja:

4.4.3. Rekonstrukcija i valorizacija palate Visković u Perastu

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Opis projekta:

Izvođenje radova na osnovu Glavnog projekta rekonstrukcije

Namjena i cilj programa:

Valorizacija Palate kao Memorijalni muzej porodice Visković iz Perasta

Aktivnosti:

Izvođenje građevinskih radova po fazama

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Rekonstruisan objekat

Izlazni indikatori:

Broj posjetioca

Odgovorna strana:

Direkcija za uređenje i izgradnju, Uprava za zaštitu kulturnih dobara , OJU Muzeji

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

1.200.000 eura, budžet opštine Kotor, IPA projekti i drug

Ciljne grupe/korisnici:

Svi posjetioci Perasta

Period implementacije:

2020-2024

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projektna ideja: 4.4.4. Studije zaštite Vrmca
Područja i nivo prioriteta: Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine
Opis projekta: Izrada Studije
Namjena i cilj programa: Nacrtom Prostorno-urbanističkog plana Opštine Kotor brdo Vrmac je definisano kao potencijalni zaštićeni regionalni park prirode. Kako bi se ovaj lokalitet stavio pod zaštitu potrebno je izraditi Studiju zaštite kako bi se utvrdila opravdanost proglašavanja Vrmca parkom prirode.
Aktivnosti: Priprema katastarskih podloga, terenski i dokumentacioni rad.
Projektni ishod (očekivani rezultat): Nacrtom Prostorno-urbanističkog plana Opštine Kotor brdo Vrmac je definisano kao potencijalni zaštićeni regionalni park prirode. Kako bi se ovaj lokalitet stavio pod zaštitu potrebno je izraditi Studiju zaštite kako bi se utvrdila opravdanost proglašavanja Vrmca parkom prirode.
Izlazni indikatori: Izrađena Studija zaštite
Odgovorna strana: Agencija za zaštitu životne sredine
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 12.000 €, budžet opštine Kotor
Ciljne grupe/korisnici: Građani, turisti
Period implementacije: 2020.godina
Monitoring i evaluacija: Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projektna ideja:

4.4.5. Valorizacija i zaštita arheološkog lokaliteta "Stijena Lipci"

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Opi projekta:

Slikarstvo na okapini stijene u Lipcima predstavlja jedinstven prikaz praistorijske umjetnosti i uvid u život ljudi na prostoru Bokokotorskog zaliva. Crteži na okapini su nastali, kako se procjenjuje, u VIII vijeku prije naše ere i drugi su po starosti na Jadranskoj obali. Zbog kulturno-istorijskih i drugih vrijednosti značajnih za poznavanje prošlosti praistorijski crteži zaslužuju posebnu pažnju. To znači da lokalitet mora biti proučen, zaštićen, prezentovan i savremeno opremljen za posjete.

Aktivnosti :

- pripremne administrativne aktivnosti
- aktivnosti na eksproprijaciji šetne staze do arheološkog lokalitete
- priprema projektne dokumentacije
- građevinsko zanatski radovi
- zemljani kamenorezački radovi
- radovi na postavljanju signalnih i informativnih tabli
- postavljanje zaštitne ograde
- postavljanje panoramskog dvogleda
- marketing strategija

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Zaštićen, uređen i savremeno opremljen arheološki lokalitet, otvoren za posjete i finansijski samoodrživ

Izlazni indikatori:

Urađen projekat zaštite lokaliteta, nastavljena arheološka proučavanja , urađena marketinška strategija i promocija lokaliteta i ukupnog kulturnog naslijeđa Kotora

Odgovorna strana:

Opština Kotor, OJU Muzeji Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000€, budžet opština Kotor i OJU Muzeji Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Turisti, turistička privreda, naučne, obrazovne i kulturne ustanove, građanke i građani

Period implementacije:

2020-2024 godina

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024, Ministarstvo culture CG, Sekretarijat za kulturu i društvene djelatnosti, OJU Muzeji Kotor,

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 4. Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Projektna ideja:

4.4.6. Rekonstrukcija azila za napuštene pse

Područja i nivo prioriteta:

Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine- Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Opis projekta:

Izrada Projekta za proširenje kapaciteta azila i izvođenje radova predviđenih projektom.

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje uslova smještaja pasa u azilu

Aktivnosti:

- izrada projekta
- sprovođenje tenuderske procedure
- izbor izvođača
- izvođenje radova
- tehnički prijem

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšanje uslova života u azilu

Izlazni indikatori:

Broj uginulih pasa

Odgovorna strana:

DOO "Komunalno Kotor" i Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

100.000 €, budžet opština Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Napušteni psi

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.1. Poboljšanje bežičnog interneta

Projektna ideja:

5.1.1. Izrada i realizacija projekta pokrivenosti centra grada bežičnim internet signalom

Područja i nivo prioriteta:

Informatičko-tehnološki razvoj opštine Kotor- Poboljšanje bežičnog interneta

Opis projekta:

Projekat bi obezbjedio pokrivanje užeg gradskog jezgra bežičnim internet signalom, čime će grad obogatiti svoju turističku ponudu i biti privlačniji turistima i ugodniji za boravak lokalnog stanovništva.

Namjena i cilj programa:

Unapređenje i osavremenjavanje turističke ponude grada

Aktivnosti:

- donošenje odluke i izbor stručnih konsultanata za izradu projekta
- obezbjeđenje tehničkih i finansijskih sredstava za realizaciju projekta
- pronađenje potencijalnih partnera i traženje komercijalne koristi od projekta

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Pretvaranje užeg gradskog jezgra u prostor veće reprezentativnosti i promocije, bolje informatičke povezanosti i opšte udobnosti.

Izlazni indikatori:

- Donesena odluka i obezbjeđenje sredstava za realizaciju projekta
- Urađen projekt
- Obezbeđena komunalna i tehnička podrška projektu

Odgovorna strana:

Informacioni centar, Lokalna samouprava

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

15.000 €, budžet opštine Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Turisti i građani Kotora

Period implementacije:

2020-2021

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.1. Poboljšanje bežičnog interneta

Projektna ideja:

5.1.2. Nabavka i ugradnja IT opreme za marinski dio

Područja i nivo prioriteta:

Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor- Poboljšanje bežičnog interneta

Opis projekta:

Nabavka i ugradnja IT opreme, u cilju preciznije evidencije vremena dolaska/odlaska jahti i efikasnije evidencija naplate i tehničkog nadzora

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje evidencije, tehničkog nadzora u marinu, kao i kvaliteta usluge- preko poboljšanog bežičnog internet za putnike na jahtama

Aktivnosti:

- izrada tehničke dokumentacije
- javne nabavke
- instalacija IT opreme

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Poboljšana usluga , tehnički nadzor i preciznija evidencija jahti u marinu

Izlazni indikatori:

Veći broj jahti u marinu

Odgovorna strana:

Luka Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

50.0000 €, Luka Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Vlasnici jahti i putnici

Period implementacije:

2020

Monitoring i evaluacija:

Vlada CG, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.2. Razvoj digitalnih inovacija

Naziv projekta:

5.2.1. Razvoj digitalnih inovacijskih centara-development through DIHs

Područja i nivo prioriteta:

Informatičko-tehnološki razvoj opštine Kotor - Razvoj digitalnih inovacija

Opis projekta:

Ovaj projekat ima za cilj da riješi problem nekonkurentnosti projektnog područja (Gradiška, Daruvar, Lipik, Kotor), problem nedovoljno izgrađene poslovne infrastrukture, nedostatka specifičnog znanja i vještina koji su generator konkurentnosti privrednih subjekata, kao i nedostatka umrežavanja preduzetnika. Projekat se fokusira na razvoj digitalne tehnologije kroz uspostavljanje 4 digitalna inovacijska centra i na osnovni pristup rješavanja zajedničkih izazova koji će se ogledati kroz umrežavanje kao moderan poslovni model, a to je i svrha osnivanja DIH-a.

Namjena i cilj programa:

Poboljšanje institucionalne infrastrukture i usluga kako bi se povećala konkurenčnost i razvio ambijent za poslovanje u programskom području

Aktivnosti:

- sertifikovani edukativni ciklus za preduzetnike / startap potencijalnih preduzetnika
- izrada web stranice Centra
- totem za DIH u Kotoru
- dan *Inno Geek* u Kotoru
- stručno ospozobljavanje lica koja će biti zaposlena u Centru
- renoviranje prostorija inovacijskog Centra
- opremanje Centra namještajem i IT opremom
- studijske posjete centrima za podršku preduzetništvu, razvojim agencijama i biznis Hub-ovima na projektnom području

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Uspostavljen digitalni inovacijski centar

Izlazni indikatori:

Broj posjetilaca Centru

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

EUR 154.604,31

Opština Kotor 15% (plate zaposlenih pokrivaju učešće Opštine)

Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore 85%

Ciljne grupe/korisnici:

Mala i srednja preduzeća, šira javnost, NVO sektor

Period implementacije:

April, 2020. - April, 2022.

Monitoring i evaluacija:

Ministarstvo finansija vrši evaluaciju i prvi nivo kontrole projektnih aktivnosti, Ministarstvo vanjskih poslova vrši monitoring projektnih aktivnosti, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.2. Razvoj digitalnih inovacija

Projektna ideja:

5.2.2. Zaštita podvodnog nasljeđa kroz digitalizaciju i valorizaciju savremene turističke ponude

Područja i nivo prioriteta:

Informatičko-tehnološki razvoj opštine Kotor-Razvoj digitalnih inovacija

Opis projekta:

Cilj projekta je da se kroz savremene tržišne metode valorizuje turistička ponuda podvodne kulturne baštine Istočnog Jadrana uključujući prekograničnu saradnju, zaštitu i promociju brodskih olupina i ostalih jedinstvenih elemenata navedenog kulturnog nasljeđa.

Namjena i cilj programa:

Ojačati turističku ponudu i održivost kulturnog nasljeđa.

Aktivnosti:

- izrada projekta
- revizija projekta
- realizacija projekta

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Opremanje prostorije sa audio video tehnikom u smislu turističkog razgledanja blaga u 3D učionici

Izlazni indikatori:

Broj posjetioca

Odgovorna strana:

Koordinator – Univerzitet Crne Gore.

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

200.000 Interreg IPA CBC

Ciljne grupe/korisnici:

Turisti, NVO, lokalne i regionalne javne samouprave, visokoobrazovne institucije, SME.

Period implementacije:

2020-2022

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.2. Razvoj digitalnih inovacija

Projektna ideja:

5.2.3. Realizacija projekta “Virtuelna i augmentovana realnost”

Područja i nivo prioriteta:

Informatičko-tehnološki razvoj opštine Kotor-Razvoj digitalnih inovacija

Opis projekta:

Izrada mobilne aplikacije (Android i IOS) koja omogućava posredstvom “markera” i mini filma - priče upoznavanje sa znamenitostima grada, kao i ostalim sadržajem

Namjena i cilj programa:

Inovacija u prezentaciji grada, markentiški efekat

Aktivnosti:

- izbor lokacija za postavku “markera”
- izbor film priče za VR prezentaciju

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Veliki broj korisnika aplikacije, lakši i brži način da se upoznaju znamenitosti Kotora

Izlazni indikatori:

Broj korisnika aplikacije, odnosno broj ljudi koji su upload-ovali aplikaciju

Pozitivno mišljenje javnog mijenja

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Turistička organizacija Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

15.000 € za augmentovanu realnost

30.000 € za virtuelnu relnost

Budžet opštine Kotor i Turistička organizacija Kotor

Ciljne grupe/korisnici:

Posjetioci- turisti Kotora

Period implementacije:

Augmentovana realnost: 2020. god.

Virtuelna realnost: 2021. god.

Monitoring i evaluacija:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 5. Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.3. Tehnološki razvoj

Projektna ideja: 5.3.1. Osnivanje javnog emitera „TV Kotor“
Područja i nivo prioriteta: Informatičko – tehnološki razvoj opštine Kotor – Tehnološki razvoj
Opis projekta: Izrada projekta studijske tehnike, nabavku i instalaciju iste
Namjena i cilj programa: Veća informisanost lokalnog stanovništva
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none">
➤ izbor izvođača za izradu projektno-tehničke dokumentacije
➤ izrada projekta studijske opreme, nabavka i postavka iste
Projektni ishod (očekivani rezultat): Bolja informisanost lokalnog stanovništva
Izlazni indikatori: Procent gledanosti
Odgovorna strana: Opština Kotor
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 250.000 €, budžet opštine Kotor
Ciljne grupe/korisnici: Lokalno stanovništvo
Period implementacije: 2020-2021 godina
Monitoring i evaluacija: Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 6. Unaprijeđenje lokalne samourave

Prioritet 6.1. Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Projektna ideja:

6.1.1. Razvoj decentralizacije u cilju stvaranja sistema lokalne fiskalne autonomije visokog nivoa

Područja i nivo prioriteta:

Unaprijeđenje lokalne samourave - Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Opis projekta:

Centralizacija kao način upravljanja utiče na autonomnost, inicijativnost i efikasnost lokalne uprave. S obzirom da je Crna Gora potpisnica Evropske povelje o lokalnoj samoupravi koja garantuje političku, upravnu i finansijsku nezavisnost lokalnih vlasti, te neophodno realizovati projekat koji će afirmisati i pretočiti u praksi navedene vrijednosti

Namjena i Cilj projekta

Stvaranje normativnih, fiskalnih i drugih mehanizama za puno učešće lokalne uprave u životu opštine.

Aktivnosti:

Organizacija okruglih stolova u vezi sa problemom decentralizacije

Političko i građansko lobiranje

Korišćenje rješenja iz regionala i iz zemalja EU kao model pritiska na centralnu vlast po pitanju decentralizacije

Iniciranje izmjene propisa

Projektni ishod:

Decentralizovana uprava, ostvarena lokalna fiskalna autonomija

Izlazni indikatori:

Ekonomski i socijalno uređena i bogata zajednica

Odgovorna strana:

Opština Kotor, Skupština Opštine Kotor, Skupština Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

10.000€, budžet opština Kotor

Ciljne grupe:

Građani Kotora

Period implementacije:

2020-2024

Monitoringi i evaluacija:

Sekretarijat za opštu upravu, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor

2020-2024

Specifični strateški cilj: 6. Unaprijeđenje lokalne samourave

Prioritet 6.1. Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Projektna ideja:

6.1.2. Stvaranje jedinstvenog registra javne imovine lokalne samouprave

Područja i nivo prioriteta:

Unaprijeđenje lokalne samourave - Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Opis projekta:

Opština Kotor nema uobičen i uređen registar imovine kojom raspolaže, što je uzrokovano različitim razlozima: tranzicionim promjenama, izmjenama propisa, neažurnošću nadležnih službi i čestih imovinskih sporova. Izrada jedinstvenog registra je zakonska obaveza i uslov jasnih uvida u sopstvena vlasnička prava i odgovornosti.

Namjena i cilj projekta:

Cilj projekta je stvaranje jedinstvenog registra imovine

Aktivnosti:

Donošenje odluke

Izbor radne grupe

Obezbijedivanje neophodnih uslova za rad radne grupe i angažovanje stručne pomoći

Izrada jedinstvenog i javno izloženog registra opštinske imovine

Projektni ishod:

Stvaranje jedinstvenog registra imovine

Izlazni indikatori:

Jasan uvid u sopstvena vlasnička prava i odgovornosti

Odgovorna strana:

Opština Kotor, Vlada Crne Gore

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

10.000 eura, opština Kotor

Ciljne grupe:

Građani Kotora

Period implementacije:

2021-2023

Monitoring i indikatori projekta:

Sekretarijat za imovinsko-pravne poslove, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 6. Unaprijeđenje lokalne samourave

Prioritet 6.1. Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Projektna ideja:

6.1.3. Uvođenje institucije opštinske službe pravne pomoći

Područija i nivo prioriteta:

Unaprijeđenje lokalne samourave - Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Opis projekta:

Za razliku od republičkog nivoa na kojem funkcioniše institut ombudsmana , u opštini ne postoji institucija koja bi se bavila zaštitom prava građana na lokalnom nivou. Uvođenjem organa takvog profila, doobile bi se veće garancije za bolju zaštitu građana na lokalnom nivou.

Namjena i Cilj projekta:

Veće garancije za građane Kotora po pitanju zaštite prava i realizacije potreba i očekivanja, posebno u odnosu na lokalne organe vlasti.

Aktivnosti:

donošenje odluke o uvođenju institucije opštinske službe pravne pomoći

izmjena propisa i sistematizacije lokalne uprave

obezbjedivanje neophodnih uslova za rad službe pravne pomoći

donošenje prateće normative

Projekti ishod:

Realizacija projekta

Izlazni indikatori:

Povećan nivo demokratije i zaštite ljudskih prava.

Odgovorna strana:

Opština Kotor, Skupština Opštine Kotor

Ukupan budžet i izvor finansiranja:

5.000 eura, budžet opština Kotor

Ciljne grupe:

Građani Kotora

Period implementacija:

2022-2024

Monitoring i indikatori projekta:

Sekretarijat za opštu upravu i glavni administrator Opštine, Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Specifični strateški cilj: 6. Unaprijeđenje lokalne samourave

Prioritet 6.1. Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Projektna ideja:

6.1.4. Formiranje opštinskog Savjeta za razvoj grada

Područja i nivo prioriteta:

Unaprijeđenje lokalne samourave - Ekonomski i socijalno uređena zajednica

Opis projekta:

Opština Kotor nema opštinski Savjet za razvoj grada koji bi u cijelosti i dugoročno pratio razvoj opštine. Njegova uloga bi bila u pružanju opštih smjernica razvoja i procjeni potencijalnih razvojnih rizika.

Namjena i cilj projekta:

Usklađen, uređen i održiv razvoj opštine

Aktivnosti:

Donošenje odluke o formiranju opštinskog Savjeta za razvoj grada

Obezbjedivanje neophodnih tehničkih uslova za rad Savjeta za razvoj grada

Projektni ishod:

Donesena odluka o formiranju Savjeta

Izlazni indikatori:

Broj sastanaka na godišnjem nivou

Odgovorna strana:

Opština Kotor

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

5.000 eura, budžet opština Kotor

Ciljne grupe:

Građani Kotora

Period implementacija:

2020-2021

Monitoring i indikatori projekta:

Radna grupa za izradu Strateškog plana razvoja opštine Kotor 2020-2024

5. Godišnji akcioni plan

Specifični strateški cilj 1: razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Putna infrastruktura

Projekat	Očekivani rezultat	Indikatori i sredstva provjere (2020. god)	Period sproveđenja	Nosioci aktivnosti	Učesnici u implementaciji	Izvori finansiranja			
						Ukupno	Budžet opštine Kotor	Državni budžet	Drugi izvori
Realizacija projekta zaobilaznice oko Starog grada	Smanjene gužve na Jadransko-Jonskoj magistrali kroz centar grada	Revidovan projekat	2020-2024	Uprava za saobraćaj	Uprava za saobraćaj i opština Kotor	30.000.000			
Izgradnja bulevara Tivat- Jaz	Rekonstrukcija dionice puta 16km	Procenat uređenje planirane dionice puta	2020-2023	Uprava za saobraćaj	Uprava za saobraćaj	38.400.00	1.000.000		EBRD
Izrada projekta saobraćajnice kroz Donji Grbalj	Mogućnost za realizaciju projekta	Urađen projekat	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	200.000	200.000		
Rekonstrukcija magistralnog puta Lipci-Ljuta	Rekonstrukcija dionice puta 15km	procenat uređenje planirane dionice puta	2020-2022	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	10.000.000		10.000.000	
Rekonstrukcija magistralnog puta Kamenari-Lipci	Rekonstrukcija dionice puta 6,5km	Procenat uređenje planirane dionice puta	2020-2022	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	5.000.000		5.000.000	
Sanacija tunel Vrmac	Standardizacija tunela	Završeni građevinski radovi	2020-2021	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj CG	1.300.000		1.300.000	
Rekonstrukcija saobraćajnice Tabačina-parking Benovo	Rekonstrukcija dionice puta oko 300m	uređenje planirane dionice puta	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	200.000	200.000		
Izgradnja pothodnika	Rekonstrukcija podzemnog tunela dužine oko 51m	Rok završenja radova	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	1.500.000	1.500.000		
Rekonstrukcija saobraćajnice Školski centar- III put	Rekonstrukcija dionice puta oko 1km	uređenje planirane dionice puta	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	100.000	100.000		
Rekonstrukcija saobraćajnice Rakite-zatvoreni bazen	Rekonstrukcija dionice puta oko 1km	Procenat uređenje planirane dionice puta	2020-2021	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	450.000	450.000		

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Izgradnja saobraćajnice naselje Bigovo-turističko naselje Bigova bay	Rekonstrukcija dionice puta oko 15km	uređenje planirane dionice puta	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	2.000.000	2.000.000		
Izgradnja saobraćajnice Krstac- Kotor	Izgradnja saobraćajnice dužine oko 16km	Procenat izgradnja planirane dionice	2020-2024	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj CG	16.000.000		16.000.000	
Rekonstrukcija lokalnog puta Stara Forteca-Lastva Grbaljska	Rekonstrukcija dionice puta oko 12km	uređenje planirane dionice puta	2020	Uprava za saobraćaj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Uprava za saobraćaj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	500.000			
Izgradnja kružnog toka u Risnu	Povećanje saobraćajne propusnosti	Izrada projektne dokumentacije i revizije	2020-2021	Uprava za saobraćaj	Uprava za saobraćaj Morsko dobro Opština Kotor	300.000		300.000	

Prioritet 1.2 Poboljšanje vodosnabdijevanja

Poboljšanje vodosnabdijevanja Pobrda, Lješevića, Vranovića i Bigova	Poboljšanje uslova života Razvoj poljoprivrede	Završetak infrastrukturnih radova	2020-2021	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	5.700.000	5.700.000		
Realizacija projekta vodosnabdijevanja Donjeg Grblja i Lastve Grbaljske I faza	Poboljšanje uslova života Razvoj turizma i poljoprivrede	Procenat završetka infrastrukturnih radova	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	6.700.000	6.700.000		
Realizacija projekta povezivanje rezervoara Stara Forteca sa cjevovodom u privrednoj zoni sa priključenjem na regionalni vodovod	Stvaranje uslova za stabilno vodosnabdijevanje	Ispurečen broj litara za dato područje Smanjen broj restrikcija	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	120.000	120.000		
Realizacija detekcije gubitaka na mreži	Smanjeni gubici na mreži	Izrada i revizija projektne dokumentacija	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	100.000	100.000		
Realizacija projekta zoniranja vodovodnog sistema po visini pritiska	Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka	Smanjen broj havarija na vodovodnom sistemu	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	300.000	300.000		
Realizacija projekta sanacije izvorišta, šaktova i čvorišta	Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka i lakše	Broj zamijenjenih ventila	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i	100.000	100.000		

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

	upravljanje sistemom			kanalizacija“ d.o.o Kotor	kanalizacija“ d.o.o Kotor				
Realizacija projekta hidrogeološkog istraživanja izvorišta Simiž-Šišći	Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka	Izrada projektanta	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	500.000	500.000		

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali-Bokokotorski zalin	Povećanje stopa priključaka na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu	2020-2024	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, Konsultanti za implementaciju , „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	9.800.000	10% vrijednosti invensticione projektnе mjere		8.900.000
Projekat kanalizacionog sistema Radanovići, Kavač	Povećanje stopa priključaka na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu Broj nepriklučenih septičkih jama	2020	„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Opština Kotor	500.000 450.000	950.000		
Projekat kanalizacionog sistema Škaljari	Povećanje stopa priključaka na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu Broj nepriklučenih septičkih jama	2020-2021	„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	600.000	600.000		
Izgradnja kanalizacionog sistema u Risnu i Perastu-sekundarni i tercijalni mreža	Povećanje stopa priključaka na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu	2019-2024	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, Konsultanti za implementaciju , „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	4.600.000			4.600.000

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Rekonstrukcija „Stari CG put“	Promocija kulturnih i prirodnih ljepota Kotora	Priprema projektne dokumentacije Dobijanje odgovarajućih saglasnosti	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	350.000	350.000		
Izgradnja žišare Dub-Kuk	Valorizacija prirodnih resursa	Donošenje koncesionog akta	2020-2024	Vlada CG i Ministarstvo ekonomije	Vlada CG i Ministarstvo ekonomije	15.000.000		15.000.000	
Rekonstrukcija bedema I faza	Uređenje bedema	Manje korova I dužina sanirih površina	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	10.000	10.000		

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Realizacija projekta šetne staze Gurdic Ljetnja pozornica	Valorizacija bedema	Površina popločanih površina	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	235.000	235.000		
Rekonstrukcija fontane kod Dojmija	Uređenje javnih površina	Završetak radova na fontani	2020	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	80.000	80.000		
Izgradnja vrtića u privrednoj zoni Grbalj	Obezbeđenje boljih uslova za boravak djece	Idejno rješenje	2020-2024	Budžet drže Ministarstvo prosvete Privredni subjekti	Ministarstvo prosvete Opština Kotor	1.500.000		1.500.000	
Završetak radova na sportskoj dvorani Škaljari	Unapređenje uslova za razvoj sporta	Otklanjanje nedostataka u projektnoj dokumentaciji Nastavak radova	2020-2022	Uprava za javne radove Opština Kotor	Uprava za javne radove Opština Kotor	3.500.000			
Rekonstrukcija Doma kulture Risan	Valorizacija postojećeg objekta	Održan javni poziv za sufinansiranje	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora investitor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	/			
Izgradnja marine u Risnu	Valorizacija prirodnih resursa Unapređenje nautičkog turizma	Izbor koncesionara	2020-2022	koncpcionar		5.000.000			5.000.000
Uređenje prostora naspram hotela Teuta	Unapređenje uslova za razvoj sporta i zdravih stilova života	Uzrada tehničke dokumentacije	2020-2021	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Opština Kotor	350.000			
Izgradnja svlačionica za potrebe fiskulturne sale	Podizanje kvaliteta nastave	Izbor izvođača radova	2020-2021	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Opština Kotor	56.000			
Rekonstrukcija zatvorenog bazena Nikša Bućin	Unapređenje uslova za razvoj sporta i zdravih stilova života	Završetak radova	2020	Opština Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	400.000	400.000		

1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Primarna mreža-izgradnja trastostanice KB 35 kV "TS 110/35kV "Lastva"- TS35/10kV Grbalj"1	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Izbor projektanta i revidenta	2020-2023	CEDIS	CEDIS	3*200.000= 600.000			600.000
---	---	-------------------------------	-----------	-------	-------	--------------------	--	--	---------

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Izgradnja trafostanica	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Broj priključaka, Broj ispada sa mreže	2020	CEDIS	CEDIS	800.350			800.350
Sekundarna mreža- Izgradnja trafostanica: KB 10 kV "TS35/10kV V Grbalj-TS 10/0,4kV Lastva Grbaljska	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Izbor projektanta i revidenta	2020-2023	CEDIS	CEDIS	3*200.000= 600.000			600.000
Rekonstrukcija distributivne el mreže	povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Smanjen broj ispada za distributivne el mreže	2020	CEDIS	CEDIS	330.500			330.500

1.6. Razvoj Luke Kotor

Realizacija projekta postavke "pilona" za privez kruzera cijelom dužinom	Povećanje sigurnosti i bezbjednosti veza	Broj kruzera	2020	Luka Kotor	Luka Kotor	1.540.000			1.540.000
Ugradnja potona u marinском dijelu II faza	Povećanje kapaciteta za vez jahti	Broj jahti	2020	Luka Kotor	Luka Kotor	500.000			500.000

Specifični strateški cilj 2: Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Izrada programa podsticajnih mjer za razvoj poljoprivrede	Veći stepen iskorišćenosti poljoprivrednog zemljišta	Broj poljoprivrednika	2020	Opština Kotor Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj	Opština Kotor	5.000	5.000		
Izrada strategije	Stabilan razvoj turizma	Broj gosiju Broj noćenja	2020	Opština Kotor	Turistička organizacija Kotor	10.000			10.000

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

razvoja turizma				Turistička organizacija Kotor					
Prekogranična saradnja i konkurenčnost malih i srednjih preduzeća- 3C4SME	Mogućnost finansiranja malih i srednjih preduzeća	Broj registrovanih preduzeća	2020	Opština Kotor INTERREG-IPA program	Opština Kotor INTERREG-IPA program	75.375	11.300		64.075

Prioritet 2.2. Formiranje privrednih subjekata

Bedemi.d.o.o	Osnivanje privrednog subjekta	Broj posjetioca Prihodi	2020	Direkcija za izgradnju i uređenje Kotora	Opština Kotor	721.350	721.350		
Parking d.o.o	Osnivanje privrednog subjekta	Bolja regulisanost parkinga	2020	Direkcija za izgradnju i uređenje Kotora	Opština Kotor	154.000	154.000		

Specifični strateški cilj 3: Unapređenje culture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.1. Razvoj kulture

Izrada programa razvoja kulture	Očuvanje i valorizacija kulturne baštine	Broj kulturnih programa i manifestacija	2020	Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti	Opština Kotor	10.000	10.000		
Digitalizacija bioskopa Boka	Veća posjećenost bioskopa	Izrada projekta	2020-2021	Ministarstvo kulture Opština Kotor	Ministarstvo kulture Opština Kotor	100.000			

Prioritet 3.2. Unapređenje obrazovanja

Održivi razvoj Plavih ekonomija kroz visoko obrazovanje i inovacije u zemljama Zapadnog Balkana.	Povećanje konkurentnosti visoko-obrazovnih institucija	Izrada projekta	2020-2023	Evropska komisija Univerzitet CG	Evropska komisija	200.000			200.000
Uređenje prostora biblioteke i omladinskog kluba	Otvaranje savremenog omladinskog kluba i biblioteke	Broj organizovanih aktivnosti Broj posjetioca	2020	Ministarstvo sporta Opština Kotor	Ministarstvo sporta Opština Kotor	49.000			

Prioritet 3.3. Razvoj socijalne i zdravstvene zaštite

Inovativne upravljačke prakse kod trauma i povreda za poboljšanje uslova liječenja pacijenata u prekograničnom području- TELE.DOC	Poboljšanje kvaliteta usluga u prekograničnom javnom zdravstvu i u sektoru socijalne zaštite	Broj pacijenata korisnika plovila	2020	Opština Kotor INTERREG-IPA	Opština Kotor	119.439	15% (17.900)		85% (101.539)
Dnevni boravak za	Uspostavljen a usluga	Adaptacija prostora	2020-2022	Opština Kotor	Opština Kotor	30.000	30.000		

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom	dnevog boravka za odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom sa akcentom na socijalnu integraciju								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Strateški cilj 4. Zaštita i valorizacije kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.2.

Plan pošumljavanj a i ozelenjavanja	Veći broj zelenih površina	Broj sadnica	2020	Opština Kotor	Opština Kotor	10.000	10.000		
Izrada lokalnog plana upravljanja otpadom	Sistematsko riješenja upravljanje otpadom na području opštine	Usvoj plan	2020	Sekretarijat za zastitu prirodne i kulturne baštine Opština Kotor	Opština Kotor	5.000	5.000		

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredina

Rekonstrukcij a tvrdave Sv. Krst u Perastu	Valorizacija kulturne i prirodne baštine	I faza građevinskih radova	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Opština Kotor IPA projekti	1.500.000 I faza- 750.000			
Rekonstrukcij a palate Visković u Perastu	Valorizacija kulturne i prirodne baštine	I faza građevinskih radova	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Opština Kotor IPA projekti	1.200.000			
Studija zaštita lokalitet Vrmac	Opravdanost proglašenje Vrmca parkom prirode	Odobrena studija	2020	Opština Kotor	Opština Kotor	12.000	12.000		
Valorizacija i zaštita arheološkog lokaliteta „ Stijena Lipci“	Proširenje turističke ponude	Pripremanje administrativne i imovinskih aktivnosti	2020-2024	Opština Kotor JU Muzeji Kotor	Opština Kotor JU Muzeji Kotor	100.000	0		
Rekonstrukcij a azila za napuštene pse	Poboljšanje uslova u azilu Broj uginulih pasa	Izrada projekta	2020-2021	Komunalno d.o.o Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Komunalno d.o.o	100.000	100.000		

Specifični strateški cilj 5. Informatičko- tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.1 Poboljšanje bežičnog interneta

Pokrivenost centra grada bežičnim internetom	Osavremenjenje vanje turističke ponude grada	Broj korisnika Izrada projekta	2020-2021	Opština Kotor	Opština Kotor	15.000	15.000		
Nabavka i ugradnja IT opreme za marinski dio	Poboljšanje usluge u marini	Broj jahti	2020	Luka Kotor	Luka Kotor	50.000			50.000

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Razvoj digitalnih inovacijskih centara - development through DIHs	Uspostavljen digitalni inovativski centar	Renoviranje prostorija	2020-2022	IPA program Opština Kotor	IPA program Opština Kotor	154.600	15%		85%
Zaštita podvodnog nasljeđa kroz digitalizaciju i valorizaciju savremene turističke ponude	Proširenje turističke ponude	Izrada projekta	2020-2022	Interreg IPA CBC Univerzitet CG	Interreg IPA CBC Univerzitet CG	200.000			200.000
Viruelna i augmentovana realnost	Inovacija u prezentaciji grada	Broj korisnika aplikacija Augmentovana realnost	2020-2020	Opština Kotor TO Kotor	Opština Kotor TO Kotor	15.000	7.500		7.500

Prioritet 5.3. Tehnološki razvoj

Osnivanje javnog emitera TV Kotor	Bolja informisanost lokalnog stanovništva	Izrada projekta	2020-2021	Opština Kotor	Opština Kotor	250.000			
-----------------------------------	---	-----------------	-----------	---------------	---------------	---------	--	--	--

Strateški cilj 6. Unapređenje lokalne samouprave

Ekonomska i socijalno uređena zajednica

Razvoj decentralizacije i fiskalne autonomije	Decentralizovana uprava	Broj organizovanih okruglih stolova	2020-2024	Opština Kotor	Opština Kotor	10.000	0		
Formiranje opštinskog Savjeta za razvoj grada	Usklađen, uređen i održiv razvoj opštine	Donošenje odluke o formiranju opštinskog Savjeta za razvoj grada	2020-2021	Opština Kotor	Opština Kotor	5.000	0		

6. Indikativni akcioni plan sprovođenja SPR za 2021. godinu

Specifični strateški cilj 1: razvoj infrastrukture

Prioritet 1.1 Putna infrastruktura

Projekat	Očekivani rezultat	Indikatori i sredstva provjere (2020. god)	Period sprovođenja	Nosioci aktivnosti	Učesnici u implementaciji	Izvori finansiranja			
						Ukupno	Budžet opštine Kotor	Državni budžet	Drugi izvori
Realizacija projekta zaobilaznice oko Starog grada	Smanjene gužve na Jadransko-Jonskoj magistrali kroz centar grada	Saglasnost Ministarstva kulture Rešavanje imovinsko pravnih odnosa	2020-2024	Uprava za saobraćaj	Uprava za saobraćaj i opština Kotor	30.000.000			
Izgradnja bulevara Tivat- Jaz	Rekonstrukcija dionice puta 16km	Procenat uređene planirane dionice puta II faza	2020-2023	Uprava za saobraćaj	Uprava za saobraćaj	38.400.00	1.000.000		EBRD
Rekonstrukcija magistralnog puta Lipci-Ljuta	Rekonstrukcija dionice puta 15km	procenat uređene planirane dionice puta II faza	2020-2022	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	10.000.000		10.000.000	
Rekonstrukcija magistralnog puta Kamenari-Lipci	Rekonstrukcija dionice puta 6,5km	Procenat uređene planirane dionice puta II faza	2020-2022	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj, Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	5.000.000		5.000.000	
Sanacija tunel Vrmac	Standardizacija tunela	Zamjena ventilatora i elektro instalacija	2020-2021	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj CG	1.300.000		1.300.000	
Rekonstrukcija saobraćajnice Rakite-zatvoreni bazen	Rekonstrukcija dionice puta oko 1km	Procenat uređene planirane dionice puta II faza	2020-2021	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	450.000	450.000		
Izgradnja saobraćajnice Krstac- Kotor	Izgradnja saobraćajnice dužine oko 16km	Procenat izgradnja planirane dionice II faza	2020-2024	Uprava za saobraćaj CG	Uprava za saobraćaj CG	16.000.000		16.000.000	
Izgradnja kružnog toka u Risnu	Povećanje saobraćajne propusnosti	Dobijanje saglasnosti i izvora finansiranja	2020-2021	Uprava za saobraćaj	Uprava za saobraćaj Morsko dobro Opština Kotor	300.000		300.000	

Prioritet 1.2 Poboljšanje vodosnabdijevanja

Poboljšanje vodosnabdije vanja Pobrđa, Lješevića,	Poboljšanje uslova života Razvoj poljoprivrede	Broj priključaka	2020-2021	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i	5.700.000	5.700.000		
---	--	------------------	-----------	---	---	-----------	-----------	--	--

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Vranovića i Bigova					kanalizacija“ d.o.o Kotor				
Realizacija projekta vodosnabdijevanja Donjeg Grbija i Lastve Grbaljske I faza	Poboljšanje uslova života Razvoj turizma i poljoprivrede	Procenat završetka infrastrukturnih radova II faza	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	6.700.000	6.700.000		
Rekonstrukcija rezervoara i cjevovoda na potezu Muo-Stoliv	Stabilno vodosnabdijevanje	Smanjeni gubici	2021	Opština Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	500.000	500.000		
Realizacija detekcije gubitaka na mreži	Smanjeni gubici na mreži	Izrada i revizija projektne dokumentacije	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	100.000	100.000		
Realizacija projekta zoniranja vodovodnog sistema po visini pritiska	Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka	Smanjen broj havarija na vodovodnom sistemu	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	300.000	300.000		
Realizacija projekta sanacije izvorišta, šaktova i čvorista	Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka i lakše upravljanje sistemom	Broj zamijenjenih ventila	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	100.000	100.000		
Realizacija projekta hidrogeološkog istraživanja izvorišta Simiž-Šišći	Poboljšanje vodosnabdijevanja i smanjenje gubitaka	Izrada projektanta	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	500.000	500.000		

Prioritet 1.3. Unapređenje kanalizacionog sistema

Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali-Bokokotorski zaliv	Povećanje stope priključaka na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu	2020-2024	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, Konsultanti za implementaciju , „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	9.800.000	10% vrijednosti invensticione projektne mjere		8.900.000
Izgradnja primarnog kanalizacionog sistema u Bigovi i turističkom naselju Bigova bay	Rešavanje problema otpadnih voda	Broj priključaka Ispravnost vode u priobalnom pojusu	2021	„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor Investitor	„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	1.500.000			

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Uklanjanje infiltracije/do toka atmosferske vode u kanalizacionu mrežu	Smanjenje troškova inspupavanja i prečišćavanja otpadnih voda	Smanjenje količine otpadne vode u kanalizacioni sistem	2021	„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor Vodakom	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	150.000	150.000		
Projekat kanalizaciono g sistema Škaljari	Povećanja stopa priključaki na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu Broj nepriklučenih septicke jama	2020-2021	„Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	600.000	600.000		
Izgradnja kanalizaciono g sistema u Risanu i Perastu sekundarni i tercijalni mreža	Povećanja stopa priključaki na centralizovan i kanalizacioni sistem	Dužina novih i saniranih cijevi Novi priključci na kanalizacionu mrežu	2019-2024	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	MORT. Kfw banka, Vodakom, opština Kotor, Konsultanti za implementaciju , „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Kotor	4.600.000			4.600.000

Prioritet 1.4. Razvoj objekata zajedničke komunalne potrošnje

Rekonstrukcija „Stari CG put“	Promocija kulturnih i prirodnih ljepota Kotora	Priprema projektne dokumentacije Dobijanje odgovarajućih saglasnosti	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	350.000	350.000		
Realizacija projekta žičara do tvrđave San Đovani	Poboljšanje turističke ponude	Broj posjetioca	2021	Opština Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	7.000.000	7.000.000		
Izgradnja žišare Dub-Kuk	Valorizacija prirodnih resursa	Donošenje koncesionog akta	2020-2024	Vlada CG i Ministarstvo ekonomije	Vlada CG i Ministarstvo ekonomije	15.000.000		15.000.000	
Rekonstrukcija bedema I faza	Uređenje bedema	Manje korova I dužina sanirih površina	2021	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	Opština Kotor	10.000	10.000		
Izgradnja vrtića u privrednoj zoni Grbalj	Obezbeđenje boljih uslova za boravak djece	Traženje saglasnosti i odabir invenstitora	2020-2024	Budžet drže Ministarstvo prosvete Privredni subjekti	Ministarstvo prosvete Opština Kotor	1.500.000		1.500.000	
Završetak radova na sportskoj dvorani Škaljari	Unapređenje uslova za razvoj sporta	Izvođenje završnih radova	2020-2022	Uprava za javne radove Opština Kotor	Uprava za javne radove Opština Kotor	3.500.000			
Rekonstrukcija Doma kulture Risan	Valorizacija postojećeg objekta	Izbor invenstitora	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora investitor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	/			
Izgradnja marine u Risanu	Valorizacija prirodnih resursa	Fazna realizacija projekta	2020-2022	konzencionar		5.000.000			5.000.000

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

	Unapređenje nautičkog turizma							
Uređenje prostora naspram hotela Teuta	Unapređenje uslova za razvoj sporta i zdravih stilova života	Izbor izvođača i izvođenje radova	2020-2021	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Opština Kotor	350.000		
Izgradnja svlačionica za potrebe fiskulturne sale	Podizanje kvaliteta nastave	Završetak radova	2020-2021	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Ministarstvo sporta i maldih CG Investitor Opština Kotor	56.000		
Rekonstrukcija stadiona Bokelj	Nadmetanje fudbalskih klubova na novom savremenom terenu	Uslovi održavanja utakmica i treninga	2021-2024	Fudbalski savez CG Opština Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	1.000.000		
Realizacija projekta rekonstrukcije otvorenog bazena	Bolji uslovi na bazenu	Broj korisnika	2021	Opština Kotor	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora	700.000		
Realizacija projekta izgradnje šetne staze Muo-Prčanj-Stoliv	Proširenje turističke ponude	Broj korisnika	2021-2024	JP Morsko dobro Opština Kotor	JP Morsko dobro Opština Kotor	/		

1.5. Unapređenje snabdijevanja električnom energijom

Primarna mreža-izgradnja trafostanice KB 35 kV "TS 110/35kV "Lastva"- TS35/10kV Grbalj"1	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Izbor projektanta i revidenta	2020-2023	CEDIS	CEDIS	3*200.000= 600.000		600.000
Izgradnja trafostanice Grbalj 2 sa uklapanjem u mrežu	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Izbor projektanta i revidenta	2021-2022	CEDIS	CEDIS	1.700.000		1.700.000
Izgradnja trafostanica	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja	Broj priključaka, Broj ispada sa mreže	2021	CEDIS	CEDIS	792.127		792.127

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

	a električnom energijom							
Sekundarna mreža- Izgradnja trafostanica: KB 10 kV"TS35/10kV Grbalj-TS 10/0,4kV Lastva Grbaljska	Broj priključaka na el. mrežu i povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Izbor projektanta i revidenta	2020-2023	CEDIS	CEDIS	3*200.000= 600.000		600.000
Rekonstrukcija distributivne el mreže	povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom	Smanjen broj ispada za distributivne el mreže	2021	CEDIS	CEDIS	6.500		6.500

1.6. Razvoj Luke Kotor

Nabavka i izgradnja priveznih bova u lučkom dijelu	Unapređenje bezbjednosti i boljih uslova za vez kruzera	Broj kruzera	2021	Luka Kotor	Luka Kotor	1.500.000		1.500.000
Realizacija projekta partelnog uređenja operativnog dijela luke	Poboljšanje bezbjednosti putnika sa kruzera	Vrijeme izlaska putnika	2021-2024	Luka Kotor	Luka Kotor	240.000		240.000
Nabavka i ugradnja trafoa 2.5mW za potrebe marininskog dijela	Poboljšanje usluga vlasnicima jahti	Broj jahti	2021	Luka Kotor	Luka Kotor	300.000		300.000
Nabavka tender čamca	Smanjenje zagađenje vazduha i vode i udobniji transfer putnika	Pozitivno mišljenje kruzing kompanija i putnika	2021	Luka Kotor	Luka Kotor	510.000		510.000

Specifični strateški cilj 2: Razvoj ekonomskih aktivnosti

Prioritet 2.1. Razvojni programi, strategije, projekti

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Valorizacija marikulture i malog obalnog ribolova kao nove turističke ponude Kotora	Unapređenje turističke ponude	Broj klastera	2021-2022	Institut za biologiju mora Opština Kotor	TO Kotor	80.000	80.000		
---	-------------------------------	---------------	-----------	---	----------	--------	--------	--	--

Prioritet 2.2. Formiranje privrednih subjekata

Izrada studije opravdanosti formiranja slobodne zone	Osnov za dalju realizaciju bescarinske zone	Rok završetka	2021	Opština Kotor	Opština Kotor	15.000	15.000		
--	---	---------------	------	---------------	---------------	--------	--------	--	--

Specifični strateški cilj 3: Unapređenje kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite

Prioritet 3.1. Razvoj kulture

Map of Cultural Routes	Promocija kulturnih potencijala	Broj kartica	2021	Opština Kotor	NVO Koltrina NVO Centar za omladinsku edukaciju	16.500	16.500		
Digitalizacija bioskopa Boka	Veća posjećenost bioskopa	Izrada projekta	2020-2021	Ministarstvo kulture Opština Kotor	Ministarstvo kulture Opština Kotor	100.000			

Prioritet 3.2. Unapređenje obrazovanja

Održivi razvoj Plavih ekonomija kroz visoko obrazovanje i inovacije u zemljama Zapadnog Balkana.	Povećanje konkurenčnosti visoko-obrazovnih institucija	Izrada projekta	2020-2023	Evropska komisija Univerzitet CG	Evropska komisija	200.000			200.000
--	--	-----------------	-----------	-------------------------------------	-------------------	---------	--	--	---------

Prioritet 3.3. Razvoj socijalne i zdravstvene zaštite

Adaptacija dijela parka Slobode za potrebe lica sa posebnim potrebama	Briga o djeci sa posebnim potrebama	Broj djece	2021	Opština Kotor JP Morsko dobro	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	12.300	12.300		
Dnevni boravak za odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom	Uspostavljen a usluga dnevнog boravka za odrasla i stara lica i lica sa invaliditetom sa akcentom na socijalnu integraciju	Adaptacija prostora	2020-2022	Opština Kotor	Opština Kotor	30.000	30.000		
Izrada studije opravdanosti izmještanja zdravstvenog	Povećanje nivo zdravstvene zaštite	Opravdanost studije	2021	Opština Kotor Ministarstvo zdravlja	Opština Kotor	15.000	15.000		

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

centra na novoj lokaciji									
--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Strateški cilj 4. Zaštita i valorizacije kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Prioritet 4.1. Integralna zaštita kulturne i prirodne baštine

Izrada Menađment plana područja Kotor	Poboljšanje sistema upravljanjem područja	Izrađen/ revidiran Menađment plan	2021-2022	Opština Kotor	Opština Kotor	10.000	10.000		
Procjena uticaja masovnog turizma	Vrednovan uticaj masovnog turizma na zaštićeno područje	Urađen elaborat	2021	Nacionalna TO i TO Kotor	Opština Kotor	5.000	5.000		
REDISCOVER	Jačanje kulturne i prirodne baštine	Broj obučenih vodiča, broj kataloga	2021	Opština Kotor IPA projekti	Opština Kotor	119.000	15%		85%

4.2 Očuvanje biodiverziteta, zaštićenih područja i zaštita životne sredine

Izrada lokalnog akcionog plana za biodiverzitet	Smjernice za očuvanje biloške raznovrsnosti	Usvojen aktioni plan	2021	Opština Kotor	Opština Kotor	5.000	5.000		
Pošumljavanje i ozelenjavanje	Pošumljavanje područja stradalog u požaru	Broj sadnica	2021	Opština Kotor	Opština Kotor	10.000	10.000		

Prioritet 4.4. Valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine

Rekonstrukcija tvrdave Sv. Krst u Perastu	Valorizacija kulturne i prirodne baštine	II faza građevinskih radova	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Opština Kotor IPA projekti	1.500.000 II faza- 350.000			
Rekonstrukcija palate Visković u Perastu	Valorizacija kulturne i prirodne baštine	II faza građevinskih radova	2020-2024	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Opština Kotor IPA projekti	1.200.000			
Valorizacija i zaštita arheološkog lokaliteta „Stijena Lipci“	Proširenje turističke ponude	Građevinski radovi	2020-2024	Opština Kotor JU Muzeji Kotor	Opština Kotor JU Muzeji Kotor	100.000	0		
Rekonstrukcija azila za napuštene pse	Poboljšanje uslova u azilu Broj uginulih pasa	Izbor izvođača	2020-2021	Komunalno d.o.o Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor	Komunalno d.o.o	100.000	100.000		

Specifični strateški cilj 5. Informatičko-tehnološki razvoj opštine Kotor

Prioritet 5.1 Poboljšanje bežičnog interneta

Pokrivenost centra grada bežičnim internetom	Osvremenjavanje turističke ponude grada	Broj korisnika	2020-2021	Opština Kotor	Opština Kotor	15.000	15.000		
Razvoj digitalnih	Uspostavljen digitalni	Renoviranje prostorija	2020-2022	IPA program	IPA program Opština Kotor	154.600	15%		85%

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

inovacijskih centara- development through DIHs	inovacijski centar			Opština Kotor					
Zaštita podvodnog nasljeđa kroz digitalizaciju i valorizaciju savremene turističke ponude	Proširenje turističke ponude	Izrada projekta	2020-2022	Interreg IPA CBC Univerzitet CG	Interreg IPA CBC Univerzitet CG	200.000			200.000
Viruelna i augmentovana realnost	Inovacija u prezentaciji grada	Broj korisnika aplikacija Virtualna realnost	202	Opština Kotor TO Kotor	Opština Kotor TO Kotor	30.000	15.000		15.000

Prioritet 5.3. Tehnološki razvoj

Osnivanje javnog emitera TV Kotor	Bolja informisanost lokalnog stanovništva	Puštanje TV Kotor u rad	2020-2021	Opština Kotor	Opština Kotor	250.000			
-----------------------------------	---	-------------------------	-----------	---------------	---------------	---------	--	--	--

Strateški cilj 6. Unapređenje lokalne samouprave

Razvoj decentralizacije i fiskalne autonomije	Decentralizovana uprava	Političko i građansko lobiranje	2020-2024	Opština Kotor	Opština Kotor	10.000	0		
Formiranje opštinskog Savjeta za razvoj grada	Usklađen, uređen i održiv razvoj opštine	Obezbijedjanje neophodnih tehničkih uslova za rad Savjeta za razvoj grada	2020-2021	Opština Kotor	Opština Kotor	5.000	0		

7. Praćenje i kontrola sprovođenja (monitoring) Strateškog plana razvoja opštine Kotor

Praćenje uz ocjenu ostvarivanja rezultata i procjenu efekata sprovođenja Godišnjeg akcionog plana je značajan element za ostvarivanje Strateškog plana razvoja. Zato je uspostavljen jasan monitoring sistem koji uključuje indikatore odnosno pokazatelje uspješnosti za svaki projekat uz definisanu polaznu osnovu i planirane rezultate. Monitoring sistemom je definisano i ko će bit zadužen za sprovođenje aktivnosti predviđenih u okviru monitoringa.

Strateški cilj	Indikator	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Ciljni ishod
Razvoj infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dužina rekonstruisanih puteva ➤ Dužina izgrađenih puteva ➤ Smanjenje saobraćajne gužve ➤ Povećanje bezbjednosti u saobraćaju 	Uprava za saobraćaj, Budžet opštine Kotor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 66,8km ➤ 16km ➤ Čekanje u koloni više od 15 min 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 70% ➤ Izrada projekta ➤ Čekanje manje od 15 min
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj priključaka na vodovodni i kanalizacioni sistem ➤ Smanjeni gubici na vodovodnoj mreži 	“Vodovod I kanalizacija” d.o.o	/	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećan za 15% ➤ Smanjenje za 10%
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonstrukcija objekata zajedničke komunalne potrošnje ➤ Rekonstrukcija sportskih i rekreativnih objekata ➤ Izgradnja objekata zajedničke komunalne potrošnje 	Direkcija za uređenje i izgradnju Kotor Opština Kotor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 5 ➤ 4 ➤ 5 ➤ 2 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 4 ➤ 1 ➤ 5 projekta ➤ 2 projekta

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgradnja žičare ➤ Broj priključaka na elektro mrežu ➤ Povećanje kvaliteta snabdijevanja električnom energijom 	CEDIS	/	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 10% ➤ Broj prekida u snabdijevanju
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ povećan broj najnovijih – najmodernijih kruzera, ➤ povećan broj jahti 	Luka Kotor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 464 ➤ 1604 	10%
Razvoj ekonomskih aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada programa ➤ Formiranje privrednih subjekata ➤ Izrada studije 	Opština Kotor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3 ➤ 2 ➤ 1 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 programa i formiranje radne grupe ➤ 2 ➤ 1
Razvoj kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brojnost i posjećenost kulturnih programa, ➤ povezanost kulture i turizma, ➤ broj aktivnosti omladinskog kluba ➤ izrada projekata 	Turistička organizacija Opština Kotor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj gostiju 113.176 ➤ Broj noćenja 518.019 ➤ 0 ➤ 3 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ +10% ➤ +10% ➤ Jedna aktivnost mjesečno ➤ 3
Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pošumljavanje ➤ Upravljanje otpadom ➤ Rekonstrukcija tvrđava ➤ Izrada studija o zaštiti i valorizaciji 	Opština Kotor	/	<ul style="list-style-type: none"> ➤ +10% ➤ I faza rekonstrukcije na 2 tvrđave ➤ 2 studije
Informatičko-tehnološki razvoj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj korisnika interneta ➤ Izrada projekata 	Opština Kotor	/	2 projekta

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj korisnika aplikacije za augmentovanu realnost ➤ Broj posjetioca digitalnih centara			
Unapređenje lokalne samouprave	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Broj organizovanih okruglih stolova radi ekonomskog i socijalnog uređena	Opština Kotor	/	5

8. Prilozi

Prilog broj 1

Starosna struktura stanovništva prema popisu iz 2011. godine prikazana je u *Tabela br.33. Starosna struktura stanovništva*.

Tabela br.33: Starosna struktura stanovništva

Pol	Ukupno	Godine starosti																		
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80 i više	Nepoznato	
sv.	22601	1287	1156	1309	1381	1451	1600	1610	1435	1535	1644	1714	1747	1531	870	962	702	661	6	
m	10837	690	600	681	714	761	805	809	672	715	775	825	856	692	378	386	253	223	2	
ž	11764	597	556	628	667	690	795	801	763	820	869	889	891	839	492	576	449	438	4	

Izvor: MONSTAT

Prilog broj 2. Učešće gostiju po zemljama porijekla

Najznačajniji procenti učešća gostiju po zemljama porijekla pripadaju Rusiji, Srbiji i Velikoj Britaniji, ali je, posmatrano kroz promjene koje se dešavaju posljednjih godina primjetan blagi rast broja gostiju iz ostalih zemalja u odnosu na prva tri mesta. Kada je 2019. godina u pitanju, primjetan je rast gostiju iz Njemačke (koja je postala peta zemlja po visini procenta broja registrovanih gostiju), dok se iznad 2% nalaze još i Bosna i Hercegovina (3,93%), Poljska (3,35%), Ukrajina (2,63%), Mađarska (2,54%) i Sjedinjene Američke Države (2,10%). Podatke o učešću prvih pet zemalja u prikazani su u *Tabela br.34: Učešće gostiju po zemljama porijekla*.

Tabela br.34: Učešće gostiju po zemljama porijekla

Zemlja porijekla	2017		2018		2019	
	Broj gostiju	Procenat %	Broj gostiju	Procenat %	Broj gostiju	Procenat %
RUS	18.160	26,66	20.896	23,38	28.460	26,45
SRB	12.513	18,37	14.617	16,35	15.306	14,22
GBR	6.305	9,26	8.047	9,00	8.944	8,31
BIH	3.881	5,70	3.906	4,37		
FRA	2.622	3,85	4.079	4,56	5.642	5,24
D					4.778	4,44

Izvor: MONSTAT

Prilog broj 3. Zdravstveni turizam

Zdravstveni turizam kao oblik turizma od posebnog značaja doživljava veliku ekspanziju i predstavlja jedan od najbrže rastućih segmenata svjetske turističke ponude. Tržiste medicinskog turizma na globalnom nivou će u sledećih pet godina rasti po godišnjoj stopi od 19%. Turizam i zdravlje su osnovni stubovi posvećenosti održivom razvoju, a saradnju između sektora turizma i zdravstva u Crnoj Gori omogućuje postizanje sinergijskog efekta u cilju unapređenja zdravstvenog turizma i cjelogodišnje turističke sezone. Crna Gora sa svojom geografskom pozicijom, obiljem prirodnog bogatstva, bogatom kulturnom baštinom i raznovrsnom ponudom u segmentu rehabilitacije, prevencije, stomatologije i estetske hirurgije posjeduje sve uslove da postane prepoznatljiva destinacija zdravstvenog turizma.

Tabela br.35: Indikatori stanja zdravstvenog turizma za Crnu Goru

Indikator	2018	2022
Direktno učešće turizma u BDP-u	7,6% (2017)	10%
Ukupno učešće turizma u BDP-u	23,6% (2017)	25%
Broj ležajeva u liječilištima	1500	1700
Broj ležajeva u hotelima i sl. objektima u turizmu	41.000 (2018)	42.000
Udio broja noćenja u liječilištima u odnosu na ukupan broj noćenja	1,8%	3%
Udio broja dolazaka u liječilištima u odnosu na ukupan broj dolazaka	0,9%	1,5%

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Prilog broj 4. Nezaposlenost

Na evidenciji Biro rada Kotor, na dan 9.12.2019. godine nalazilo se 452 nezaposlena lica, od čega su 244 žene ili 53,98% žene i 208 muškarci ili 46,02%. Nezaposleni prema nivoima obrazovanja u skladu sa Nacionalnim okvirom kvalifikacija: 111 Podnivo I1 - Bez školske spreme, 112 Podnivo I1 - Završeno 1-3 razreda, 113 Podnivo I1 - Završeno 4 razreda, 114 Podnivo I1 - Završeno 5-7 razreda, 121 Podnivo I2 - Završena osnovna škola, 201 Nivo II, 301 Nivo III, 411 Podnivo IV1 - stepen 40, 421 Podnivo IV1 - stepen 50, 501 Nivo V - stepen 61, 502 Nivo V - stepen 62, 503 Nivo V - stepen 50, 601 Nivo VI - Bachelori 3 godine (180), 711 Podnivo VII1 - Bolonja (240), 712 Podnivo VII1 - stepen 71, 713 Podnivo VII1 - Bolonja (240 i 180+60), 721 Podnivo VII2 - stepen 72, 722 Podnivo VII2 - Bolonja (Master magisti), 801 Nivo VIII prikazan je u *Tabela br.36: Kvalifikaciona struktura nezaposlenih*.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.36: Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Nivo	Nivo	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII												
Podnivo	Podnivo	I-1		I-2		IV-1	IV-2			VII-1		VII-2									
		111	112	113	114	121	201	301	411	421	501	502	503	601	711	712	713	721	722	801	sum
9.12.2019. godine	Žene	12	0	1	0	7	12	26	57	0	9	0	0	66	8	34	8	2	2	0	244
	Muškarci	4	1	1	2	12	6	56	59	2	15	0	0	25	3	13	7	1	0	1	208
	Ukupno	16	1	2	2	19	18	82	116	2	24	0	0	91	11	47	15	3	2	1	452
31.12.2018. godine	Žene	7	1	1	0	14	12	34	55	0	12	0	1	76	9	38	33	1	3	0	297
	Muškarci	7	0	3	2	12	9	61	54	1	22	0	0	33	2	20	5	2	0	1	234
	Ukupno	14	1	4	2	26	21	95	109	1	34	0	1	109	11	58	38	3	3	1	531
31.12.2017. godine	Žene	14	0	0	1	13	15	57	95	0	16	0	1	69	14	42	32	4	5	0	378
	Muškarci	4	1	3	1	15	11	85	65	1	16	0	0	26	4	30	7	2	1	0	272
	Ukupno	18	1	3	2	28	26	142	160	1	32	0	1	95	18	72	39	6	6	0	650

Izvor: ZZZCG

Pregled nezaposlenih lica prema dužini trajanja zaposlenja i pola prikazani su u *Tabela br.37: Nezaposlena lica prema dužini traženja posla*.

Tabela br.37: Nezaposlena lica prema dužini traženja posla

Datum	Opština Kotor	Dužina traženja zaposlenja								Ukupno:
		Do 6 mjeseci	Preko 6 do 9 mjeseci	Preko 9 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 do 5 godina	Preko 5 do 8 godina	Preko 8 godina		
31.12.2017.	Žene	236	22	19	62	14	8	17		378
	Muškarci	108	16	16	56	11	15	50		272
	Ukupno	344	38	35	118	25	23	67		650
31.12.2018.	Žene	192	18	10	47	10	7	13		297
	Muškarci	119	9	14	38	12	4	38		234
	Ukupno	311	27	24	85	22	11	51		531
9.12.2019.	Žene	164	18	5	30	9	6	12		244
	Muškarci	107	10	6	28	24	4	29		208
	Ukupno	271	28	11	58	33	10	41		452

Izvor: ZZZCG

Nezaposlenost lica sa Invaliditetom po vrstama invaliditeta 21 - RVI ratni vojni invalid, 22 - MVI mirnodopski vojni invalid, 23 - Invalid rada II i III kategorije (IR), 25 - CIR civilni invalid rata, 26 - KO kategorisana omladina, 61 -Korisnik djelimične invalidske penzije (KDIP), 62 - Lice sa posebnim obrazovnim potrebama – inkluzivno obrazovanje, 63 - Lice sa posebnim obrazovnim potrebama – specijalizovane škole, 64 - Lice sa invaliditetom po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda prikazan je u *Tabela br.38: Nezaposlenost lica sa invaliditetom*.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.38: Nezaposlenost lica sa invaliditetom

Datum	Opština Kotor	Vrsta invaliditeta										Ukupno:
		21	22	23	25	26	61	62	63	64		
31.12.2017.	Žene	0	0	10	0	8	0	0	0	11	29	
	Muškarci	0	0	15	0	8	0	0	1	21	45	
	Ukupno	0	0	25	0	16	0	0	1	32	74	
31.12.2018.	Žene	0	0	3	0	7	0	0	0	12	22	
	Muškarci	0	0	6	0	6	0	0	1	25	38	
	Ukupno	0	0	9	0	13	0	0	1	37	60	
9.12.2019.	Žene	0	0	3	0	7	0	0	0	13	23	
	Muškarci	0	0	5	0	5	0	0	1	25	36	
	Ukupno	0	0	8	0	12	0	0	1	38	59	

Izvor: ZZZCG

Broj lica sa invaliditetom koja su nezaposlena je opao za 20,27% od 2017. godine do 9.12. 2019. godine. Broj nezaposlenih žena sa invaliditetom je za taj period opao za 20,69%, a muškaraca za 20,00%.

Zaposlenost prema polu i nivou obrazovanja

Zavod za zapošljavanje Crne Gore vodi evidenciju o broju lica koja su zasnovala radni odnos u određenom periodu, a koja su prije zapošljavanja bila registrovana kod Zavoda kao aktivni tražioci zaposlenja. Evidencija se vodi na osnovu podataka dobijenih od Poreske uprave Crne Gore. Zavod ne raspolaže sa podacima o ukupnom broju zaposlenih lica u nekoj opštini, već je to u nadležnosti Poreske uprave. Podatke o zaposlenosti su prikazani u *Tabela br. 39: Zaposlenost po polu i nivou obrazovanja*.

Tabela br. 39: Zaposlenost po polu i nivou obrazovanja

Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavca prikazan je u *Tabela br.40:*

Nivo	Nivo	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII												
Podnivo	Podnivo	I-1	I-2	II	III	IV-1	IV-2	VII-1	VII-2												
		111	112	113	114	121	201	301	411	421	501	502	503	601	711	712	713	721	722	801	sum
2017. godina	Žene	2	1	0	0	17	6	34	125	0	11	0	0	48	11	50	37	1	3	0	346
	Muškarci	6	0	0	2	12	3	59	108	1	7	0	0	36	6	27	22	1	2	0	292
	Ukupno	8	1	0	2	29	9	93	233	1	18	0	0	84	17	77	59	2	5	0	638
2018. godina	Žene	6	0	1	1	13	5	28	91	0	5	0	0	30	16	41	38	4	2	0	281
	Muškarci	3	0	1	0	9	1	41	74	2	7	0	1	23	8	23	20	1	0	0	214
	Ukupno	9	0	2	1	22	6	69	165	2	12	0	1	53	24	64	58	5	2	0	495
1.1- 9.12. 2019. godine	Žene	3	0	0	0	7	6	17	68	0	7	0	0	31	11	35	37	2	3	0	227
	Muškarci	4	0	0	0	11	1	22	55	0	2	0	0	17	1	10	12	0	0	0	135
	Ukupno	7	0	0	0	18	7	39	123	0	9	0	0	48	12	45	49	2	3	0	362

Izvor: ZZZCG

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Zapošljavanje prema djelatnostima.

Tabela br.40: Zapošljavanje prema djelatnostima.

Djelatnost	2017. godina		2018. godina		1.1-9.12.2019.	
	Ukupno	žene	Ukupno	žene	Ukupno	žene
A . Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0	0	5	2	1	1
B . Rudarstvo	1	0	0	0	0	0
C . Prerađivačka industrija	17	7	7	2	4	2
D . Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	1	0	4	0
E . Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	11	1	5	1	0	0
F . Građevinarstvo	3	1	5	3	2	1
G . Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	235	138	134	88	110	71
H . Saobraćaj i skladištenje	26	8	15	7	13	2
I . Usluge smještaja i ishrane	121	57	110	40	76	41
J . Informisanje i komunikacije	5	4	2	2	3	2
K . Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	4	4	2	1	3	3
L . Poslovanje nekretninama	2	1	3	3	1	0
M . Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	23	16	15	7	10	7
N . Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	65	31	62	32	46	25
O . Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	27	5	31	17	9	6
P . Obrazovanje	27	22	43	34	41	35
Q. Zdravstvena i socijalna zaštita	43	33	35	32	28	25
R . Umjetnost, zabava i rekreacija	22	14	15	7	5	3
S . Ostale uslužne djelatnosti	4	3	3	2	4	2
X . Nepoznato	2	1	2	1	2	1
Ukupno	638	346	495	281	362	227

Izvor: ZZZCG

Prilog broj 5. Zdravstvo

JZU Dom zdravlja Kotor samostalno funkcioniše pod sadašnjim imenom, kao javna zdravstvena ustanova, od 1991. godine, a do tada kao OUR Vanbolničke službe u sklopu Medicinskog centra Kotor. JZU Dom zdravlja Kotor, kao referentni centar primarnog nivoa, pruža podršku Izabranim doktorima za potrebe stanovništva svih uzrasta i osjetljivih grupa. Poseban i izuzetno značajan segment rada u okviru ove Ustanove jeste prevencija koja se prvenstveno sprovodi kroz rad savjetovališta, imunizacija protiv vakcino-preventivnih zaraznih bolesti, kućno liječenje i patronažna zdravstvena zaštita, dijagnosticiranje i suzbijanje uzročnika koji utiču na pojavu i širenje zaraznih i nezaraznih bolesti.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Centar za prevenciju se sprovodi preko savjetovališta za dijabetes, mlade, reproduktivno zdravlje i HIV. Na teritoriji opštine Kotor, od početka epidemije 1989. godine do kraja 2018. godine, registrovano je ukupno 26 HIV/AIDS slučajeva, što čini 9,4% od ukupnog broja inficiranih u Crnoj Gori (Kotor učestvuje sa 3,6% stanovnika u ukupnoj populaciji u Crnoj Gori). Tokom 2017. i 2018. godine registrovana je po jedna novootkrivena osoba sa HIV/AIDS-om.

Centar za podršku obuhvata centar za plućne bolesti i TBC, centar za mentalno zdravlje i mikrobiološku dijagnostiku kao i higijensko- epidemiološku službu.

Jedinice za podršku su jedinica za: patronažu, fizikalnu terapiju primarnog nivoa i jedinicu za sanitetski prevoz.

Ostale djelatnosti koje obavlja JZU Dom zdravlja Kotor su medicina rada, sportska medicina i izdavanje potvrde o zdravstvenoj sposobnosti pomoraca.

JZU Dom zdravlja Kotor svoju djelatnost obavlja u zgradama Dobroti kao i na isturenim punktovima u Risnu i Radanovićima.

Zgrada JZU Dom zdravlja u Dobroti izgrađena 1983. godine. Zgrada se nalazi u naselju Plagenti, prilaz i parkinzi kao i unutrašnjost prilagoženi su za sve kategorije pacijenata. Lica sa invaliditetom imaju sve neophodne uslove za kretanje i ostvarivanje ostalih potreba. Unutrašnja korisna površina zgrade iznosi $3595m^2$ koja se prostire na četiri etaže, povezane malim i velikim liftom standardnih dimenzija kao i centralnim stepeništem. U suterenu nalazi se Mikrobiološka dijagnostika, Tehničke prostorije i sklonište. U prizemlju nalaze se prostorije izabranog doktora za žene, Izabranog doktora za djecu, Centar za plućne bolesti i TBC kao i RTG i UZ dijagnostika. Na prvom spratu nalazi se info centar sa telefonskom centralom, Izabrani doktor za odrasle, Laboratorijska dijagnostika, Higijensko epidemiološka služba i Jedinica hitne medicinske pomoći. Na drugom spratu nalazi se PZU Stomatologija, Menadžment, Finansijsko ekonomска služba, Pravno kadrovska služba i Centar za medicinsko zdravlje.

Klimatizacija (grijanje- hlađenje) zgrade vrši se centralnim sistemom a omogućeno je i pojedinačnim uređajima u zavisnosti od potrebe. Zgrada je opremljena sistemima za napajanje vodom i električnom energijom u slučaju prekida vanjskog napajanja.

Zgrada punkta Risan, locirana pored magistralnog puta Kotor- Herceg Novi, starijeg je datuma izgradnje, površine oko $200m^2$. Na ovom punktu nalaze se prostorije Izabranog doktora za odrasle, Izabranog doktora za djecu kao i Laboratorijske dijagnostike, dok se na spratu nalazi PZU Stomatologije. U sklopu zgrade ima i državnu Apoteku. Zgrada ima centralni sistem grijanja i pojedinačne klima uređaja. Prilazi, parking i kretanje kroz zgradu prilagođeno je svim kategorijama pacijenata.

Zgrada punkta Radanovići, nalazi se u Industrijskoj zoni Radanovići i bila je prilagođena, kadrovski i materijalno osposobljena za pružanje zdravstvene zaštite zaposlenim i stanovništvu koje gravitira ovom prostoru. Površina zgrade je $930 m^2$ a koristi se oko $450 m^2$. U ovoj zgradi pored Izabranog doktora za odrasle radi i Jedinica za fizikalnu terapiju na primarnom nivou kao i kabinet Sportske medicine. Prilaz, parking, kretanje kroz zgradu prilagođeni su svim kategorijama pacijenata.

Deficit zdrastvenih radnika

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesa zdrastvenih ustanova u Kotoru identifikovan je deficit zdrastvenih radnika. Deficit kadra je prikazan u *Tabeli br. 41. Deficit zdrastvenih radnika.*

Tabela br.41. Deficit zdrastvenih radnika

Ustanova	Broj ljekara opšte prakse	Broj ljekara specijalista	Broj zdrastvenih tehničara	Broj nemedicinskom osoblja
Dom zdravlja Kotor	0	0	0	0
Opšta bolnica Kotor	0	17	10	3
Specijalna bolnica za psihijatriju Dobrota	4	7	33	14
Specijalna bolnica „ Vaso Čuković“	0	2	15	10
Ukupno	4	26	58	27

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Analizom je utvrđeno na je deficit zdrastvenih radnika na teritoriji opštine Kotor: 4 ljekara opšte prakse (23,53%), 26 ljekara specijalista (25,24%) i 58 zdrastvenih tehničara(15,14%). Navedeni deficit zdrastvenih ljekara utiče na neefikasno pružanje usluga kao i veći opterećenje ambulantnih pregleda i odjeljenskog rada po pojedinim ljekarima.

Primarna zdrastvena zaštita djece

Ukupan broj posjeta kod izabranog doktora za djecu 0-18 godina u 2018. godinu je iznosio 27.232 pregleda. U posjetama su registrovani pet vodećih grupa bolesti koje su prikazane u *Tabela br.42: Pet vodećih grupa bolesti kod djece.*

Tabela br.42: Pet vodećih grupa bolesti kod djece

Grupe bolesti	Broj pregleda	Grupa bolesti u odnosu na ukupan broj pregleda u %
Bolesti sistema za disanje	4.588	40,42
Zarazne i parazitarne bolesti	804	7,08
Bolesti uva i mastoidnog nastavka	614	5,41
Bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva	564	4,97
Povrede, trovanja i ostale posljedice spoljašnjih uzroka	449	3,96
Ostale grupe	4.333	38,17
Ukupno	11.352	100

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Bolesti sistema za disanje su vodeće bolesti prema posjetama na nivou primarne zdravstvene zaštite stanovništva Crne Gore, za sve, pa i za populaciju djece, što se zaključuje i iz podataka predstavljenih za Opštinu Kotor koji iznosi 40,42%. U strukturi ukupnog morbiditeta evidentiranog na primarnom nivou zdravstvene zaštite, navedene bolesti učestvuju sa gotovo trećinom ukupnog broja posjeta izabranim doktorima. Takođe, među vodećim oboljenjima su rangirane i zarazne i parazitarne bolesti.

Primarna zaštita odraslih

Ukupan broj pregleda kod izabranog doktora za odrasle u 2018. godini je iznosio 98181 pregleda. Pet vodećih grupa bolesti koje su registrovane tokom navedenog broja posjeta prikazane su u *Tabela br.43: Pet vodećih grupa bolesti kod odraslih*.

Tabela br.43: Pet vodećih grupa kod odraslih

Grupe bolesti	Broj pregleda	Grupa bolesti u odnosu na ukupan broj pregleda u %
Bolesti sistema za disanje	5.983	16,69
Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi, neklasifikovani na drugom mjestu	5.325	14,85
Bolesti sistema krvotoka	4.510	12,58
Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	4.417	12,32
Bolesti žljezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	3.130	8,73
Ostale grupe	12.488	34,83
Ukupno	35.853	100

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Kod izabranog doktora za odrasle najviše je registrovanih posjeta zbog bolesti sistema za disanje, a odmah iza toga su Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi, neklasifikovani na drugom mjestu, što ukazuje na značajan broj posjeta u kojima nije evidentirana konačna dijagnoza kod korisnika, već su to posjete zbog administriranja, davanja savjeta isl. Na trećem mjestu nalaze se bolesti sistema krvotoka. Prve tri grupe bolesti rang liste morbiditeta kod izabranog doktora za odrasle se poklapaju sa morbiditetnom listom posjeta izabranom doktoru za odrasle na nivou Crne Gore.

Primarna zdravstvena zaštita žena

Ukupan broj posjeta kod izabranog ginekologa u 2018. godini je iznosio 3648 pregleda. Analiza posjeta izabranom doktoru za žene ukazuje na relativno mali broj posjeta koje su ostvarene u navedenom periodu. To ukazuje da se žene (vezano za trudnoću, ali i za druge aspekte reproduktivnog zdravlja) kontrolišu ili u privatnom sektoru ili na ostalim nivoima zdravstvene zaštite ili u drugim zdravstvenim institucijama. Pet vodećih grupa bolesti registrovanih tokom posjeta u 2018. Godini prikazane su u *Tabela br. 44: Pet vodećih grupa bolesti kod žena*.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.44: Pet vodećih grupa bolesti kod žena

Grupe bolesti	Broj pregleda	Grupa bolesti u odnosu na ukupan broj pregleda u %
Bolesti mokraćno- polnog sistema	70	56,45
Trudnoća, rađanje i babinje	6	4,84
Tumori	5	4,03
Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi, nekласifikovani na drugom mjesti	5	4,03
Zarazne i parazitirane bolesti	2	1,61
Ostale grupe	36	29,04
Ukupno	124	100

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Morbiditet zbog kojih su evidentirane posjete kod izabranih doktora za žene je sličan broju i vrsti posjeta izabranom doktoru za žene na nivou Crne Gore.

Broj porođaja prema komplikacijama tokom porođaja i starosti ploda za 2018. godinu prikazan je u *Tabela br.45: Broj porođaja u Opštoj bolnici Kotor*.

Tabela br.45: Broj porođaja u Opštoj bolnici Kotor

Vrsta porođaja	Prijevremeni porođaj	Na vrijeme	Prolongiran	Ukupno
Dijagnoza				
Prijevremeni porođaj	4	0	0	4
Spontani porođaj	18	348	3	369
Porođaj carskim rezom	9	197	3	209
Ukupno	31	545	6	582

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Učešće porođaja završenih carskim rezom u opštoj strukturi porođaja iznosilo je 35,9%, a učešće prijevremenih porođaja (koji, uglavnom, zahtijevaju više zdravstvenih usluga) iznosilo je 5,3%. Ukazujemo da je broj porođaja koji se obavi u OB Kotor veći od očekivanog broja prema zvaničnoj statistici i uključuje sve obavljene porođaje u ovoj bolničkoj ustanovi.

Reproaktivno učešće žena iz opštine Kotor u odnosu na ukupan broj žena u Crnoj Gori u poslednje tri godine bitno se nije promijenio. U 2016. godini iznosi 47%, u 2017. 46% i u 2018. godini taj procenat iznosi 46.

U Crnoj Gori svake godine abortus obavi više od 1400 žena, a zabrinjavajući je podatak da je u više od 70 % slučajeva riječ o namjernim prekidima trudnoće. Obzirom na ovu činjenicu zaključuje se da će borba države a time i JLS protiv ubrzanih starenja stanovništva i pada nataliteta biti veoma teška.

Bolnički morbiditet

U bolničkom morbiditetu stanovništva Kotora dominiraju oboljenja sistema za disanje, sa učešćem od 21,2%, dok su na prvom mjestu rang liste bolničkog morbiditeta stanovništva Crne

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Gore bolesti sistema krvotoka, čije učešće u ukupnom bolničkom morbiditetu iznosi 15,6%. Bolesni sistema za disanje u bolničkom morbiditetu stanovništva Crne Gore zastupljene su sa oko 14%, dok su bolesti sistema krvotoka u bolničkom morbiditetu stanovništva Kotora zastupljene sa 13,6%. Na trećem mjestu su bolesti sistema za varenje za obije prikazane teritorije i nešto je manja zastupljenost ovih oboljenja za stanovništvo Kotora i iznosi 9,6%, dok za stanovništvo Crne Gore iznosi 12,7%. Na četvrtom mjestu navedene rang liste za stanovništvo Kotora, nalaze se Tumori, a za stanovništvo Crne Gore su to bolesti mokračno-polnog sistema, koji se za populaciju Kotora nalaze na petom mjestu, prema učestalosti. Vodećih grupa bolesti prema otpustima u OB Kotor prikazan je u *Tabela br.46: Vodeće grupe bolesti prema bolničkim otpustima u OB Kotor,*

Tabela br.46: Vodeće grupe bolesti prema bolničkim otpustima u OB Kotor

Grupe bolesti	Broj otpusta	Grupa bolesti u odnosu na ukupan broj otpusta u %
Bolesti sistema za disanje	1.085	21,18
Bolesti sistema krvotoka	699	13,65
Bolesti sistema za varenje	682	13,32
Tumori	493	9,62
Bolesti mokračno- polnog sistema	462	9,02
Ostale grupe	1.701	33,21
Ukupno	5.122	100

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Upoređujući broj bolničkih otpusta u OB Kotor sa otpustima u Crnoj Gori; bolesti sistema za disanje čine 22,68% od ukupno oboljelih u CG, bolesti sistema krvotoka 13,07%, bolesti sistema za varenje 15,67% i bolesti mokračno- polnog sistema 12,58%. Tumori koji su na četvrtom mjestu u opštini Kotor ne spada među prve pet bolničkih otpusta u Crnoj Gori.

Vodeća bolest zbog koje su stanovnici Kotora bili hospitalizovani tokom 2018. godine je Pneumonija nespecifičnog uzroka sa učešćem od 32%, dok je na teritoriji cijele Crne Gore vodeća dijagnoza bila Bol u trbuhi i karlici sa učešćem od 22%. Akutni bronhiolitis je u Kotoru na drugom mjestu sa učešćem od 18,1%, a u Crnoj Gori na drugom mjestu je Pneumonija nespecifičnog uzroka sa učešćem od 20,7%. Kamen u žučnoj kesi i Preponska kila su dijagnoze koje se nalaze na trećem i četvrtom mjestu i u Opštini Kotor (sa učešćem od 14%, odnosno 13%) i u cijeloj Crnoj Gori (sa učešćem od 15% odnosno 14,4%). Peta vodeća dijagnoza zbog koje su stanovnici Opštine Kotor bili hospitalizovani je Esencijalna (primarna) hipertenzija sa učešćem od 11,7%, dok je u Crnoj Gori peta vodeća dijagnoza bila Akutni infarkt miokarda sa učešćem od 14,1%. Na šestom mjestu vodećih dijagnoza u Opštini Kotor je Šećerna bolest, insulinonezavisan oblik sa učešćem od 11,2%, a na teritoriji cijele Crne Gore na šestom mjestu vodećih dijagnoza su Oboljenja srčanog mišića (Cardiomyopathia) sa učešćem od 14,0%. Vodeći uzroci dijagnoza prema bolničkim otpustima u Opštotoj bolnici Kotor prikazani su u *Tabela br.47: Vodeći uzroci dijagnoza prema bolničkim otpustima u OB Kotor.*

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br. 47: Vodeći uzroci dijagnoza prema bolničkim otpustima u OB Kotor

Dijagnoza	Broj dijagnoza	Dijagnoza u odnosu na ukupan broj dijagnoza u %
Pneumonija nespecifičnog uzroka	310	31,93
Akutni bronhitis	176	18,13
Kamen u žučnoj kesi	136	14,00
Preponska kila	126	12,98
Esencijalna hipertenzija	114	11,74
Šećerna bolest	109	11,22
Ukupno	971	100

Ministarstvo zdravlja

Liječenje od alkoholizma i duševnih poremećaja

U Tabela br. 48: Struktura i broj posjeta ustanovama PZZ su navedeni broj i struktura posjeta ustanovama PZZ zbog alkoholizma i mentalnih bolesti na nivou cijele Crne Gore i posebno za Opštinu Kotor. Zaključuje se da je učešće posjete zbog navedenih poremećaja u strukturi ukupnog broja posjeta, gotovo podjednako za predstavljene teritorije.

Tabela br.48: Struktura i broj posjeta ustanovama PZZ

2018.	F10 - Alkoholizam		F00-F99- grupa bolesti Duševni poremećaj I poremećaji ponašanja		Ukupan broj posjeta
	broj	% u odnosu na grupu F00-F99	broj	% u odnosu na grupu sve posjete	
Kotor	7	1,22%	576	1,22%	47.329
CRNA GORA	335	1,94%	17.242	1,35%	1.267.862

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Prema podacima iz bolničkog morbiditeta 2018. godine, a na osnovu bolničkih otpusta u SB Dobrota, koja je namijenjena za liječenje mentalnih oboljenja za cijelokupno stanovništvo Crne Gore (zato se u bolničkom morbiditetu ne mogu predstavljati uporedni podaci za Crnu Goru i Opštinu Kotor), zbog dijagnoze: F10 Alkoholizam bilo je 77 otpusta ili 12,30% od bolničkih otpusta zbog grupe bolesti Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99) kojih je bilo ukupno 626 (otpusta).

Mortalitet

Prema poslednjim preliminarnim podacima IJZCG iz 2015. godine vodeći uzroci umiranja u opštini Kotor prikazani su u *Tabela br.49: Vodeći uzroci umiranja u opštini Kotor*.

Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024

Tabela br.49: Vodeći uzroci umiranja u opštini Kotor

Grupe bolesti	Broj umrlih	Broj umrlih u %
Bolesti sistema krvotoka	73	48,34
Tumori	29	19,21
Spoljašnji uzroci obolijevanja i umiranja	12	7,95
Bolesti žljezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	8	5,30
Bolesti nervnog sistema	7	4,64
Ostali uzroci	22	14,57
Umrli sa uzrokom smrti	151	100

Izvor: Ministarstvo zdravlja

Struktura mortaliteta stanovništva u opštini Kotor je slična strukturi umiranja stanovništva na nivou Crne Gore za isti period, odnosno za već duži vremenski period. Naime, od bolesti sistema krvotoka i malignih oboljenja umire više od 2/3 stanovništva Crne Gore, kao što je slučaj i u opštini Kotor.

U okviru predstavljenih grupa oboljenja, posebno su analizirane one koje predstavljaju vodeće uzroke smrti stanovništva opštine Kotor u odnosu na pol. Navedeni podaci ukazuju da nije izražena značajna razlika u pet vodećih uzroka smrti stanovništva u odnosu na pol, prema teritorijama na kojima živi stanovništvo Crne Gore